

EWALUACJA POZNAŃSKIEGO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2016

raport z badania ewaluacyjnego dla
Gabinetu Prezydenta Miasta Poznania

Poznań, 31 marca 2016 r.

Spis treści

Wstęp	3
1. Cele ewaluacji	4
2. Metodologia ewaluacji	9
3. Czy Poznański Budżet Obywatelski jest potrzebny?	17
4. Główne założenia PBO16	21
5. Cele Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego	23
6. Ogólna ocena PBO16	29
7. Postrzegane efekty PBO16	35
8. Ustalanie zasad PBO	39
8.1. Zespół ds. PBO	50
8.2. Rola Rad Osiedli w PBO	59
8.3. Wartość i sposób podziału PBO	65
9. Wypracowywanie projektów do PBO16	75
10. Zgłaszanie projektów do PBO16	79
11. Ocena projektów w PBO16	94
12. Głosowanie i ogłoszenie wyników PBO16	117
13. Realizacja projektów PBO16 i monitoring procesu	144
14. Kampania edukacyjno – informacyjna PBO16	147
15. Jakie jeszcze zmiany wprowadzić w PBO?	170
16. Chęć angażowania się w PBO17	173
17. Podsumowanie	176
18. Rekomendacje	184

W roku 2012 Miasto Poznań przeprowadziło pierwszą edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego (PBO). Wdrażanie innowacji społecznych (a taką jest PBO16) zawsze jest wyzwaniem, wymaga stałego monitorowania i wprowadzania korekt pozwalających na optymalne osiągnięcie celów jakie są stawiane przed budżetem obywatelskim. Dzięki ewaluacji PBO15 udało się zidentyfikować elementy wymagające zmiany i stworzyć rekomendacje dla kolejnych jego edycji. Niektóre z nich zostały wprowadzone w PBO16, a wprowadzenie innych nadal wymaga rozważenia. Proces szukania właściwego modelu PBO trwa, bowiem zarówno miasto, jak i jego mieszkańcy ciągle się zmieniają co wywołuje potrzebę dopasowywania modelu budżetu obywatelskiego w Poznaniu do zmieniających się realiów oraz wyzwań przyszłości. Proces ewaluacji trwającej prawie dwa miesiące, którego podsumowanie stanowi niniejszy raport ma na celu dostarczenie danych pozwalających ulepszyć budżet obywatelski w Poznaniu w kolejnych edycjach, tak aby odpowiadał on potrzebom społecznym oraz celom przed nimi stawianym.

Wg danych zawartych na stronie internetowej Poznania już po raz kolejny zrealizowano projekt Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego (dalej PBO). PBO16 to proces, w trakcie którego mieszkańcy lokalnej wspólnoty bezpośrednio decydują o tym, jak rozdysponować część publicznego budżetu. To wyjątkowa okazja do poprawienia funkcjonowania nie tylko własnej dzielnicy, ale i całego miasta. Mieszkańcy mogą zgłaszać, dyskutować i wdrażać w życie projekty na rzecz mieszkańców i miasta i w efekcie buduje się zaangażowanie mieszkańców we współtworzenie miasta.

W PBO16 do rozdysponowania była pula 15 milionów złotych w podziale na dwie grupy projektów:

- ogólnomiejskie – 5 mln zł,
- dzielnicowe – 2 mln zł x 5 dzielnic = 10 mln zł.

Do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 zgłoszono 272 najróżniejszych pomysłów, spośród których 126 to były projekty "ogólnomiejskie", a 146 to projekty "dzielnicowe". W ramach PBO16 można było zagłosować na 168 projektów, w tym:

- 62 projekty ogólnomiejskie,
- 106 projektów dzielnicowych.

Głosowanie odbywało się od 1 do 13 października 2015. Głosy oddawali mieszkańcy Poznania oraz studenci poznańskich uczelni. Każdy mógł oddać 6 głosów na elektronicznej lub papierowej karcie do głosowania. Wyniki głosowania zostały opublikowane na stronie internetowej Miasta Poznania.

PBO16 zaktywizował mieszkańców Poznania – zebrano w różnej formie łącznie – 73 136 kart do głosowania, w tym:

- 52 997 (72,46%) interaktywnych kart do głosowania,
- 20 139 (27,54%) papierowych kart do głosowania,
- 66 124 (90,41%) kart ważnych i 7 012 (9,59%) kart nieważnych (w tym 4098 kart - 5,60% - unieważnionych przez Zespół ds. PBO).

1. Cele ewaluacji

Cele ewaluacji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 [1]

Czy PBO zmienia rzeczywistość zgodnie z założeniami?

Podczas ustalania celów ewaluacji PBO16 odwołano się do kluczowych kryteriów ewaluacji, takich jak :

- kryteria oceny działań (zgodność ze standardami i sprawność realizacji),
- kryteria związane z rezultatami (skuteczność i wydajność),
- kryteria związane z wpływem (na społeczność i na jakość rządzenia).

Zasadniczo cele ewaluacji PBO16 można podzielić na trzy grupy:

1. badanie i ocena zasad, modelu i procesu przeprowadzenia PBO16 oraz ich realizacji , w tym m.in.:

- a. ocena i weryfikacja celów PBO - precyzyjne zdefiniowanie celów jakie są stawiane przed kolejnym PBO (jeśli cele są postawione ogólnie ich doprecyzowanie, redefinicja). W zakresie tego zadania powinny być określone cele rezultatu i cele wpływu oraz proponowane wskaźniki ich realizacji).
- b. ocena zgodności ze standardami rekomendowanymi przez literaturę przedmiotu oraz w oparciu o analizę porównawczą (benchmarking) w stosunku do standardów w innych dużych miastach w Polsce, w tym np.:
 - wypracowanie zasad przebiegu PBO
 - przygotowanie procesu
 - akcja informacyjno – promocyjna
 - procedura zgłaszania projektów
 - dyskusja nad projektami
 - weryfikacja
 - wybór projektów do realizacji (głosowanie)
 - monitorowanie realizacji projektów wybranych w głosowaniu
- c. ocena sprawności realizacji PBO16 na poszczególnych jego etapach w odniesieniu do poszczególnych jego elementów / standardów w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz definiowanie obszarów ulepszeń, poprawy, zmiany. W tym obszarze starano się ustalić:
 - czy działania były realizowane zgodnie z planem
 - czy zapewniono wystarczające zasoby (materialne i ludzkie) do realizacji PBO16,
- d. identyfikacja powodów, dla których ok. 38% zgłoszonych projektów nie zostaje zakwalifikowanych do etapu głosowania i wypracowanie propozycji działań pozwalających obniżyć w/w wskaźnik.

Cele ewaluacji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 [2]

Czy PBO zmienia rzeczywistość zgodnie z założeniami?

2. **weryfikacja osiągnięcia założonych rezultatów PBO16** (mierzalnych, bezpośrednich skutków PBO w krótkiej perspektywie), w tym m.in. takich jak:
- a. wiedza o PBO (ocena stopnia poinformowania o PBO - słyszał, wie jak działa PBO - samocena wiedzy, znajomość procedury PBO – zrozumienie zasad uczestnictwa, zaufanie do procedury PBO – jej skuteczności; udział w głosowaniu, chęć angażowania się w kolejne edycje),
 - b. ocena komunikacji PBO (model komunikacji – proces, narzędzia, materiały, kontakt z komunikacją, zrozumiałość, atrakcyjność materiałów/ komunikatów),
 - c. udział w deliberacji - w jakim stopniu i w jaki sposób mieszkańcy deliberują na temat potrzeb lokalnej społeczności w ramach procesu PBO:
 - skala i poziom zaangażowania mieszkańców w debatę publiczną na temat potrzeb społecznych i sposobów ich zaspokojenia,
 - dbałość o udział grup najślabszych i marginalizowanych,
 - silne i słabe strony debaty w ramach PBO,
 - d. stopień konsensusu społecznego co do zasad realizacji PBO (władze, urzędnicy, mieszkańcy, NGO-sy, etc.)
 - e. udział mieszkańców jako :
 - wnioskodawców, współorganizatorów – wielowymiarowa analiza działań wnioskodawców:
 - wniosków – jakość wniosków - diagnoza potrzeb, przygotowanie projektu, budżet, harmonogram, ocena przyjętych kryteriów oceny i weryfikacja ich adekwatności,
 - działań komunikacyjnych,
 - głosujących,
 - f. wielowymiarowa ocena procesu realizacji budżetu obywatelskiego w celu usprawnienia jego prowadzenia zgodnie z oczekiwaniami poszczególnych grup interesariuszy,
 - g. ocena kontaktu władz i urzędników w sprawie PBO z mieszkańcami i wnioskodawcami,
 - h. szansa na realizację wybranych w ramach głosowania projektów (ewentualne postrzegane bariery realizacji).

3. weryfikacja osiągnięcia założonych efektów wpływu PBO16 oraz łącznie wszystkich PBO (skutki długofalowe)

a. na jakość zarządzania

- na ile realizacja projektów w PBO wpłynęła na realizację zadań publicznych samorządu (na ile podniosło to jakość usług publicznych/komunalnych, na ile uwzględniono wyniki budżetu i dane zebrane w trakcie dyskusji nad nim w politykach publicznych miasta),
- na ile projekty były trafne (na ile były one zgodne z preferencjami mieszkańców) i sprawiedliwe (decyzje w sprawie kwalifikacji projektów do PBO były sprawiedliwe, dotyczyły wszystkich grup mieszkańców tworzących lokalną społeczność),
- na ile realizacja PBO zwiększyła wiedzę władz i urzędników na temat potrzeb mieszkańców (czy projekty dają wiedzę o potrzebach wcześniej nie znanych, generują pomysły działań i wydatków wcześniej nie zidentyfikowanych),
- czy dzięki realizacji PBO zwiększył się obywatelski nadzór nad realizacją budżetu?
- czy PBO wpłynął na modernizację Urzędu – czy, a jeśli tak, to w jaki sposób PBO wpłynął na funkcjonowanie Urzędu (przejrzystość/transparentność, ustalenie norm i procedur, uporządkowanie procesów i systemu zarządzania, czy wpłynął na upowszechnienie zasady partycypacji społecznej w innych działaniach Urzędu Miasta – otwartość na kontakt z mieszkańcami, czy wpłynął na poprawę współpracy między poszczególnymi komórkami Urzędu),
- czy PBO wpłynął na wdrożenie innowacyjnych pomysłów w zakresie zarządzania i świadczenia usług publicznych / komunalnych?
- czy PBO wpłynął na wzrost współpracy pomiędzy jednostkami pomocniczymi JST, NGO-sami, urzędnikami i władzami, przedstawicielami partii politycznych?

Cele ewaluacji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 [4]

Czy PBO zmienia rzeczywistość zgodnie z założeniami?

b. na społeczność lokalną

- na ile realizacja PBO sprzyja rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, wpływa na umacnianie demokracji, zmienia pasywnych obywateli w aktywnych, zwiększa kapitał społeczny (buduje zaufanie, poczucie wpływu, zachęca do brania spraw w swoje ręce, zwiększa realne, stałe zaangażowanie w sprawy miasta i działania na rzecz swojego otoczenia),
- na ile realizacja PBO wpłynęła na zwiększenie aktywności obywateli w zakresie PBO (liczba wniosków, liczba głosujących, motywacje udziału w PBO, na ile zachęcano do społecznego monitoringu efektów PBO, jak to wpłynęło na zaangażowanie się mieszkańców /NGO-sów /pomocniczych JST w monitorowanie efektów PBO, czy zwiększyło się ogólne zainteresowanie pracą władz i administracji, etc. oraz ogólnie deklarowanej aktywności społecznej,
- na ile realizacja PBO wpłynęła na zwiększenie wiedzy i umiejętności „obywatelskich” - w jaki sposób udział w PBO wpłynął na wiedzę i postawy jego uczestników (poprawę samooceny wiedzy jak tworzony jest budżet, jaka jest jego konstrukcja, ile kosztują projekty publiczne, jakie są zadania i kompetencje samorządu oraz innych lokalnych instytucji, umiejętności dyskusowania, wspólnego podejmowania decyzji i szukania kompromisu),
- w jakim stopniu i w jaki sposób PBO wpłynął na wzrost zaufania społecznego, budowanie więzi społecznych, samoorganizację obywateli (Wnioskodawcy „nowi” / Wnioskodawcy „starzy”),
- wpływ na jakość relacji mieszkańców z władzami miasta, Urzędem Miasta i urzędnikami,
- wpływ na częstotliwość i jakość debaty publicznej - czy? w jakim stopniu? w jaki sposób? PBO wpłynął na wzbogacenie debaty publicznej.

4. znalezienie wszelkich możliwych pól ulepszeń.

2. Metodologia ewaluacji

Metodologia realizacji projektu [1]

do udziału w procesie ewaluacji zaproszono kluczowe grupy interesariuszy PBO

Aby uwzględnić w procesie ewaluacji opinie wszystkich istotnych grup na początku realizacji projektu przeprowadzono we współpracy ze Zleceniodawcą procedurę „mapowania interesariuszy PBO” i w efekcie stworzono ich bazy, która zostały wykorzystane w całym procesie ewaluacji.

Do udziału w procesie ewaluacji zaproszono przedstawicieli następujących grup interesariuszy:

- Przedstawicieli Władz Miasta,
- Pracowników Urzędu Miasta (Gabinetu Prezydenta) odpowiedzialnych za realizację PBO16,
- Zespołu ds. PBO16,
- Wnioskodawców,
 - którzy złożyli wnioski do PBO16, które zostały odrzucone,
 - którzy złożyli wnioski do PBO16, które zostały poddane głosowaniu,
- Mieszkańców Poznania:
 - ogół mieszkańców w wieku 16+,
 - mieszkańców biorących udział w głosowaniu w PBO16,
- Pracowników Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych zaangażowanych w prace nad PBO16 (dyrektorów, kierowników i pracowników wydziałów merytorycznych zaangażowanych w proces opiniowania),
- Radnych miejskich – przedstawicieli wszystkich klubów oraz odpowiednich komisji Rady Miasta (Samorządowej, Rewizyjnej, Doraźnej Legislacyjnej),
- Rad Osiedli – przedstawicieli wszystkich Rad Osiedli,
- Organizacji pozarządowych zainteresowanych tematyką i udziałem w PBO,
- Liderów opinii,
- Seniorów.

Metodologia realizacji projektu [2]

wykorzystano tzw. triangulację metodologiczną - wzajemnie się uzupełniające metody i techniki

W celu przeprowadzenia wielowymiarowej oceny ewaluacyjnej Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 i wypracowania zoptymalizowanego modelu dla PBO 2017 zrealizowany został projekt wykorzystujący tzw. triangulację metodologiczną, tj. - prowadzenie badań i analiz przy wykorzystaniu wzajemnie uzupełniających się metod i technik dostosowanych do poszczególnych grup interesariuszy, możliwości budżetowych oraz czasu na przeprowadzenie projektu.

Łączna liczba uczestników ewaluacji:

1 000

Mieszkańcy Poznania w wieku 16+ próba reprezentatywna	CATI – wywiad telefoniczny wspierany komputerowo	400
Poznaniacy w wieku 16+ próba niereprezentatywna	CAWI – ankieta internetowa zamieszczona na stronie internetowej Miasta	168
Głosujący w PBO16 mieszkańcy Poznania w wieku 16+ próba reprezentatywna	CATI – wywiad telefoniczny wspierany komputerowo	200
Interesariusze instytucjonalni Przedstawiciele następujących grup: Rady Miasta, Rad Osiedli, organizacji pozarządowych, Wnioskodawców, Zespołu ds. PBO16, pracowników Urzędu Miasta Poznania związanych zawodowo z PBO16, próba celowa	CAWI – ankieta internetowa do wypełnienia której zaproszono przedstawicieli wskazanych grup interesariuszy	83
Interesariusze instytucjonalni + mieszkańcy Przedstawiciele w/w grup oraz mieszkańcy zainteresowani tematyką PBO, próba celowa	12 ewaluacyjnych spotkań warsztatowych	138
Przedstawiciele Rady Miasta Poznania wszystkich Klubów oraz 3 Komisji (Rewizyjnej, Samorządowej i Specjalnej legislacyjnej), próba celowa	IDI – indywidualne wywiady pogłębione	8
Radny Rady Miasta, Wydział Sportu, Stowarzyszenie Ulepsz Poznań	Uwagi przekazane w formie pisemnej	3

Łączna liczba zebranych opinii o PBO:

32 300

Metodologia realizacji projektu [4]

w ewaluacji udział wzięło 1000 interesariuszy, w tym 851 w formie wywiadów i 149 w ramach 12 spotkań ewaluacyjnych, 8 wywiadów pogłębionych lub zgłaszając uwagi na piśmie

	Kto zapraszał?	Kogo zapraszano?	Jak promowano, zapraszano?	Liczba plakatów, emisji, publikacji, aktykułów, audycji	Do ilu osób / instytucji skierowano zaproszenie do udziału w ewaluacji	Liczba uczestników	Efektywność
Ankieta CATI	Brand Experience	Członkowie Zespołu ds. PBO16	wywiad telefoniczny CATI - próba losowa	nie dotyczy	2100	600	29%
Ankieta CAWI _ 15 minut	Gabinet Prezydenta	ogół mieszkańców	informacje prasowe, strona www, facebook, strony www rad osiedli, plakaty	nie dotyczy	669	168	25%
Ankieta CAWI _ 60 minut	Gabinet Prezydenta	Radni osiedlowi, Radni miejscy, Wnioskodawcy, Zespół ds. PBO16, Seniorzy, Urzędnicy UM, NGO	e-mailing	nie dotyczy	970	83	9%
					3 739	851	21%
ZESPÓŁ ds. PBO	Gabinet Prezydenta	Członkowie Zespołu ds. PBO16	e-mailing	nie dotyczy	17	12	71%
Rady Osiedli	Gabinet Prezydenta	reprezentanci Rad Osiedli	e-mailing	nie dotyczy	84	40	48%
Wnioskodawcy _TAK	Gabinet Prezydenta	reprezentanci Wnioskodawców PBO16	e-mailing	nie dotyczy	133	14	11%
Wnioskodawcy _NIE	Gabinet Prezydenta	reprezentanci Wnioskodawców PBO16	e-mailing	nie dotyczy	88	5	6%
5 Spotkań z Mieszkańcami	Gabinet Prezydenta, Rady Osiedli	mieszkańcy, radni osiedlowi, NGO, wszyscy zainteresowani	informacje prasowe, strona www, facebook, strony www rad osiedli, plakaty	793	ogół mieszkańców dzielnicy Wilda	27	
Spotkanie NGO	Gabinet Prezydenta	przedstawiciele NGO z terenu Poznania	e-mailing	nie dotyczy	575	5	1%
Spotkanie URZĘDNICY	Gabinet Prezydenta	przedstawiciele Wydziałów i jednostek Urzędu Miasta biorący udział w opiniowaniu wniosków PBO16	e-mailing	nie dotyczy	65	34	52%
Spotkanie SENIORZY	Gabinet Prezydenta	Miejska Rada Seniorów, Centrum Inicjatyw Senioralnych, Kluby Seniora w Poznaniu	e-mailing, strony www, facebook organizacji seniorów	nie dotyczy	80	1	1%
Radni Miejscy - wywiady pogłębione (IDI)	Gabinet Prezydenta	wszystkie Kluby Radnych i wybrane komisje Rady Miasta (Samorządowa, Doraźna logislacyjna, Rewizyjna)	e-mailing, rozmowa osobista, wywiad IDI	nie dotyczy	8	8	100%
Wnioski złożone na piśmie	samodzielnie zgłaszający	nie dotyczy	informacje prasowe, strona www, facebook, strony www rad osiedli, plakaty	nie dotyczy	mógł zgłosić każdy zainteresowany	3	
					1 050	149	36%
ŁĄCZNIE					4 789	1 000	31%

Metodologia realizacji projektu [5]

aktywnie zapraszano do udziału w procesie ewaluacji wykorzystując różne kanały i metody

Konferencja prasowa

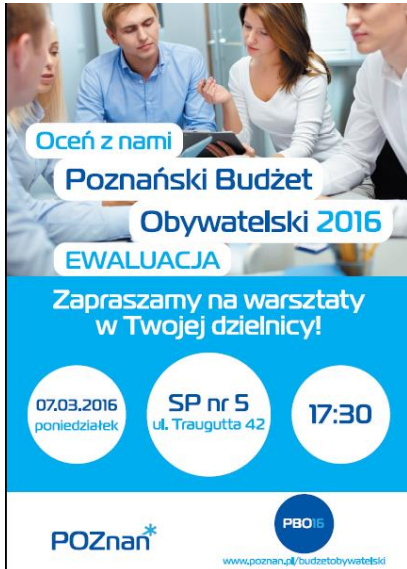
Informacje na stronach www

Informacje w mediach

plakat+ baner

Facebook i strony www Rad Osiedli

Metodologia realizacji projektu [6]

przeprowadziliśmy badania ewaluacyjne - internetowe (251 wywiadów) i reprezentatywne badanie telefoniczne Poznaniaków (600 wywiadów) oraz 8 wywiadów pogłębionych z Radnymi Miasta

Brand Experience
dla Miasta Poznań

POZNAŃSKI BUDŻET OBYWATELSKI ankieta ewaluacyjna

0%

Podziel się:

Odłóż na później Kontakt z autorem

Szanowni Państwo,

przygotowujemy kolejną edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego na rok 2017.

Zależy nam na poznaniu zdania mieszkańców nt. zeszłorocznej edycji.

Jesteśmy przekonani, że na bazie Państwa pomysłów uda nam się jeszcze lepiej zorganizować budżet obywatelski w naszym mieście

Badanie jest anonimowe. Za jego prowadzenie oraz analizę wyników na zlecenie Urzędu Miasta Poznania odpowiada firma badawcza Brand Experience.

Ankiety można wypełniać do dnia 13 marca 2016.

1. Czy słyszał(a) Pan(i) o Poznańskim Budżecie Obywatelskim?

Można udzielić jednej odpowiedzi.

Tak

Nie

Metodologia realizacji projektu [7]

wykaz skrótów i skrótowych określeń wykorzystanych w raporcie

W raporcie ewaluacyjnym wykorzystano następujące :

- **BO:** budżet obywatelski,
- **PBO:** Poznański Budżet Obywatelski,
- **RMP:** Rada Miasta Poznania,
- **UMP:** Urząd Miasta Poznania,
- **RO:** Rada Osiedla ,
- **NGO:** organizacje pozarządowe,
- **W:** Wnioskodawcy,
- **Ogół poznaniaków:** reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania w wieku 16+ ,
- **Poznaniacy głosujący:** reprezentatywna próba 200 mieszkańców Poznania w wieku 16+ deklarujących udział w głosowaniu PBO16,
- **Interesariusze instytucjonalni:** nazwa skrócona grupy do której skierowano ankietę internetową dotyczącą PBO16 na którą odpowiedziały 83 osoby. W skład tej grupy wchodził: przedstawiciele Rady Miasta, przedstawiciele Rad Osiedli, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele Wnioskodawców, członkowie Zespołu ds. PBO16, pracownicy Urzędu Miasta Poznania związani zawodowo z PBO16 (w tym przedstawiciele wydziałów opiniujących projekt do PBO16 oraz Gabinetu Prezydenta),
- **CATI:** wywiady telefoniczne wspierane komputerowo,
- **CAWI:** ankiety internetowe ,
- **IDI:** indywidualne wywiady pogłębione.

3. Czy Poznański Budżet Obywatelski jest potrzebny?

„PBO to marnowanie pieniędzy, lepiej przeznaczyć to dla ubogich, potrzebujących, budować żłobki, przedszkola.”

„Na PBO przeznaczamy poniżej 0,5% budżetu miasta - w efekcie to gadżet, który w części pozwala poczuć się lepiej.”

„PBO to ważne narzędzie budowy społeczeństwa obywatelskiego.”

93% ogółu badanych Poznaniaków, 99% głosujących w PBO16, 99% przedstawicieli interesariuszy instytucjonalnych deklaruje, że Poznański Budżet Obywatelski to zdecydowanie lub raczej dobry pomysł.

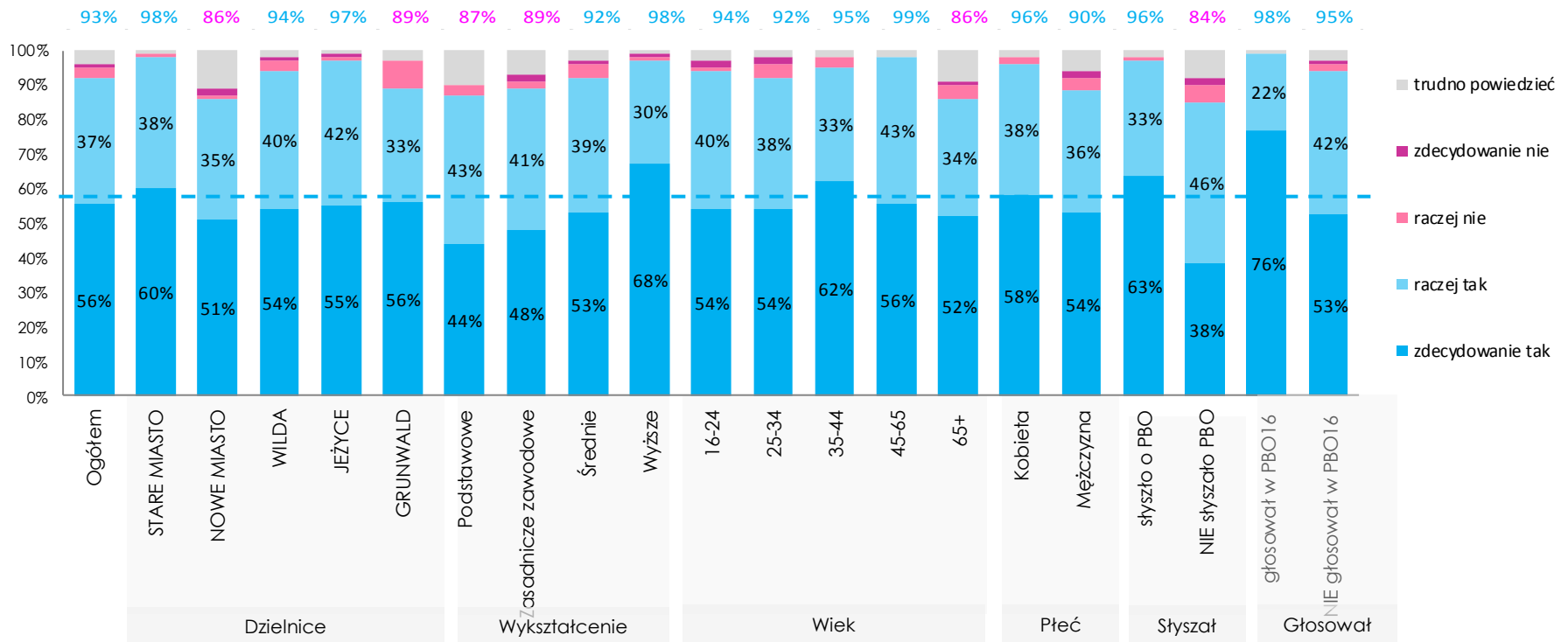
Poznański Budżet Obywatelski (PBO) to projekt umożliwiający mieszkańcom zgłaszanie swoich pomysłów, które mogą zostać zrealizowane z budżetu Miasta Poznania. Pomysły te są wybierane przez mieszkańców w powszechnym głosowaniu. **Czy Pana (i) zdaniem Poznański Budżet Obywatelski to dobry pomysł?**

	Ogół Poznaniaków, CATI	Poznaniacy - CAWI	Poznaniacy głosujący w PBO16, CATI	RO,RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP badanie CAWI	Radni Rad Osiedli	Wnioskodawcy	NGO	Członkowie Zespołu ds. PBO 2016	Radni Rady Miasta Poznania	Pracownicy Urzędu Miasta	inne osoby
trudno powiedzieć	400	168	202	83	44	39	20	5	3	3	8
	4%	2%	0%	1%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	20%
ZŁY POMYSŁ	4%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
zdecydowanie nie	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
raczej nie	3%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
raczej tak	37%	20%	19%	11%	18%	6%	10%	0%	0%	0%	0%
zdecydowanie tak	56%	76,19%	80%	88%	80%	94%	90%	100%	100%	100%	80%
DOBRY POMYSŁ	93%	96%	99%	99%	98%	100%	100%	100%	100%	100%	80%

93% ogółu badanych Poznaniaków deklaruje, że Poznański Budżet Obywatelski to zdecydowanie lub raczej dobry pomysł, a 4% deklaruje, że to zły pomysł i dodatkowo 3% nie potrafi ustosunkować się do tej kwestii

- najbardziej do idei PBO przekonane są kobiety, osoby mieszkające w dzielnicach Stare Miasto, Jeżyce i Wilda, z wykształceniem średnim i wyższym, w wieku do 65 lat, osoby które słyszały o PBO oraz głosujące w PBO,
- nieco mniej do idei PBO przekonani są mężczyźni, osoby mieszkające w dzielnicach Nowe Miasto i Grunwald, w wieku 65+ i 25-34 lat, z wykształceniem podstawowym i zawodowym, osoby które nie słyszeli o PBO

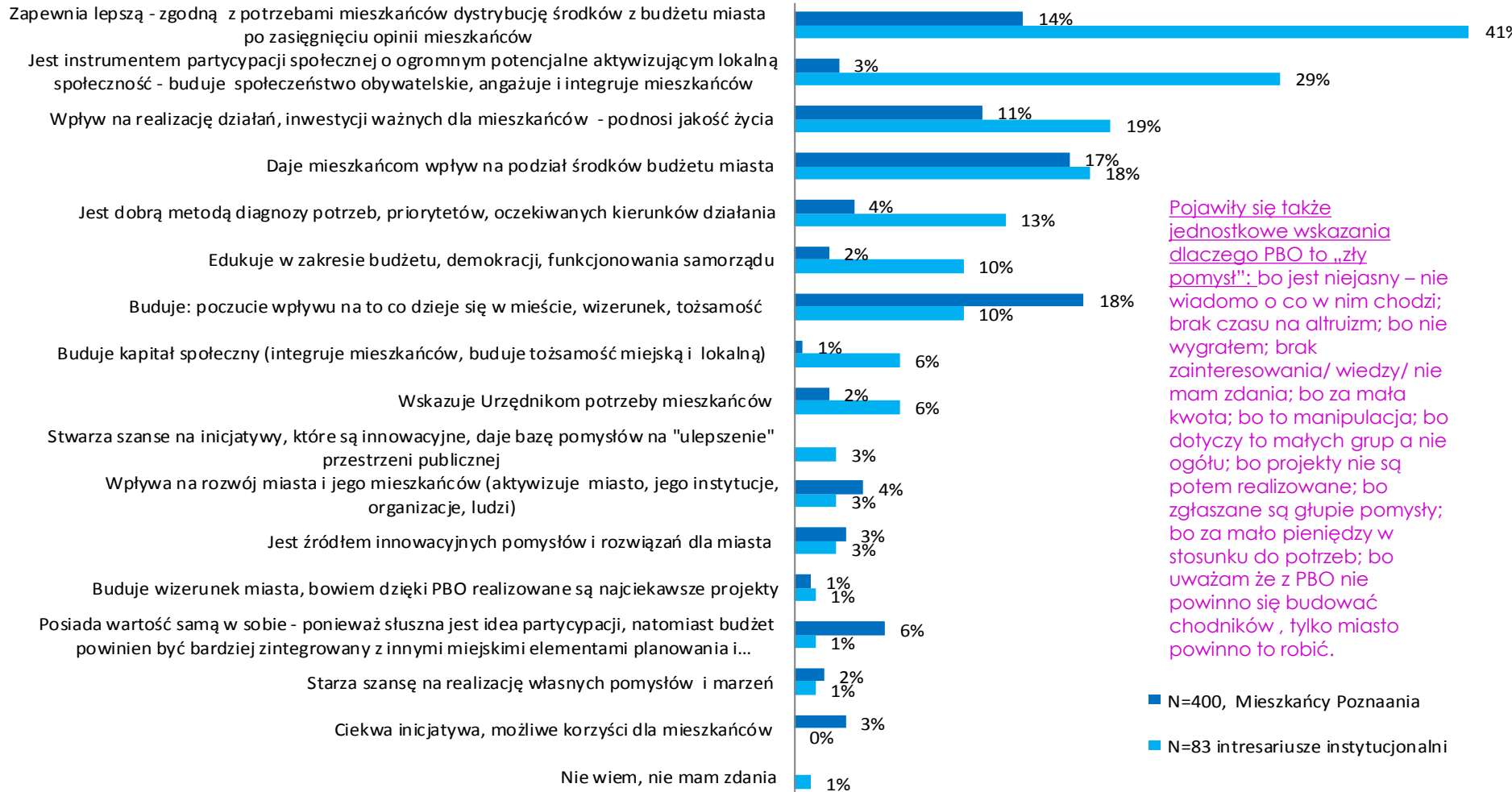
Poznański Budżet Obywatelski (PBO) to projekt umożliwiający mieszkańcom zgłaszanie swoich pomysłów, które mogą zostać zrealizowane z budżetu Miasta Poznania. Pomysły te są wybierane przez mieszkańców w powszechnym głosowaniu. **Czy Pana (i) zdaniem Poznański Budżet Obywatelski to dobry pomysł?**
CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania

PBO to dobry pomysł pozwalający lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców i podnosić jakość życia, budować społeczeństwo obywatelskie dając poczucie wpływu, edukując w zakresie funkcjonowania. Ponadto buduje kapitał społeczny, jest narzędziem diagnozy potrzeb, źródłem ciekawych pomysłów, sposobem budowy wizerunku miasta

Dlaczego Poznański Budżet Obywatelski to dobry pomysł?:

CATI, N=400 reprezentatywne badania mieszkańców ; N=83 interesariusze instytucjonalni

Pojawiły się także jednostkowe wskazania dlaczego PBO to „zły pomysł”: bo jest niejasny – nie wiadomo o co w nim chodzi; brak czasu na altruizm; bo nie wygrałem; brak zainteresowania/ wiedzy/ nie mam zdania; bo za małą kwotą; bo to manipulacja; bo dotyczy to małych grup a nie ogółu; bo projekty nie są potem realizowane; bo zgłaszane są głupie pomysły; bo za mało pieniędzy w stosunku do potrzeb; bo uważam że z PBO nie powinno się budować chodników , tylko miasto powinno to robić.

■ N=400, Mieszkańcy Poznania
 ■ N=83 intresariusze instytucjonalni

4. Główne założenia PBO16

Zgodnie ze społecznie opracowanymi zasadami Poznański Budżet Obywatelski 2016 roku składał się 7 etapów, co zostało potwierdzone w „Zasadach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 opublikowanych jako Zarządzenie Prezydenta Miasta Poznania

Zasady PBO16 wypracowane zostały przez Zespół ds. Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego w oparciu o wyniki ewaluacji PBO15 - łącznie 41 uwag opisowych oraz 267 ankiet elektronicznych. W skład zespołu opracowującego zasady PBO16 wchodził przedstawiciele organizacji pozarządowych, Przewodniczący Rady Miasta Poznania i pracownicy Gabinetu Prezydenta.

Główne założenia PBO16 zgodnie z zapisami „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 r. były następujące:

1. Konsultacje społeczne w sprawie części wydatków z budżetu Miasta Poznania określane są jako „Poznański Budżet Obywatelski”.
2. Kwota z budżetu Miasta Poznania, której dotyczy Poznański Budżet Obywatelski, wynosi 15 000 000 zł.
3. Ze środków Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego mogą być finansowane zadania należące do zadań własnych gminy albo powiatu.

Poznański Budżet Obywatelski 2016 roku składał się z następujących po sobie etapów tworzących proces:

1. Ustalanie zasad PBO16, w tym ewaluacja po zakończeniu poprzedniej edycji i powołanie społecznego Zespołu ds. PBO, który pracował nad zasadami i kształtem Budżetu Obywatelskiego [grudzień 2014 – kwiecień 2015],
2. Debaty i spotkania informacyjne – prezentujące zasady PBO16 i promujące jego ideę [maj i czerwiec 2015],
3. Opracowanie i zgłaszanie projektów [do 15 czerwca 2015],
4. Ocena projektów - uzyskanie opinii ze strony rad osiedli, weryfikacja propozycji przez wydziały merytoryczne, odwołania, ustalenie ostatecznej listy projektów do głosowania [16 czerwca - 7 września 2015],
5. Głosowanie nad propozycjami [1- 13 października 2015],
6. Wpisanie zwycięskich projektów do budżetu miasta [do 15 listopada 2015],
7. Realizacja projektów PBO16 [w roku 2016].

Przez cały okres PBO16 trwały działania informacyjno – promocyjne.

Poznański Budżet Obywatelski jest w swej budowie zbliżony do postulowanych w literaturze standardów budżetów obywatelskich, poza następującymi wyjątkami:

- zabrakło w nim etapu dyskusji nad projektami – momentu w procesie, gdy mieszkańcy poszczególnych dzielnic mogą osobiście spotkać się z autorami projektów, poznać lepiej ich propozycje i zadać pytania (takie działania były realizowane na terenie części dzielnic, ale nie miały charakteru systemowego),
- zabrakło usystematyzowanego monitoringu realizacji projektów wybranych w poprzednich edycjach PBO oraz w PBO16. Skutkiem tego jest utrata szansy na promowanie PBO poprzez systematyczne komunikowanie jego efektów oraz niska transparentności procesu realizacji (w brak powodu realizacji) wybranych projektów,
- zabrakło ewaluacji procesu PBO na bieżąco, co przyczyniło by się do zebrania bardziej dokładnych danych umożliwiających korygowanie procesu PBO w kolejnej jego edycji.

5. Cele Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego

„To zależy kogo spytać, częściowo będą zbieżne, a częściowo konkurencyjne”.

„Kasa na potrzeby i marzenia ludzi, na to co jest potrzebne, a czego nie ma w budżecie miasta”.

„Kapitał społeczny, społeczeństwo obywatelskie – angażowanie, poczucie wpływu, edukacja, tożsamość – miejska i w firtlu, lepszy Urząd...”

Dobrze zdefiniowane cele budżetu obywatelskiego wpływają na zasady i rozwiązania przyjmowane przy jego organizacji oraz w efekcie na to, na ile udaje się to narzędzie wykorzystywać do budowy społeczeństwa obywatelskiego

Dobrze zdefiniowane cele PBO powinny opisywać jaki ma być wielowymiarowy skutek realizacji PBO – jak realizacja PBO miała i ma wpływać na Miasto i lokalną społeczność. Cele składają się często z pewnych hipotez na temat BPO i jego znaczenia dla miasta i lokalnej społeczności.

Zasadniczo główne cele budżetu partycypacyjnego można określić w następujący sposób:

1. umożliwienie obywatelom faktycznego **współdecydowania** o wydatkowaniu części środków z budżetu miasta (partycypacji w podejmowaniu decyzji budżetowych),
2. **angażowanie mieszkańców** do myślenia o funkcjonowaniu społeczności lokalnych, zarządzania lokalnymi wspólnotami oraz kształtowania kierunków ich rozwoju,
3. **włączenie mieszkańców w procesy zarządzania miastem oraz uwzględnienie w nich elementu deliberacji** – czyli dyskusji w szerokim gronie członków wspólnoty, którzy funkcjonują jako „eksperti we własnej sprawie”, artykułują swoje potrzeby i podejmują rozmowę na temat priorytetów społeczności z perspektywy jej wspólnego dobra. Owo otwarcie na mieszkańców ma prowadzić do:
 - efektywnego wydawania wspólnych środków z lokalnego budżetu,
 - budowania więzi w lokalnej społeczności,
 - budowania „umiejętności współpracy” podczas jego przygotowania i realizacji (przygotowania projektów, dyskusji nad nimi, mobilizacji do odpowiedzialnego wyboru projektów do realizacji oraz ich realizacji),
 - edukowanie w dziedzinie samorządności – zachęca mieszkańców do przyjrzenia się mechanizmom konstruowania i wydatkowania lokalnych budżetów, zmusza do podejmowania decyzji o priorytetach wydatkowych, ale i do zastanowienia się na szerszą wizję rozwoju danej miejscowości,
 - budowanie filozofii funkcjonowania samorządu – jako wspólnoty władz i mieszkańców danej jednostki terytorialnej, współdziałającej na rzecz jej rozwoju.

Analiza zebranego materiału wskazuje, że cele PBO16 zostały zdefiniowane zbieżnie z głównymi celami przyświecającymi idei budżetu obywatelskiego jako takiego. Nie zostały wprost zdefiniowane cele szczegółowe PBO oraz miary ich realizacji.

Zasady Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 z dnia 11 maja 2015 r. w ogóle nie definiują celów PBO oraz miar ich realizacji. Natomiast na stronie internetowej budżetu [1] znajdujemy informacje określające czemu ma on zdaniem organizatorów służyć – czytamy tam:

- „Budżet obywatelski to proces, w trakcie którego mieszkańcy lokalnej wspólnoty bezpośrednio decydują o tym, jak rozdysponować część publicznego budżetu.
- „Budżet obywatelski to wyjątkowa okazja do rzeczywistego i bezpośredniego współdecydowania o tym, na co zostanie wydana część budżetu miejskiego. Daje on możliwość zgłaszania i promowania własnych ciekawych pomysłów na rzecz mieszkańców, przyczyniających się do poprawienia funkcjonowania nie tylko własnej dzielnicy, ale i całego miasta. Jest to więc narzędzie pozwalające także Tobie zgłaszać, dyskutować i wdrażać w życie projekty na rzecz mieszkańców i miasta, w którym żyjesz”.
- „Ważne! Kluczowym elementem dobrego budżetu obywatelskiego nie jest jego suma, ale stopień włączania mieszkańców w jego współtworzenie. Dlatego tak ważny jest Twój udział w spotkaniach, debatach i dyskusjach organizowanych w jego ramach...”.

Analiza zebranego materiału wskazuje, że cele PBO16 zostały zdefiniowane zbieżnie z głównymi celami przyświecającymi idei budżetu obywatelskiego jako takiego – współdecydowanie o budżecie, angażowanie i włączenie w proces zarządzania i deliberacja. Natomiast nie zostały wprost zdefiniowane cele szczegółowe PBO (oraz ich miary), w tym takie jak:

- wzrost efektywnego wydawania wspólnych środków z lokalnego budżetu,
- budowanie więzi lokalnej społeczności,
- budowanie „umiejętności współpracy” podczas przygotowania i realizacji PBO (przygotowania projektów, dyskusji nad nimi, mobilizacji do odpowiedzialnego wyboru projektów do realizacji oraz ich realizacji),
- edukowanie w dziedzinie samorządności – zachęcanie mieszkańców do przyjrzenia się mechanizmom konstruowania i wydatkowania lokalnych budżetów, konieczności podejmowania decyzji o priorytetach wydatkowych oraz wspólne zastanawianie się na szerszą wizję rozwoju danej miejscowości,
- budowanie filozofii funkcjonowania samorządu – innowacyjność, poprawa jakości zarządzania, modernizacja Urzędu, budowanie relacji między Urzędem i urzędnikami, a społeczeństwem.

Efektom tego zaniechania były trudności w określeniu szczegółowych zasad i rozwiązań organizacyjnych PBO16 (np. co do ustalenia kwoty budżetu, podziału kwoty budżetu, podziału na dzielnice, ustalenia kryteriów oceny projektów, roli Rad Osiedli, sposobu prowadzenia kampanii informacyjnej oraz organizacji głosowania, etc.) oraz bardziej efektywnej komunikacji z poszczególnymi grupami interesariuszy.

Rekomendacja: przed kolejną edycją budżetu rekomendowane jest bardziej precyzyjne zdefiniowanie celów krótko i długoterminowych oraz określenie miar ich realizacji.

[1] Źródło: <https://budzet.um.poznan.pl/static/about.html>

W trakcie badania ewaluacyjnego jego uczestnicy wskazali, że celem PBO jest / może być aktywizacja obywateli, wdrożenie idei partycypacji, edukacja interesariuszy w zakresie funkcjonowania samorządu i budżetu

Jednym z elementów badania ewaluacyjnego była dyskusja na temat jego celów oraz świadomości tego na ile ich dobre zdefiniowanie wpływa na zasady i rozwiązania przyjmowane w Poznańskim Budżecie Obywatelskim. W trakcie badania ewaluacyjnego jego uczestnicy wskazali, że **celem PBO jest** (lub powinna być):

1. Aktywizacja obywateli, budowanie ich zaangażowania, współdecydowanie i współodpowiedzialność:

- *"Żeby ludzie byli zaangażowani w życie miasta"*,
- *"Po to, żeby wzięli udział"*,
- *"Zaangażowanie beneficjentów, osób, które występują o te pieniądze...Aktywizacja NGO"*,
- *"Zaktywizowanie mieszkańców, żeby zgłaszali swoje potrzeby na miasto"*,
- *"Aktywizacja mieszkańców, współorganizacja, zaangażowanie, Poczucie współtworzenia, współuczestniczenia"*.

2. Wdrożenie idei partycypacji w praktyce i wzrost poczucia wpływu na to, co się dzieje (sprawstwo, podmiotowość, przedsiębiorczość):

- *"Maksymalna partycypacja. Wydawanie wszystkich wolnych środków w sposób partycypacyjny - cel maximum"*,
- *"Budowanie demokracji bezpośredniej"*,
- *"Angażowanie mieszkańców do myślenia o funkcjonowaniu społeczności lokalnych, zarządzania lokalnymi wspólnotami oraz kształtowania kierunków ich rozwoju"*,
- *"Uruchomienie dyskusji publicznej na temat finansów, procedur wydawania pieniędzy"*.
- *"Decentralizacja władzy"*.

3. Edukacja interesariuszy w zakresie funkcjonowania samorządu i budżetu:

- *"Edukacja obywatelska (a nie współdecydowanie, bo za małą kwota)"*,
- *"Wzrost świadomości mieszkańców na temat funkcjonowania miasta"*,
- *"Wzrost świadomości w zakresie poznania procedur inwestycyjnych, administracyjnych, jak działa urząd, budowanie wiedzy o mieście"*,
- *"Wypracowanie zasad dialogu"*,
- *"Nauczenie umiejętności negocjowania"*,
- *"Wypracowanie metod rozwiązywania konfliktów - takich zasad nie ma wypracowanych w skali miasta"*,
- *"Edukacja obywatelska dzieci i młodzieży przez przykład oraz uczestnictwo"*.

Ponadto ważne postrzegane cele to: lepsza dystrybucja środków zgodnie z potrzebami mieszkańców i wzrost gospodarności, szansa dla dzielnic/osiedli na dodatkowe pieniądze, budowa kapitału społecznego

4. Lepsza dystrybucja środków zgodnie z potrzebami mieszkańców i wzrost gospodarności:

- „Realizacja potrzeb mieszkańców, takich, których miasto nie realizuje, bo nie chce lub nie wie, że takie potrzeby są”... „żeby dać sobie szansę, żeby zrealizować te projekty, których miasto nie zrealizuje...Załatwienie spraw, które my chcemy, a nie te, które władza może chcieć”,
- „Sprawiedliwsza dystrybucja środków z budżetu - ludzie lepiej je wykorzystają niż urzędnicy, bo koszula bliższa ciału”.

5. Pieniądze - szansa na dodatkowe fundusze / środki (dodatkowa pula dla dzielnicy/osiedla oraz NGO):

- "Bo to jest szansa na zdobycie dodatkowych pieniędzy... To co jest w budżecie miejskim można zrealizować przez budżet obywatelski. On rozszerza możliwości rad osiedli”,
- „Szansa na dodatkowe dofinansowanie, Jest sposobem realizacji potrzebnych inwestycji”,
- „Możliwość realizacji zadań niemożliwych do zrealizowania przez Rady Osiedli”,
- „Plusem jest to, że są to dodatkowe fundusze”,
- „Sposób na działanie i finansowanie części organizacji pozarządowych”.

6. Budowa kapitału społecznego, integracja społeczna

- „Wzrost zaufania społecznego”,
- „Budowa transparentnych relacji między grupami interesariuszy”,
- „Frajda ze współpracy... smaczek rywalizacji”,
- „Zintegrowanie lokalnych społeczności - ludzie kiedyś muszą się poznać – PBO jest okazją (tworzenie więzi lokalnych), budowanie wspólnoty, poczucia bezpieczeństwa - poznają społeczność, w której żyją”,
- „Zwiększenie identyfikacji z najbliższym otoczeniem- budowa tożsamości”,
- „Wyłonienie się lokalnych liderów na przyszłość”,
- „Budowanie społeczeństwa obywatelskiego - lepszych obywateli”,
- „Nawiązanie bezpośrednich relacji urzędników i mieszkańców - możliwość dotarcia do mieszkańców”,
- „Identyfikacja konfliktów, identyfikacja grup wpływu ("żeby te partykularne interesy nie rozgrywały się pod przykrywką obywatelskości i partycypacji społecznej”).

7. Budowa wizerunku miasta

- „Zmiana wizerunku miasta - dzięki temu, że miasto realizuje PBO pokazuje siebie na zewnątrz, pokazuje nowe otwarcie na mieszkańców i w ten sposób zyskuje wizerunkowo”.

Ponadto ważne cele to: lepsza dystrybucja środków zgodnie z potrzebami mieszkańców i wzrost gospodarności, szansa dla dzielnic/osiedli na dodatkowe pieniądze, budowa kapitału społecznego

8. Diagnoza potrzeb:

- Identyfikacja potrzeb mieszkańców i sposobów ich zaspokojenia. " Miasto dostaje tę informację, sygnał, o tym, czego ludzie chcą. ...Urząd wie o dużych potrzebach, a nie zagłębia się w mniejsze; możemy powiedzieć, co chcemy. ... Poznawanie potencjalnych potrzeb mieszkańców, bo chociaż część nie przechodzi opinii i ginie w głosowaniu, ale jednostka dostaje sygnał, gdzie jest coś nie tak...Jeśli nie będzie PBO, to władza nie będzie wiedzieć, czego ludzie potrzebują",
- „Dostrzeżenie trendu w jakim powinna iść miejska polityka (przeglądając wolumen projektów" i określenie priorytetów potrzeb",
- „Weryfikacja społecznego sensu pomysłów. Dać szansę inicjatorom idei społecznych czy mają społeczny sens. "Jako wnioskodawca: sprawdzić celowość pomysłów, czy mają poparcie społeczne",
- „Uzyskanie zielonego światła dla działań zgodnych z polityką miasta, ale czasem postrzeganych jako kontrowersyjnych, bo władze miasta boją się je włożyć do budżetu samodzielnie",
- „Wskazówki do przeprowadzenia reformy rad osiedli i reformy samorządowe".

9. Rozwojowe:

- „Realizacja marzeń, które się spełniają; Moje miejsce na ziemi będzie piękniejsze",
- „Spełnienie oczekiwań społeczeństwa...Szansa na poprawę jakości życia i wzrost zadowolenia mieszkańców",
- „Ożywienie miasta - generowanie pomysłów na otoczenie... miejska burza mózgów, która pozwala wyłowić najcenniejsze pomysły i też te, które są nieprzydatne ...innovacyjne rozwiązania... innowacje społeczne",
- „Większy szacunek dla otaczającej przestrzeni".

10. Świadomie używane narzędzie manipulacji społecznej:

- „Zastona dymna (miasto oddaje 0,5% budżetu - 15 mln), więc jest to zastona dymna, żeby przeprowadzić duże inwestycje bez konsultacji, a ludzie będą gadać o małych kwotach,
- „Budżet jako "kwiatek do kożucha,,

11. Inne:

- „**Budżet Obywatelski to takie ziarenko, które zaczyna kiełkować...**",
- „To jest taka ruletka jak wybory, nigdy nie wiadomo, kto i co wygra...".

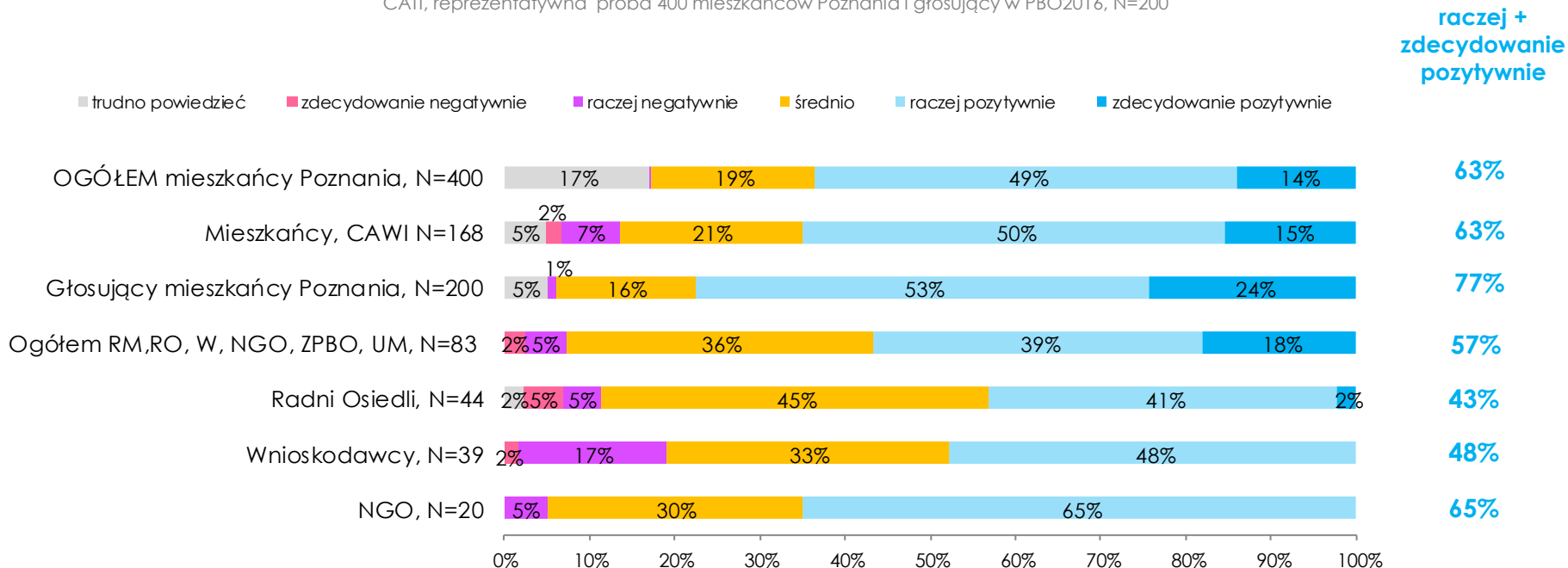
6. Ogólna ocena PBO16

63% ogółu badanych Poznaniaków i 77% głoszących w PBO16 ocenia ostatnią edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego pozytywnie, odpowiednio 19% i 16% średnio. Tylko pojedyncze osoby oceniają PBO16 „raczej źle”, a 17% i 5% badanym trudno było dokonać oceny

Gorzej, choć nadal w przewadze pozytywnie, ogólnie oceniają PBO16 przedstawiciele Rady Miasta, Rad Osiedli, Wnioskodawców, NGO-sów Zespołu ds. PBO16 oraz przedstawiciele Urzędu Miasta.

Jak ogólnie ocenia Pan(i) ostatnią edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego?

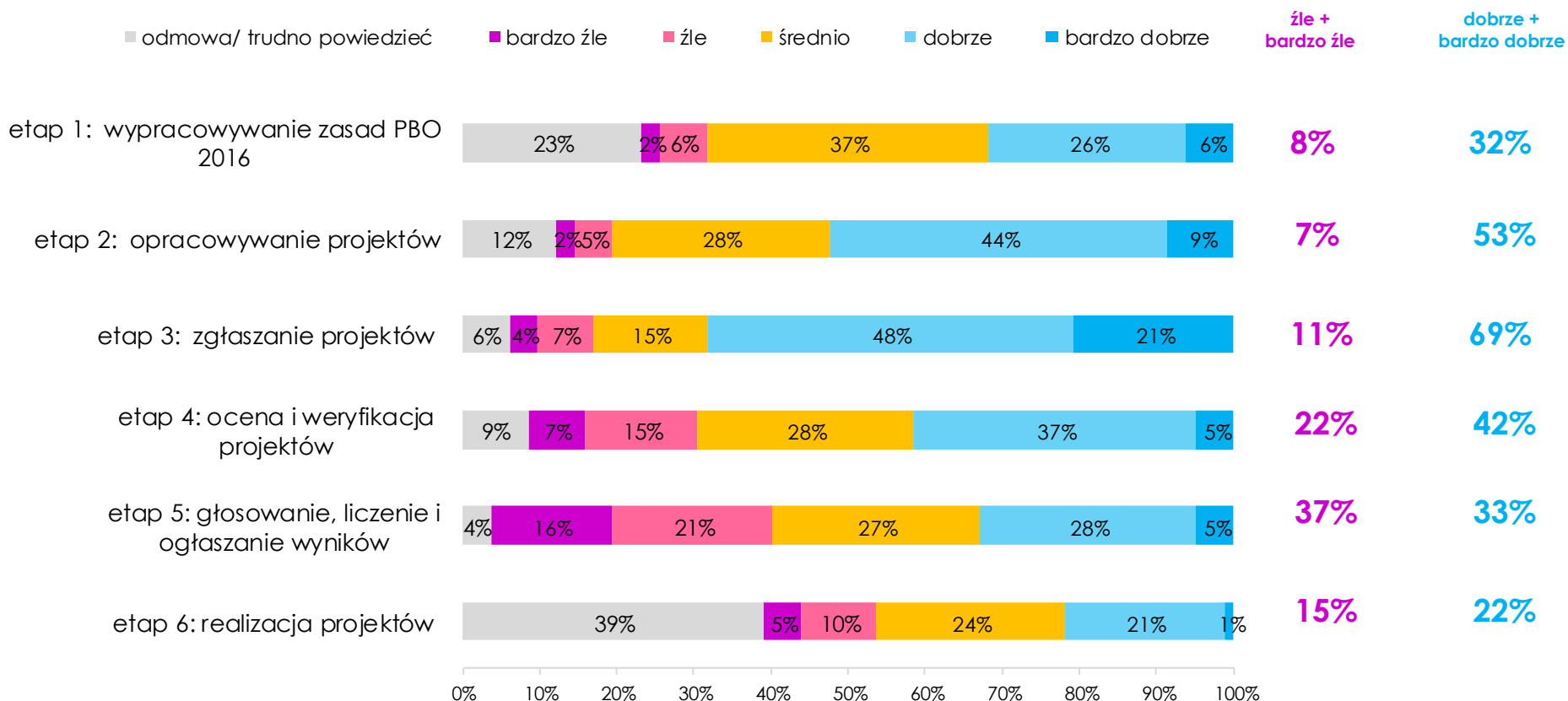
CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania i głoszący w PBO2016, N=200

Interesariusze instytucjonalni większość etapów PBO16 oceniali pozytywnie lub średnio. Najbardziej oceniono etap „głosowania, liczenia i ogłaszania wyników” oraz „oceny i weryfikacji wniosków”. Ponadto należy zwrócić uwagę, że znaczny odsetek badanych nie potrafił dokonać oceny etapu „realizacji projektów” oraz „wypracowywania zasad PBO16”

Jak ogólnie ocenia Pan(i) w minionej edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 jego poszczególne etapy?

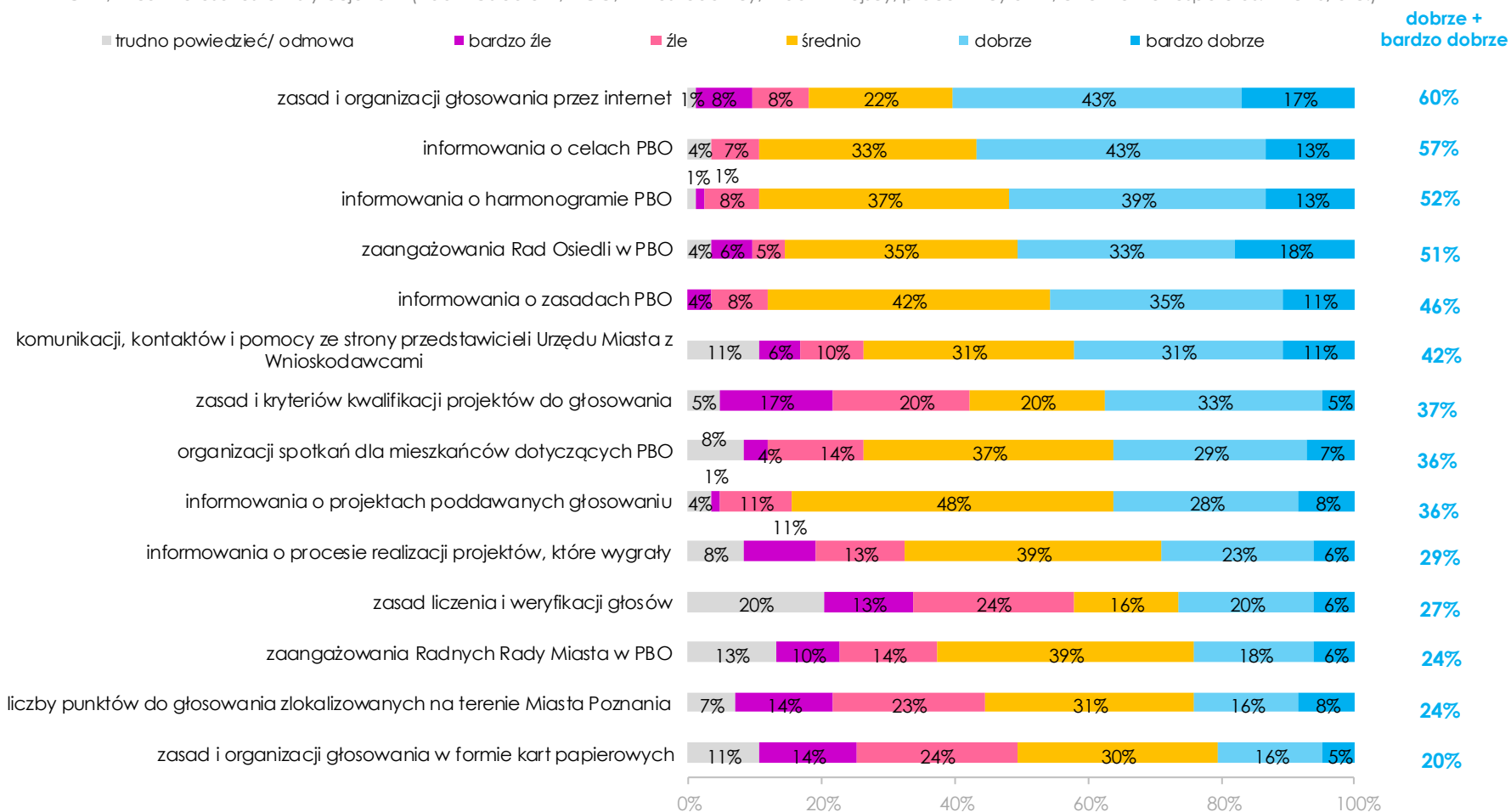
CATI, N=83 interesariusze instytucjonalni (Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

Interesariusze instytucjonalni dobrze ocenili ostatnią edycję PBO16 pod względem zasad i organizacji głosowania internetowego, informowania o celach i harmonogramie PBO oraz zaangażowania Rad Osiedli w PBO. Natomiast najstabiej oceniono zasady i organizację głosowania w formie kart papierowych, liczbę punktów do głosowania, zasady liczenia i weryfikacji głosów, zaangażowanie Radnych Miasta w PBO, informowanie o projektach poddawanych głosowaniu oraz realizacji projektów, które wygrały w PBO

Jak ocenia Pan(i) ostatnią edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 pod względem:

CATI, N=83 interesariusze instytucjonalni (Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

W trakcie badania ewaluacyjnego jego uczestnicy wskazali ogólne silne strony PBO16 wpływające na cały jego przebiega na różnych jego etapach

Uczestnicy spotkań ewaluacyjnych wskazywali następujące **silne strony PBO16**:

1. „zwiększenie kwoty PBO16 o 5 mln zł”,
2. „podział PBO na projekty „dzielnicowe” i „ogólnomiejskie”,
3. „wprowadzanie etapu społecznego ustalania zasad PBO”,
4. „mieszkańcy zgłosili dużo projektów - o wiele więcej niż w poprzednich edycjach”,
5. „rezygnacja z komisji opiniującej zgłoszone projekty” i wprowadzenie kwalifikacji wg kluczowych kryteriów zawartych w regulaminie”,
6. „zwiększenie szans na realizację większej ilości projektów, dzięki wprowadzeniu limitów kwotowych dla projektów – to, koszt 1 projektu "ogólnomiejskiego" nie mógł przekroczyć kwoty 2 milionów złotych, a projektu "dzielnicowego" - 500 tysięcy złotych”,
7. „dopuszczenie do głosowania dużo większej liczby projektów niż w poprzednich edycjach – ponad 5 razy więcej” ,
8. „zwiększenie otwartości na udział w projekcie - wycofanie się z kryterium zameldowania”,
9. „wprowadzenie mobilnych punktów do głosowania”,
10. „znacząco więcej uczestników głosowania niż w poprzedniej edycji - o ponad 20 tys.”,
11. „wybór i przekazanie do realizacji 38 projektów - 6 razy więcej niż w poprzedniej edycji”,
12. „szerzej – niż w poprzednich edycjach - zakrojona kampania informacyjna (w tym: mini – przewodnik, warsztaty w szkołach, Telewizyjna Mapa Marzeń”.

W trakcie badania ewaluacyjnego jego uczestnicy wskazali ogólne słabe strony PBO16 wpływające na cały jego przebieg na różnych etapach

Uczestnicy spotkań ewaluacyjnych wskazywali następujące **słabe strony PBO16**:

1. „mała przejrzystość i niejasność zasad”:
 - „brak udziału rad osiedli na etapie wypracowywania zasad”,
 - „niszczenie aktywizacji przez nierówne zasady (demobilizacja)”,
 - „nieprecyzyjne zapisy w regulaminie PBO”,
 - „niejasne zasady powołania Zespołu ds. PBO i tworzenia zasad”,
 - „niesprawiedliwy podział kwoty budżetu na dzielnice”,
2. „zmiany w Zespole organizującym PBO - brak zachowania ciągłości wiedzy i doświadczeń”,
3. „duża pula często sprzecznych interesów mająca wpływ na przebieg PBO16”:
 - „słaby etap opiniowania – oceny wniosków”,
 - „niejasna rola rad osiedli i innych interesariuszy”,
 - „mieszanie ról wnioskodawców, oceniających projekty, zarządzających procesem, Wykonawców elementów procesu PBO16”,
 - „w grupie wnioskodawców dominują tzw. „wytrwali gracze”,
4. „wykluczenie pewnych regionów miasta - osiedli na obrzeżach”,
5. „słaby obieg informacji i niespójna komunikacja”:
 - „sprzeczna komunikacja”,
 - „zmiany decyzji w trakcie procesu i brak możliwości dotarcia z informacją do wszystkich interesariuszy”,
 - „dezinformacja ze strony Gabinetu Prezydenta”,
 - „mała liczba debat dzielnicowych na temat PBO – 5 debat , to stanowczo za mało i za daleko”,
 - „słaba skuteczność angażowania szeregowych mieszkańców – poza etapem głosowania”,
 - „słaba strona www PBO – mało atrakcyjna wizualnie, mała danych, brak archiwum”,
6. „mała kwota PBO16 (nawet przy jego powiększeniu w stosunku do potrzeb)”,
7. „kontrowersje wokół organizacji i zasad procesu głosowania i liczenia głosów – ich unieważniania”:
 - „samodzielne zbieranie głosów przez część wnioskodawców”,
 - „zbyt mała liczba punktów do głosowania”,
 - „mało skuteczny system weryfikacji głosów i w efekcie unieważnienie 10% kart”,
8. „brak gwarancji realizacji projektów – wiążącego charakteru głosowania”,
9. „słaba wiedza mieszkańców o PBO i jego zasadach”,
10. „słaby system monitoringu i ewaluacji realizacji projektów, mała widza na ten temat”,
11. „słaba promocja efektów PBO”.

7. Postrzegane efekty PBO16

Przeważający odsetek uczestników ewaluacji twierdzi, że PBO przynosi pozytywne efekty, w tym: dostarcza ciekawe pomysły działań pozwalających ulepszać miasto, wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców, buduje społeczeństwo obywatelskie, zwiększa wiedzę mieszkańców na temat budżetu miasta, zwiększa nadzór obywateli nad realizacją budżetu miasta, poprawia jakość funkcjonowania urzędu, buduje zaufanie między obywatelami, a urzędnikami. Natomiast w zależności od badanej grupy **6 - 25% badanych uważa, że PBO nie przynosi żadnych pozytywnych efektów**

Analiza porównawcza oceny wpływu PBO na realizację różnego typu celów wskazuje, że najlepiej oceniają pozytywny wpływ PBO na różne dziedziny życia w Poznaniu osoby głoszące w PBO16 oraz ogół mieszkańców Poznania, a bardziej krytyczni są w tym względzie przedstawiciele interesariuszy instytucjonalnych.

W jakim stopniu Pan(i) zgadza się lub też nie, że Poznański Budżet Obywatelski:?

stwierdzenia "raczej + zdecydowanie TAK"	Ogół Pozniaków CATI, N=400	Poznaniacy głoszący CATI, N=202	Poznaniacy CAWI N=168	Interesariusze instytucjonalni, CAWI, N=83
dostarcza ciekawe pomysły działań pozwalających ulepszać miasto	93%	96%	85%	87%
pozwala lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców	93%	98%	84%	84%
zwiększa zainteresowanie mieszkańców sprawami własnego osiedla	93%	97%	88%	86%
angażuje mieszkańców w działania na rzecz ulepszenia miasta	90%	95%	86%	82%
zwiększa wiedzę mieszkańców na temat budżetu miasta, zasad finansowania różnych inwestycji i działań	89%	87%	70%	63%
zwiększa wiedzę władz i urzędników na temat potrzeb mieszkańców	89%	94%	77%	81%
zwiększa nadzór obywateli nad realizacją budżetu miasta	83%	88%	65%	58%
jest okazją do poznania innych mieszkańców osiedla i nawiązania współpracy	78%	74%	59%	59%
buduje większe zaufanie pomiędzy urzędnikami i władzami miasta, a mieszkańcami	74%	77%	51%	46%
zwiększa przejrzystość / transparentność działania Urzędu Miasta	74%	78%	46%	42%
zwiększa otwartość Urzędników na kontakt z mieszkańcami	71%	72%	46%	41%
nie przynosi żadnych pozytywnych efektów	25%	18%	8%	6%

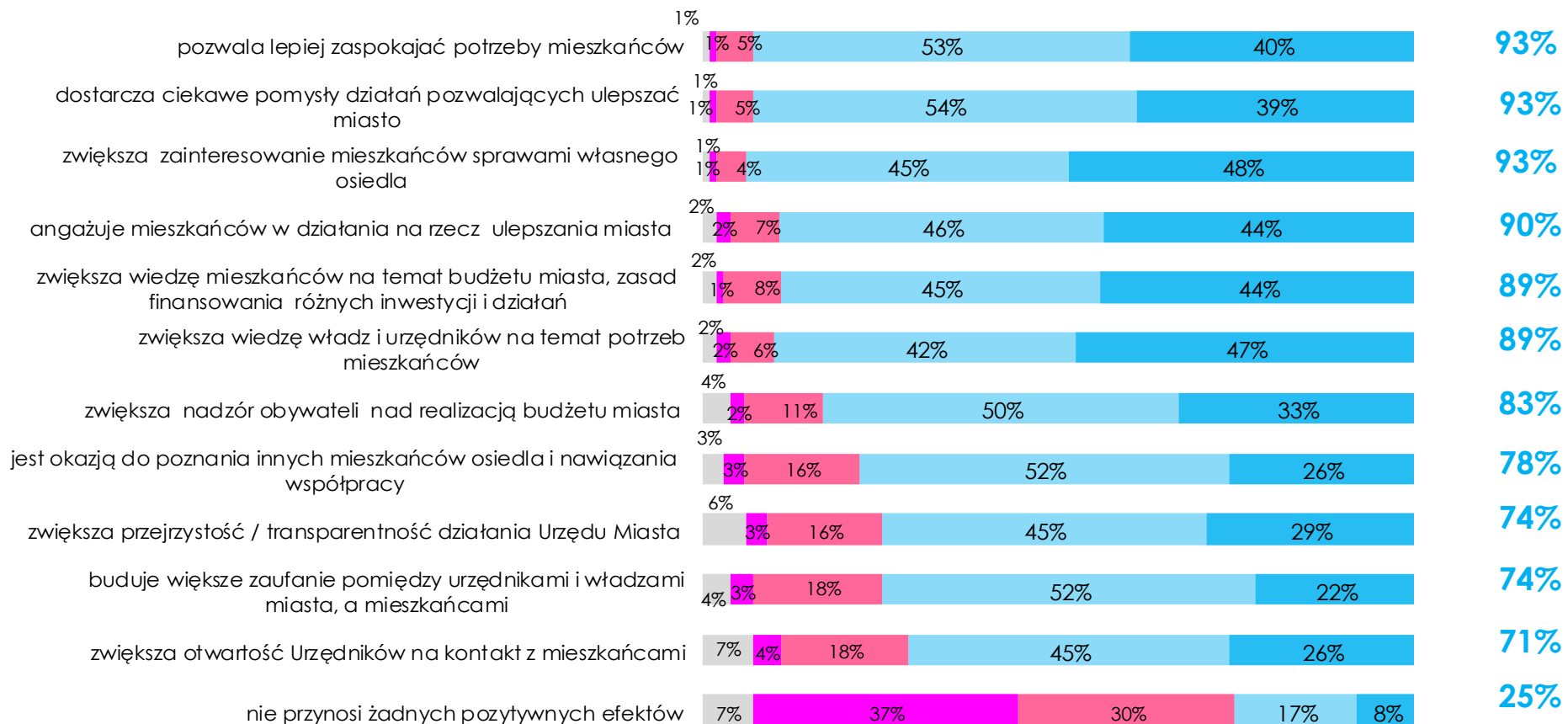
Przeważający odsetek badanych poznaniaków twierdzi, że PBO wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców, buduje społeczeństwo obywatelskie, zwiększa wiedzę mieszkańców na temat budżetu miasta, zwiększa nadzór obywateli nad realizacją budżetu miasta, poprawia jakość funkcjonowania urzędu, buduje zaufanie między obywatelami a urzędnikami. Natomiast 25% badanych uważa, że PBO nie przynosi żadnych pozytywnych efektów

W jakim stopniu Pan(i) zgadza się lub też nie, że Poznański Budżet Obywatelski?:

CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania

raczej i
zdecydowanie tak

■ trudno powiedzieć ■ zdecydowanie nie ■ raczej nie ■ raczej tak ■ zdecydowanie tak

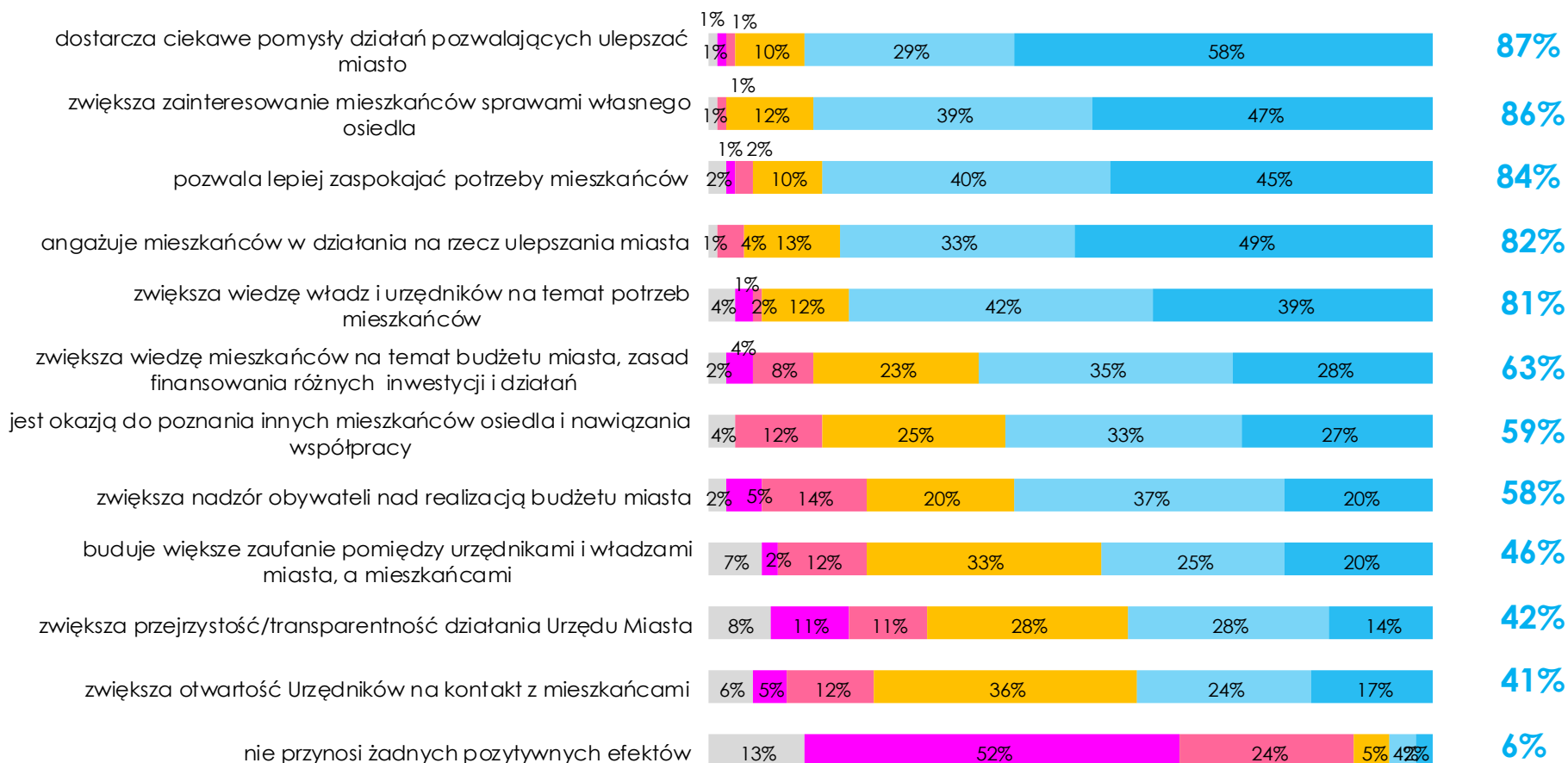

Interesariusze instytucjonalni nieco bardziej krytycznie oceniają pozytywny wpływ PBO na różne dziedziny życia w Poznaniu – poniżej 50% z nich wierzy, że PBO buduje zaufanie między obywatelami a urzędnikami, zwiększa otwartość urzędników na kontakt z obywatelami, zwiększa transparentność działania urzędu, buduje większe zaufanie pomiędzy urzędnikami i władzami miasta, a mieszkańcami.

W jakim stopniu Pan(i) zgadza się lub też nie, że Poznański Budżet Obywatelski?:

CATI, N=83 interesariusze instytucjonalni (Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

■ trudno powiedzieć
 ■ zdecydowanie się nie zgadzam
 ■ raczej się nie zgadzam
 ■ średnio się zgadzam
 ■ raczej się zgadzam
 ■ zdecydowanie się zgadzam
 ■ zdecydowanie tak

8. Ustalanie zasad PBO

„Zasady PBO należy tworzyć pamiętając o jego celach”.

„Pozytywne było uspołecznienie procesu tworzenia zasad PBO - powołanie Zespołu ds. PBO”.

„Regulamin i zasady PBO należy doprecyzować, aby pozostawiać jak najmniej wątpliwości i pól dowolnej interpretacji”.

„Przyjęte zasady należy konsekwentnie stosować i nie zmieniać zasad w trakcie trwania PBO”.

51% przedstawicieli instytucjonalnych uczestników ewaluacji pozytywnie ocenia zasady PBO, przy czym znaczny odsetek uważa, że jest jeszcze w tym obszarze sporo do udoskonalenia

Jak ogólnie ocenia Pan(i) Zasady edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016?

CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16 (Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

	RO,RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP badanie CAWI	Radni Rad Osiedli	Wnioskodawcy	NGO	Członkowie Zespołu ds. PBO16	Radni Rady Miasta Poznania	Pracownicy Urzędu Miasta	inne osoby
	83	44	39	20	5	3	3	8
trudno powiedzieć	1%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
ŹLE	12%	9%	19%	5%	0%	0%	33%	13%
bardzo źle	5%	5%	2%	0%	0%	0%	0%	13%
źle	7%	5%	17%	5%	0%	0%	33%	0%
ŚREDNIO	35%	45%	33%	30%	0%	67%	33%	25%
dobrze	51%	41%	48%	65%	100%	33%	33%	63%
bardzo dobrze	1%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
DOBRE	52%	43%	48%	65%	100%	33%	33%	63%

W badaniu ewaluacyjnym jego uczestnicy uznali za silne strony etapu „ustalania zasad” PBO16: zwiększenie kwoty BO, otwartość na zmienianie PBO, uspołeczniony charakter tworzenia zasad PBO, nowy sposób podziału środków na projekty „ogólnomiejskie” i „dzielnicowe”

Uczestnicy spotkań ewaluacyjnych wskazywali następujące **silne strony etapu „ustalania zasad” PBO16**:

1. Zwiększenie kwoty PBO z 10 mln zł do 15 mln zł i deklarację Prezydenta Miasta dotyczącą wzrostu do 30 mln zł.
2. **Otwartość na zmienianie i doskonalenie PBO:**
 - „Otwartość na zmianę i różne poglądy. ...Ścieranie się różnych poglądów na cele i organizację PBO”,
 - „Otwartość i zrozumienie potrzeby stopniowego ewoluowania budżetu obywatelskiego – choć to nie przez wszystkich jest rozumiane. Wśród części interesariuszy jest dążenie do stworzenia stałych i niezmiennych zasad PBO...Taka postawa wydaje się nie uwzględniać dynamiki życia społecznego”,
 - „Otwartość na tworzenie zespołu - byłam w tym zespole, bo zgłosiliśmy uwagi”.
3. **Uspołeczniony charakter tworzenia zasad PBO16:**
 - Wykorzystanie wyników ewaluacji przy tworzenia zasad PBO16,
 - Różnorodne narzędzia pracy wykorzystane podczas tworzenia PBO16 - kawiarenka obywatelska, konsultacje społeczne,
 - Powołanie i działanie Zespołu ds. PBO:
 - „Funkcjonowanie Zespołu ds. PBO - jest grupa ludzi, która społecznie przepracowała wiele godzin, aby dopracować zasady PBO”,
 - „Zaangażowanie członków Zespołu i jego uspołeczniony charakter”,
 - „Poczucie wpływu członków Zespołu na kształt PBO - moc decyzyjna - to nie były konsultacje z nami, tylko to my współdecydowaliśmy o kształcie PBO16”,
 - „Korzystaliśmy z różnych sposobów wypracowywania zasad, w bardzo realistycznym trybie czasu, poza godzinami pracy urzędu, wykorzystywaliśmy nowe technologie(Członek Zespołu)”.
4. **Sposób podziału środków:**
 - „Podział na dzielnice i budżet ogólnomiejski, bo:
 - jak był tylko ogólnopoznański typu ścieżki rowerowe, inwestycje, to dobre małe projekty w jednym fyrtku nie miały szans, bo rowerzyści mogli się skrzyknąć przez internet, a starsi już mieli mniejsze szanse”,
 - „ludzie bardziej i identyfikują się z najbliższym otoczeniem”,
 - „Zasady były takie, że dopuścili więcej projektów – pomogło wprowadzenie limitu środków na projekt”,
 - „Relatywnie duża pula środków na projekty dzielnicowe, fajnie byłoby ją utrzymać lub zwiększyć”,
 - „Podział budżetu na "duże" i "małe" projekty”.

W badaniu ewaluacyjnym jego uczestnicy uznali za słabe strony etapu „ustalania zasad” PBO16: brak czytelnego sformułowania celów PBO , brak czytelnych zasad powoływania i funkcjonowania Zespołu ds. PBO, sposób podziału na dzielnice oraz sposób podziału budżetu PBO16 między dzielnice

Uczestnicy spotkań ewaluacyjnych wskazywali następujące **słabe strony etapu „ustalania zasad” PBO16**:

1. Brak czytelnego sformułowania celów PBO w dłuższej perspektywie i dyskusji nad nimi z władzami miasta (Prezydent, Rada Miasta Poznania) oraz Radami Osiedli.
2. Brak czytelnych zasad powoływania i funkcjonowania Zespołu ds. PBO:
 - „Niejasny klucz wyboru członków Zespołu (głównie dla osób z zewnątrz, ale i dla wewnątrz też) - "Powinna być publicznie informacja i zgłaszajcie się",
 - „Brak sprecyzowanego zakresu działania Zespołu”,
 - „Brak spisanych zasad powoływania członków”,
 - „Brak czytelnych zasad funkcjonowania Zespołu - regulaminu pracy”,
 - „Brak zasad transparentności – szczególnie w sytuacji nakładanie się ról, Wnioskodawca, członek zespołu, oceniający projekty i rozstrzygający spory”,
 - „Słabe umocowanie Zespołu”,
 - „Brak legitymizacji działań Zespołu. Kozioł ofiarny - tworzyliśmy zasady, ale nie mieliśmy wpływu na to, co się działo na innych etapach procesu (Członek Zespołu)”,
 - „Brak wiedzy o niektórych zasadach (niedoprecyzowane kwestie w regulaminie).
3. Brak ciągłości pracy Zespołu ds. PBO:
 - „Zabrakło kontynuacji w okresie tzw. "zmiany warty",
 - „Niestabilność Zespołu - ktoś w nim najpierw uczestniczył, a potem się wycofał”.
4. Sposób podziału na dzielnice:
 - „Zbyt duże jednostki - sztuczne, nikt się już praktycznie z nimi nie utożsamia... część ludzi nie wie o co chodzi”,
 - „Brak podanych zasad i przyczyn podziału”,
 - „Należy przyjąć podział na osiedla lub inne naturalne jednostki terytorialnie obejmujące 2 - 3 dzielnice – od 7 do 15 rejonów (zależnie od wielkości budżetu)”.
5. Sposób podziału budżetu PBO16 między dzielnice:
 - „był niesprawiedliwy - małe dzielnice dostały tyle samo pieniędzy co duże”,
 - „należy rozważyć podział ze względu na liczbę ludności i powierzchnię”,
 - „powinno się rozważyć preferencje dla osiedli peryferyjnych”.

Ponadto za słabe strony etapu „ustalania zasad” PBO16 uczestnicy ewaluacji uznali: nadal zbyt małą kwotę PBO, brak gwarancji realizacji projektów w przypadku ich wygranej, brak społecznej dyskusji (w kontekście celów PBO) na co powinny być przeznaczane pieniądze w ramach PBO, brak dobrej informacji o tym, jakie są zasady realizacji projektów (wyłaniania wykonawców)

6. Nadal za mała kwota budżetu:

- „przecież zgłoszono projektów za 141 mln zł”,
- „Prezydent obiecał w kampanii 30 mln zł”,
- „zwiększenie kwoty pozwoli lepiej aktywować osiedla, małe społeczności, podział na małe jednostki będzie bardziej sensowny”.

7. Brak wiedzy/informacji o tym, kto te pieniądze z PBO dostanie?:

- „czy jeśli wygram w PBO, to pieniądze na realizację projektu wpłyną na moje konto, na konto rady osiedla czy gdzie?”,
- nie wszyscy zainteresowani wiedzą, kto realizuje projekty, jaki jest tryb wyłaniania wykonawców,
- „brak ustalenia zasad co do własności intelektualnej projektu”.

8. Brak społecznej dyskusji (w kontekście celów PBO) na co powinny być przeznaczane pieniądze w ramach PBO, a na co ewentualnie nie powinno się ich przeznaczać.

9. „Brak zapisów prawnych gwarantujących realizację projektów w przypadku wygranej w głosowaniu”:

- „część projektów, które wygrały w PBO nie jest realizowana – to marnowanie społecznej energii i entuzjazmu”,
- „musi być gwarancja, że jeśli projekt został pozytywnie zaopiniowany i wygrał to będzie realizowany – inaczej PBO nie ma sensu”.

Zmiany proponowane w odniesieniu do głównych zasad PBO w kolejnych edycjach [1]

W zakresie **ogólnych zasad PBO należy prowadzić następujące modyfikacje:**

1. Należy dla budżetu przyjąć czytelne zasady i je realizować:

- „Należy dla budżetu przyjąć czytelne zasady i je realizować.. Każde zasady, byleby konsekwentnie”,
- „Należy określić jakie są zadania Rady Miasta i Prezydenta w stosunku do PBO – kto za co odpowiada”,
- „Ostateczny kształt wypracowany przez urzędników UMP zasad PBO edycji 2017 przed ich ogłoszeniem powinien zostać poddany jeszcze konsultacjom Rady Miasta Poznania. Uzasadnienie: Po analizie wyników ankiet i konsultacji, projekt Zasad PBO edycji 2017 powinien być jeszcze przekazany radnym RMP i jej poszczególnym komisjom, do weryfikacji i zgłoszenia swych uwag, celem uniknięcia niesnasek, jak to miało miejsce przy ubiegłorocznej edycji”,
- „Żeby nie zabijać budżetu powinna być gwarancja realizacji projektów przegłosowanych. ...Powinna być zagwarantowana realizacja projektów, które przeszły głosowanie i wygraty... Nie powinno być tak, że po wygraniu projektu robi się konsultacje na temat jego lokalizacji, tu na Tysiąclecia dzieje się to po raz trzeci! To nie powinno być tak, przecież jacyś urzędnicy weryfikowali te wnioski”,
- „Należy rozstrzygnąć problem projektów krańcowych - jeśli się jest na granicy, to trzeba czasem mocno skorygować projekt, a wtedy to nie jest już ten sam projekt jak go zetniemy z 600 do 400 tysięcy. Negocjacje są w tym przypadku lepsze, bo może uda się, że rada miasta dołoży do projektu, a może rada osiedla?”.

2. Wielkość środków w PBO:

- „Zwiększenie kwoty do 20 mln (15 mln osiedla + 5 mln ogólnomiejskie)”,
- „Zwiększyć kwotę do 1%”,
- „Tak, na pewno 15 mln lepsze niż 10 mln, ale gdyby było 20 mln, to byłoby optymalnie”,
- „Może systematycznie podnosić tę kwotę?...Zwiększyć kwotę do 25 mln pokazując, że im bardziej angażują się mieszkańcy, tym większa kwota”,
- „Gdyby było 50 mln, i dać na te rady osiedli też, 15 mln np. na dzielnice”.

3. Podział na „ogólnomiejskie” i „dzielnicowe”:

- „To chyba dobry pomysł, bo plac zabaw nad Maltą nie jest dzielnicowy, a służy mieszkańcom, albo rowery miejskie’
- „A może tak, że na ogólnomiejskie mogą składać tylko stowarzyszenia i organizacje, a na dzielnicowe pojedyncze osoby?”,
- „Uważam, że powinno się zrezygnować z budżetu i przekazać pieniądze dla rad osiedli, a one już będą wiedziały co zrobić z tymi pieniędzmi. To są wyrzucone pieniądze i kiepski PR dla prezydenta i urzędu, za dużo kosztuje obsługa, za dużo zamieszania, a efektów tak naprawdę nie widać”.

Zmiany proponowane w odniesieniu do głównych zasad PBO w kolejnych edycjach [2]

4. Przeznaczenie środków - Czy budżet jest dla projektów czy dla partycypacji społecznej?:

- „Przeznaczenie środków tylko na działania twarde”,
- „Tak dla projektów inwestycyjnych”,
- „Tak dla dużych, ogólnomiejskich projektów inwestycyjnych”,
- „Więcej projektów „miękkich” na rozwój kapitału społecznego, przecież to Budżet Obywatelski, a nie inwestycyjny”,
- „Budżet obywatelski powinien być na winnice, cuda-wianki...”,
- „Powinniśmy dawać szansę mniejszym projektom... Osobna kategoria mikro - projektów do głosowania, bo one gdzieś giną w całym budżecie”,
- „Wg mnie w tej części ogólnomiejskiej powinny się znajdować te projekty bardziej ambitne, dla wszystkich mieszkańców, a nie tylko danej dzielnicy”,
- „Dla mnie to powinny być wizjonerskie projekty, a nie takie codzienne. Lepiej 2-3 duże projekty, z których można być dumnym”,
- „W Budżecie Obywatelskim nie powinny strącać szkoły, ale tak samo ścieżki rowerowe nie powinny dostać tych pieniędzy, bo to są zadania miasta”,
- Zastanówmy się jaki jest cel budżetu obywatelskiego, hamować inicjatywy mieszkańców? Dlatego może te szkoły powinny być robione”,
- „Z PBO nie należy finansować tylko koncepcji, planów.. Dokumentacja techniczna nie powinna być wykonywana z PBO”,
- „Nie powinno się w PBO opłacać remontów, na to powinny być inne pieniądze.. Nie na zadania, które już są przez miasto realizowane. Nie na mycie lamp. Bo przecież odpowiada za to chyba ZDM”,
- „Niektóre wysokobudżetowe projekty nie do końca pasują do idei BO, mimo, że są bardzo sensowne. Infrastrukturalne projekty, to powinny być finansowane z budżetu miejskiego, a nie obywatelskiego.. Nie dla inwestycyjnych, duże rzeczy infrastrukturalne, które wymagają całych pracowni do zatrudnienia to nie są projekty na PBO... PBO nie powinien dotyczyć projektów inwestycyjnych, bo inaczej projekty robione są z kapelusza, albo kwota zostanie przeznaczona tylko na koncepcję i mieszkańcy mogą być rozgoryczeni... Ale ludzie mają na to zapotrzebowanie, te projekty dostają bardzo dużo głosów!”
- „Duże projekty inwestycyjne w Budżecie Obywatelskim – nie bo to jest blokowanie małych inicjatyw”,
- „Gdyby wykluczyć te wszystkie inwestycje, o których państwo mówicie, to naprawdę niewiele pozostanie. A wtedy zostaną fanaberie, jak ogólnodostępne ładowarki - to jest wyrzucanie pieniędzy w błoto”,
- „PBO powinien mieć kontynuację. Wyremontujemy ulicę i co, za rok każdy zapomni z czego to było, po co to było. A jak zrobimy skwer, plac zabaw, miejsce spotkań, to są to takie inwestycje, które są pro obywatelskie, dobre dla tego miasta. Dlatego ja bym odchodził od tej infrastruktury”
- „Na pewno nie powinny być to projekty komercyjne, gdzie ktoś może na nich zarobić”,
- „PBO może być takim referendum w sprawach, które są wysoce kontrowersyjne w mieście. Nikt nie podjąłbym decyzji o tej inwestycji, gdyby nie przeszło to w budżecie obywatelskim”,
- „Nie na takie małe projekty za 30-40 ty., bo Rada Osiedla to powinna zrobić”,
- „PBO nie powinien się pokrywać z zadaniami własnymi gminy”.

5. Podział środków PBO:

- „Zaletą PBO16 było to, że był on czytelny, no może wszystkich bolała ta Wilda, ale ok.. No wszystkich spoza Wildy bolała ta Wilda; Istotą budżetu jest to, żeby on był dla ludzi zrozumiały”,
- „Czy zachować 5 dzielnic, 17 czy 42 osiedla? Większość była przeciwna by było dużo i bardzo rozdrobnione”,
- „Przy podziale na dzielnice / osiedla wszystko zależy jakie osiedla się łączą, bo duży zawsze połknie małego”,
- „Nie można się za bardzo rozdrabniać. A może będą takie miejsca, gdzie nie wpłynie żaden projekt i co wtedy?”,
- „Podział środków? Zwiększanie na osiedla a zmniejszanie ogólnomiejskich, albo 3 pułapy cenowe i limity kwotowe na każde grupy”,
- „Nie obniżałabym pieniędzy na dzielnice, bo tam są naprawdę wielkie potrzeby”,
- „Jeśli zwiększymy środki na osiedla, to nic trwałego poza kwietnikami nie będzie w tym mieście realizowane”,
- „5 mln mogłoby być zagwarantowane na ogólnomiejskie, a reszta na lokalne”,
- „Po co dzielić na osiedla, w ogóle wtedy zrezygnujemy. A jak tam damy, to ludzie nie będą decydować tylko jakieś instytucje...Przekazanie środków na każde z 42 osiedli jest tożsame z dołożeniem każdemu z nich po równo, więc po co budżet obywatelski? To jest konkurs grantowy wtedy”,
- „Nie 42, bo po prostu rozdajemy to radom osiedli, a wtedy po co robić budżet, to zabiłoby BO, to już lepiej im to dajmy, niech sobie to biorą i nie róbmy tej procedury całej przynajmniej”,
- „Nie dzielimy BO na 42 części, bo będzie to bardzo rozdrobnione, ale podział osiedli na ze względu na liczbę mieszkańców i powierzchnię to dobry kierunek. Większa liczba obszarów niż 5, a mniejsza niż 42”,
- „Proporcjonalny podział projektów dzielnicowych i ogólnomiejskich wg jakiegoś klucza, ale nie wiemy jakiego”
- „Trudno będzie połączyć te osiedla, tak, żeby wszystko było sprawiedliwie”,
- „Łączenie osiedli może budzić duże opory. Nie wiem czy ta skórka byłaby warta wyprawki. To nie będzie takie łatwe”,
- „Jakie to by miały być kryteria, bo jest przecież różna zabudowa i tak dalej”,
- „Wziąłbym pod uwagę liczbę mieszkańców i zabudowę”,
- „Przy podziale środków na 42 dzielnice, tyle samo pieniędzy dostaną osiedla, która mają mało mieszkańców, co te, które mają dużo... Dlaczego tyle samo mają dostać małe i duże osiedla?”,
- „Fajnie ten budżet był przebudowany, ale przeważyć go do potencjału ludnościowego, bo Wilda to jest mikrodzielnica”
- „Mankamentem jest to, że nie mają szans osiedla peryferyjne”,
- „Dać więcej małym osiedlom, a zabrać większym ...”,
- „Dowartościować słabszych wnioskodawców (rady, organizacje) by wyrównać szanse”,
- „Pomnożyć głos mniejszych osiedli razy 4, żeby zaktywizować”,
- „Nie można wartościować mieszkańców, że jestem wart tyle, a drugi tyle”,
- „Podzielenie Poznania na 3 części: miejskie (duże osiedla, Łazarz, Wilda, Jeżyce), wiejskie (Podolany, Strzeszyn i dookoła) i pozostałe. Zrobić ogólnomiejskie i dla tych 3 rejonów”,
- „17 dzielnic "niemieckich", połączyć osiedla w jakieś racjonalne części, rejony, obwody, cokolwiek”,
- „Wydzielić Centrum jako "szóstą dzielnicę" - Stare Miasto, a to co zostanie to na ogólnomiejskie”,

Zmiany proponowane w odniesieniu do głównych zasad PBO w kolejnych edycjach [4]

- „Chyba najlepszy byłby podział kwotowy, a nie dzielnicowy - to byłoby ewentualnie informacyjnie, bo inaczej budzi się w nas lokalny szowinizm”,
- „Podzielić projekty tematycznie (inwestycje, sportowe, miękkie) - a nie na 42 rady! Dokonać podziału na kategorie twarde i miękkie - bo tym miękkim trudno jest rywalizować z inwestycjami”,
- „Zmienić podział na projekty dzielnicowe i ogólnomiejskie na małe, duże i średnie, potem na miękkie i inwestycyjne, i na 5 rejonów (centrum, wschód, zachód, północ i południe)”,
- „Więcej małych projektów, ale nie te infrastrukturalne, inwestycyjne, takie "łatanie dziur",
- „Możliwość dokładania ze strony rad osiedli do środków uzyskanych z BO (wygra projekt za 250 tys. my dołożymy swoje 250 tys. i mamy już pół miliona)”,
- „Przelicznik projektów jako kryterium wyboru - ale wtedy ludzie będą zaniżać koszty, żeby uzyskać wysoki przelicznik”.

6. Doprecyzowanie zasad powoływania i pracy Zespołu ds. PBO:

- „Trzeba napisać regulamin powoływania i pracy Zespołu”,
- „Należy ustalić zadania dla Zespołu... to może powinny istnieć 2 Zespoły - ten, który opracowuje zasady i ten, który zajmuje się pozostałymi rzeczami - tylko czy chcemy takiego rozdzielenia”,
- „A może powinny funkcjonować 2 zespoły: Stały Zespół przy Prezydencie i Zespół Operacyjny PBO dla danego roku”,
- „Zespół ds. PBO powinien zajmować się wszystkim, w tym ustalaniem zasad, celów i nadzorem”,
- „Członkowie Zespołu nie mogą składać projektów do PBO - nie można być sędzią we własnej sprawie.. ale wg części uczestników ewaluacji powinno to być możliwe”,
- Należy ustalić skład Zespołu:
 - „Poszerzyć Zespół o inne grono niż organizacje pozarządowe (ale radni miejscy i osiedlowi niekoniecznie)”,
 - „Sugestia wymiany składu Zespołu, nowego naboru - świeża krew”,
 - W przypadku mieszania w zespole różnych środowisk: ryzyko dominacji jednych nad drugimi (efekt białego kołnierzyka)”,
 - „Do zespołu powinni wejść przedstawiciele organizacji pozarządowych Urzędu Miasta, Rad Osiedli, Rady Miasta, reprezentacja mieszkańców”,
- „Przedstawiciele rad osiedli zasiadający w Zespole powinni móc składać wnioski do BO, ale nie mogą rozstrzygać w sprawach spornych”,
- „Część pracy powinna odbywać się zdalnie, np. poprzez e-maile... tak dla podejmowania decyzji mailowo przez Zespół”,
- Należy zadbać o trwałość Zespołu. "Zespół powinien funkcjonować od początku do samego końca",
- „Zabolało mnie, gdy Radny Lipiński stwierdził, że ludzie zaangażowali się w prace Zespołu ds. PBO bo mieli jakieś lewe interesy do ugrania. Radny nie powinien mówić takich rzeczy, bo jeśli są społecznicy, którzy robią coś dla miasta, powinien dostać za to od kogoś po głowie”.

7. Kto powinien rozstrzygać kwestie sporne w PBO?:

- „Powinien rozstrzygać pan prezydent. Z jego ramienia powinna być powołana komisja rozjemcza”,
- „Można by było zaangażować też inne osoby, o innym spojrzeniu, ale kadencję ograniczyć do 2 lat”.

8. Rola Rad Osiedli w PBO powinna być dokładnie określona:

- „Dominująca rola Rad Osiedli na poszczególnych etapach”,
- „Rady osiedli powinny decydować o tym jak rozdzielać te pieniądze organizacjom pozarządowym”,
- „PBO powinien być polem aktywnego działania dla Rad Osiedli i różnego typu NGO-sów. Dzięki środkom PBO będą one mogły zwiększać zaangażowanie swoich mieszkańców/ członków/ sympatyków, integrować różne środowiska wokół wspólnych ważnych dla danej społeczności celów na które będą chciały pozyskać finansowanie/ zrealizować”.

9. Kto ma realizować projekty?:

- „Projekty ma realizować miasto, a nadzór sprawuje wnioskodawca (żeby idea została zachowana)”,
- „Nie Wnioskodawcy, bo będą zarzuty i hejt, że czerpią korzyści dla siebie, to jeszcze nie ten czas, powinien je realizować urząd”,
- „Budżet obywatelski to cały czas budżet miasta. Jeśli chcemy by realizowali Wnioskodawcy, to lepsze są konkursy grantowe, które są również formą partycypacji”,
- „Projekty powinny być realizowane przez podmioty wybrane w konkursie”,
- „Wnioskodawcy powinni być włączani mocno w realizację”,
- „A może, zróżnicowane podejście:
 - Model 1 - czytelna możliwość dla wnioskodawców, którzy chcą pociągnąć projekt od początku do końca i powinni mieć stworzone warunki,
 - Model 2 - są tacy, którzy mają obawę czy udźwigną i potrzebują wsparcia urzędu”,
- „Należy przy tym uwzględnić problem przetargów podnoszony przez urząd - nie można przekazać środków wskazanym przez wnioskodawców firmom”,
- „W zasadach PBO powinno być określono, kto będzie realizował projekt i jaki będzie wpływ Wnioskodawcy na projekt, żeby on był zrealizowany w konkretny sposób”,
- „Trzeba sprawdzić jakie są możliwości prawne”,
- „Należy podjąć decyzję czy budżet obywatelski jest konkursem grantowym (jak Centrum Warte Poznania) dla NGO, czy też przyjąć zasadę, że będzie ogłaszany konkurs na realizację, a projekt to jest tylko idea”.

Zmiany proponowane w odniesieniu do głównych zasad PBO w kolejnych edycjach [6]

10. Wprowadzić listę poparcia przy składaniu projektów:

- *„Warto wprowadzić parę elementów preselekcji, żeby te dziwne projekty nie wchodziły jak Palma w centrum”*,
- *„To pozwala zbadać na początku jakie budzą zainteresowanie”*,
- *„Chodzi o to, żeby ten obywatel zadał sobie odrobinę trudu”*,
- *„To ja mam z siedmioma projektami chodzić jeszcze po ludziach i na każdy zbierać podpisy?”*
- *„Wymóg podpisów od 15 - 50 podpisów jako forma weryfikacji najmniejszych projektów - czy rzeczywiście warto takie projekty bez poparcia zgłaszać?”*.

11. Inne propozycje:

- *„PBO powinien być generalnie jak najbardziej niezależny od jednostek organizacyjnych (np. NGOs czy rad osiedli). Uzasadnienie: Budżet Obywatelski jest instytucją w sposób szczególny skierowaną do indywidualnych obywateli. Jednostki organizacyjne, np. takie jak NGOs czy Rady Osiedli, mają już swoje źródła dofinansowania (konkursy w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi czy konkurs grantowy). Dlatego też, struktura PBO powinna być w sposób możliwie najszerszy odseparowana od innych struktur społeczno-samorządowych”*.
- *„Na czas PBO powinien zostać utworzony urzędowy pełnomocnik ds. głosowania osób niepełnosprawnych. Uzasadnienie: Niektóre osoby, ze względu na swą niepełnosprawność, nie będą mogły oddać głosu (np. nie będą mogły wyjść z domu, więc nie dostaną się do punktów mobilnych, a nie będą miały dostępu do Internetu; albo jako osoby niewidome, nie będą pewne, czy osoba ich agitująca, w sposób uczciwy zaznacza ich głos na karcie do głosowania). Celem umożliwienia im głosowania, na czas głosowania w ramach PBO, powinna zostać wytypowana osoba, z którą będzie się można skontaktować w jakikolwiek sposób (osobiście, telefonicznie, mailowo, etc.), by spotkała się z osobą niepełnosprawną (np. przyjechała na koszt urzędu do osoby niepełnosprawnej ruchowo), i odebrała od niej głos w ramach PBO”*.
- *„Na spotkaniach konsultacyjnych bądź w ankietach dot. PBO nie powinny występować tendencyjne sugestie. Uzasadnienie: W poprzednich latach, na spotkaniach konsultacyjnych dot. PBO, miejscy urzędnicy starali się sugerować uczestnikom spotkań, by ci popierali projekty zw. z tzw. trenerem osiedlowym, co miało na celu sfinansowanie z pieniędzy PBO zaplanowanych wcześniej etatów. W bieżącym roku, w ankiecie dot. PBO, np. w pytaniu 38, są zaproponowane dwie opcje do zaznaczenia odnośnie preferencji głosowania internetowego, a tylko jedna opcja odnośnie głosowania papierowego, i to jeszcze wyłącznie w wyznaczonych punktach, a nie w punktach mobilnych, co może wskazywać, na próbę zmanipulowania wyniku ankiety, by głosować wyłącznie elektronicznie. Takie praktyki są niedopuszczalne”*.

8.1. Zespół ds. PBO

W trakcie trwania PBO16 funkcjonował w Poznaniu Zespół ds. PBO, który miał charakter społeczny i został stworzony z osób chętnych do zaangażowania się w jego pracę. W wyniku prac Zespołu wprowadzono szereg zmian w funkcjonowaniu PBO

Działanie Zespołu ds. PBO zostało ukonstytuowane zapisem w Rozdział 4 & 5 „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego”.
Czytamy tam:

§ 5

1. Sprawy sporne lub budzące wątpliwości etyczne podczas etapu głosowania rozstrzygane będą w trybie pilnym przez członków Zespołu ds. Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.
2. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczące w procesie tworzenia zasad do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.
3. Osoba lub organizacja, która złożyła projekt do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego nie może rozstrzygać w sprawach swojego projektu.
4. Członkami Zespołu ds. Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego są przedstawiciele organizacji: Ulepsz Poznań, Projekt:Polska, Poznańska Masa Krytyczna, Wielkopolska Rada Koordynacyjna/Centrum Bukowska, Stowarzyszenie Centrum Promocji Ekorozwoju, Stowarzyszenie Wildzianie, Akademia Myśli, Fundacji Altum, Nieformalnej Grupy Komitywa, Wielkopolskie Forum Organizacji Osób z Niepełnosprawnościami oraz przedstawiciele Gabinetu Prezydenta

Prace zespołu były prowadzone transparentnie, a protokoły spotkań roboczych Zespołu ds. Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 ze okres od stycznia do grudnia 2015 są dostępne na stronie internetowej PBO16.

W dokumentacji tej nie ma jednak:

- opisu zasad naboru do Zespołu (informacji kto zapraszał do pracy w Zespole) i powoływania jego członków,
- informacji o długości kadencji zespołu,
- opisu kompetencji Zespołu - poza wyżej cytowanym zapisem w dokumencie "Zasady Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego"
- zasad prac zespołu (w tym głosowania nad rozpatrywanymi kwestiami).

W oparciu o protokoły spotkań roboczych Zespołu ds. Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 możliwe było zbudowanie listy uczestników spotkań wraz z określeniem aktywności poszczególnych osób w pracach Zespołu

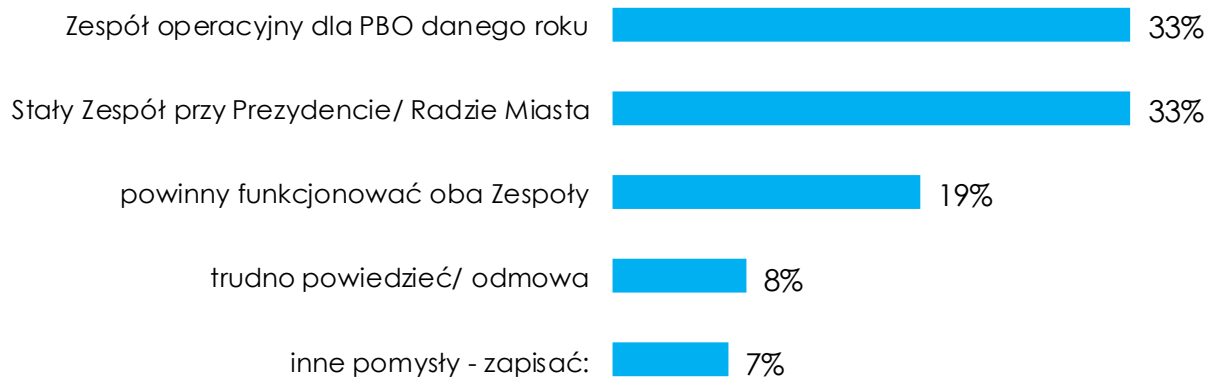
Tabela: UCZESTNICZY SPOTKAŃ ZESPOŁU DS. PBO16

		4.02.2015	19.02.2015	3.03.2015	18.03.2015	14.09.2015	13.10.2015	15.12.2015	liczba spotkań łącznie	frekwencja
imię i nazwisko	organizacja	uczestniczył								
1.	Krzysztof Mączka	Stowarzyszenie Projekt Polska	1	1	1	1	1	1	5	71%
2.	Michał J. Kosicki	Stowarzyszenia Akademia Myśli	1	1	1	1	1	1	7	100%
3.	Anna Gawrysiak-Knez	Stowarzyszenie Wildzianie	1	1	1				3	43%
4.	Adam Kurasz	Stowarzyszenie Projekt Polska	1	1	1				3	43%
5.	Dariusz Walczak	Uniwersytet Ekonomiczny	1						1	14%
6.	Kamila Sapikowska	Poznańska Masa Krytyczna	1	1	1		1		4	57%
7.	Paweł Głogowski	Ulepsz Poznań	1	1	1	1	1	1	6	86%
8.	Justyna Ochędzan	Wielkopolska Rada Koordynacyjna – Centrum Bukowska	1			1	1	1	4	57%
9.	Marcin Halicki	Wielkopolskie Forum Organizacji Osób z Niepełnosprawnościami	1					1	2	29%
10.	Artur Kokotkiewicz	„Poznaniacy”	1	1					2	29%
11.	Jakub Kotnarowski	Stowarzyszenie Centrum Promocji Ekorozwoju	1		1	1			3	43%
12.	Paweł Sztando	Rada Osiedla Stare Miasto	1		1				2	29%
13.	Tomasz Lański	Oddział Dialogu Społecznego	1	1	1	1			4	57%
14.	Maciej Milewicz	Oddział Dialogu Społecznego	1	1	1	1			4	57%
15.	Michał Rychlewski	Poznańska Masa Krytyczna		1					1	14%
16.	Wojciech Sańko	Nieformalna Grupa Komitywa			1	1			2	29%
17.	Ewa Gałka	PISOP					1		1	14%
18.	Sylvia Stec	Gabinet Prezydenta				1	1	1	3	43%
19.	Agata Przybylak	Gabinet Prezydenta				1	1		2	29%
20.	Dagmara Woźniak	Gabinet Prezydenta				1	1		2	29%
21.	Piotr Wrześniewski	Wydział Sportu UM				1			1	14%
22.	Maria Sokolnicka-Guzek	Stowarzyszenie Plac Wolności					1	1	2	29%
23.	Hubert Kożuchowski	Stowarzyszenie Wildzianie						1	1	14%
24.	Anna Żygulska	Gabinet Prezydenta						1	1	14%
Liczba uczestników		14	8	8	11	7	9	9		

Większość uczestników badania była zgodna co do tego, że Zespół ds. PBO jest potrzebny. Natomiast, co do tego, jaki powinien być jego charakter zdania był różne

Obecnie w Poznaniu działa Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego. Czy powinien to być?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16 (Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

Jednostkowe wskazania „inne „to:

- „koordynator stały, zespół operacyjny,
- „stały zespół przy Prezydencie, po 1 przedstawicielu z każdej RO, po jednym przedstawicielu z każdego ugrupowania politycznego w Radzie Miasta”,
- „Wydział Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta”,
- „po co Zespół, merytorycznie ocenić projekty winny jednostki miejskie, a odrzucić tylko te, które nie spełniają ustalonych reguł”,
- „projekty oceniać mają mieszkańcy poprzez głosowanie, a nie komisja.

Zespół ds. PBO powinien odpowiadać za stworzenie zasad PBO, nadzorować jego realizację, stanowić ciało do którego można się odwoływać w sytuacji różnicy zdań / interesów

Jaki powinien być zakres zadań Zespołu ds. Budżetu Obywatelskiego?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16(Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

Jednostkowe wskazania w grupie inne to:

- „pełen zakres działań w zakresie PBO”,
- „kontrola nad działaniami Urzędu Miasta - dbanie o transparentność procesu – na każdym etapie procesu PBO”,
- „powinien to być stały Zespół, którego celem byłoby zwiększanie partycypacji mieszkańców w zarządzaniu, który powinien mieć postawione zadania związane z celami jakim służy PBO i narzędzia analizy wykonania celów i deficytów. Zespół powinien ponosić odpowiedzialność za innowacje i rozwój sposobu zarządzania miastem jakim jest partycypacja obywatelska. Zaangażowanie zarówno Prezydenta i Radnych jest warunkiem koniecznym”,
- „zakres zależy od przyjętych kryteriów podziału kwot PBO”,
- „ustalenie kryteriów kwalifikacji projektów do PBO przed otwarciem ofert z naciskiem na zadania „miękkie”,
- „nie powinno być Zespołu ds. PBO”.

W opinii uczestników badań ewaluacyjnych do Zespołu ds. PBO powinni wchodzić przedstawiciele różnych grup interesariuszy

W wielu miastach powołuje się Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego, który pełni rolę doradczą na całym etapie trwania tego procesu. Przedstawiciele jakich grup powinni wchodzić w skład Zespołu ds. PBO?

	Ogół Pozniaków, CATI	Pozniacy głosujący w PBO16, CATI	RO,RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP badanie CAWI	Radny Rady Osiedla	Wnioskod awcy	NGO	Członek Zespołu ds. PBO 2016	Radni Rady Miasta Poznania	Pracownik Urzędu Miasta	inne osoby
N=	400	199	83	44	39	20	8	3	3	5
przedstawiciele Rad Osiedli	73%	76%	82%	89%	72%	75%	100%	33%	67%	100%
reprezentacja mieszkańców	60%	68%	46%	43%	57%	50%	63%	0%	33%	60%
przedstawiciele Rady Miasta	35%	36%	58%	61%	57%	55%	63%	100%	33%	80%
przedstawiciele organizacji pozarządowych	34%	40%	61%	61%	56%	85%	63%	67%	67%	100%
przedstawiciele Urzędu Miasta	27%	30%	65%	61%	68%	70%	50%	100%	33%	100%
inne	0%	0%	13%	11%	25%	10%	25%	0%	0%	20%

Inne wskazania to:

- „głównie osoby kompetentne, specjaliści, wąskie grono, zespół techniczno-strategiczny”,
- „prawnicy”,
- „osoby zainteresowane”,
- „przedstawiciele społeczni wybrani w plebiscycie”,
- „zaprosić reprezentantów grup do tej pory nie obecnych w PBO”,
- „osoby nie związane ze zgłaszanymi projektami”,
- „Zespół ds. PBO powinien być powoływany tylko na okres danej edycji PBO i powinien składać się po połowie z radnych miejskich i urzędników; w zespole nie może być osoba zgłaszająca projekt. Uzasadnienie: Powoływanie zespołu ds. PBO na czas danej edycji, spowoduje, że będzie on bardziej aktywny i „aktualny” w swym składzie osobowym, niż zespół wieloletni. Ponadto, dla Miasta Poznania istnieją dwa organy władzy: Rada Miasta i Prezydent Miasta. To wyłącznie ich przedstawiciele, powinni stanowić ewentualne gremium doradczo-decyzyjne w zakresie PBO. Ze względu na konflikt interesów, w Zespole ds. PBO nie powinna znajdować się osoba zgłaszająca projekt w ramach PBO”,
- „nie mam zdania, albowiem każde rozwiązanie niesie za sobą niebezpieczeństwo realizacji interesów grupy, której reprezentant uczestniczy w pracach Zespołu ds. PBO”,
- „powinna to być stała grupa podlegająca okresowej rotacji”.

Członkowie Zespołu ds. PBO powinni być losowani spośród zgłaszających się chętnych przedstawicieli różnych grup interesariuszy

W jaki sposób powinni być wylani członkowie takiego Zespołu? CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Inne wskazania to:

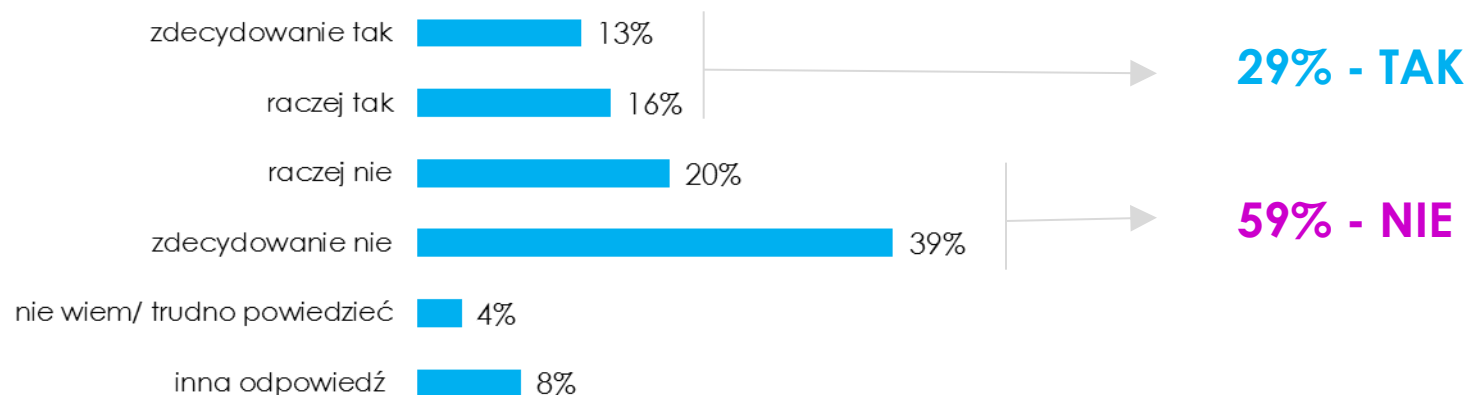
- „być może przy pomocy narzędzi Internetowych każdy zainteresowany mógłby brać udział w takim zakresie jakim chce (np. głosować nad zmianami, proponować zmiany itd.)”,
- „poprzez otwarty nabór prowadzony przez Urząd Miasta – zgłoszenie”,
- „poprzez głosowanie - tak jak przy radach pożytku publicznego”,
- „wybór przez poszczególne instytucje, w tym przez RO jak i organizacje społeczne”,
- „wybór ze zgłoszeń z Rad Osiedli i Urzędu Miasta”,
- „Rada Miasta w swoim zakresie, Rady Osiedla również w swoim zakresie, Gabinet Prezydenta również”,
- „wybór najlepszych ze zgłoszonych propozycji”,
- „mieszany: losowanie i wyznaczanie”,
- „część wskazana przez Prezydenta, część losowana”,
- „reprezentatywnie”,
- „rekrutacja jak na inne stanowiska w mieście”,
- „poprzez wykazanie kompetencji przy opiniowaniu i selekcjonowaniu projektów, osoby, które startowały w konkursie, ale nie zamierzają już więcej startować”,
- „zaproszenie do uczestnictwa w Zespole dla najbardziej aktywnych organizacji (3-4) oraz losowanie wśród pozostałych, które się zgłoszą (1-2 osoby)”,
- „udział urzędu jako struktury wykonawczo-narzędziowej, zaangażowanych organizacji pozarządowych jako element dobrej praktyki, radnych jako element kontrolny. Kluczowe jest określenie celów strategicznych projektu PBO i weryfikacja zgodności ze strategią Poznania”.

Ponadto wskazywano, że członkowie Zespołu ds. PBO, to powinny być osoby mające dużą wiedzę/doświadczenie w obszarze działań partycypacyjnych, mogące się poszczycić dorobkiem społecznym na rzecz społeczności. Powinny je cechować „zasadniczość i prawość w działaniu”.

Ponad połowa badanych interesariuszy instytucjonalnych wskazywała, że członkowie Zespołu ds. PBO nie powinni móc składać projektów do PBO. Natomiast 29% dopuszczało taką możliwość

Czy członkowie Zespołu ds. PBO powinni móc składać projekty do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego?

CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Jednostkowe wskazania „inne „to:

- „nie - wyjątkiem byłaby Rada Osiedla, która bez względu na to czy będzie miała członka w Zespole czy nie, będzie mogła zgłaszać swoje projekty”,
- „nie powinni jeśli chodzi o konkretne osoby, jednak nie wyklucza to składania przez pozostałych członków organizacji społecznej, czy partii politycznej”,
- „dobre projekty bronią się same i nie ważne kto je składa”,
- „raczej tak - nie widzę problemu, ale musieliby się przyznawać od początku, że mają dany projekt; nie widzę przeszkód, składać mogą - byle nie forsowali swoich projektów, wykorzystując udział w zespole”,
- „właśnie m.in. dlatego nie powinno być Zespołu”.

Uwzględniając dane zebrane w procesie ewaluacji proponujemy, aby Zespół ds. PBO był reprezentacją głównych grup interesariuszy

Grupy reprezentowane	Metoda zbierania chętnych	Metoda wyboru	Liczba miejsc w Zespole ds. PBO		rezerwowe
			główne od	do	
mieszkańcy	zgłoszenia	losowanie	5	7	3
Rady Osiedli	delegowanie przez RO 1 reprezentanta	losowanie	5	7	3
Rada Miasta - Kluby Rady	delegowanie przez Klub 1 reprezentanta	wszyscy zgłoszeni	5	5	0
Rada Miasta - Komisje Samorządowa, Legislacyjna	delegowanie przez Komisję 1 reprezentanta	wszyscy zgłoszeni	2	2	0
Przedstawiciele organizacji pozarządowych	zgłoszenia (wraz z oświadczeniem o nie składaniu wniosków w edycjach PBO, których działanie Zespołu dotyczy)	losowanie	5	7	3
Wnioskodawcy (z minionych PBO i nie składający projektów w danej edycji)	zgłoszenia (wraz z oświadczeniem o nie składaniu wniosków w edycjach PBO, których działanie Zespołu dotyczy)	losowanie	5	7	3
Przedstawiciele Urzędu Miasta - jednostki merytoryczne	delegowanie przez jednostki merytoryczne	delegowanie	5	5	3
Przedstawiciele Urzędu Miasta - prawnik UM ds. PBO i Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ABI) - w obu przypadkach funkcja doradcza)	delegowanie przez jednostki merytoryczne	delegowanie	2	2	0
przedstawiciele UM - jednostki operacyjnie odpowiedzialnej za realizację PBO	delegowanie	delegowanie	1	2	0
łącznie:			35	44	15

8.2. Rola Rad Osiedli w PBO

Zespół ds. PBO powinien w sytuacji pojawienia się kwestii spornych prowadzić do wypracowania konsensusu lub w razie potrzeby jej rozstrzygać

Jeżeli na różnych etapach PBO pojawią się kwestie sporne, to kto powinien prowadzić do wypracowania konsensusu lub /i rozstrzygać kwestie sporne? CAWI , N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

Jednostkowe wskazania „inne „to:

- „Prezydent po zasięgnięciu opinii Zespołu ds. PBO”,
- „Prezydent lub pełnomocnik prezydenta (1 osoba odpowiedzialna)”,
- „Przedstawiciel/ka Gabinetu Prezydenta, Zespół ds. PBO oraz ewentualne strony sporu”,
- „niezależni mediatorzy”,
- „właściwe komisje Rady Miasta”,
- „Rada Osiedla odpowiednia dla danego terenu”,
- „wydział merytoryczny – wiodący”,
- „osobny zespół dedykowany ds. kwestii spornych PBO”.

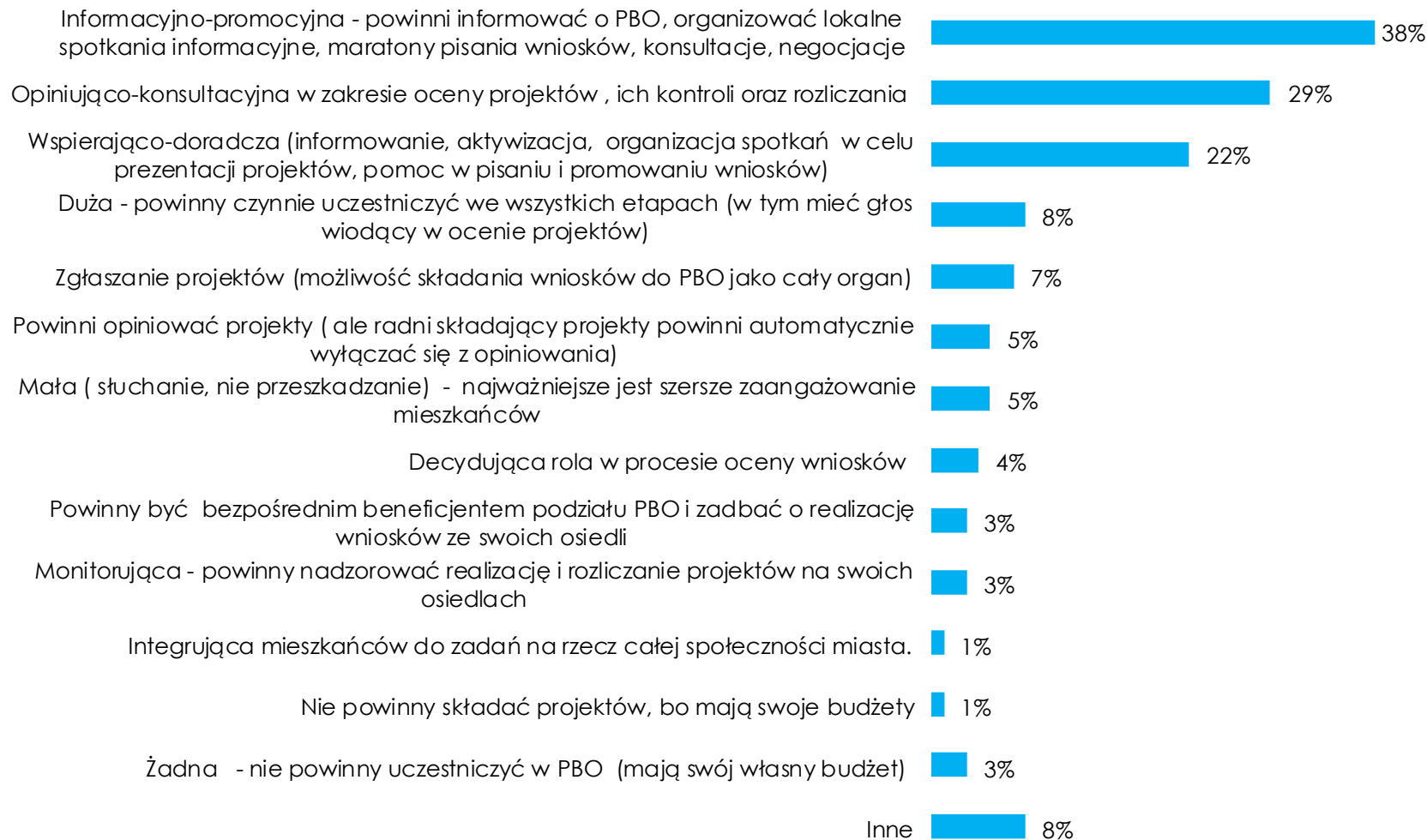
Opinie uczestników badań ewaluacyjnych na temat roli Rad Osiedli i Radnych osiedlowych były zróżnicowane.

Opinie uczestników badań ewaluacyjnych na temat roli Rad Osiedli i Radnych osiedlowych były zróżnicowane. Uczestnicy ewaluacji wskazywali, że :

- **rola Rad Osiedli powinna być duża:** „w zakresie składania wniosków taka jak każdego mieszkańca miasta - natomiast w zakresie promocji projektów i informowania mieszkańców o złożonym projekcie powinna być znacznie większa. Rady osiedli za słabo starają się o głosy na złożone przez siebie wnioski”,
- **rola Rad Osiedli powinna być zdecydowanie mniejsza niż obecnie:** „Moim zdaniem Rady Osiedli mają zbyt dużą rolę w PBO w efekcie indywidualne projekty mają małe szanse się przebić i budżet przestaje być prawdziwie społeczną inicjatywą a jest dla RO sposobem na podreperowanie swoich budżetów i realizację swoich celów. Społeczeństwo odbiera wtedy PBO jako działalność instytucjonalną a projekty "oddolne są niejako na doczepkę. PBO traci swoją rolę aktywizującą społeczności lokalne”,
- **rola Rad Osiedli powinna być dobrze przemyślana:** "RO z jednej strony powinna być ciałem, z którym pewne rzeczy się konsultuje (jak zasady BO, cele BO, zasady uczestnictwa w Zespole ds. BO). Jednocześnie ich głos nie powinien być decydującym, ze względu na duże możliwości wykorzystania BO do realizacji własnych pomysłów kosztem idei i celów BO. RO może inicjować zgłaszanie pomysłów, na tym etapie warto by włączyła się w promocję BO wśród mieszkańców, myślę nawet, że powinien być to jeden z obowiązków Rady, tak by wymusić działania zwłaszcza RO takich jak na Ratajach, które są mniej aktywne w tym temacie”,
- **„Rady Osiedli powinny same zdecydować** czy ich rola polegać powinna na wsparciu organizacyjnym całego procesu czy raczej aktywnym uczestnictwie w zgłaszaniu i lobbowaniu za projektami.”

Wg uczestniczących w ewaluacji interesariuszy instytucjonalnych Rady Osiedli powinny przede wszystkim odpowiadać za informację i promocję PBO, ocenę i konsultację projektów, wspierać wnioskodawców i aktywnie uczestniczyć w poszczególnych etapach projektów

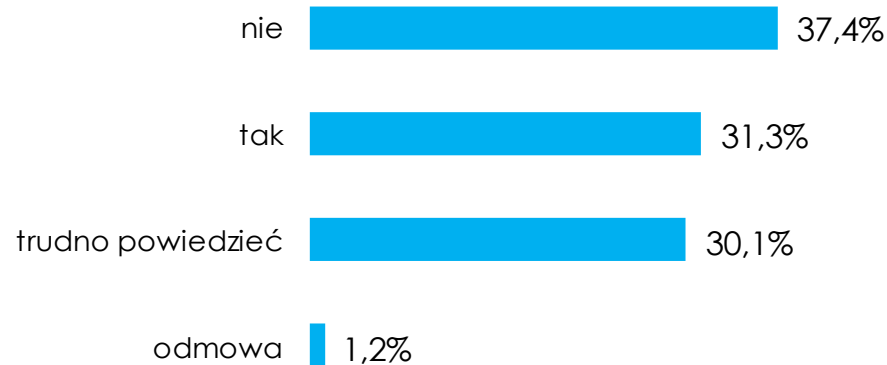
Jaka powinna być Pana(i) zdaniem rola Rad Osiedli na poszczególnych etapach PBO? CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Dzielnicowe / Osiedlowe Zespoły / Komisje ds. Budżetu Obywatelskiego powinny być tworzone tam gdzie jest taka oddolna potrzeba

W trakcie spotkań i wywiadów z przedstawicielami Rad Osiedli opinie co do tego czy powinny być powoływane Osiedlowe Komisje ds. Budżet Obywatelskiego było podzielone. Osoby opowiadające się za powoływaniem takich komisji wskazywały, że decyzje w tej sprawie powinny podejmować zainteresowane Rady Osiedli.

W części polskich miast działają Dzielnicowe / Osiedlowe Zespoły / Komisje ds. Budżetu Obywatelskiego. Czy w Pana/i Radzie Osiedla powinna powstać Komisja ds. Budżetu Obywatelskiego? CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Osiedlowa Komisja ds. Budżetu Obywatelskiego powinna przede wszystkim odpowiadać za monitorowanie realizacji zwycięskich projektów, weryfikowanie i opiniowanie projektów, organizację głosowania, wsparcie i doradztwo w zakresie tworzenia i zgłaszania projektów oraz informowanie o PBO i promocję projektów

Czym powinna się zajmować Osiedlowa Komisja ds. Budżetu Obywatelskiego? CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Jednostkowe wskazania w grupie inne to:

- "Idea takiej komisji brzmi bardzo fajnie i wiem, że mogłaby pomóc w realizacji PBO, ale z drugiej strony radni osiedlowi są tak przytłoczeni ilością spraw, że ciężko jeszcze wytypować osoby do kolejnego zespołu. Stąd ewentualny udział mógłby polegać na promocji wśród mieszkańców. W poprzednim roku, pomimo promocji i otwartości na konsultacje, bardzo mało osób zgłosiło się do Rady Osiedla, ponieważ nawet nie widzieli, że jest taka możliwość."
- "Budżet obywatelski jest równoległą strukturą zarządzania do osiedli i tak powinno pozostać. Dążyć należy do dołączenia mniejszych jednostek, osiedli, do PBO żeby zwiększyć aktywność mieszkańców. Tworzenie osiedlowych komisji do PBO sprawiłoby, że osiedla zaczęłyby próbować wykorzystać PBO jako dodatkowe źródło finansowania dla swoich inicjatyw, co przeczy idei wzbogacania uczestnictwa mieszkańców o ich oddolne inicjatywy wynikające i zamyka pole do włączenia mieszkańców jako kolejnego źródła informacji identyfikującego potrzeby lokalne."

8.3. Wartość i sposób podziału PBO

„15 mln zł na PBO to wystarczająca kwota”.

„Wartość PBO powinna ulegać systematycznemu zwiększaniu do 30 mln zł – Pan Prezydent obiecał to w kampanii”.

„Im więcej tym lepiej - należy dążyć do tego, aby jak największa kwota budżetu wchodziła do PBO - dlaczego nie może to być 200 - 300 mln zł lub 20 - 30%?”.

Wartość Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego na tle innych miast nie jest najwyższa. Kwota PBO w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest (poza Krakowem) najniższa spośród miast uwzględnionych w porównaniu. Także udział PBO w wydatkach miasta na poziomie 0,48% wskazuje, że warto rozważyć zwiększenie kwoty budżetu PBO

Wartość Budżetu Obywatelskiego w wybranych miastach.

Miasto	Kwota przeznaczona na Budżet Obywatelski (w mln zł)				Udział BO w wydatkach miasta				Kwota przeznaczona na BO w przeliczeniu na mieszkańca (w zł)			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Poznań	10 000 000 zł	10 000 000 zł	10 000 000 zł	15 000 000 zł	0,35%	0,35%	0,30%	0,48%	18,2 zł	18,2 zł	18,2 zł	27,4 zł
Wrocław	brak	3 000 000 zł	20 000 000 zł	20 000 000 zł	nd	0,08%	0,48%	0,48%	nd	4,7 zł	31,5 zł	31,5 zł
Łódź	brak	40 000 000 zł	40 000 000 zł	40 000 000 zł	nd	1,03%	0,98%	1,12%	nd	56,7 zł	56,7 zł	56,7 zł
Kraków	250 000 zł	5 000 000 zł	14 000 000 zł	10 855 000 zł	nd	0,12%	0,31%	0,24%	nd	6,6 zł	18,4 zł	14,2 zł
Warszawa	brak	brak	26 000 000 zł	51 000 000 zł			0,19%	0,35%			15,0 zł	29,4 zł
Płock	3 000 000 zł	5 000 000 zł	5 000 000 zł	5 000 000 zł	0,39%	0,61%	0,62%	0,59%	24,5 zł	40,9 zł	40,9 zł	40,9 zł

W PBO 16 przyjęto zasadę podziału puli środków (15 milionów złotych) na projekty:

- ogólnomiejskie - 5 mln zł,
- dzielnicowe - 2 mln zł x 5 dzielnic = 10 mln zł.

70% interesariuszy instytucjonalnych twierdzi, że kwota 15 mln zł Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego w najbliższej edycji budżetu powinna zostać zwiększona – najczęściej wskazywano kwoty od 20 do 30 mln zł - przypominając obietnicę Prezydenta, co do zwiększenia docelowo kwoty PBO do 30 mln zł

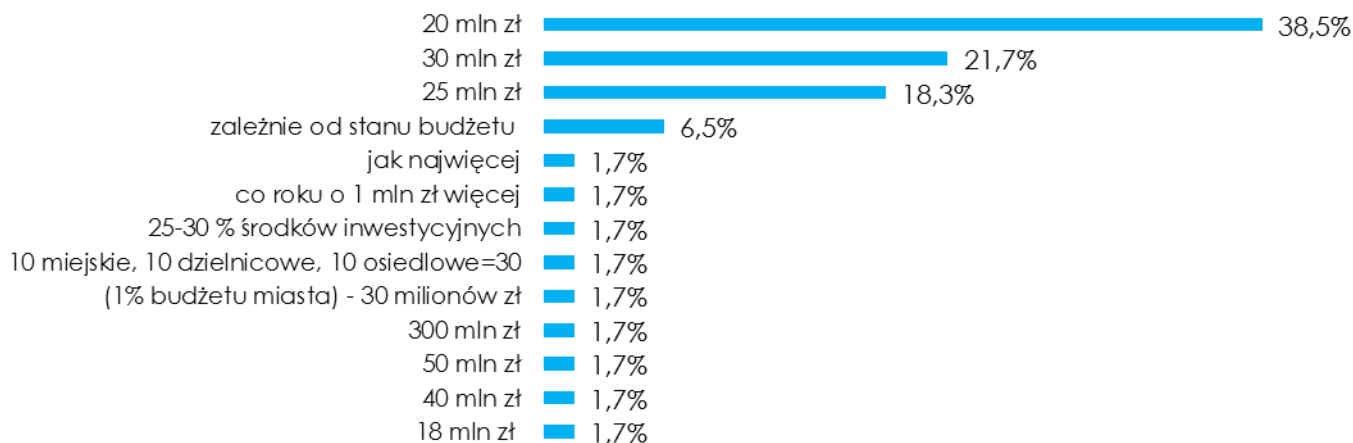
Czy kwota 15 mln zł Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego w najbliższej edycji budżetu powinna:

CAWI, interesariusze instytucjonalni, N=83

	RO, RM, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UM badanie CAWI	Radni Rad Osiedli	Wnioskodawcy	NGO	Członkowie Zespołu ds. PBO 2016	Radni Rady Miasta Poznań	Pracownicy Urzędu Miasta	inne osoby
	83	44	39	20	5	3	3	8
trudno powiedzieć	10%	5%	16%	15%	0%	0%	0%	0%
zostać zmniejszona	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
pozostać taka sama	20%	20%	18%	10%	20%	67%	33%	0%
zostać zwiększona	70%	75%	67%	75%	80%	33%	67%	100%

Do jakiej kwoty ?

CAWI, interesariusze instytucjonalni, N=60, deklarujący potrzebę zwiększenia kwoty PBO

Sposób podziału PBO budzi sporo kontrowersji wśród uczestników badań ewaluacyjnych – zależnie od przyjmowanych celów PBO i interesów poszczególnych grup interesariuszy

Obecnie toczy się dyskusja, jak podzielić kwotę 15 mln zł przewidzianą na Poznański Budżet Obywatelski w roku 2017. Jaki sposób podziału kwoty PBO 17 byłby wg Pana(i) najlepszy?

	Ogółl Pozniaków, CATI	Poznaniacy głoszący w PBO16, CATI	RO, RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP badanie CAWI	Radny Rady Osiedla	Wnioskodawcy	NGO	Członek Zespołu ds. PBO 2016	Radni Rady Miasta Poznania	Pracownik Urzędu Miasta	inne osoby
	400	199	83	44	39	20	8	3	3	5
opcja 1: podział na dwie części - projekty ogólnomiejskie (3-5 mln zł) i projekty dla 42 osiedli (ok. 240 tys. na każde osiedle)	11%	14%	19%	25%	10%	10%	0%	0%	0%	20%
opcja 2: podział na dwie części - projekty ogólnomiejskie (3-5 mln zł) i projekty dla 15 rejonów Poznania (ok. 660 tys. na każdy rejon)	10%	16%	14%	2%	33%	15%	25%	0%	33%	40%
opcja 3: podział całego budżetu między 42 dzielnice Poznania (średnia kwota dla osiedla ok. 350 tys.)	23%	16%	17%	20%	16%	5%	38%	0%	67%	0%
opcja 4: podział całego budżetu między 15 rejonów Poznania (średnia kwota dla rejonu ok. 1 mln zł)	19%	20%	11%	11%	11%	5%	13%	0%	0%	20%
opcja 5: podział całego budżetu na projekty wg ich wartości - małe (do 150 tys. zł), średnie (150 – 500 tys.), duże (powyżej 500 tys. zł) i rezygnacja z podziału na projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe/osiedlowe	32%	29%	20%	18%	16%	20%	13%	100%	0%	0%
odmowa / trudno powiedzieć [nie odczytywać]	3%	2%	2%	2%	0%	5%	0%	0%	0%	0%
inaczej – zapisz jak?	2%	2%	16%	20%	14%	40%	13%	0%	0%	20%

Zaznaczają się trzy kierunki myślenie o podziale kwoty PBO: utrzymanie części PBO przeznaczonej na duże projekty (ponad dzielnicowe/osiedlowe), podział na mniejsze jednostki organizacyjne (rejon/osiedla), promowanie projektów małych, a nie tylko inwestycyjnych

Inne propozycje były zgłaszane przez pojedyncze osoby, które wskazywały, że:

▪ należy zachować podział z PBO16 lub go skorygować:

- o „tak jak w PBO16 - projekty ogólnomiejskie 5 mln, projekty dzielnicowe 10 mln (5 dzielnic)”,
- o „tak jak było w tym roku, tylko podzielić dzielnicowe środki bardziej sprawiedliwie”,
- o „podobny podział jak w poprzednim roku (projekty ogólnomiejskie 5 mln i dzielnicowe 5x2 mln), z tym, że należałoby oddzielić centrum od Piątkowa, Winograd i Naramowic, czyli reszty Starego Miasta. Zatem byłyby 3 mln zł na projekty ogólnomiejskie i 6x2 mln”,
- o „projekty międzydzielnicowe (1-3mln), projekty dzielnicowe (jak dotychczas)”,
- o „podział na 2 części - projekty ogólnomiejskie - 5 mln i projekty dzielnicowe (2,5 mln na każdą dzielnicę): Grunwald, Stare Miasto, Nowe Miasto, Jeżyce”,
- o „ogólnomiejskie i 2-3 rejon”,

▪ należy zmodyfikować jedną z ocenianych opcji :

- o opcja 1: „ze zwiększoną pulą na projekty ogólnomiejskie i zmniejszoną na osiedla. Osiedla powinny nie mieć takiej samej kwoty każde, tylko np. wg powierzchni i liczby mieszkańców”,
- o opcja 2:
 - o „miejskie i rejonowe, ale rejon zgodnie z liczbą ludności”,
 - o „podział budżetu między 15 rejonów Poznania i projekty ogólnomiejskie. Na projekty ogólnomiejskie powinno być jednak przeznaczonych mniej środków niż proponowane w opcji 2”.
- o opcja 3:
 - o „podział na 42 osiedla według liczby mieszkańców”,
 - o „z możliwością tączenia różnych Rad Osiedli”,
 - o „podział funduszy na mniejsze i większe osiedla, żeby osiedla z małą liczbą mieszkańców miały szansę realizacji projektów”,
 - o „robić tak, aby generalnie oddać większość pieniędzy osiedlom”,

Ponadto pojawiają się opinie, że należałoby: dodać podział na projekty „miękkie” i inwestycyjne, dodać podziału PBO na 3 typy projektów (ogólnomiejskie, dzielnicowe/rejonowe, osiedlowe), zrezygnować z podziału na projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe/rejonowe, skoncentrować się na realizacji projektów określonego typu (dużych, w centrum miasta, skoncentrowanych na ubogich)

- o opcja 4: podział budżetu między 15 rejonów Poznania: „cały budżet powinien być podzielony między 15 rejonów Poznania z jednakową kwotą dla rejonu w wys. 1 mln zł (rezygnacja z podziału na projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe/osiedlowe). Uzasadnienie: Powyższy podział pozwoli w sposób równomierny i zrównoważony rozwijać wszystkie części Poznania. Do podziału PBO na 15 rejonów warto wykorzystać mapkę stworzoną przez Alojzego Szelejewskiego dot. podziału Poznania na 14 dzielnic... dzielącą Poznań według kryterium funkcjonalnego, typu zabudowy, potrzeb inwestycyjnych i istniejących problemów, na 14 części. Warto po nią sięgnąć” (rysunek obok).

▪ **inne propozycje:**

- o „podział na dzielnicowe i ogólnomiejskie, na inwestycje do 150 tys., projekty tzw. "miękkie" i większe inwestycyjne powyżej 1 mln zł lub powyżej 500 tys.”,
- o „podział na trzy części: - projekty ogólnomiejskie, - projekty dzielnicowe, - projekty osiedlowe, tzw., mikro, które często nie mają szans (np. do 10 -15 tys.)”,
- o „podział na 3 części i osiedla. Jednak osiedla nie po równo bo mają od 2 tys. do 30 tys. mieszkańców; podział na 3 części: I - duże ogólnomiejskie (8,4 mln), II - średnie rejonowe (4,5 mln, 12 rejonów x 300 tys.) III - małe osiedlowe (2,1 mln, 42 osiedla x 50 tys.)”,
- o „brak podziału”,
- o „podział w zależności od potrzeb”,
- o „oddzielnie realizować dzielnice i miasto”,
- o „realizować tylko duże projekty”,
- o „szczególnie więcej środków na centrum - to by było najważniejsze”,
- o „w ogóle nie dzielić tej kwoty, tylko przeznaczyć ją na biednych i ubogich”.

JEDNOSTKI POMOCNICZE MIASTA POZNAŃ

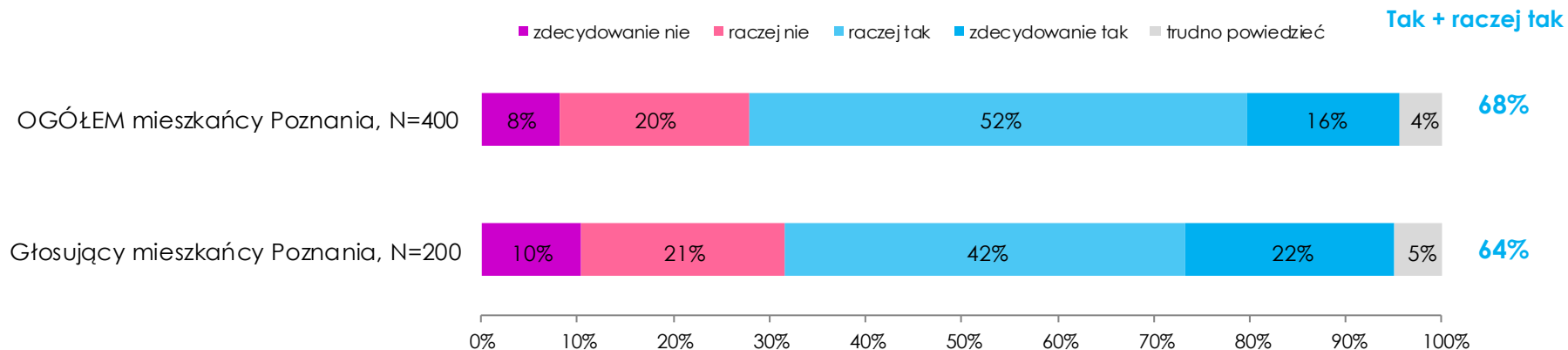
1. STARE MIASTO	8. JUNIKOWO
2. WINOGRADY	9. GRUNWALD
3. NARAMOWICE	10. Św. LAZARZ
4. PIĄTKOWO	11. WILDA
5. WINIARY	12. STAROLEKA
6. BOGDANKA	13. RATAJE
7. JEŻYCE	14. KOMANDORIA

Część uczestników ewaluacji przyznawała wprost - „nie znam się, nie umiem sobie wyobrazić praktycznych konsekwencji różnych opcji podziału”.

68% ogółu badanych poznaników wskazuje, że w ramach PBO powinny być realizowane duże projekty inwestycyjne (powyżej 1 mln zł), a 28% jest przeciwnego zdania. Podobne są preferencje osób głoszących w PBO16

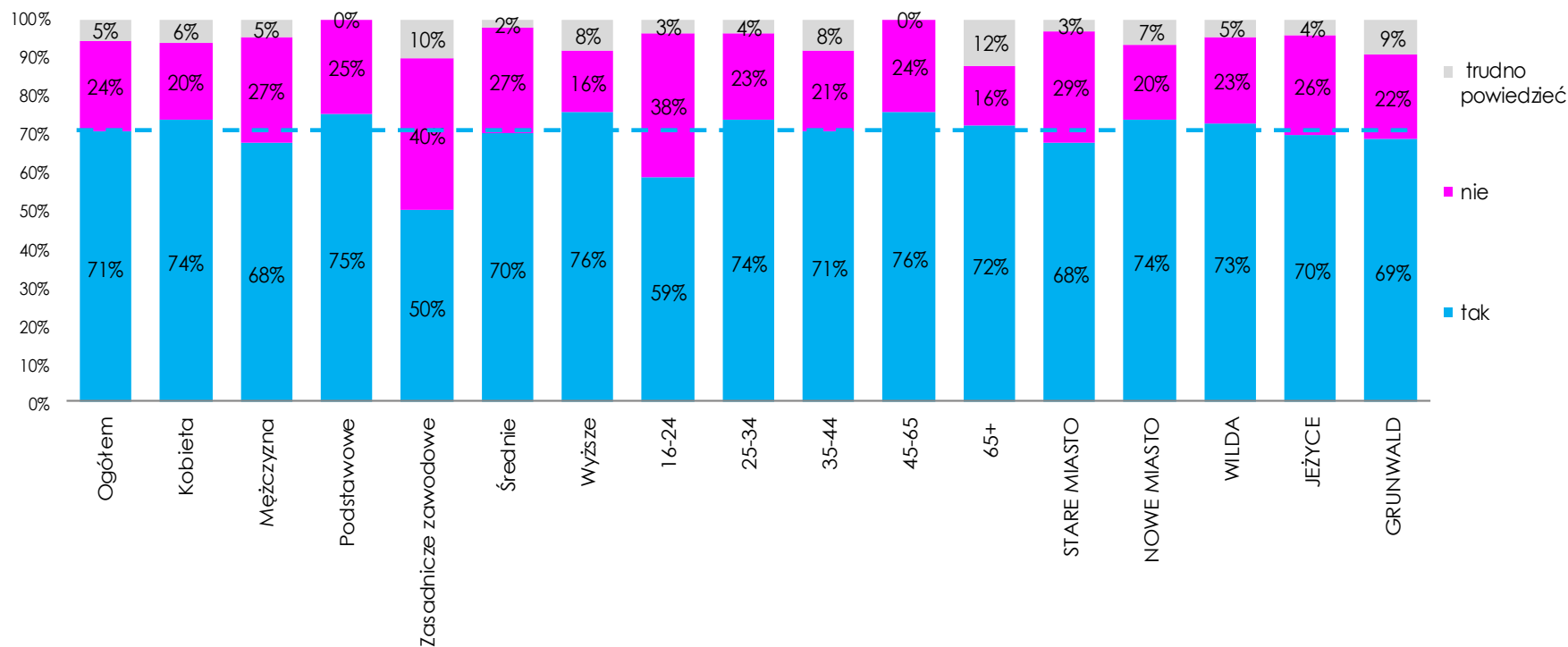
Czy Pana(i) zdaniem duże projekty inwestycyjne (powyżej 1 mln zł) powinny być realizowane poprzez Poznański Budżet?

CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania i głoszący w PBO2016, N=200

71% głosujących w PBO16 uważa, że w PBO powinny być realizowane projekty inwestycyjne, polegające na budowie ulic, chodników, ścieżek rowerowych, boisk, parków, etc. Należy jednak zwrócić uwagę, że 24% badanych jest przeciwnego zdania

Czy Pana(i) zdaniem w Poznańskim Budżecie Obywatelskim powinny być realizowane projekty inwestycyjne, polegające na budowie ulic, chodników, ścieżek rowerowych, boisk, parków, etc.? CATI, głosujący w PBO2016, N=197

Interesariusze instytucjonalni uczestniczący w badaniu ewaluacyjnym twierdzą, że w ramach PBO powinny być realizowane różnego typu projekty, w tym inwestycyjne (o różnej wartości – bardziej preferowane mniejsze i średnie) oraz tzw. „miękkie”

Obecnie toczy się dyskusja, jak podzielić kwotę 15 mln zł przewidzianą na Poznański Budżet Obywatelski w roku 2017. Jaki sposób podziału kwoty PBO 17 byłby wg Pana(i) najlepszy? CAWI Interesariusze instytucjonalni, N=83

	RO, RM, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UM badanie CAWI 83	Radni Rad Osiedli 44	Wnioskodawcy 39	NGO 20	Członkowie Zespołu ds. PBO 2016 5	Radni Rady Miasta Poznania 3	Pracownicy Urzędu Miasta 3	inne osoby 8
powinny być realizowane projekty inwestycyjne (w tym: polegające na budowie ulic, chodników, ścieżek rowerowych, boisk, parków, etc.)	81%	75%	83%	65%	80%	100%	100%	75%
powinny być realizowane duże projekty inwestycyjne (powyżej 1 mln zł)	45%	45%	40%	30%	40%	67%	33%	63%
powinny być realizowane projekty „miękkie” (społeczne, kulturalne, sportowe, zdrowotne)	77%	77%	81%	95%	100%	67%	33%	88%
inne	17%	20%	14%	30%	40%	0%	0%	13%

Pojedyncze osoby wskazywały na następujące inne zadania do realizacji w ramach PBO:

- „wszystkie wynikające z potrzeb”,
- mniejsze projekty inwestycyjne, służące społeczności lokalnej:
 - „inwestycje w infrastrukturę sportową - siłownie miejskie, drobne inwestycje tj. ławki, kwietniki, ale z wyłączeniem dróg czy chodników, sztuka miejska - rzeźby ruchome, pozwalające na zabawę czy naukę”,
 - „z zakresu udogodnień dla mieszkańców, które nie mieszczą się w zakresie działania miejskich służb czyli np. place zabaw, wybiegi dla psów, boiska sportowe itp. ale nie utwardzenie drogi, wymiana chodnika lub instalacja oświetlenia”,
 - „należy wyłączyć projekty będące zadaniami miasta, dotyczące remontów i budowy dróg i chodników, aktualnie RO zarówno peryferyjne jak i centralne mają znaczne środki na ten cel”.

Interesariusze instytucjonalni uczestniczący w badaniu ewaluacyjnym twierdzą, że w ramach PBO powinny być realizowane różnego typu projekty, w tym inwestycyjne (o różnej wartości – bardziej preferowane mniejsze i średnie) oraz tzw. „miękkie”

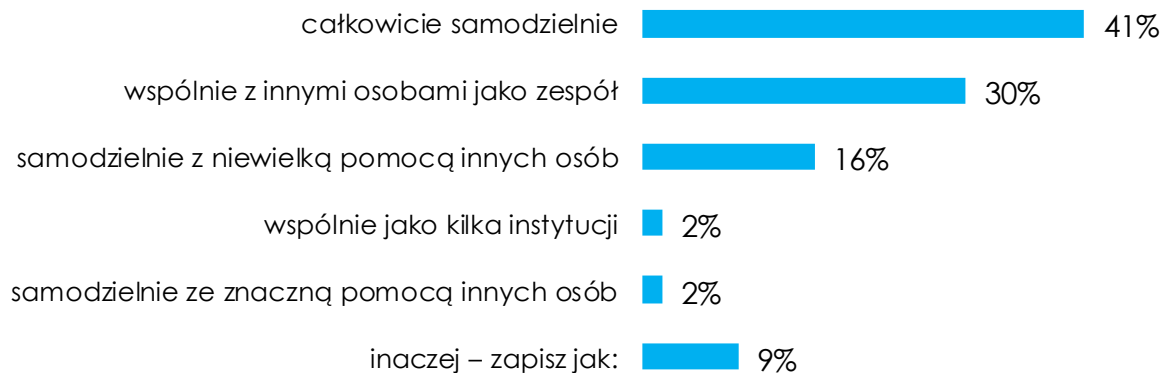
- „należy realizować projekty mikro”,
- „projekty miękkie, które nie służą kreowaniu etatów”,
- „należy realizować projekty edukacyjne”,
- „projekty innowacyjne, nowatorskie oraz nie należące do standardowych inwestycji, które powinny mieć swój stały tor konsultowania i stopniowego realizowania (np. ścieżki rowerowe)”,
- „nie mieszczące się w zakresie zadań jednostek miejskich”,
- „wieloletnie - etapowe dla kilku osiedli”,
- „do 5 mln”,
- „powinny być realizowane projekty zakładające aktywizację mieszkańców, którzy w ogóle nie są zainteresowani miastem. Należy wykorzystywać wiedzę i doświadczenie niektórych przedstawicieli mieszkańców”,
- „W ramach PBO powinny być zgłaszane tylko projekty „twarde”, inwestycyjne. Uzasadnienie: Zadania „twarde” zostawiają trwały ślad w przestrzeni publicznej po działaniach inwestycyjnych i nie służą one, np. wyłącznie pokrywaniu kosztów czyichś etatów (zadania „miękkie”, usługowe)”,
- „Można zgłaszać projekty, które zakładają pokrycie w ramach PBO jedynie części kosztów inwestycji, pod warunkiem udokumentowania sfinansowania pozostałej części. Uzasadnienie: Może dojść do sytuacji, iż np. prywatny sponsor albo rada osiedla, ma pieniądze na daną inwestycję, lecz nie wszystkie. W tej sytuacji, dozwolone byłoby zgłoszenie projektu, który opiewałby tylko na część inwestycji, pod warunkiem, że do wniosku dołączona byłaby dokumentacja (np. przyrzeczenie publiczne sponsora, uchwała rady osiedla o zabezpieczeniu środków w planie finansowym), która w wysokim stopniu uprawdopodobniałaby pokrycie całości kosztów inwestycji”.

9. Wypracowywanie projektów do PBO16

57% Wnioskodawców uczestniczących w badaniu ewaluacyjnym deklaruowało, że projekty przygotowywało samodzielnie (lub samodzielnie z niewielką pomocą innych osób). Natomiast 34 % zadeklarowało, że była to praca zespołowa

Czy projekt / wniosek do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego opracowywał(a) Pan(i)?

CAWI , N=56 Wnioskodawcy PBO16

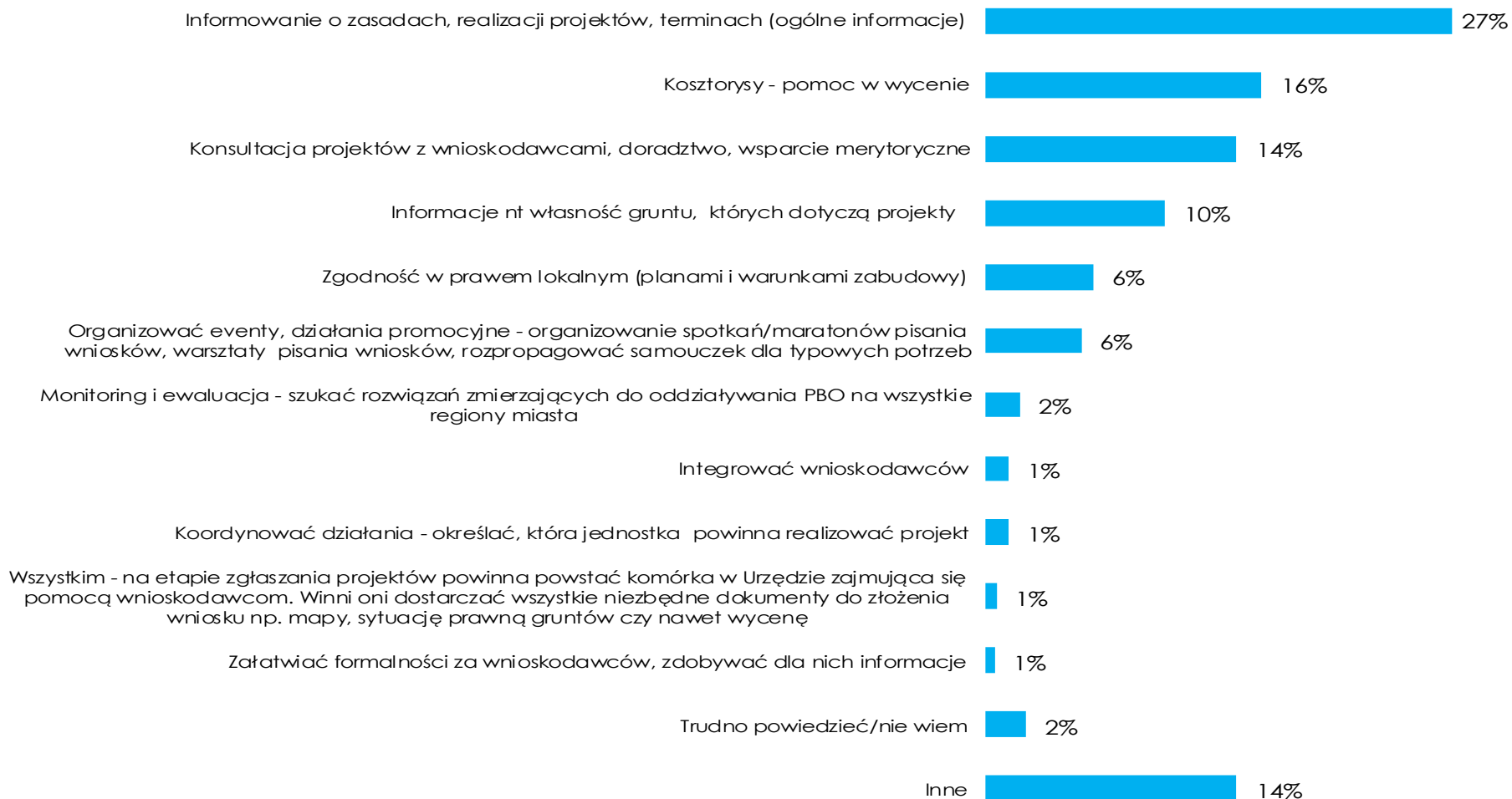
Jednostkowe wskazania „inne „to:

- „wspierałem działania Rady Osiedla”,
- „jako przedstawiciel stowarzyszenia”,
- „zgłaszał to zespół przy współpracy z NGOśóW”,
- „składałem kilka projektów - część samemu, część razem z innymi osobami”,
- „samodzielnie z pomocą pracowników Urzędu Miasta”.

Urząd Miasta powinien pomagać Wnioskodawcom przygotowującym projekt do PBO na etapie przygotowywania wniosków przede wszystkim poprzez: informowanie o zasadach, pomoc w wycenie, konsultację projektów z Wnioskodawcami, pomoc w pozyskaniu informacji nt. własności gruntu i planów jego zagospodarowania oraz wymogów prawnych

Jak Urząd Miasta powinien pomagać Wnioskodawcom przygotowującym projekt do PBO na etapie przygotowywania wniosków/projektów?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Inne oczekiwania co do form pomocy Wnioskodawcom przygotowującym projekt do PBO zamieszczono poniżej

Jak Urząd Miasta powinien pomagać Wnioskodawcom przygotowującym projekt do PBO na etapie przygotowywania wniosków/ projektów?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Jednostkowe wskazania „inne „to:

- „określić precyzyjnie, proste i czytelne zasady konkursu - rozbudowany regulamin wyjaśniający wątpliwości”,
- „przygotować jasny i czytelny wniosek”,
- „przygotować wzorcowy biznes plan”,
- „stworzyć ramy tematyczne zgłaszanych wniosków - „pomogą one ograniczyć oddziaływanie urzędników na przebieg konkursu”,
- „termin na złożenie wniosku 4 – miesiące”,
- „czas wakacji (VII, VIII) wyłączyć z przygotowań/opiniowania projektów PBO”,
- „prowadzić szkolenia z pisania wniosków i promowania projektów”,
- „powołać stały zespół w UMP ds. kontaktu i pomocy”,
- „zdecydowanie pierwsze opiniowanie powinien mieć WGN przy wszystkich projektach inwestycyjnych, gdzie jest konieczne ustalenie lokalizacji”,
- „poprawić logistykę całego procesu PBO”,
- „zapewnić dostęp do danych, pomagać je zdobyć”,
- „włączenie Wnioskodawcy w proces realizacji np.: informacja o kolejnych działaniach, jeśli wyrażą takie zainteresowanie”,
- „Skoro to projekt obywatelski, UM powinien pozostawić obywatelom swobodę.”

Ponadto w trakcie spotkań ewaluacyjnych i wywiadów pogłębionych wskazywano, że:

- „według mojej wiedzy brak było etapu publicznej dyskusji nad projektami...brak wiedzy o debatach”,
- „niewiele się w tym etapie działo”,
- „powinno się coś na tym etapie dziać”,
- „w niektórych Radach Osiedli było coś takiego – pojedyncze Rady Osiedli / Radni Osiedlowi zorganizowali takie dyskusje z mieszkańcami. Doświadczenia są pozytywne ... z moich doświadczeń wynika, że to etap bardzo potrzebny... Wnioskodawcy mogą pozyskać z rozmów z mieszkańcami wiedzę jak ulepszyć projekty, mogą się spotkać w innymi projektodawcami i być może nawiązać współpracę... mieszkańcy mają szansę zgłosić swoje potrzeby uwagi ... a może czasami sami zdecydować się zostać wnioskodawcami”,
- „to jest ten moment, kiedy Rady Osiedli mogłyby się bardziej wyказаć...ale temat należy rozwiązać kompleksowo ustalając rolę Rad Osiedli w procesie budżetu obywatelskiego”,
- „powinny być debaty miejskie i debaty osiedlowe... na osiedlach na których RO nie będą ich organizować powinien je zrealizować Gabinet Prezydenta”.

10. Zgłaszanie projektów do PBO16

Do PBO16 złożono 272 projekty na łączną kwotę 137,7 mln zł. W porównaniu do innych dużych miast wskaźnik liczby wniosków na 10 tys. mieszkańców wynoszący 5,0 wniosku należy uznać za niski i powinno się rozważyć jak zachęcić mieszkańców Poznania do składania projektów

Z analizy danych zebranych w systemie zgłaszania Wniosków wynika, że do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 zgłoszono 272 Wnioski, spośród których 126 to były projekty „ogólnomiejskie”, a 146 to projekty „dzielnicowe”. Najwięcej wniosków złożono dla dzielnicy Stare Miasto (45 wniosków), a najmniej dla dzielnicy Nowe Miasto (19 wniosków). Analiza wskaźnika liczby złożonych wniosków na 10 tys. mieszkańców wskazuje, że:

- w skali całego miasta średnia liczba złożonych wniosków wynosi 5,0 - co w porównaniu do innych miast w Polsce jest słabym wynikiem wskazującym na potrzebę podjęcia działań zmierzających do aktywizacji mieszkańców w zakresie składania wniosków do PBO,

	Poznań	Wrocław	Kraków	Łódź	Warszawa	Płock	Gdańsk
Liczba ludności	544 612	634 487	761 870	711 300	1 724 404	123 627	461 489
Liczba wniosków złożonych w BO	272	817	627	645	2 333	54	330
Liczba Wniosków na 10 tys. mieszkańców	5,0	12,9	8,2	9,1	13,5	4,4	7,2

- wskaźnik dla projektów „ogólnomiejskich” wynosi (2,3 wniosku / 10 tys. mieszkańców),
- wskaźnik dla projektów „dzielnicowych” wynosi (2,7 wniosku / 10 tys. mieszkańców), co potwierdza opinię wyrażaną wielokrotnie przez uczestników badania ewaluacyjnego, że „to projekty dzielnicowe / osiedlowe, dotyczące mniejszych społeczności w większym stopniu mobilizują obywateli do aktywności”,
- największa aktywność Wnioskodawców dotyczyła Wildy (3,6 wniosku / 10 tys. mieszkańców), Grunwaldu (3,2 wniosku / 10 tys. mieszkańców). Natomiast najniższa aktywność Wnioskodawców dotyczyła Nowego Miasta (1,4 wniosku / 10 tys. mieszkańców).

Liczba i wartość Wniosków zgłoszonych do PBO16. Źródło: dane z opisów projektów

	Liczba mieszkańców 2015	Liczba Wniosków	Liczba Wniosków na 10 tys. mieszkańców	Wartość złożonych Wniosków	Średnia wartość 1 Wniosku	Średnia wartość Wniosków na 10 tys. mieszkańców	Średnia wartość wniosków na 1 mieszkańca
POZNAŃ	544 612	272	5,0	137 775 445 zł	506 527 zł	2 529 791 zł	252,98 zł
OGÓLNOmiejskie	544 612	126	2,3	103 506 000 zł	821 476 zł	1 900 546 zł	190,05 zł
DZIELNICOWE	544 612	146	2,7	34 269 445 zł	234 722 zł	629 245 zł	62,92 zł
STARE MIASTO	153 365	45	2,9	11 995 000 zł	266 556 zł	782 121 zł	78,21 zł
NOWE MIASTO	134 497	19	1,4	3 677 000 zł	193 526 zł	273 389 zł	27,34 zł
GRUNWALD	118 247	38	3,2	6 570 445 zł	172 906 zł	555 654 zł	55,57 zł
JEŻYCE	80 295	23	2,9	5 639 000 zł	245 174 zł	702 285 zł	70,23 zł
WILDA	58 208	21	3,6	6 388 000 zł	304 190 zł	1 097 444 zł	109,74 zł

Źródło: System zbierania i ewidencji Wniosków PBO16, dane udostępnione przez UM Poznania.

Do PBO16 złożono 221 projektów o charakterze inwestycyjnym (81,3%) dotyczących tworzenia różnego typu infrastruktury, 12 projektów mieszanych (4,4%) oraz 38 tzw. projektów „miękkich” (14%)

Z analizy danych zebranych w systemie zgłaszania Wniosków wynika, że do PBO16 złożono 221 projektów o charakterze inwestycyjnym (81,3%) dotyczących tworzenia różnego typu infrastruktury, 12 projektów mieszanych (4,4%) łączących budowę infrastruktury i działania i tzw. „miękkie” oraz 38 tzw. projektów „miękkich” (14%). Do realizacji wybrano 31 projektów o charakterze inwestycyjnym (82%), 3 projekty mieszane (8%) i 4 projekty „miękkie” (11%).

Omawiana analiza może stanowić ważny przyczynek do dyskusji prowadzonej w trakcie procesu ewaluacji, co do tego, czy w ramach budżetu obywatelskiego powinny być realizowane projekty inwestycyjne. Tematyka projektów złożonych do PBO16 i wybranych do realizacji pokazuje, że istnieje „obywatelskie” zapotrzebowanie na realizację w ramach PBO projektów inwestycyjnych i łączących działania inwestycyjne z projektami tzw. „miękkimi”.

Ponadto z analizy zebranych danych wynika, że najwięcej projektów złożyli mieszkańcy (103 projekty tj. 37,9% ogółu zgłoszonych) oraz mieszkańcy pełniący jednocześnie funkcje w Radach Osiedli (98 projektów tj. 36,0% ogółu zgłoszonych). Przedstawiciele różnego typu organizacji pozarządowych złożyli 71 projektów, tj. 26,1% ogółu zgłoszonych

Uczestnicy procesu ewaluacji zwracali uwagę na to, że w kolejnej edycji PBO należy unormować kwestię składania i oceniania projektów przez Radnych Osiedlowych i przedstawicieli NGO-sów zasiadających. Należy wypracować system gwarantujący transparentność i zapobiegając pokrywaniu się ról Wnioskodawcy i opiniującego.

UWAGA: w trakcie ewaluacji wnioskowano, aby bardziej zadbać o transparentność określania, kto jest Wnioskodawcą (w tym szczególnie w przypadku przenikania się ról - Radnych osiedlowych, przedstawicieli NGO-sów, urzędników zaangażowanych w PBO, członków Zespołu ds. PBO).

Charakter zgłoszonych i wybranych w PBO16 projektów. Źródło: dane z opisów projektów

	Charakter zgłoszonych projektów	Liczba zgłoszonych projektów	Odsetek ogółu zgłoszonych projektów	Liczba wybranych projektów	Odsetek ogółu wybranych projektów
1.	budowa infrastruktury, środki trwałe	221	81,3%	31	81,6%
2.	budowa infrastruktury połączona z projektem "miękkim"	12	4,4%	3	7,9%
3.	projekty "miękkie"	38	14,0%	4	10,5%
4.	brak danych	1	0,4%	0	0,0%
		272	100%	38	100%

	Typ Wnioskodawcy	Liczba projektów zgłoszonych projektów	Odsetek ogółu zgłoszonych projektów
	Mieszkańcy	103	37,9%
	Mieszkańcy - pełniący rolę Radnych Osiedli	98	36,0%
	Organizacje pozarządowe	71	26,1%
		272	100,0%

43 dni przewidziane na składanie projektów do PBO16 było dla większości wystarczającym okresem czasu. Sugerowano natomiast zmianę terminów składania wniosków tak, aby możliwe było uwzględnienie wniosków z ewaluacji po kolejnej edycji i zakończenie procesu oceny do końca czerwca

Zgodnie z zapisami „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 r.:

- projekty do PBO16 można było zgłaszać od 5 maja do 15 czerwca 2015 roku (lub do 17 czerwca 2015 rok wg informacji na stronie www.poznan.pl/budzetobywatelski) – czyli Wnioskodawcy mieli na to 43 dni, podobnie jak we Wrocławiu, Łodzi i Warszawie, a dłużej niż Krakowie, Gdańsku czy Płocku.

	Poznań	Wrocław	Kraków	Łódź	Warszawa	Płock	Gdańsk
początek zgłaszania	2015-05-05	2015-01-26	2015-03-01	2015-04-13	2015-01-17	2015-06-01	2015-06-01
koniec zgłaszania	2015-06-17	2015-03-09	2015-03-30	2015-05-27	2015-02-17	2015-06-30	2015-06-22
liczba dni na zgłoszenie	43	42	29	44	44	29	21

Uczestnicy ewaluacji zwracali uwagę na:

- nieoczność spójnej komunikacji i podawania we wszystkich źródłach urzędowych takiego samego harmonogramu i informacji w celu uniknięcia zamieszania informacyjnego,
- potrzebę rozważenia zmiany terminu składania projektów i - w efekcie - zmiany harmonogramu całego PBO – proponowano trzy rozwiązania – najwięcej zwolenników miało rozwiązanie nr 2:

	Pomysł	Zalety	Wady
1.	rozpocząć zbieranie projektów zaraz po zakończeniu poprzedniej edycji PBO	więcej czasu na przygotowanie, złożenie i weryfikację projektu (wg części pozorna korzyść, bowiem i tak najwięcej wniosków jest składanych w ostatniej chwili)	wydłużenie procesu, potrzebne większe zasoby osobowe i czasowe ze strony Urzędu Miasta - większe zaangażowanie w dłuższy trwający proces
2.	rozpocząć zbieranie projektów zaraz po zakończeniu ewaluacji i wypracowaniu zasad kolejnej edycji PBO - na początku stycznia	więcej czasu na przygotowanie, złożenie i weryfikację projektu; możliwość uwzględnienia wyników ewaluacji i ewentualnych zmian w zasadach PBO. Rozłożenie obciążenia pracowników UMP (wg części pozorne)	wydłużenie procesu, potrzebne większe zasoby osobowe i czasowe ze strony Urzędu Miasta - większe zaangażowanie w dłuższy trwający proces
3.	wprowadzenie systemu ciągłego zbierania propozycji projektów (stałego banku wniosków)	więcej czasu na przygotowanie, złożenie i weryfikację projektu; możliwość uwzględnienia wyników ewaluacji i ewentualnych zmian w zasadach PBO. Rozłożenie obciążenia pracowników UM (wg części pozorne). Stały dostęp do pomysłów obywateli np. w celu ich wprowadzania do zasadniczego budżetu miasta na rok kolejny	brak tożsamości czasowej kolejnych edycji; trudniejsza komunikacja

Do PBO16 złożono projekty dotyczące 19 różnych obszarów tematycznych (najwięcej dotyczących infrastruktury drogowej, chodników, parkingów, infrastruktury rowerowej, terenów zielonych, rekreacji i sportu oraz kultury i turystyki. Do realizacji wybrano projekty dotyczące 13 obszarów - najwięcej dotyczących terenów zielonych i rekreacji, sportu, dróg chodników, infrastruktury rowerowej i turystyki. Należy zaznaczyć, że część projektów dotyczyła więcej niż jednego zakresu tematycznego

Tematyka zgłoszonych i wybranych w PBO16 projektów. Źródło: dane z opisów projektów

Tematyka, zakres tematyczny zgłoszonych projektów	Liczba zgłoszonych projektów	Odsetek ogółu zgłoszonych projektów	Liczba wybranych projektów	Odsetek ogółu wybranych projektów
1. drogi, chodniki, przejścia dla pieszych, kładki, skwery	50	17,9%	6	15,8%
2. zielen, tereny zielne, parki, ławki, mała architektura, oświetlenie, rewitalizacja, zielen w szkołach, ogródki działkowe, wybiegi dla psów	44	15,8%	9	23,7%
3. rekreacja - siłownie zewnętrzne, plaże, baseny, marina, bulodrom, skate parki, górk saneczkowe, przestrzenie relaksu i wypoczynku, zajęcia i warsztaty sportowe i rekreacyjne, sale taneczne, imprezy taneczne	43	15,4%	10	26,3%
4. sport - budowa i remonty boisk, kortów, hal sportowych, bieżni, sal gimnastycznych, pływalni, stadionu, strzelnicy, zajęcia sportowe, imprezy sportowe - w tym biegowe	38	13,6%	6	15,8%
5. kultura, sztuka, muzea - imprezy, występy, murale, makiety dzielnic i zabytków, szlaki kulturowe, refundacje biletów, rewitalizacje, rozbudowy obiektów kultury	30	10,8%	1	2,6%
6. infrastruktura rowerowa - ścieżki/ drogi rowerowe, stojaki rowerowe, kontenery na rowery, myjnia dla rowerów, parking rowerowy	26	9,3%	6	15,8%
7. turystyka - szlaki kulturowe, trasy turystyczne, makiety, wieże i tarasy widokowe, muzea, portale turystyczne, dostosowanie obiektów do potrzeb niepełnosprawnych	23	8,2%	4	10,5%
8. place zabaw	17	6,1%	3	7,9%
9. edukacja - rozbudowy i remonty, zielen, doposażenie placówek, staże, warsztaty, kursy, Młodzieżowy Budżet Obywatelski	15	5,4%	2	5,3%
10. pomoc społeczna - pomoc bezdomnym, biednym, seniorom, dom opieki, aktywizacja na rynku pracy	10	3,6%	0	0,0%
11. parkingi	7	2,5%	0	0,0%
12. rewitalizacja, infrastruktura - rewitalizacje skwerów, budynków, fontann, rewitalizacja społeczna	7	2,5%	2	5,3%
13. oświetlenie, elektryfikacja	7	2,5%	3	7,9%
14. porządkowanie, utrzymanie porządku i czystości	5	1,8%	2	5,3%
15. zdrowie, profilaktyka i edukacja zdrowotna	5	1,8%	0	0,0%
16. budowa społeczeństwa obywatelskiego - wzmocnienie NGO, młodzieżowy budżet obywatelski, budowa nowego NGO, referendum, platforma Naprawmy To	4	1,4%	0	0,0%
17. komunikacja - przystanki, wiaty przystankowe	4	1,4%	0	0,0%
18. infrastruktura - fontanna, sale z przewijakami, automaty z wodą	3	1,1%	1	2,6%
19. budownictwo komunalne	1	0,4%	0	0,0%

W trakcie ewaluacji zwracano uwagę, że przygotowując kolejną edycję PBO należy doprecyzować kto może składać projekty do PBO, w tym dolną granicę wieku, możliwość składanie projektów przez Rady Osiedli i radnych osiedlowych, możliwość składanie przez instytucje i jednostki miejskie (instytucje kultury, szkoły, etc.)

2. Zgodnie z zapisami „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 r. rozdział 2 § 1:

„propozycję projektu do zrealizowania w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego mogła zgłosić: każda osoba fizyczna i/lub prawna, instytucja publiczna oraz organizacja pozarządowa działająca na terenie miasta Poznania”.

W trakcie ewaluacji zwracano uwagę, że przygotowując kolejną edycję PBO należy doprecyzować:

- a. w przypadku osób fizycznych dolną granicę wieku dla Wnioskodawców. W trakcie ewaluacji prezentowano zasadniczo 4 podejścia:
 - pozostawić sytuację bez zmian i postawić tę kwestię otwartą, jako pole aktywności obywatelskiej. Jako wadę takiego rozwiązania wskazywano brak transparentności zasad i pole potencjalnego sporu interpretacyjnego,
 - dolną granicę powinno być 18 lat. Wskazywano, że wadą jest blokowanie kreatywności dzieci i młodzieży,
 - dolną granicę należy obniżyć tak, aby w PBO angażować młodzież lub/i dzieci (a przez to rodziców /dziadków). Pojawiały się w tym względzie różne propozycje od 6 lat, przez 12 /13 (gimnazjaliści), do 16 lat. Osoby opowiadające się za możliwością składania projektów przez dzieci i młodzież uzasadniały to tym, że jest to: „szkołą demokracji, postaw obywatelskich, oraz wychowywanie przyszłych aktywnych uczestników PBO”. W wypadku zgłaszania projektu przez osobę niepełnoletnią sugerowano, aby wymagana była zgoda rodzica / opiekuna prawnego,
 - wydzielić specjalny „Młodzieżowy Poznański Budżet Obywatelski”, jako platformę edukacji obywatelskiej i „młodzieżowych pomysłów i potrzeb”,
- b. „że zgłaszać projekty w ramach PBO mogą tylko osoby fizyczne, posiadające prawo głosowania w ramach PBO. Uzasadnienie: PBO z samej swej nazwy jest „obywatelski”, więc osobami zgłaszającymi powinny być osoby fizyczne, a nie jednostki organizacyjne (np. firmy, NGOs, partie polityczne, rady osiedli)”,
- c. w przypadku Rad Osiedli - dyskutowano „czy Rady Osiedli powinny móc składać projekty szczególnie w sytuacji, kiedy opiniowały projekty,, – zdania w tym względzie były podzielone:
 - część uczestników ewaluacji optowała za tym, aby „Rady Osiedli mogły składać projekty do PBO, „bo one najlepiej wiedzą jakie są potrzeby osiedla”,
 - część uczestników ewaluacji optowała za tym, aby „Rady Osiedli nie mogły składać projektów do PBO , „bo to zabija ideę budżetu obywatelskiego, można ją zlikwidować i przekazać środki bezpośrednio Radom Osiedli – powiększyć ich budżet”.

Co do tego, kto powinien móc zgłaszać projekty do PBO opinie uczestników badań ewaluacyjnych były zróżnicowane.

Kto Pana(i) zdaniem powinien być uprawniony do zgłaszania projektów do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego?

badania CATI, N=199 głoszących w PBO16 oraz badanie CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni RO, RM, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UM, etc.

	Poznaniacy głoszący w PBO16, CATI	RO, RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP badanie CAWI	Radny Rady Osiedla	Wnioskodawcy	NGO	Członek Zespołu ds. PBO 2016	Radni Rady Miasta Poznania	Pracownik Urzędu Miasta	inne osoby
N=	199	83	44	39	20	8	3	3	5
wszyscy mieszkańcy Poznania niezależnie od wieku	46%	35%	27%	40%	50%	25%	33%	33%	100%
mieszkańcy w wieku 18+	45%	42%	45%	41%	30%	38%	67%	0%	20%
Rady Osiedli	40%	60%	70%	49%	50%	88%	67%	67%	40%
instytucje/jednostki miejskie (szkoły, biblioteki, domy kultury, etc.)	38%	47%	50%	38%	40%	75%	33%	33%	60%
działające na terenie Poznania organizacje pozarządowe	36%	63%	59%	68%	80%	63%	100%	67%	60%
mieszkańcy w wieku 16+	31%	33%	30%	27%	35%	50%	33%	67%	40%
podmioty gospodarcze, firmy	30%	16%	11%	24%	10%	25%	0%	0%	20%
studenci mieszkający w Poznaniu	29%	29%	27%	32%	30%	13%	33%	33%	60%
Radni Miasta	27%	11%	7%	16%	5%	25%	33%	0%	20%
urzędnicy gminni	20%	4%	2%	2%	0%	13%	0%	0%	20%
Członkowie Zespołu ds. PBO	0%	5%	5%	8%	5%	0%	0%	0%	0%
inne	0%	4%	5%	8%	10%	13%	0%	0%	0%

Inne wskazania to:

- „zgłoszenia dokonać może każda osoba, a ocena należy do członków Zespołu ds. PBO”,
- „kluczowe jest zachowanie równowagi siły wnioskodawców”.

Wypełnione formularze zgłoszenia projektów można było w PBO16 złożyć w wersji pisemnej w sekretariacie Gabinetu Prezydenta lub przez internet na stronie www.poznan.pl/budzetobywatelski

Zgodnie z zapisami „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 r. rozdział 2 § 2 :

1. Zgłoszenie propozycji zadania do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego następuje na formularzu stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia.
2. Formularz zgłaszania projektów do zrealizowania w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego w Poznaniu jest dostępny na stronie internetowej Miasta Poznania, w Gabinetcie Prezydenta oraz w punktach informacyjnych Urzędu.
3. Formularz uznany zostaje za ważny, jeśli wypełnione są wszystkie pola oznaczone jako obowiązkowe oraz jeśli są one wypełnione czytelnie.
4. Wypełnione formularze projektów składa się w wyznaczonym terminie w wersji pisemnej w sekretariacie Gabinetu Prezydenta lub wypełnia elektronicznie na stronie www.poznan.pl/budzetobywatelski.

Załącznik Nr 3 do zarządzenia Nr306/(2015)/P.....
PREZYDENTA MIASTA POZNANIA
z dnia 11 maja 2015 r.

POZnań
*Miasto w rozwoju

Data:

Formularz zgłoszeniowy projektu do
Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego na rok 2016

UWAGA! Formularz w formie pisemnej należy wypełnić w sposób czytelny, drukowanymi literami.

Pola obowiązkowe:

I. Projektodawca

Imię i Nazwisko: Adres zamieszkania:

E-mail: Telefon:

II. Projekt ma charakter:

ogólnomiejski

dzielnicowy

III. Nazwa projektu (maksymalnie 15 słów)

IV. Wybierz dzielnicę:

Stare Miasto Nowe Miasto Wilda Jeżyce Grunwald

V. Opis projektu (maksymalnie 300 słów):

strona 1/3

Poznański Budżet Obywatelski

opis projektu cd.

VI. Lokalizacja, miejsce realizacji projektu

Ulica, rejon ulic: Inne istotne informacje dot. lokalizacji:

VII. Potencjalni odbiorcy projektu

VIII. Uzasadnienie dla realizacji projektu (maksymalnie 150 słów)

IX. Szacunkowe koszty projektu (proszę uwzględnić wszystkie składowe projektu i ich szacunkowe koszty)

Składowa projektu:	Koszt [w zł]
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
SUMA:	

X. Czy projekt generuje koszty utrzymania w kolejnych latach?

Tak Nie

strona 2/3

Poznański Budżet Obywatelski

XI. Rodzaj oraz szacunkowa wysokość kosztów eksploatacji (utrzymania) efektu realizacji projektu w kolejnych latach (np. koszty sprzątania, energii, wody, bieżących remontów, konserwacji):

Rodzaj kosztu eksploatacji	Koszt [w zł]
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
SUMA:	

Pola nieobowiązkowe:

I. Załączniki (Zdjęcia, ekspertyzy, rekomendacje, zgody):

1.

2.

3.

4.

5.

Zgadzając z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883, z późn. zm.) wyrażam zgodę/ta przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb niezbędnych do przeprowadzenia konsultacji w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego, w tym zamieszczenie przesłanego formularza zgłoszeniowego na stronie www.poznan.pl oraz przeprowadzenia badań opinii i oczekiwań społecznych realizowanych przez Urząd Miasta Poznania.

Oświadczam, iż zapoznałem/zapoznałam się z Zasadami Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016.

Podpis projektodawcy:

Opcjonalnie

Wyrażam zgodę na uogólnienie mojego imienia i nazwiska w systemie elektronicznym opracowanym na potrzeby Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego, w którym będą zawarte informacje o złożonym przez mnie projekcie.

Podpis projektodawcy:

Więcej informacji na stronie www.poznan.pl/budzetobywatelski, e-mail: budzet2016@um.poznan.pl, tel. 61 646 23 44

strona 3/3

Za silne strony etapu „zgłaszania projektów” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali fakt, że wszyscy mogą zgłaszać projekty, ich podział na „ogólnomiejskie” i „dzielnicowe”, możliwość zgłoszenia dowolnej liczby projektów i techniczną prostotę składania, pomoc Urzędu i urzędników w składaniu projektów, silne promowanie PBO, dużą liczbę zgłoszonych projektów

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali następujące **silne strony etapu „Zgłaszanie projektów do PBO16”**:

- fakt, że wszyscy mogą zgłaszać projekty - nie ma ograniczeń,
- techniczna prostota składanie projektów:
 - „nie było problemów ze zgłaszaniem projektów”, „łatwo było napisać projekt, bo formularz nie był skomplikowany”,
 - „dobre narzędzie elektroniczne do zgłaszania projektów”.
- możliwość zgłoszenia dowolnej liczby projektów,
- pomoc Urzędu Miasta i poszczególnych jego pracowników w składaniu projektów:
 - „opieka nad projektodawcami, przydzielenie osoby imiennie odpowiedzialnej za projekt po stronie Urzędu Miasta”,
 - „podanie kontaktów do urzędników mogących udzielić pomocy w poszczególnych jednostkach merytorycznych”,
- podział projektów na „ogólnomiejskie” i „dzielnicowe” zamiast "małe" i "duże", bowiem „wydzielenie projektów dzielnicowych powoduje, że PBO staje się bliższe zwykłym mieszkańcom, mogą poczuć realną szansę zrealizowania projektów dla najbliższego otoczenia. Mieszkańcy mogli poczuć się współgospodarzami miasta, szkoda, że na PBO przeznaczono tylko niecałe 0,5% budżetu miasta”,
- obecność idei PBO w mediach – „jej silne promowanie”,
- „dużą liczbę zgłoszonych projektów dającą duży wybór podczas głosowania”,
- fakt, że „Mapa potrzeb lokalnych” nie jest już decydująca w procesie oceny projektów i „nie trzeba jej brać pod uwagę przy tworzeniu projektów, co mogło ograniczać kreatywność. PBO samo w sobie jest metodą budowy mapy potrzeb”.

Za słabe strony etapu „zgłaszania projektów” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali: sposób szacowania kosztów, trudny dostęp do informacji o własności i przeznaczeniu gruntów, brak obligatoryjności wpisania wygranego projektu do budżetu miasta, okres w którym składane są projekty, małą liczbę punktów informacyjnych, niedopracowanie narzędzi zgłaszania wniosków

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali następujące **słabe strony etapu „Zgłaszanie projektów do PBO16”**:

- **sposób szacowania kosztów projektów i niewystarczająca pomoc w tym względzie**, w tym:
 - „brak informacji o kosztach projektów - poczucie małej pomocy ze strony urzędu (pomocy ze strony wydziałów merytorycznych), a dla nas to są rzeczy bardzo trudne”,
 - „ZDM inaczej wycenia projekty niż firmy budowlane; często przedrażali projekty argumentując, że to wystarczy jedynie na dokumentację”,
 - „brak instrukcji tworzenia kosztorysu, kosztorysów wzorcowych, przykładowych”,
- **zbyt trudny dostęp do informacji o własności i przeznaczeniu gruntów**, „tym co jest zapisane w planie - dla części (zwykłych ludzi to czarna magia,,
- **brak obligatoryjności wpisania wygranego projektu do budżetu miasta**,
- **harmonogram**, który „jest do poprawy”:
 - „składanie wniosków przed początkiem wakacji powoduje, że proces oceny wypada w wakacje, co nie jest korzystne ani dla Wnioskodawców, ani dla urzędników”,
 - „zbyt krótki czas zgłaszania wniosków i potem jest kłopot z komunikowaniem się z innymi wydziałami, bo nie ma czasu”,
- **mała liczba punktów informacyjnych oraz kolejki w nich**: „brak punktów informacyjnych na terenie całego miasta, we wszystkich miejscach w Poznaniu..., jeśli takie osoby mają daleko jechać, żeby złożyć wniosek lub głos, to taka osoba rezygnuje”,
- **wymagające dopracowania narzędzia internetowe do zgłaszania projektów**, w tym: „ *Layout* nie był zachęcający, strona www nie była idealna, brakowało informacji pomocniczych co wpisać w poszczególne pola, jaki jest oczekiwany zakres informacji, trochę słaba technicznie - zawieszona strona www, w efekcie nie było wiadomo czy wniosek został zgłoszony czy nie. Warto wprowadzić procedurę potwierdzania przyjęcia wniosku przez system oraz pracownika dedykowanego do opieki nad wnioskiem”,
- **niedopracowany formularz zgłoszeniowy**, „za mało miejsca na opis, nie można dołączyć”,
- **brak danych o PBO z poprzednich lat - brak archiwum projektów z lat minionych**, które „mogłyby być inspiracją do tworzenia nowych projektów, poznawania potrzeb mieszkańców, narzędziem wstępnej oceny szans własnego pomysłu”.

Ponadto, jako słabe strony etapu „zgłaszania projektów”, wskazywano brak: etapu wspólniania/pracy nad projektami, określenia „komu przysługują prawa autorskie do projektu”, jasnych zasad przydzielenia projektów do kategorii „ogólnomiejskie” i „dzielnicowe”, rozwiązań dających szansę małym projektom oraz niewystarczającą pomoc ze strony urzędu i zbyt mało informacji od Wnioskodawców

- brak etapu wspólniania/pracy nad projektami – „zabrakło etapu, gdy zgłaszający mogli te projekty uspołnić między sobą. Brak płaszczyzny do dogadywania się wnioskodawców i w efekcie projekty często musiały rywalizować”. Część uczestników ewaluacji zwracała jednak uwagę na to, że tego typu narzędzie będzie wykorzystywana tylko przez część Wnioskodawców, bowiem spora grupa jest nastawiona na konkurowanie i, pomimo propozycji współpracy, nie chciała jej podejmować – w efekcie projekty konkurujące przegrywały (nie uzyskiwały potrzebnej ilości głosów)”. W kolejnych edycjach należy edukować Wnioskodawców na temat konsekwencji rywalizacji w podobnych obszarach tematycznych, o te same grupy głosujących, etc.
- brak określenia „komu przysługują prawa autorskie do projektu”,
- brak jasnych zasad przydzielenia projektów do kategorii „ogólnomiejskie” i „dzielnicowe”,
- brak rozwiązań dających szansę małym projektom,
- brak wsparcia (niewystarczająca pomoc) ze strony urzędu, „brak wsparcia części wydziałów Urzędu Miasta dla Wnioskodawców”,
- dla osób starszych barierą może być zgłaszanie projektów przez internet,
- dla młodych Wnioskodawców ograniczeniem jest brak aplikacji mobilnej do zgłaszania wniosków,
- zbyt mało informacji ze strony Wnioskodawców (np. na temat zakresu projektu, kosztów, lokalizacji projektu, dokonanych uzgodnień) utrudniające, wydłużające lub wręcz uniemożliwiające proces oceny.

Proponowane zmiany i uzupełnienia etapu „zgłaszania projektów do PBO” [1]

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy byli proszeni o zaproponowanie oczekiwanych zmian i uzupełnień etapu „Zgłaszanie projektów do PBO” – w efekcie zaproponowano rozważenie wprowadzenia następujących rozwiązań:

1. Harmonogram:

- „wypracować takie zasady PBO, żeby zacząć zbierać wnioski:
 - od stycznia, lutego, marca i oceniać do czerwca, a nie we wakacje.
 - wydłużyć czas zgłaszania projektów,
 - wprowadzić możliwość zgłaszania wniosków przez cały rok i weryfikować wnioski tak jak będą spływać”,
- „zapewnić wystarczającą ilość czasu na zgłaszanie wniosków, np. 6 miesięcy na zgłoszenie , 2 miesiące na ocenę”,
- „skrócić okres składania projektów, bo to dyscyplinuje składających (opinia Wnioskodawcy)”,
- „harmonogram musi być czytelny, odpowiednio wcześniej opublikowany, powszechnie znany, stały (nie powinien ulegać zmianom w trakcie procesu, aby zachować czytelność reguł)”,
- „premia za szybsze złożenie wniosku - czas na poprawki (urząd konsultowałby taki wniosek, bo miałby na to czas, a nie na samym końcu procesu)”.

2. Pomoc Urzędu:

- „większa pomoc urzędników przy tworzeniu projektów (teren, kosztorys), żeby to po prostu miało ręce i nogi”,
- „Istotne jest wyposażenie wnioskodawców w taką wiedzę, żeby mogli sami przygotować wniosek, a nie musieli biegać po urzędzie – trzeba zrobić szkolenia z pisania wniosków oraz maratony pisania wniosków”,
- edukacja i pomoc w tworzeniu kosztorysów:
 - formatka w Excel - takie minimum edukacyjne,
 - „stworzenie lepszego i bardziej realnego (skonsultowanego przez jednostki merytoryczne katalogu cen)”,
 - „większa pomoc urzędników w wycenie projektów (trudność z oszacowaniem kosztów)”,
 - „W trakcie procedury przyjmowania wniosków, urzędnicy wspierają zgłaszającego projekt w celu urealnienia kosztów projektu. Uzasadnienie: jedną z największych trudności dla zgłaszających projekty w ramach PBO, jest oszacowanie kosztów projektu. W tym celu, urzędnicy miejscy powinni w odniesieniu do szacunków przedstawionych przez wnioskującego, maksymalnie życzliwie wspomóc zgłaszającego, celem wskazania kosztów możliwie najbardziej zbliżonych do przewidywane realnych”
 - „przekazać informację Radom Osiedli, że są zespoły urzędników, które pomogą w wycenie”,
 - obowiązek złożenia budżetu: „jakiś bazowy budżet powinien być założony, koniec i kropka....” Ktoś jak nie miał pomysłu na budżet wpisywał 1zł, a my nie mogliśmy tego projektu odrzucić, bo on z powodów formalnych przechodził”,
- „zamieszczać przykłady dobrych praktyk - jak wygląda wypełniony prawidłowo, wzorcowy formularz, kosztorys”,
- „większe wsparcie dla Wnioskodawcy i dla urzędnika przy weryfikacji - system elektroniczny podpowiadający co robić, jak oceniać, co wpisywać”,
- „powinna być prosta mapa Geopozu, gdzie można łatwo określić, która to jest działka miejska i jaki jest numer tej działki”,

3. Formularz :

- „wzorować formularze na NCK (Narodowe Centrum Kultury)”,
- „wprowadzić aplikację mobilną”,
- „poprawić estetykę formularzy elektronicznych, papierowych”,
- „dopracować system dołączania załączników”,

4. Więcej punktów do składania wniosków:

- „powinno być więcej punktów do składania projektów w wersji papierowej, więcej namiotów”,
- „senior może te wnioski złożyć w Swoim Klubie Seniora , my przyjedziemy po nie. Przecież ktoś roznosi korespondencję, to może zabrać też. Jest oficer rowerowy, to może ma jakichś wolontariuszy do pomocy. Albo włączyć Domy Kultury, bo często przy nich działają Kluby Seniora. Albo do Centrum Inicjatyw Senioralnych, albo do Miejskiej Rady Seniorów, przecież to też wygodne miejsce”.

5. Poprawić narzędzia elektroniczne tworzenia i składania wniosków:

- „bardziej przejrzysta strona internetowa”,
- „zwiększenie przepustowości serwerów”,
- „podpowiedzi co wpisać przy polach wniosku”,
- „formularz kosztorysu w wersji elektronicznej ze stawkami urzędowymi (stawka sugerowana) – jednostek miejskich oraz możliwością wpisania własnych propozycji ”.

6. Wprowadzić etap uwspólniania/ łączenia projektów/ wspólnej pracy nad projektami:

- „uspójnienie projektów - żeby była szansa dogadania się wnioskodawców”,
- „tematyczne Kawiarenki Obywatelskie PBO , żeby podczas nich konsultować z urzędnikami poszczególne tematy”,

7. Większa informacja, promocja tego etapu:

- „pokazywanie co można zrobić w ramach PBO – inspirowanie”,
- „dobry poradnik jak napisać dobry wniosek wraz z przykładami”,
- „powinna być informacja zwrotna w formie plakatów, ile projektów zostało zgłoszonych na danym osiedlu i jaki jest ich koszt”.

8. Inne głosy:

- „projekty zgłaszane w danej dzielnicy powinny dotyczyć tej dzielnicy, w której są zgłaszane”,
- „projekt powinien dotyczyć konkretnego miejsca, konkretnego zarządcy, bo inaczej będą problemy z realizacją”,
- „wnioski powinny być konkretne i dopracowane – „bo jeśli wniosek jest hasłem, inspiracją, to ocena przez MPU nie ma sensu, bo jest on zbyt ogólnikowy. To nie musi być duży wniosek, ale musi być wniosek kompletny! ...Wnioski zbyt ogólnikowe, bez wymaganych elementów powinny być zwracane do poprawy Wnioskodawcom do weryfikacji z konkretnych wskazaniem co poprawić. Poprawić można raz, ale wcześniej można uzyskać pomoc urzędnika merytorycznego, spotkać się z nim, omówić wątpliwości”,
- „beneficjent powinien oszacować wartość proponowanego projektu w oparciu o np. wstępny kosztorys, koszt podobnego zadania już zrealizowanego, wycenę fachowca”,
- „opracowując Wniosek należy dokładniej określić stan prawny lokalizacji”,
- „Jeśli chcemy mieszkańców zaktywizować to te projekty to powinny być konkretne, ale nie wymagamy projektów ze studium wykonalności – do dyskusji czy projekty tego wymagające powinny być w ogóle możliwe do składania do PBO”,
- „Jeden wnioskodawca powinien móc zgłosić do PBO tylko 1 projekt. Uzasadnienie: Osoba, która chce zgłosić projekt powinna go maksymalnie dobrze przygotować, jak i później być dyspozycyjna w ramach prac nad projektem. Skupienie się tylko na jednym projekcie pozwoli osiągnąć te cele”,
- „Projekt zgłasza tylko 1 osoba, której dane kontaktowe są publicznie dostępne. Uzasadnienie: Projekty w ramach PBO mają przede wszystkim przekonywać głosujących „merytorycznie”, tzn. swoją zawartością, a nie tym, kto je popiera. W powyższym postulatnie chodzi o to, by uniemożliwić tworzenie „komitetów poparcia”, których sam skład członkowski miałby przekonać głosujących do poparcia danego projektu, nawet jeśli projekt nie jest trafiony”,
- „Oprócz osoby zgłaszającej, w projekcie można by wskazać dodatkowe 2 osoby do kontaktu z UMP, których dane pozostawałyby tylko w wiadomości UMP. Uzasadnienie: Czasem jest potrzeba pilnego kontaktu z osobą odpowiedzialną za dany projekt. W przypadku, gdyby nie było możliwości szybkiego kontaktu z osobą zgłaszającą, urzędnicy mogliby się kontaktować, z którąś z osób wskazanych, jako osoby do technicznego kontaktu. Dane tych osób nie byłyby upubliczniane, bowiem służyłyby tylko urzędnikom miejskim”,
- „Urzędnicy kwalifikują projekt do głosowania w danym rejonie według miejsca jego realnego efektu, a nie deklarowanego rejonu. Uzasadnienie: W przypadku podziału na rejony, może dochodzić do sytuacji, że ten sam projekt będzie zgłaszany w różnych rejonach, celem maksymalizacji szans wyborczych na jego wybranie, lecz będzie dotyczył tylko jednego miejsca w Poznaniu, gdzie będzie przeprowadzona inwestycja. W takich przypadkach, na urzędnikach miejskich spoczywałaby odpowiedzialność weryfikacji wniosku i skierowania go do głosowania tylko w jednym rejonie”.

Instytucjonalni uczestnicy badań ewaluacyjnych zgłosili podobne sugestie modyfikacji etapu zgłaszania projektów, wskazując na konieczność wprowadzenia debat i dyskusji pomagających przygotować i skonsultować projekty oraz organizacji warsztatów pisania wniosków lub tworzenia pomysłów

Co należy zmienić w procesie składania wniosków do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego, aby był on łatwy dla wszystkich chętnych?

badanie CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni RO, RM, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UM, etc.

Lepiej informować o szczegółach związanych ze składaniem projektu - dokładne informacje, co musi zawierać projekt, daty, wytyczne, zasady, ramy tematyczne	14%
Lepsze wsparcie dla Wnioskodawców ze strony urzędu - przy tworzeniu wniosków, opieka merytoryczna – zespół urzędników/ osoby w wydziałach i namiary na nie (e-mail, telefon), prosta mapka z terenami należącymi do miasta, pomoc w modyfikacji projektów, wzorcowe kosztorysy, miasto powinno weryfikować, czy grunt, na którym ma powstać projekt, jest miejski i jeżeli nie jest, to w porozumieniu z Wnioskodawcą zaproponować alternatywne lokalizacje projektu)	14%
Lepsze formularze wniosku - krok po kroku, z przykładem wypełnienia, z jasnymi dyspozycjami i instrukcjami	5%
Składać wnioski tylko przez internet - ulepszyć wniosek internetowy, aby bardziej pomagał napisać dobry wniosek, ułatwić dodawanie załączników tak, by wystarczyło tylko przeciągnąć myszką plik na stronę z wnioskiem, bez konieczności podawania ścieżki dostępu; wprowadzić bardziej czytelne polecenia	5%
Więcej debat i dyskusji pomagających przygotować i skonsultować projekty	3%
Przyjąć stały harmonogram (może wydłużyć czas składania wniosków lub stworzyć możliwość ich składania przez cały rok?)	3%
Organizować warsztaty pisania wniosków lub tworzenia pomysłów, ze wsparciem osób umiejących pomagać w pracy grupowej, przekładać pomysły na język wniosku, zrobić warsztaty z ekspertami pomagającymi oszacować koszty	3%
Lepsze weryfikowanie, tak, aby do głosowania były kwalifikowane tylko realne do realizacji projekty	3%
Uprościć kwestie formalne (niektóre kryteria) - stworzyć schemat kosztorysów, zlikwidować konieczność podawania kosztów w kolejnych latach	3%
Ograniczyć czas realizacji projektów do 1 roku	3%
Nic	31%
Trudno powiedzieć	5%

Pozostali uczestnicy badania nie udzieli odpowiedzi na pytanie i dlatego w suma wskazań jest mniejsza niż 100%.

11. Ocena projektów w PBO16

Proces oceny projektów został dość dokładnie opisany w „Zasadach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 roku, według których Gabinet Prezydenta jest wiodącą jednostką organizującą proces oceny projektów złożonych do PBO we współpracy z Radami Osiedli, Wydziałem Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta oraz wybranymi jednostkami merytorycznymi

Zgodnie z zapisami „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 r. rozdział 3, Weryfikacja projektów:

§ 1

1. Gabinet Prezydenta prowadzi rejestr formularzy z propozycjami zadań zgłaszanych do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.
2. Gabinet Prezydenta niezwłocznie przekazuje formularze, o których mowa w pkt. 1, do rad osiedli w celu zaopiniowania projektów inwestycyjnych, które miałyby być realizowane na obszarze danej jednostki pomocniczej.
3. Nie każdy projekt objęty jest opiniowaniem przez rady osiedli. Opiniowanie nie obejmuje m.in. projektów „miękkich” (tj. akcje i kampanie społeczne, programy edukacyjne, szkolenia itp.). Decyzję o tym, które projekty poddawane są opiniowaniu przez rady osiedli, podejmuje Gabinet Prezydenta.
4. Opinia wyrażona w formie uchwały lub poprzez upoważniony do tego zarząd osiedla jest przekazywana do właściwych kierowników oddziałów Wydziału Wspierania Jednostek Pomocniczych UMP, a następnie do Gabinetu Prezydenta.
5. Brak opinii oznacza opinię pozytywną.
6. Opinia negatywna nie przekreśla dalszego procedowania projektu. Zarówno opinia pozytywna, jak i negatywna, są dołączane do dokumentacji dotyczącej danego projektu i stanowią informację dla głosujących w zakresie stanowiska właściwej rady osiedla wobec projektu.

§ 2

1. Gabinet Prezydenta przekazuje formularze, o których mowa w § 1 pkt. 1, do komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Poznania w celu przeprowadzenia analizy zadań zgłoszonych do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.
2. Pojedynczy projekt (zadanie) nie może przekroczyć kwoty Budżetu Obywatelskiego. I tak:
 - a. na zadania „ogólnomiejskie” można zgłaszać projekty do kwoty 2 mln zł,
 - b. na zadania „dzielnicowe” można zgłaszać projekty do kwoty 500 tysięcy zł.
3. Przewidziana pula środków na zadania „ogólnomiejskie” to 5 mln zł, a na zadania „dzielnicowe” 2 mln zł (po 2 mln na każdą z 5 dzielnic, czyli łącznie 10 mln zł).
4. Zadania „dzielnicowe” to takie, które dotyczą jednej z pięciu wyodrębnionych dzielnic miasta:
 - a) Stare Miasto: 1. Osiedle Jana III Sobieskiego i Marysiewski; 2. Osiedle Morasko-Radojewo; 3. Osiedle Naramowice; 4. Osiedle Nowe Winogrody Południe; 5. Osiedle Nowe Winogrody Północ; 6. Osiedle Nowe Winogrody Wschód; 7. Osiedle Piątkowo; 8. Osiedle Stare Miasto; 9. Osiedle Stare Winogrody; 10. Osiedle Umultowo;
 - b) Nowe Miasto: 1. Osiedle Antoninek-Zieliniec-Kobylepole; 2. Osiedle Chartowo; 3. Osiedle Główna; 4. Osiedle Głuszyna; 5. Osiedle Krzesiny-Pokrzywno-Garaszewo; 6. Osiedle Ostrów Tumski-Śródka-Zawady –Komandoria; 7. Osiedle Rataje; 8. Osiedle Starołęka-Minikowo-Marlewo; 9. Osiedle Szczepankowo-Spławie-Kzesinki; 10. Osiedle Warszawskie-Pomeł-Maltańskie; 11. Osiedle Żegrze;
 - c) Wilda: 1. Osiedle Świerczewo; 2. Osiedle Wilda; 3. Osiedle Zielony Dębiec
 - d) Jeżyce: 1. Osiedle Krzyżowniki-Smochowice; 2. Osiedle Sołacz; 3. Osiedle Wola; 4. Osiedle Kiekrz; 5. Osiedle Jeżyce; 6. Osiedle Podolany; 7. Osiedle Strzeszyn; 8. Osiedle Ogrody; 9. Osiedle Winiary;
 - e) Grunwald 1. Osiedle Fabianowo-Kotowo; 2. Osiedle Górczyn; 3. Osiedle Grunwald Południe; 4. Osiedle Grunwald Północ; 5. Osiedle Junikowo; 6. Osiedle Kwiatowe; 7. Osiedle Ławica; 8. Osiedle Stary Grunwald; 9. Osiedle Św. Łazarz.
5. Kryterium kwalifikującym zadanie „ogólnomiejskie” jest koszt większy niż przewidziany na projekty „dzielnicowe” lub obszar oddziaływania projektu wykraczający poza 1 dzielnicę. W sytuacji, w której wnioskujący uzna swój projekt za „dzielnicowy”, a z kryteriów wynikać będzie, że jest on „ogólnomiejski”, projekt zostanie przesunięty do puli projektów „ogólnomiejskich”.

Wg przywołanych „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” - właściwe wydziały i jednostki miejskie weryfikowały projekty według kryteriów określonych w tym dokumencie. W przypadku negatywnej oceny Wnioskodawcy mieli 7 dni na złożenie odwołania, a Gabinet Prezydenta powinien zorganizować spotkanie Wnioskodawcy z opiniującymi projekt urzędnikami celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości

6. Właściwe wydziały i jednostki miejskie weryfikują projekty według następujących kryteriów:
 - a. zgodność z kompetencjami gminy (kryterium zasadnicze),
 - b. zgodność z prawem lokalnym, a zwłaszcza z miejskimi planami zagospodarowania przestrzennego (kryterium zasadnicze),
 - c. występowanie zadania w budżecie miasta Poznania – jeśli jest już uwzględnione, nie będzie poddawane głosowaniu (kryterium zasadnicze),
 - d. inne okoliczności uniemożliwiające realizację proponowanego zadania (kryterium zasadnicze):
 - proponowane zadanie nie spełnia wymogów w zakresie gospodarności (np. gdy podobny projekt w danej dzielnicy jest już realizowany i zadanie będzie go dublowało),
 - teren, na którym ma być realizowane zadanie, przeznaczony jest na sprzedaż lub inny cel,
 - opracowywany jest plan zagospodarowania przestrzennego dla danego terenu, którego zapisy mogą być niezgodne z założeniami zgłaszanego projektu,
 - trwają konsultacje społeczne dotyczące sposobu zagospodarowania danego terenu lub konkurs architektoniczny,
 - projekt ma charakter komercyjny tzn. wynika z niego, że wnioskodawca będzie czerpał zysk w związku z realizacją projektu, ,
 - e. miejsce realizacji w przestrzeni miejskiej (kryterium zasadnicze) – w przypadku zadań, które wymagają lokalizacji na określonym terenie, musi on stanowić mienie Miasta Poznania nieobciążone na rzecz osób trzecich lub posiadać zgodę właściciela gruntu,
 - f. koszt nieprzekraczający 2 mln zł,
 - g. zgodność ze Strategią Rozwoju Miasta,
 - h. zgodność z Mapą Potrzeb Lokalnych – dokumentem sporządzonym na podstawie debat publicznych z mieszkańcami Poznania,
 - i. możliwość zabezpieczenia w budżecie na kolejne lata ewentualnych kosztów, które projekt będzie generował w przyszłości.
7. Ingerowanie w merytoryczny zakres propozycji projektów zgłoszonych do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego, w tym zmiana miejsca ich realizacji bądź łączenie z innymi zadaniami, jest możliwe jedynie za zgodą autorów tych propozycji.
8. Wydziały i jednostki miejskie mają możliwość dokonania własnej kalkulacji kosztów zadania na podstawie propozycji zawartych w formularzach zgłoszeniowych.

§ 3

1. Wydziały i jednostki miejskie przekazują do Gabinetu Prezydenta pisemne rekomendacje wszystkich projektów.
2. Projekty oznaczane są jako „zarekomendowane pozytywnie” oraz „wstępnie zarekomendowane negatywnie”. Projekty „zarekomendowane pozytywnie” trafiają automatycznie na kartę do głosowania. W przypadku projektów „wstępnie zarekomendowanych negatywnie” Wnioskodawcy przysługuje odwołanie w terminie 7 dni od momentu dostarczenia informacji o wynikach postępowania.
3. W przypadku procedury odwoławczej Gabinet Prezydenta organizuje spotkanie Wnioskodawcy z opiniującymi projekt urzędnikami celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości. Po spotkaniu decyzja odnośnie do projektu zostaje zmieniona lub podtrzymana.

Procedurze oceny poddano 267 z 272 zgłoszonych, bowiem 5 projektów zostało wycofanych na etapie ich składania. W efekcie do etapu „głosowania” zostało zakwalifikowanych 168 projektów

- Ocenię przez wydziały merytoryczne (tzw. wiodące) poddane zostało 267 projektów, bowiem 5 projektów zostało wycofanych przed rozpoczęciem procedury oceny. Natomiast Rady Osiedli otrzymały do zaopiniowania 222 projekty. Opinię pozytywną jednostek wiodących Urzędu Miasta otrzymały 162 projekty (61% ocenianych), a opinię pozytywną Rad Osiedli 151 projektów (68% ocenianych przez Rady Osiedli). Z zebranych danych wynika, że sporo było przypadków:
 - rozbieżności ocen między jednostkami merytorycznymi UMP, a Radami Osiedli – w efekcie 15 projektów negatywnie zaopiniowanych przez Rady Osiedli zostało poddanych głosowaniu,
 - rozbieżności ocen między jednostkami merytorycznymi UMP, jeśli projekt był oceniany przez więcej niż jedną jednostkę merytoryczną Urzędu Miasta Poznania,
 - w przypadku 25 projektów Rady Osiedli nie wyraziły swojej opinii pomimo skierowanego do nich zapytania w tej sprawie.
- Ponadto po ogłoszeniu wyników oceny w przypadku 22 negatywnie ocenionych projektów złożono odwołania, z których pozytywnie zostało rozpatrzonych 10 (tj. 45,5%).

Dane dotyczące oceny projektów zgłoszonych do PBO16. Źródło: system rejestracji projektów PBO16

Nazwa jednostki	Liczba wniosków zgłoszonych	Opinia pozytywna UM	Opinia negatywna UM	Opinia pozytywna RO	Opinia negatywna RO	Wycofano	Zgłoszono odwołanie	Uwzględniono odwołanie	Liczba projektów przekazanych do głosowania
POZNAŃ	272	162	105	151	46	5	22	10	168
STARE MIASTO	45	34	11	35	4	1	7	4	37
NOWE MIASTO	19	12	6	8	6	1	2	2	11
GRUNWALD	38	27	11	23	9	0	0	0	27
JEŻYCE	23	14	9	15	5	0	1	0	14
WILDA	21	16	4	17	2	0	3	1	17
OGÓNOMIEJSKIE	126	59	64	53	20	3	9	3	62

- Porównanie odsetka odrzuconych w procesie oceny projektów w Poznaniu z odsetkiem projektów odrzuconych w innych miastach wskazuje, że możliwe jest podjęcie działań na rzecz takiego przygotowania projektów, aby wyższy ich % przechodził do fazy głosowania.

	Poznań	Wrocław	Kraków	Łódź	Warszawa	Płock	Gdańsk
Liczba wniosków złożonych w BO	272	817	627	645	2 333	54	330
Liczba wniosków przekazanych do głosowania	168	545	467	531	1 464	31	210
% wniosków odrzuconych	62%	67%	74%	82%	63%	57%	64%

Głównymi powodami odrzucenia projektów w PBO16 były czynniki finansowe (przekroczenie budżetu, niekompletność kosztorysu, wysokość kosztów generowanych w przyszłości, niespełnianie kryterium gospodarności), czynniki związane z lokalizacją lub/ i własnością/ przeznaczeniem gruntów oraz fakt, że zadanie jest lub będzie realizowane z innych środków

Podwoły odrzucenia projektu - część 1		Liczba projektów w których przytoczono powód
Finanse, budżet, kosztorysowanie		
1.	zadanie przekracza pulę przeznaczoną na BO na poziomie dzielnicy lub miasta	14
2.	budżet zadania nie uwzględnia wszystkich kosztów realizacji, brak szczegółowego pełnego kosztorysu	13
3.	zadanie generuje koszty utrzymania niewspółmiernie wysokie do swej wartości	11
4.	projekt nie spełnia kryterium gospodarności	7
5.	sposób finansowania nie jest akceptowalny dla miasta	1
Lokalizacja, przeznaczenie i własność gruntów		
6.	zadanie planowane na terenach niebędących własnością miasta (brak zgody właściciela gruntu/ lokalu)	21
7.	zadanie niezgodne z istniejącymi planami zagospodarowania przestrzeni	11
8.	wymaga przekształceń własnościowych (np. skomunalizowania nieruchomości, wykupu, zamiany)	11
9.	na tym terenie są przewidziane inne inwestycje miejskie (np. drogi, inne funkcje niż proponowane w projekcie)	7
10.	brak miejsca na realizację projektu w podanej lokalizacji (np. ścieżki rowerowej w pasie drogi)	7
11.	brak wskazania dokładnej lokalizacji uniemożliwia ocenę	6
12.	trwają konsultacje społeczne dotyczące zagospodarowania terenu / plany mpzp w trackie opracowania	5
13.	zbyt duża ingerencja w krajobraz/ przestrzeń	3
Zadanie będzie realizowane z innych środków		
14.	zadanie jest/będzie realizowane ze środków innych niż BO	26
15.	takie zadanie jest zaplanowane do realizacji przez miasto w ciągu 2 - 3 lat	16
Źródło: system oceny projektów PBO16		

Często powodem odrzucenia projektu w PBO16 była niezgodność z przepisami prawa lub brak potrzebnych zgód i opinii. Ponadto część projektów nie spełniała kryteriów formalnych (komercyjny charakter, zadanie poza kompetencjami gminy, zbyt długi okres realizacji, brak zgodności ze strategią miasta) oraz była zbyt ogólnikowa

Podwoły odrzucenia projektu - część 2		Liczba projektów w których przytoczono powód
Powody prawne lub brak potrzebnych zgód		
16. zadanie stojące w sprzeczności z obowiązującymi przepisami		18
17. brak pisemnej gotowości do współpracy instytucji zewnętrznych wskazanych w zadaniu (lub nie wskazanych ale wymaganych np. konserwator zabytków, wydział urbanistyki UMP, etc.)		15
18. możliwe do realizacji po ograniczeniu zakresu zadania/ uzyskaniu dodatkowych zgód		5
19. brak podstaw prawnych do realizacji projektu		1
inne		
20. komercyjny charakter projektu		12
21. projekt zbyt ogólny (brak konkretnych projektów, planów, założeń)		10
22. zadanie odrzucone ze względu na negatywną ocenę urzędnika (np. konserwatora zabytków)		8
23. zadanie przekracza kompetencje jednostki (ZDM, POSIR)		6
24. działania niebędące zadaniami własnymi gminy/powiatu		5
25. grupą docelową nie są mieszkańcy ale turyści/ zbyt mała grupa docelowa		4
26. projekt zakładał realizację jedynie części zadania		3
27. zadanie o charakterze wieloletnim (przekracza okres 1- 2 lat)		2
28. narusza bezpieczeństwo (przeciwpowodziowe, dla niepełnosprawnych, etc.)		2
29. projekt powinien zostać zrealizowany przez służby miejskie		1
30. ten sam Wnioskodawca złożył podobny projekt		1
31. niezgodne ze strategią miasta		1
32. brak sprecyzowanej grupy docelowej		1
33. brak możliwości kontaktu z Wnioskodawcą		1

Źródło: system oceny projektów PBO16

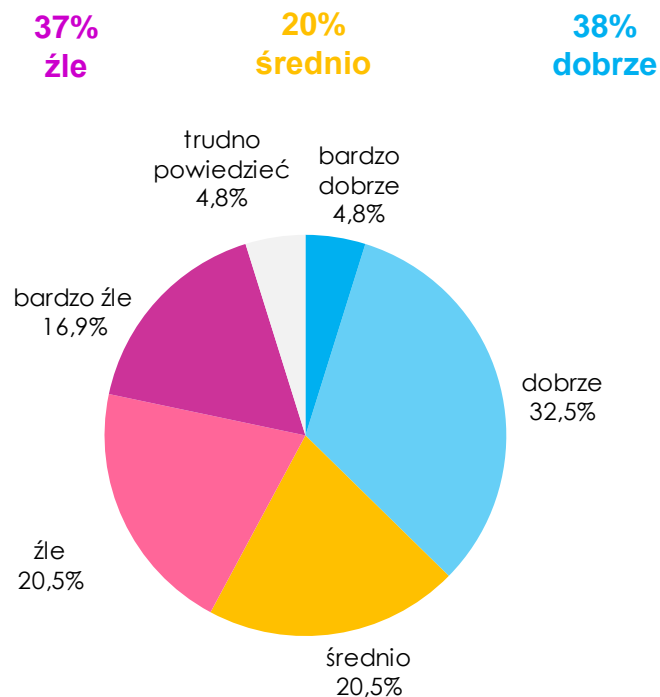
Uwaga: analiza powodów odrzucenia wskazuje, że przynajmniej część projektów miała szansę przejść do etapu głosowania, gdyby była lepiej przygotowana. Z jednej strony Wnioskodawcy powinni lepiej przemyśleć i przygotować projekty, a z drugiej należy pomóc w Wnioskodawcom w przygotowaniu elementów sprawiających im trudności.

58% interesariuszy instytucjonalnych ogólnie etap „oceny projektów” w PBO16 oceniło średnio i dobrze, ale 37% źle, co pokazuje, że sporo jest na tym etapie do ulepszenia. Lepiej natomiast ocenione zostały kryteria oceny stosowane w PBO16 - 79% to oceny dobre lub średnie

Jak ocenia Pan (i):

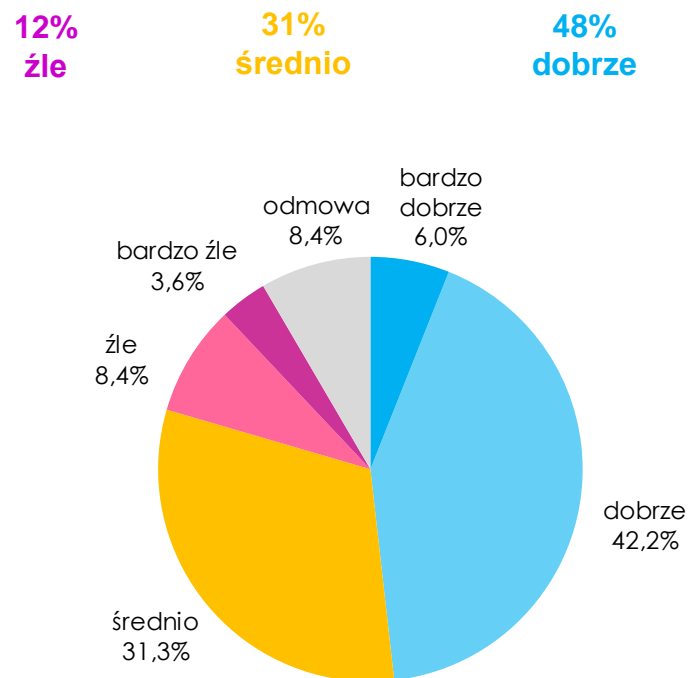
badanie CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni RO, RM, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UM, etc.

zasady i kryteria kwalifikacji projektów do głosowania

kryteria oceny wniosków stosowane w minionej edycji PBO16

(w tym: ich czytelność, jednoznaczność, zrozumiałość, dopasowanie do charakteru wniosków, etc.)

Za silne strony etapu „oceny projektów” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali: większą otwartość urzędników na projekty i Wnioskodawców, umieszczenie na stronie www danych kontaktowych do jednostek opiniujących wnioski oraz przydzielenie opiekuna wniosku, dobrą jakość oceny wniosków, transparentne informowanie o jej wynikach, możliwość odwołań, fakt opiniowania przez Rady Osiedli oraz rezygnację z wykorzystania „Mapy potrzeb lokalnych” i z Zespołu Opiniującego

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali następujące **silne strony etapu „oceny projektów w PBO16”**:

- Rezygnacja z Zespołu Opiniującego.
- Większa otwartość urzędników na projekty i wnioskodawców:
 - „Poprawiła się otwartość urzędników na projekty - kontaktowali się z Wnioskującymi”,
 - „Były spotkania, na których urzędnicy próbowali Wnioskodawcom wytłumaczyć, dlaczego ich wniosek nie może przejść dalej i szukali rozwiązania, co zrobić, aby projekt był możliwy do realizacji – o ile spełniał on kluczowe kryteria, a miał np. tylko pewne braki”.
- Umieszczenie na stronie www.poznan.pl/budzetobywatelski informacji i danych kontaktowych do jednostek opiniujących wnioski.
- Przydzielenie każdemu wnioskowi opiekuna (osoby odpowiedzialnej za dany wniosek w UMP) .
- Poprawa jakości oceny - „Było widać zamysł w ocenianiu projektów i uzasadnianiu ocen”.
- Dobre informowanie o przebiegu procesu oceny:
 - „Informowanie, na jakim etapie jest projekt”,
 - „Informacja w systemie, co się dzieje z projektem”.
- Transparentne publikowanie oceny wniosków na stronie www.poznan.pl/budzetobywatelski
- Możliwość składania odwołań:
 - „Proces odwołań był rzetelny, a argumentacja konkretna. Widziałem chęć pozytywnego rozpatrzenia mojego odwołania, o ile przekonam do swoich racji”,
 - „Możliwość naprawy swoich projektów i odwołań”.
- Fakt opiniowania projektów przez Rady Osiedli i traktowanie ich jak partnera
- Fakt, że „Mapa potrzeb lokalnych” nie jest już decydująca w procesie oceny projektów i „nie trzeba jej brać pod uwagę przy tworzeniu projektów , co mogło ograniczać kreatywność. PBO samo w sobie jest metodą budowy mapy potrzeb”.

Za słabe strony etapu „oceny projektów” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali: harmonogram oceny, brak precyzyjnych kryteriów oceny – uznaniowość części oceny, słabą jakość opiniowania, konflikty interesów widoczne w trakcie opiniowania, zgłaszanie wielobranżowych dużych projektów, które być może nie powinny być realizowane w ramach PBO

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali następujące **słabe strony etapu „oceny projektów w PBO16”**:

- **Harmonogram oceny / czas na ocenę:**
 - „Termin kiedy były konsultacje projektów przypadał na lipiec i sierpień (okres urlopowy)”,
 - „Mała ilość czasu na ocenę dużych i skomplikowanych projektów”,
 - „Gdy projekt zostanie błędnie zadekretowany, to kolejny wydział ma mniej czasu na ocenę”.
- **Część kryteriów oceny nie była jednoznaczna, dobrze zdefiniowana:**
 - „Brak transparentności – uznaniowość części kryteriów”,
 - „Co to znaczy komercyjny charakter ?wymóg w zakresie gospodarności? zgodność ze strategią miasta?”.
- **Sprzeczności i konflikty interesów rzutowały na proces i wyniki oceny:**
 - „Konflikt interesów przy opiniowaniu: rady osiedli opiniowały tylko swoje projekty”,
 - „Sprzeczne opinie wydziałów pokazywane Wnioskodawcom tworzą poczucie bałaganu – powinna być jedna spójna ocena UMP”.
- **Słaba jakość opiniowania:**
 - „Kiepskie opiniowanie”,
 - „Argumentacja czasami była wydumana i naciągana”,
 - „Zbyt urzędowy język opinii - trudny do zrozumienia - paragrafy, przepisy, etc..”,
 - „Projekty nie były weryfikowane przez koszty i lokalizacja nie była weryfikowana”,
 - „Nie do końca prawidłowa weryfikacja projektów, bo część Wartostrady nie należało do miasta”,
 - „Brak możliwości kontrargumentacji (odwołania), zbyt ni rygorystyczny przy ocenie projektów (powoływanie się na przepisy przy odrzucaniu, a w innych miastach się tych argumentów nie stosuje)”.
- **Problem z określeniem wydziału wiodącego do opiniowania i w efekcie „błędne dekretacje projektów”.**
- **Zgłaszanie projektów wielobranżowych, które są bardzo trudne do oceny i realizacji („Wymaga to powołania zespołu wielobranżowego do oceny i realizacji. Pytanie czy tego typu projekty powinny trafiać do PBO?”).**

Ponadto za słabe strony etapu „oceny projektów” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali: trudny dostęp do wiedzy o własności i przeznaczeniu gruntów, słabą jakość części wniosków, brak wiedzy o procedurze oceny wniosków u części Wnioskodawców, brak utożsamiania się przez część wydziałów UM z projektami zgłoszonymi przez mieszkańców, słabą informację na temat części wniosków wśród Urzędników / wydziałów merytorycznych

- Trudny dostęp do wiedzy o własności i przeznaczeniu gruntów :
 - „Zwykły człowiek nie wie, gdzie szukać informacji o własności gruntów i przeznaczeniu gruntów. ... Nawet jak je znajdzie to może popełnić błędy w czytaniu dokumentacji ”,
 - „Jeśli grunt nie należy do danej jednostki miejskiej, to oceniała go ona negatywnie, mimo, że zajmował się tym inny wydział”,
 - Uwaga: sugerowano, aby:
 - „udostępnić na stronie www PBO linki do odpowiednich map wraz z instrukcją ich czytania napisaną językiem niespecjalistycznym”,
 - „szkolić Wnioskodawców z ich czytania”,
 - „każdy wniosek był najpierw oceniany przez Miejską Pracownię Urbanistyczną i jednostkę zarządzającą nieruchomościami miejskimi. Dopiero po ich pozytywnej ocenie projekt powinien być dalej procedowany”.
- Słaba jakość części wniosków :
 - „Kiepskie wnioski....Słabe, zbyt ogólne wnioski - mamienie ludzi efekciarstwem, które nie może potem być zrealizowane”,
 - „Trafiają się niemerytoryczne wnioski, założenia brane z kapelusza, kiepskie kosztorysy”,
 - „Złe oszacowanie kosztów projektu”.
- Brak wiedzy o procedurze oceny wniosków u części Wnioskodawców, powodujący ich zagubienie w procesie.
- Brak utożsamiania się przez część wydziałów UM z projektami zgłoszonymi przez mieszkańców.
- Słaba informacja na temat części Wniosków wśród Urzędników/wydziałów merytorycznych, które, jeśli projekt wygra, będą go prawdopodobnie realizowały:
 - „Dowiadujemy się o części projektów dopiero kiedy wygrają”,
 - Uwaga: powinien istnieć obowiązek poddawania ocenie projektu w jednostce, która będzie go realizowała lub nadzorowała jego realizację.

Oczekiwane zmiany i uzupełnienia etapu „oceny projektów” w PBO [1]

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali następujące **oczekiwane zmiany i uzupełnienia etapu „oceny projektów”** dotyczące:

1. Rad Osiedli i ich roli w procesie oceny:

- „Zdefiniowanie roli rad osiedli i umiejscowienie ich w procesie”,
- „Wprowadzenie do komisji weryfikacyjnej projektów przedstawicieli Rady Osiedla, a zespoły powinny pracować dzielnicami (w przypadku projektów dzielnicowych)”,
- „Przy wszystkich projektach powinny być opinie Rad Osiedli z uzasadnieniem. ... urząd ma obowiązek zasięgania opinii RO w sprawach inwestycyjnych, a jeśli są ponadregionalne zadania, to musimy robić konsultacje. Opinia RO jest obowiązkowa, ale nie jest wiążąca... To RO są gwarantem oceny możliwości realizacyjnych projektu i trafności przedsięwzięcia, więc powinny mieć dużo większe uprawnienia do oceny wniosków... Rola Rad Osiedli - pozytywna opinia powinna być zdecydowanie ważna”,
- „Powinny odbywać się spotkania wnioskodawców z Radami Osiedli, a z tym różnie bywało. To mógłby być moment ujednolicania projektów, uwspólniania ich zakresu”,
- „RO opiniują po Wydziałach. Opinie Rad Osiedli po opiniach wydziałów lub zespołów branżowych”,
- „Dokładniejsze opiniowanie ze strony RO. Na każdym wniosku opiniowanym przez RO powinna być opinia pozytywna lub negatywna, a nie, że jeżeli nie ma opinii, to jest to opinia pozytywna”,
- „Należy rozwiązać problem sprzeczności interesów między:
 - projektami zgłaszanymi do PBO (np. przez NGOsy, szeregowych mieszkańców), a projektami zgłaszanymi przez Radnych Rad Osiedli. Radni są wtedy w uprzywilejowanej pozycji,
 - projektami, które wygrywają w PBO i dotyczą terenów, co do których, Rady Osiedli mają inne plany – sprawić, aby Rady ich nie blokowały”,
- „Bardziej precyzyjny system dystrybucji wniosków do oceny. Wnioski powinny trafiać do właściwych Rad Osiedli, bo zdarzały się błędy”.

2. Sposobu opiniowania/usprawnienie współpracy między wydziałami:

- „Dokładniejsze sprawdzanie wniosków przed dopuszczeniem pod głosowanie”,
- „Opiniowanie powinny zaczynać 3 jednostki: MPU – WGN - (czy miasto nie ma jakiś innych planów wobec danej działki) - WRM - czy jest zgodny z mapą potrzeb lokalnych - i jak te 3 opinie będą, to potem opiniuje dopiero wydział merytoryczny, ale opiniuje pozytywnie, jeśli chce zadanie realizować, a negatywnie jeśli nie zamierza go realizować”,
- „Wydział, który będzie opiniował jako wiodący musi być odpowiedzialny za realizację projektu”,
- „Doprecyzowane zasady współpracy międzywydziałowej, bo Wydział Sportu opiniował wszystko jak leci, a potem i tak tego nie realizował, a były takie, które zachowywały się bardzo skrupulatnie”,
- „Bardziej szczegółowe uzasadnienia opinii przez wydziały, zwłaszcza negatywnych”,
- „Konieczność opiniowania projektów przez więcej Wydziałów – jednostek miejskich, w efekcie pełniejsza informacja o możliwościach realizacyjnych”,
- „Opiniowanie Zespołami Interdyscyplinarnymi vs. Patologia Małych Zespołów Opiniujących – należy usprawnić współpracę między wydziałami, które opiniują - stworzyć zespoły branżowe, wielowydziałowe”,
- „Ważne jest wskazanie (ustalenie) podmiotu, który będzie zarządzał obiektem po jego zrealizowaniu”,
- „Sprzeczności między wydziałami a RO mogą być rozstrzygane przez planistów z MPU”,
- „Udział niezależnych przedstawicieli w komisjach oceniających”.

3. Kryteriów oceny projektów:

- „Kryteria zasadnicze i dodatkowe są z grubsza właściwe, ale najpierw nad wnioskiem powinno się zastanowić MPU”,
- „Doprecyzowanie kryteriów np. komercyjność, gospodarność (realizacja projektów koncepcyjnych, w przypadku kiedy nie ma promesy realizowania ich w przyszłości)...”,
- „Komercyjność projektu - wnioskodawca może nie ma korzyści, ale ktoś inny ma. To musi być uszczegółowione (również ukryta komercyjność)”,
- „Wskazanie lokalizacyjne powinno być dokładniej określone w kontekście stanu prawnego”,
- „Musi być bardziej doprecyzowane kryterium własności gruntu i kryterium możliwości realizacji danej inwestycji na danym terenie... Nie działa punkt e par.2 Regulaminu - sprawdzenie terenu, zdobycie zgody właściciela - miasto nie zadziałało zgodnie z tym punktem - casus punktu widokowego na Ratuszu”,
- „Trudno posiadać wiedzę dotyczącą terenu na którym ma być realizowane zadanie odnośnie sprzedaży lub przeznaczenia na inne cele”,
- „Na osiedlach spółdzielczych nie można nic zrealizować, bo to nie są tereny miejskie”,
- „Muszą być określone warunki techniczne do realizacji projektu, czy np. jest kanalizacja, własność gruntów itd.”,
- „W propozycji projektu inwestycyjnego konieczność zawarcia informacji o zasadach jego realizacji: konieczność wykonania projektu technicznego, ustawa o zamówieniach publicznych i innych elementach związanych z kosztami, których większość beneficjentów nie bierze pod uwagę przy składaniu wniosku – takie pozycje powinny być także do zaznaczenia we Wniosku”,
- „Nie uwzględniać kryterium generowania kosztów w kolejnych latach... A moim zdaniem tak, przykładem mogą być fontanny tanie w budowie, drogie w utrzymaniu”,
- „Coś trzeba zrobić z kosztami utrzymania w perspektywie WPF (10% - pieniędzy z danego budżetu przeznaczać na finansowanie na kolejne lata)”,
- „Powinniśmy odmawiać realizacji zadań, które i tak będą robione za rok lub dwa”,
- „I jeszcze należy dodać kategorię inne kryteria i uwarunkowania (taki element, który sprawia, że piszemy tak albo nie)”,
- „Od strony technicznej powinno być możliwe załączenie materiałów z SIP (informacji planistycznej) - skoro PBO ma pełnić funkcję edukacyjną, to powinny te kroki być wykonane”,
- „Zgłaszany projekt musi być poparty przez przynajmniej 50 osób, pełnoletnich i zameldowanych na stałe w Poznaniu, na terenie, na którym projekt będzie głosowany (załącznik z fizycznymi podpisami). Uzasadnienie: powyższe kryterium pozwoli wyeliminować projekty zgłaszane dla żartu oraz takie, które nie są w stanie uzyskać szerszego poparcia społecznego. Uzyskanie poparcia 50 osób jest czynnością wykonalną dla zgłaszającego. Poparcie osób pełnoletnich i zameldowanych na stałe w Poznaniu, a zatem „pełnoprawnych poznaników”, biorąc pod uwagę proponowane liberalne kryteria czynnego prawa wyborczego, wprowadza element kontroli ludności miejscowej nad projektami zgłaszanymi i głosowanymi w ramach PBO. Odnośnie miejsca zameldowania w Poznaniu, w przypadku projektu lokalnego/rejonowego, osoba popierająca musiałaby być zameldowana na tym terenie, w przypadku projektu ogólnomiejskiego (jeśli będzie istniała taka kategoria), osoba mogłaby być zameldowana gdziekolwiek w Poznaniu”,
- „Można popierać dowolną liczbę projektów. Uzasadnienie: nie ma przeciwwskazań, by uznając, że wiele projektów w ramach PBO zasługuje na poparcie, złożyć swoje podpisy poparcia pod wieloma projektami”..

Oczekiwane zmiany i uzupełnienia etapu „oceny projektów” w PBO [3]

- „Projekty, których treść bądź realizacja mogłyby stanowić czyn zabroniony (np. zniewagę, pomówienie) nie są publikowane, jednakże, po bezskutecznym wezwaniu zgłaszającego do zmiany wniosku, fakt i powód braku publikacji są publikowane. Uzasadnienie: czasem cel lub opis projektu, albo jego późniejsza realizacja mogą stanowić czyn zabroniony (np. stanowić zniewagę lub pomówienie). W takiej sytuacji, zgłaszający powinien być wezwany do zmiany wniosku (treści projektu). W przypadku nie dokonania zmiany, publikowana jest jedynie ogólna informacja o odmowie publikacji projektu. Dane zgłaszającego nie podlegają publikacji, celem nie zaostrożania potencjalnego konfliktu”,
- „Wnioski są weryfikowane jedynie formalnie, a nie merytorycznie. Uzasadnienie: ocena merytoryczna (który wniosek jest „słuszny”, „celowy”, „gospodarny”, etc.) jest wysoce subiektywna. Edycja PBO 2016 pozwalała mieszkańcom Poznania samym ocenić celowość danej propozycji, bez pośrednictwa urzędników w tej mierze. Ta demokratyczna zasada z poprzedniej edycji PBO powinna być utrzymana”,
- „Być może dokonać zapisu ze względu na złożoność zgłoszonego projektu, że w przypadku projektu, który w wyniku głosowania zakwalifikowany do realizacji, w którym jednak późniejsze wnikliwe analizy nie pozwolą na jego realizację ze względów merytorycznych lub nieprzewidywalnych zostanie on odrzucony bądź jego realizacja zostanie zawieszona”.

4. Ustalania zasad podziału pracy między wydziałami:

- „Wydział wiodący musi brać temat na siebie i organizować pracę... Ale nie jest tak, że jeśli jesteśmy wydziałem wiodącym, to będziemy realizować dany projekt”,
- „Należy wprowadzić procedurę opiniowania wewnętrznego – każdy wydział jest informowany i może zgłosić uwagi... może wskazywać gestora/zarządcę terenu”,
- „Nie zawsze rekomendacja Wydziału powinna wiązać się z realizacją projektu przez ten wydział”,
- „Po dokonaniu opiniowania wewnętrznego wydział, który jest wiodący powinien przygotować jedną opinię i tę przekazać Wnioskodawcy (a nie spreczne opinie z wydziałami wspierającymi) - tylko jedna opinia”,
- „Problemem jest, co zrobić z projektami, których nikt nie chce realizować, np. skate parki”.

Oczekiwane zmiany i uzupełnienia etapu „oceny projektów” w PBO [4]

5. Inne:

- „Projekty tożsame są łączone, po przeprowadzeniu spotkania z osobami zgłaszającymi. Uzasadnienie: W poprzedniej edycji PBO miały miejsce wypadki, gdy w taki sposób starano się obniżyć szanse wygrania głosowania konkurencyjnych projektów, że zgłaszano projekty tożsame, dzięki czemu głosy w głosowaniu się dzieliły, i obniżały wielkości wyników poszczególnych projektów. Aby temu przeciwdziałać, konieczne jest wprowadzenie odgórnego łączenia tożsamych wniosków – w tej sytuacji urzędnicy mieliby prawo działań władczych, lecz przeprowadzonych po konsultacji z osobami zgłaszającymi tożsame projekty”,
- „Żeby szybciej pokazywały się informacje o tym, co się dzieje z tym wnioskiem”,
- „Żeby po zmodyfikowaniu na stronie był widoczny wniosek zmodyfikowany i przed modyfikacją”,
- Spotykać się zgodnie z regulaminem z Wnioskodawcami, bo tam gdzie było dużo wniosków, tam się nie spotykano, albo robiono to wybiórczo, a tam gdzie mało, to pracowano czasem wspólnie nad wnioskami”,
- „Uwzględnić temat czasu analizowania projektu w kontekście wykonywania innych zawiązków ze swoim zakresem obowiązków zakresem czynności ... Urząd Miasta powinien zapewnić odpowiednie zasoby ludzkie do obsługi PBO”,
- „Pomagać w weryfikacji wyceny”,
- „Po pozytywnej weryfikacji formalnej wniosku, nie ma możliwości jego wycofania. Uzasadnienie: w przypadku umożliwienia wycofania wniosku, rodziłoby to ryzyko manipulacji, np.: ktoś zgłasza wniosek, by nie zgłosił go ktoś inny, widząc, że nie ma potrzeby zgłaszania wniosku, bo został już zgłoszony, po czym wycofuje wniosek. Co więcej, wycofanie wniosku byłoby sprzeczne z wolą osób, które poparły wniosek, a zatem chciały, by był on poddany pod głosowanie”.

Podobne oczekiwania co do modyfikacji etapu „oceny wniosków” zgłosili przedstawiciele interesariuszy instytucjonalnych. Dodatkowo zaproponowali: uproszczenie kryteriów i ich złagodzenie, poprawę jakości informowania o stanie procesu oceny wniosku, dbałość o niezmienność reguł gry w trakcie procesu, wyrównanie szans wniosków małych i peryferyjnych osiedli, określenie precyzyjnie, kto może składać projekty do PBO

36. Co należy zmienić w procesie OCENY WNIOSKÓW w PBO?

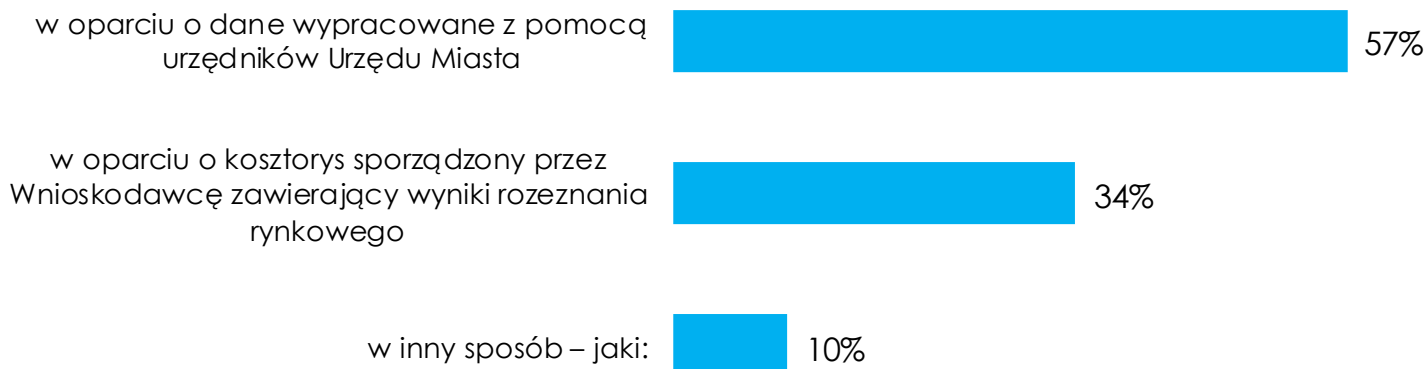
CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Nic nie zmieniać	14%
Trudno powiedzieć	19%
Złagodzić/uproszczyć kryteria oceny przez wydziały merytoryczne (jak najmniej kryteriów – nie zabijajmy inicjatyw na tym etapie; precyzyjne kryteria, realna ocena wykonalności, nie zastaniać się przepisami szukać rozwiązań pozwalających realizować projekt)	15%
Więcej uzgodnień - zadbać o spójność opinii wydawanych przez Urząd Miasta - opinia merytoryczna powinna być jedna i jednoznaczna i ustalona z kilkoma wydziałami, których dotyczy projekt. Powołać interdyscyplinarne zespoły oceny (wydziały merytoryczne, RO, NGO - zespół ds. PBO)	14%
Większa transparentność procesu oceny - dodać na stronie internetowej PBO bieżące informacje o tym, na jakim etapie jest ocena danego wniosku. Publikować wszystkie opinie. Ponadto Rady Osiedli nie powinny głosować nad wnioskami, które nie zostały jeszcze zweryfikowane pod względem merytorycznym	10%
Nie zmieniać "reguł gry" w trakcie trwania oceny - przyjęte reguły podczas edycji zachować, nie zmieniać ich z dnia na dzień	9%
Lepiej sprawdzać wnioski - uszczegółowić formę opiniowania przez Rady Osiedli, np. uchwała lub tylko akceptacja elektroniczna; przywiązywać większą wagę do aspektów formalno - prawnych, np. kto jest gospodarzem obiektu lub terenu którego projekt dotyczy	7%
Lepiej weryfikować koszty, urealnij kwestię kosztorysów, wprowadzić wzorce kosztorysów, kosztorysy wzorcowe	5%
Wyrównać szanse wniosków składanych z małych osiedli i dzielnic peryferyjnych	2%
Nowe kryteria - żaden projekt nie powinien przez 5 lat generować dochodu, być celem działalności gospodarczej	2%
Wprowadzić recenzje niezależnych specjalistów z różnych dziedzin - przynajmniej jako sugestie	2%
Należy oceniać realny sens realizacji pomysłów na danym terenie, uwzględniając potrzeby mieszkańców tego terenu	2%
Minimalizować wpływ urzędników poprzez czytelne, nieuznaniowe kryteria	2%
Zespołowe rostrzygnięcie kwestii spornych - sposób precedowania w przypadku spraw spornych, tutaj powinien zadziałać dedykowany Zespół ds. kwestii spornych	2%
Ulepszyć wszelkie uzgodnienia dotyczące lokalizacji inwestycji pod względem majątkowym oraz terytorialnym	2%
Uściślić kwestię, kto może zgłosić projekt do PBO?	2%
Zasady oceny powinny w ten sam sposób dotyczyć każdego z Osiedli miasta w danej edycji PBO	2%

W opinii interesariuszy instytucjonalnych biorących udział w ewaluacji wycena/ kosztorysowanie projektów powinno się odbywać przy wsparciu urzędników. Należy rozważyć także możliwość kosztorysowania w oparciu o udokumentowane rozeznanie rynkowe przeprowadzone przez Wnioskodawcę

W jaki sposób powinna się odbywać wycena / kosztorysowanie projektów do PBO?

badanie CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni RO, RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP, etc.

Uwaga: suma wskazań przekracza 100% na skutek zaokrąglania do pełnej wartości.

Jednostkowe wskazania „inne” to:

- „skuteczny, zależnie od skomplikowania tematu wniosku”,
- „w oparciu o kosztorys sporządzony przez Wnioskodawcę, ale z ewentualnymi podpowiedziami ze strony urzędników (szacunkowe koszty różnych usług, przykładowe koszty inwestycji miejskich z innych lat, itp.)”,
- „przyjąłbym, że obie wyceny są ważne (wycena zrobiona przez Wnioskodawcę i wycena zrobiona przez wydział merytoryczny) i publikowałbym dwie liczby. Po głosowaniu można sporządzić dokładny kosztorys i jeżeli kwota przekroczy szacowaną o X% to projekt odpada (to tylko pomysł, nie przemyślałem tego dobrze)”,
- „w oparciu o kryteria wskazane w pytaniu, a następnie przez praktyków – wykonawców”.

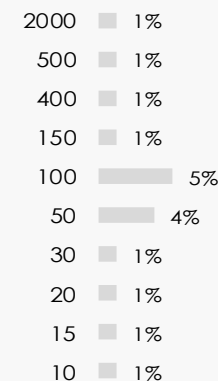
Za kluczowe kryteria oceny dla projektów składanych do PBO17 interesariusze instytucjonalni uznali zgodność z zapisami Regulaminu, brak komercyjnego charakteru, zapewniona dostępność efektów dla mieszkańców, zgodność z kompetencjami gminy, realizację na gruntach miejskich. Pozostałe kryteria były wskazywane przez mniej niż 50 % badanych

Jakie powinny być kryteria oceny dla projektów składanych do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2017?

CAWI, N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

Osoby wskazujące, że projekty powinny zawierać listy poparcia proponowały, aby było to od 10 do 2000 podpisów, N=16

Jednostkowe wskazania „inne „to:

- „regulamin PBO musi być przedstawiony przed przyjmowaniem wniosków”
- „każde precyzyjnie zdefiniowane kryterium jest OK, a każde nieprecyzyjne tworzy problemy i jest szkodliwe, np. „warunek gospodarności” jest zbyt ogólny i pozostawia zbyt szerokie możliwości interpretacji przez oceniającego”,
- „zgodność z mapą potrzeb lokalnych - pod warunkiem uczynienia jej obiektywnym narzędziem (powstającym na bazie systematycznych analiz dobrych badań)”,
- „zgodne z wizją i misją miasta oraz dokumentami strategicznymi miasta i wizją zrównoważonego rozwoju miasta”
- „zgodność z celami strategicznymi miasta”,
- „projekty dotyczące zadań innych niż leżących w kompetencji jednostek UMP”,
- „projekt jest realizowalny”
- „kryteria powinny dawać równą szansę uczestnictwa w PBO wszystkim mieszkańcom”.

Proces weryfikacji wniosków po ich złożeniu powinien się zaczynać od weryfikacji formalno – prawnej, później powinna następować ocena przez Rady Osiedli i jednostki merytoryczne. Jeśli jest taka konieczność, należy zorganizować spotkanie Wnioskodawców mających podobne wnioski. Kolejne kroki to prezentacja wniosków mieszkańcom i ich dopracowanie, ogłoszenie listy projektów nie kwalifikowanych, procedura odwoławcza i ogłoszenie listy do głosowania

Proces weryfikacji wniosków po ich złożeniu powinien się zaczynać od weryfikacji formalno – prawnej, później powinna następować ocena przez Radę Osiedla / Rady Osiedli i jednostki merytoryczne (różnica wskazań jest niewielka i kolejność pozostaje do przedyskutowania). Następnym krokiem powinno być spotkanie Wnioskodawców mających podobne wnioski w celu nawiązania współpracy między nimi. Kolejne kroki to prezentacja Wniosków mieszkańcom i dopracowanie wniosków w oparciu o ich uwagi. Następnie ogłoszenie listy projektów nie kwalifikowanych do głosowania i procedura odwoławcza. Po uwzględnieniu wyników odwołań ogłoszenie listy projektów do głosowania.

Proszę uszeregować jaka powinna być wg Pana(i) kolejność działań w procesie weryfikacji wniosków do kolejnej edycji PBO?

CAWI , N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

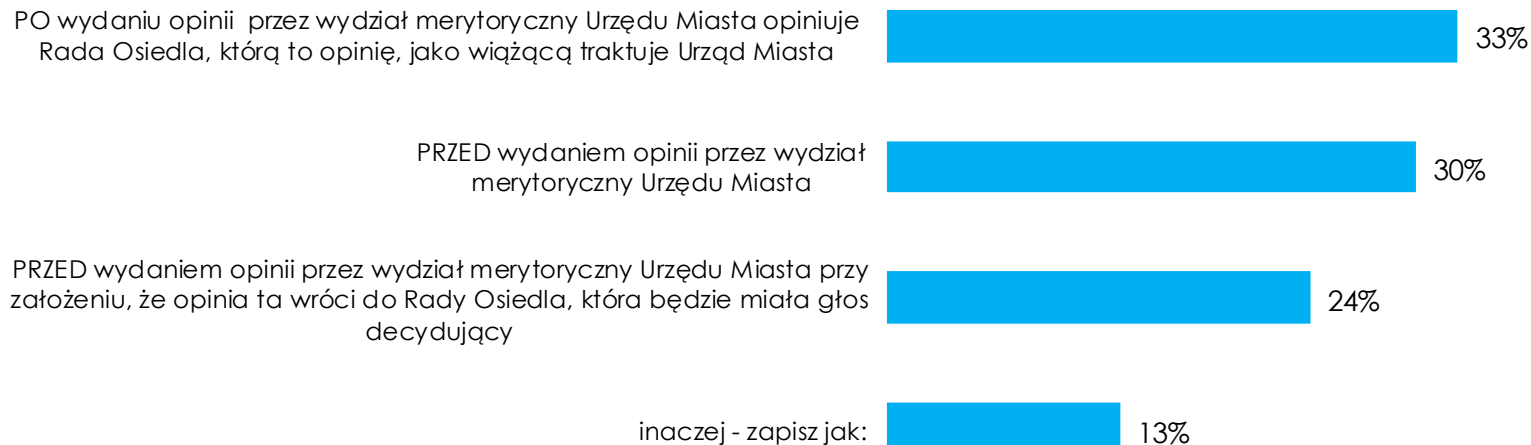
podana została średnia rekomendowana pozycja od 1 do 9 w procesie weryfikacji wniosków

Uczestnicy procesu ewaluacji nie byli w stanie uzgodnić stanowiska co do tego, na jakim etapie powinna być formułowana opinia Rady Osiedla - zdania w tej kwestii były podzielone

Na jakim etapie powinna być formułowana opinia Rady Osiedla?

CAWI , N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

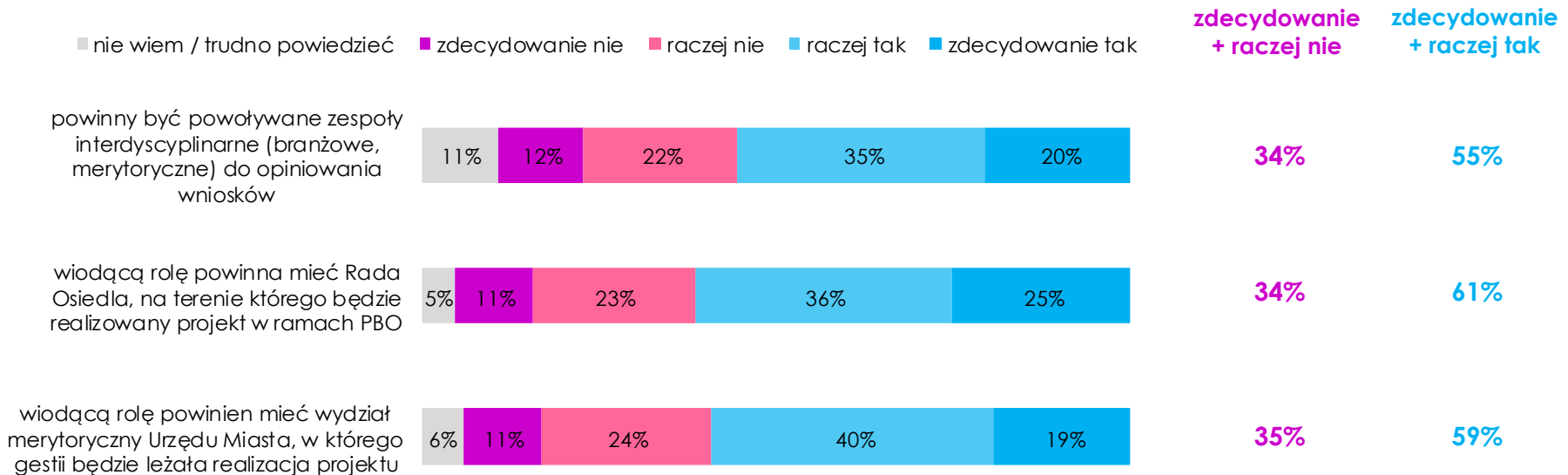
Jednostkowe wskazania „inne” to:

- „jeżeli opinia Rady Osiedla ma być wiążąca, to lepiej przed oceną merytoryczną (w przypadku negatywnej oceny nie warto tracić czasu na merytoryczną)”
- „może być równocześnie z innymi opiniami”
- „po wydaniu opinii przez Urząd Miasta, niemniej opinia RO nie powinna być ostateczna”
- „na samym końcu - decyzja Rady Osiedla powinna być tylko polityczna, nie ograniczona formalnymi przesłankami”
- „RO nie powinna opiniować; RO nie powinny opiniować projektów, jeżeli mają możliwość składania wniosków”
- „opinia RO nie powinna być wiążąca”
- „propozycje wiążącej roli Rad Osiedli czynią z Budżetu Obywatelskiego narzędzie dofinansowania budżetów osiedlowych. Budżet będzie wtedy obywatelski, gdy opinie Urzędu dotkną zgodności z celami strategicznymi, a Rad Osiedli braku kolizji z inicjatywami RO”

W procesie weryfikacji projektów do PBO, jeśli sytuacja tego wymaga, powinny być powoływane zespoły interdyscyplinarne. Natomiast wśród badanych nie ma zgody, czy wiodącą rolę w procesie oceny powinna mieć Rada Osiedla, na terenie którego ma być realizowany projekt, czy wydział merytoryczny, który go będzie realizował

Czy w procesie weryfikacji wniosków / projektów do PBO:?

CAWI , N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

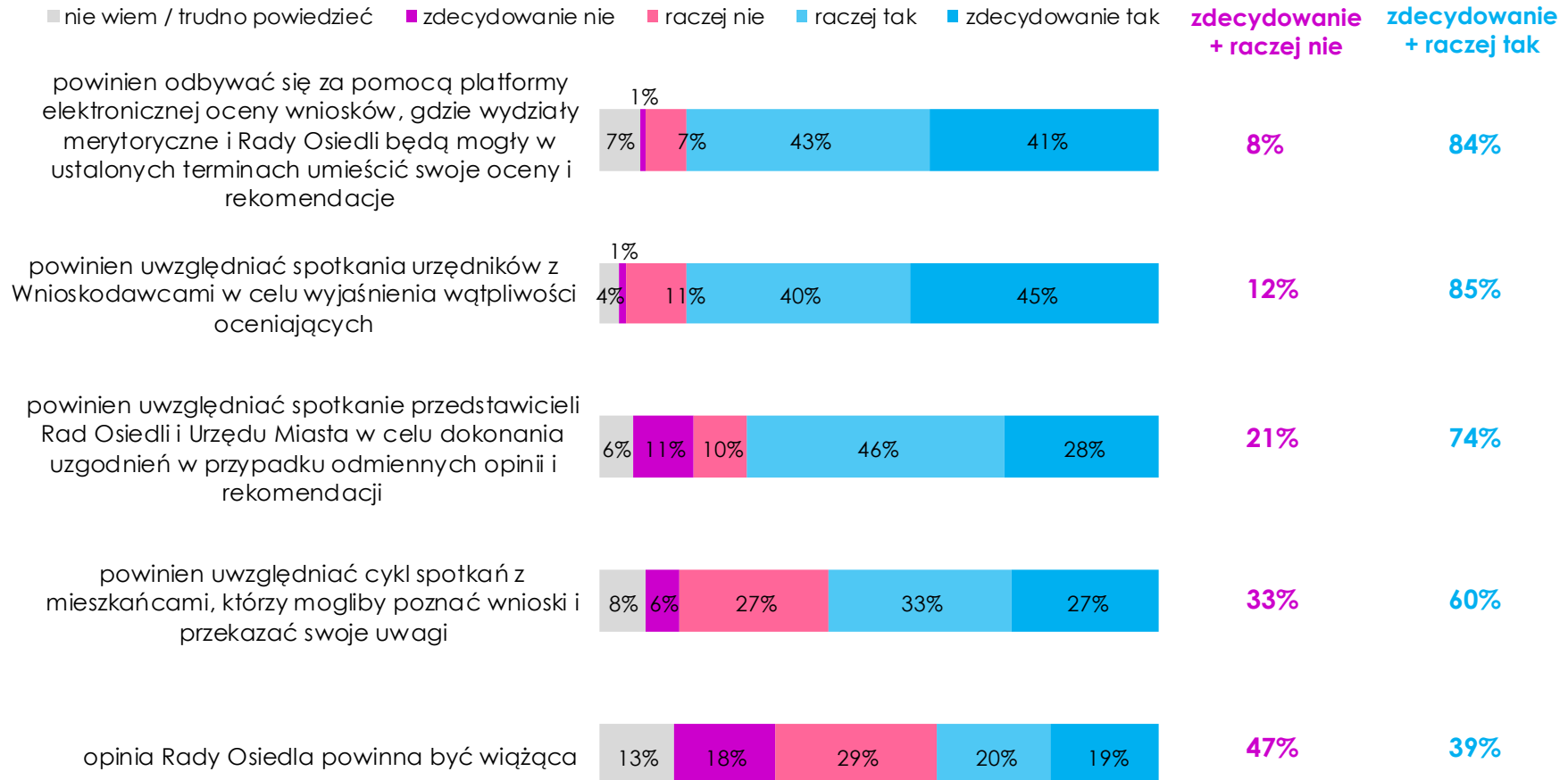
Z pogłębionych dyskusji prowadzonych w trakcie ewaluacji wynika, że:

- wiodącą rolę w procesie oceny powinien mieć wydział merytoryczny, w gestii którego będzie leżała realizacja projektu,
- opinia Rady Osiedla powinna mieć duże znaczenie, a w sytuacji różnic powinno dojść do procesu uzgodnień. W sytuacji braku konsensusu, jeżeli projekt spełnia wymogi formalne, powinien zostać poddany pod głosowanie – przy pokazaniu zastrzeżeń Rady Osiedla.

Proces weryfikacji projektów do PBO powinien: być transparentny, odbywać się przy wykorzystaniu platformy elektronicznej, uwzględniać spotkania urzędników z Wnioskodawcami w celu wyjaśnienia wątpliwości, oraz spotkania Rad Osiedli z wydziałem wiodącym w celu uzgodnienia odmiennych opinii. Należy zorganizować cykl spotkań dla mieszkańców w celu prezentacji projektów. Opinia Rad Osiedli powinna być ważna, ale nie wiążąca

Czy proces weryfikacji wniosków / projektów do PBO:?

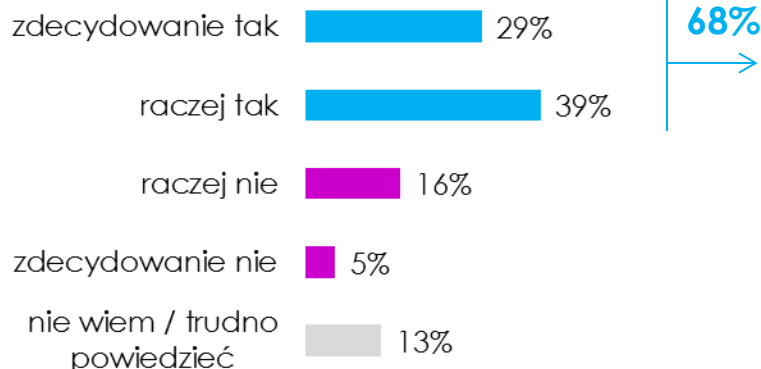
CAWI, N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

Powinny zostać stworzone czytelne kryteria oceny projektu przez Rady Osiedli, tak aby cały proces był w pełni transparentny. Kryteria te powinny być zapisane z zasadach PBO

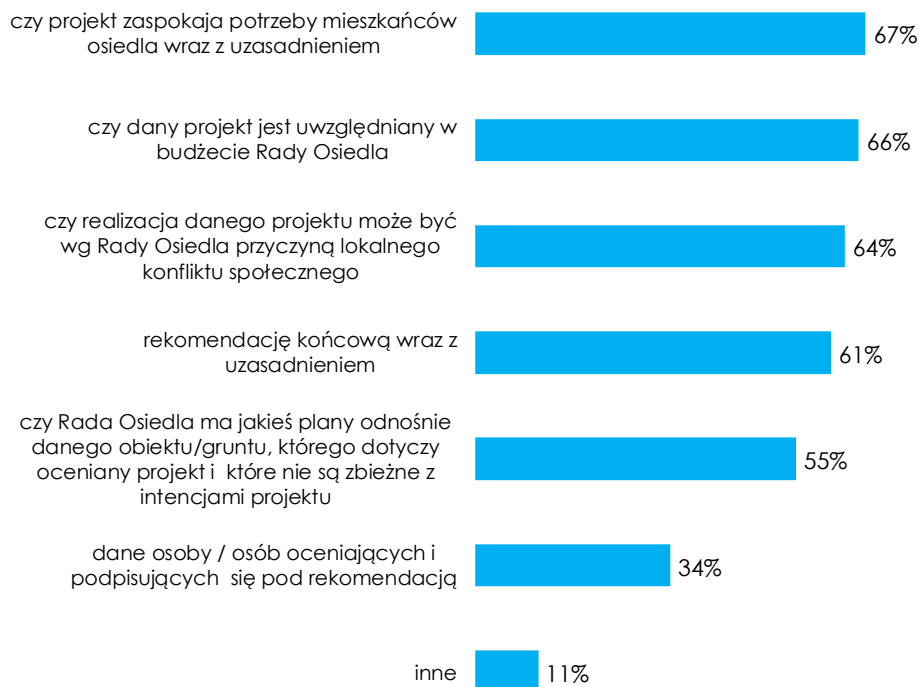
Czy powinny być stworzone kryteria oceny projektu dla Rady Osiedla?

badanie CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni

Jakie powinny być kryteria oceny projektu dla Rady Osiedla?

badanie CAWI, N=56 interesariusze instytucjonalni

Jednostkowe wskazania na „inne” kryteria to:

- „koszty eksploatacyjne projektu”,
- „Mapa Potrzeb Lokalnych i inne analizy i badania”,
- „decyzja polityczna Rady Osiedla nie ograniczona formalnymi przesłankami - jawne uzasadnienie, imienne głosowanie”,
- „oceny Urzędu, jak i Rad Osiedla powinny być wyłącznie natury formalnej, bez wchodzenia w merytorykę. Tylko w ten sposób PBO będzie tworzył nową jakość w zarządzaniu”,
- „rekomendacja z uzasadnieniem w przypadku oceny negatywnej”,
- „ja się w ogóle zastanawiam nad sensem wydawania przez RO opinii w tym zakresie; widzę tu RO raczej jako facylitatorów, a nie ciało w jakikolwiek sposób wartościujące projekty. Ponadto w PBO mamy informacje bezpośrednio od mieszkańców na temat ich priorytetów, dlaczego zdanie Rady miałoby być ponad to? Rady powinny pomagać w procesie, ale nie decydować”,
- „uważam że RO nie powinna włączać się do PBO, ponieważ mają to być inicjatywy mieszkańców kierowane do UMP”.

Zdaniem uczestników ewaluacji na ocenę formalno - prawną należy poświęcić do 14 dni, na uzupełnienie braków po ocenie formalno - prawnej przewidzieć do 14 dni, na ocenę merytoryczną i uzgodnienia przez wydziały merytoryczne do 30 dni oraz na odwołania do 14 dni. W efekcie cały proces oceny trwać powinien 72 dni, a w PBO16 trwał od 15.06 do 14.09 - czyli 91 dni

Ile czasu należy poświęcić na?:

CAWI , N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

ocenę formalno – prawną

w dniach roboczych

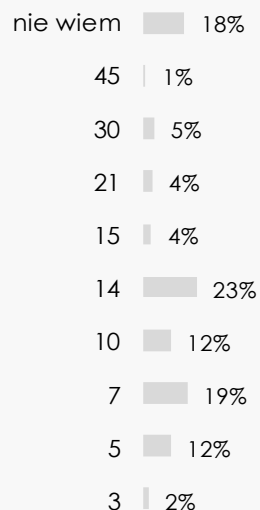

Inne:

- w zależności od potrzeb;
- należy uwzględnić, że Rady Osiedli mają sesję raz w miesiącu

uzupełnienie braków po ocenie formalno – prawnej

w dniach roboczych

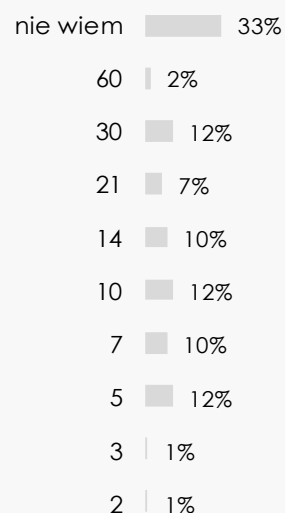

Inne:

- w zależności od potrzeb;
- dużo

ocenę merytoryczną i uzgodnienia

w dniach roboczych

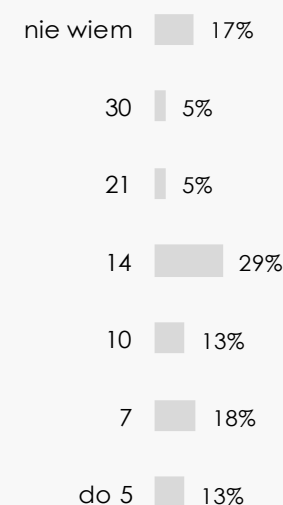

Inne:

- w zależności od potrzeb;
- dużo

odwołania w przypadku negatywnej oceny merytorycznej

w dniach roboczych

Inne:

- w zależności od potrzeb;
- mało

12. Głosowanie i ogłoszenie wyników PBO16

Proces głosowania na projekty i ogłoszenia jego wyników został ogólnie opisany w „Zasadach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 roku

Zgodnie z zapisami „Zasad Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016” z dnia 11 maja 2015 r. rozdział 4, Wybór projektów:

§ 1

1. Projekty są oceniane w głosowaniu powszechnym.
2. Na kartach do głosowania mieszkańcy Poznania, którzy ukończyli 16. rok życia, dokonują wyboru z puli projektów „ogólnomiejskich” i „dzielnicowych”, mając do dyspozycji łącznie 6 głosów do rozdysponowania na wszystkie kategorie aż do wyczerpania puli dostępnych głosów.

§ 2

1. Głosowanie trwa 12 dni i przeprowadza się je w wyznaczonych punktach, gdzie będzie można wypełnić i złożyć ankietę. Głosować będzie można również w formie elektronicznej.
2. Listę punktów do głosowania oraz adres strony internetowej podaje się do publicznej wiadomości co najmniej 10 dni przed datą głosowania.

§ 3

1. Na papierowej karcie do głosowania będą podane tytuły projektów oraz szacunkowy koszt ich realizacji.
2. Na elektronicznej karcie do głosowania może być zawarty dodatkowo skrócony opis projektu.
3. Karta do głosowania musi zawierać opis, jak prawidłowo oddać głos oraz formułę wyrażającą zgodę na przetwarzanie danych osobowych.
4. Aby głos mógł być uznany za ważny, musi zostać oddany w terminie, liczba zaznaczonych zadań „ogólnomiejskich” i „dzielnicowych” nie może łącznie przekroczyć 6.
5. W przypadku osób, które nie ukończyły 18. roku życia, głos jest uznany za ważny po akceptacji oświadczenia o przetwarzaniu danych osobowych poświadczonego przez rodzica lub opiekuna prawnego.

§ 4

1. Obliczenie wyniku polega na zsumowaniu głosów oddanych na każdy z projektów (zadań).
2. Do realizacji mogą zostać przeznaczone te projekty, które uzyskały największą liczbę głosów w swojej kategorii, aż do wyczerpania puli środków finansowych przeznaczonych na Poznański Budżet Obywatelski.
3. W przypadku uzyskania równej liczby głosów przez dwa lub więcej projektów, o kolejności decyduje Prezydent.
4. W przypadku, w którym nie wystarcza środków na realizację kolejnego zadania z listy, decyzję o uwzględnieniu zadania w projekcie budżetu Miasta oraz o środkach przeznaczonych na jego realizację podejmuje Prezydent Miasta Poznania. Prezydent może w tym przypadku uwzględnić dalsze zadania na liście, aż do wyczerpania puli środków przeznaczonych w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.
5. Informacja o wyniku głosowania podawana jest niezwłocznie:
 - a. na stronie internetowej Miasta Poznania,
 - b. w formie pisemnej lub elektronicznej wszystkim radnym Miasta Poznania,
 - c. w formie komunikatu prasowego do mediów.

§ 5

1. Sprawy sporne lub budzące wątpliwości etyczne podczas etapu głosowania rozstrzygane będą w trybie pilnym przez członków Zespołu ds. Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.

Jak pokazał przebieg głosowania i obliczenia wyników PBO16 powyższe zapisy były na tyle ogólne, że w trakcie głosowania powstało wiele wątpliwości, które wymagają szczegółowego unormowania w kolejnych edycjach PBO.

W głosowaniu PBO16 złożono 73 136 kart do głosowania, w tym: 90% kart ważnych i 10% nieważnych (94% kart nieważnych to karty papierowe). Frekwencja w głosowaniu, uwzględniająca liczbę złożonych kart w stosunku do liczby uprawnionych do głosowania mieszkańców Poznania, wyniosła 15,8%

W głosowaniu PBO16:

- można było brać udział od 1 do 12 października 2015 (a przez internet do 13 października),
- głosować mógł każdy mieszkaniec Poznania oraz studenci uczący się na poznańskich uczelniach,
- każdy mógł oddać 6 głosów na karcie (na wszystkie projekty łącznie),
- można było głosować przez internet (poprzez specjalną platformę do głosowania), w punktach konsultacyjnych w centrum miasta, w punktach informacyjnych Urzędu Miasta Poznania, w punktach w każdej z dzielnic zlokalizowanych na targowiskach, w mobilnych punktach rowerowych,
- złożono 73 136 kart do głosowania, a frekwencja wyniosła 15,8% uprawnionych do głosowania, co stanowi wynik pozostawiający pole do aktywizacji znacznej części mieszkańców. Należy jednak pamiętać, że jest to frekwencja dwukrotnie wyższa, niż w wyborach do Rad Osiedli (7,74%),
- 72% kart do głosowania złożono przez internet (w tym 9% głosów internetowych to głosy studentów). Tylko 0,7% kart internetowych było nieważnych). Nieznacznie częściej, niż wynikałoby to ze struktury populacji, z głosowania przez internet korzystali mężczyźni,
- 28% kart do głosowania złożono w formie papierowej (32,9% nieważnych), w tym 19% głosów na kartach papierowych to głosy studentów. Częściej (niż wynika to ze struktury populacji) z głosowania na kartach papierowych korzystali kobiety. 55% głosujących to kobiety (ich udział w populacji uprawnionych do głosowania to 54%), 45% to mężczyźni (ich udział w populacji 46%), a 11% głosujących to studenci,
- Wyzwaniem dla kolejnych edycji PBO będzie przygotowanie lepszego systemu głosowania na kartach papierowych oraz zapewnienie „stabilności” systemu elektronicznego głosowania, tak aby się nie zawieszał.**

Frekwencja w wybranych do porównania miastach. Źródło: strony www budżetów obywatelskich, obliczenia własne

	Poznań	Wrocław	Kraków	Łódź	Warszawa	Płock	Gdańsk
Liczba ludności	544 612	634 487	761 870	711 300	1 724 404	123 627	461 489
Frekwencja (głosowanie 2015)	15,8%	17,1%	7,5%	21,7%	10,0%	2,5%	8,6%

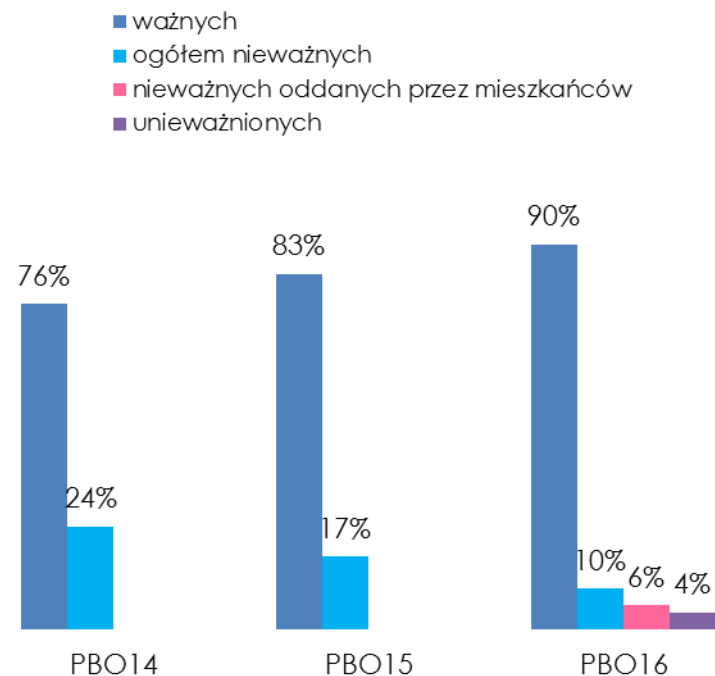
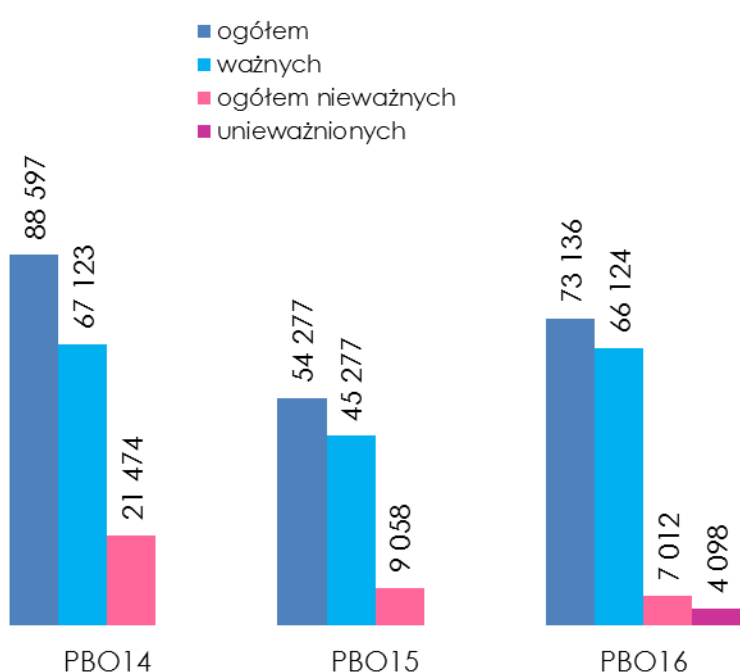
Sposób głosowania – podstawowe dane. Źródło: system do głosowania PBO2016

	ogółem	kobiety	mężczyźni	studenci
Liczba kart do głosowania - OGÓŁEM	73 136	100%		
Liczba kart do głosowania - nieważnych	7 012	10%		
Liczba kart do głosowania - ważnych	66 124	90%	36 245	29 879
Liczba interaktywnych kart do głosowania - OGÓŁEM	52 997	72%		
Liczba interaktywnych kart do głosowania - nieważnych	389	1%		
Liczba interaktywnych kart do głosowania - ważnych	52 608	72%	28 261	24 347
Liczba papierowych kart do głosowania - OGÓŁEM	20 139	28%		
Liczba papierowych kart do głosowania - nieważnych	6 623	9%		
Liczba papierowych kart do głosowania - ważnych	13 516	18%	7 984	5 532

W głosowaniu PBO16 złożono 7012 kart nieważnych (blisko 9,6% ogółu), w tym 94% stanowiły karty papierowe. Do kart nieważnych zaliczono 2525 kart nieważnych z powodów „formalnych” i 4098 kart unieważnionych przez Zespół ds. PBO16. Porównując liczbę zebranych kart oraz % głosów ważnych z trzech ostatnich edycji PBO można stwierdzić, że ostatnia edycja przyniosła wzrost liczby głosujących oraz wzrost odsetka głosów ważnych

Liczba i ważność kart do głosowania w kolejnych edycjach PBO.
Źródło: dane z systemu głosowania, obliczenia własne

Ważność kart do głosowania w kolejnych edycjach PBO.
Źródło: dane z systemu głosowania, obliczenia własne

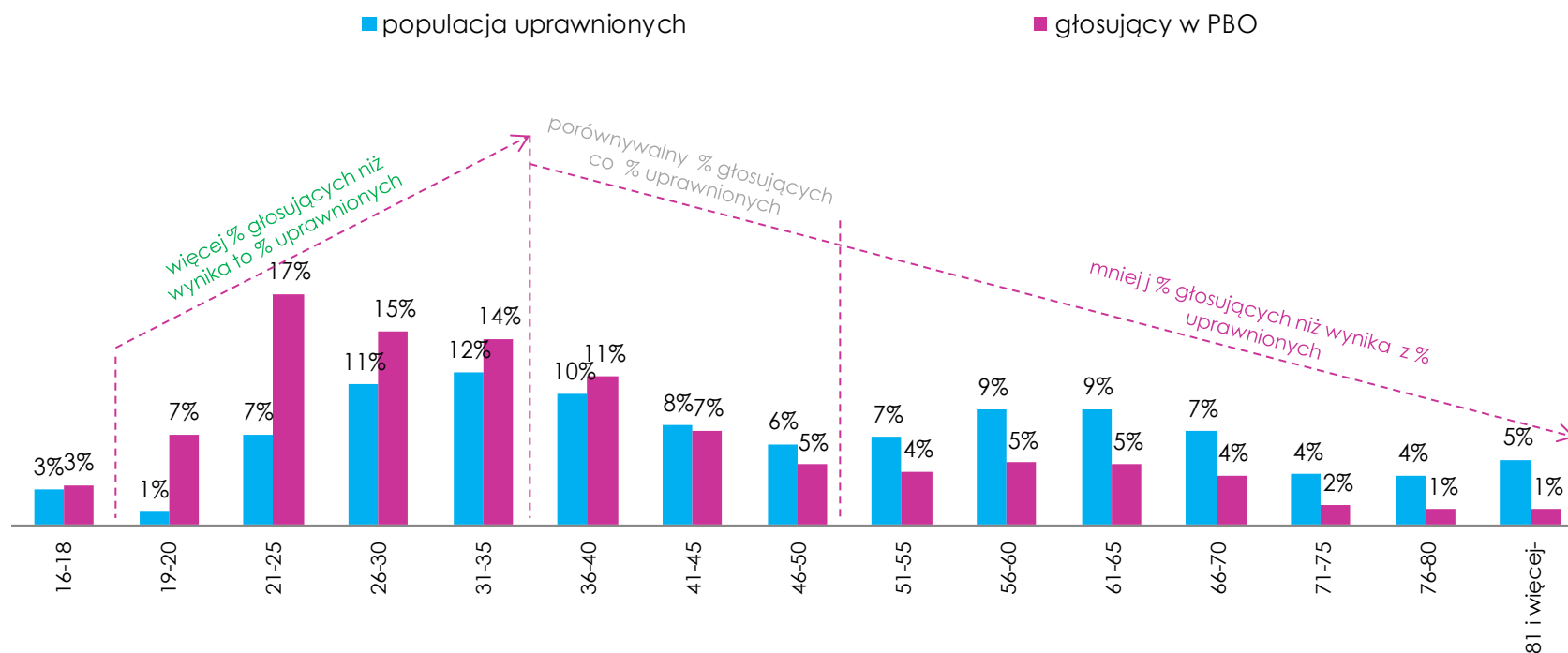
Uwaga: wyzwaniem dla kolejnych edycji PBO jest zwiększanie liczby poznaniaków biorących udział w PBO oraz takie przygotowanie procesu głosowania, aby zminimalizować liczbę głosów nieważnych i unieważnionych.

W głosowaniu PBO16 obserwujemy wyższe zainteresowanie głosowaniem osób w wieku 19 - 40 lat (szczególnie 19- 25) oraz słabnące wraz z wiekiem zainteresowanie głosowaniem (szczególnie od 51 roku życia)

Analiza struktury głoszących ze względu na wiek w porównaniu do struktury populacji uprawnionych do głosowania pokazuje:

- wyższe niż wynika to ze struktury populacji zainteresowanie głosowaniem osób w wieku 19 - 40 lat (szczególnie 19 – 25 lat),
- słabnące zainteresowanie głosowaniem wraz z wiekiem (szczególnie od 51 roku życia), co stanowi wyzwanie dla organizatorów kolejnych edycji PBO.

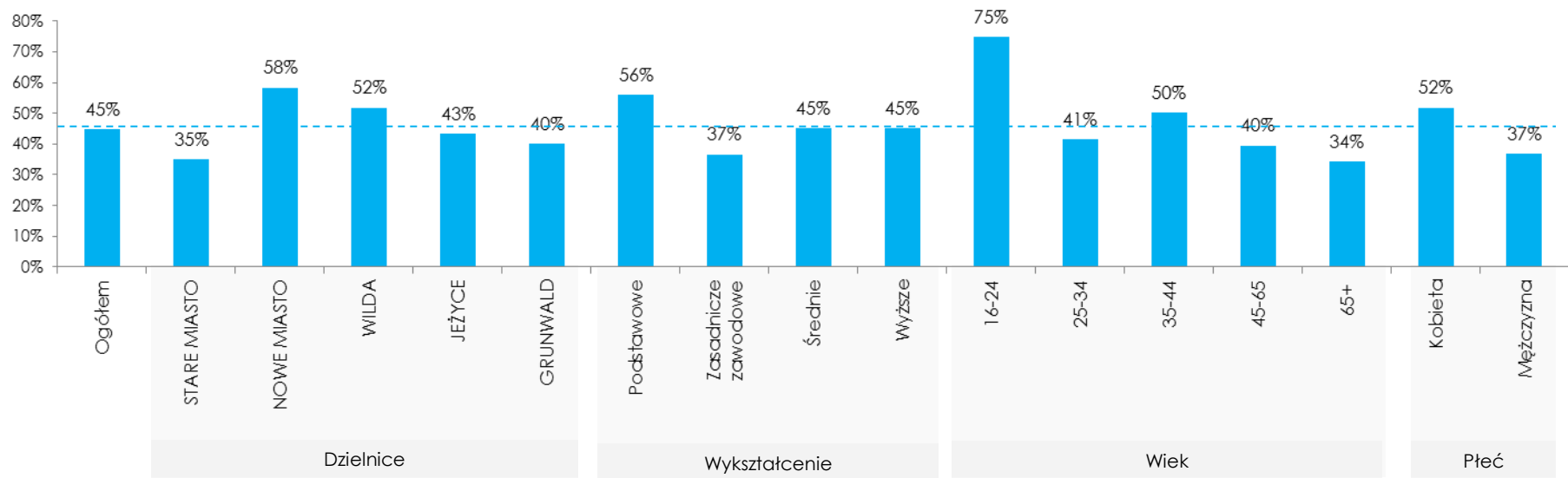
Porównanie struktury wiekowej głoszących ze strukturą populacji uprawnionych do głosowania w PBO16. Źródło: dane z systemu głosowania

45% ogółu badanych poznanianków deklaruje, że głosowało w Poznańskim Budżecie Obywatelskim, a 55% deklaruje, że w nim nie głosowało

- do głosowania w PBO16 częściej przyznają się kobiety, osoby mieszkające w dzielnicach Nowe Miasto i Wilda, z wykształceniem podstawowym, w wieku 16 - 24 lata i 35 - 44 lata,
- rzadziej do udziału w głosowaniu przyznawali się mężczyźni, osoby mieszkające w dzielnicach Stare Miasto i Grunwald, z wieku 25-34 i 45+ (a szczególnie 65+ lat), z wykształceniem zawodowym

Czy głosował(a) Pan(i) w zeszłorocznej edycji **Poznańskiego Budżet Obywatelskiego?**, CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania
podano odsetek głosujących w danej grupie wieku

Głosujący w PBO16 ogólnie dobrze ocenili jasność i czytelność zasad głosowania, łatwość skorzystania z wybranej formy głosowania oraz czytelność/ intuicyjność formularza do głosowania

Gorzej (niż średnio) ocenili :

- jasność/czytelność zasad głosowania głosujący z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, w wieku 65+, z Grunwaldu,
- łatwość skorzystania z wybranej formy głosowania głosujący z wykształceniem podstawowym, w wieku 65+, z Grunwaldu
- czytelność/intuicyjność karty do głosowania głosujący w wieku 45+ (przede wszystkim głosujący na kartach papierowych).

Jak ocenia Pan(i) wybrany przez Pana(ią) sposób głosowania w Poznańskim Budżecie Obywatelskim w 2015 roku pod względem?

CATI, głosujący w PBO2016, N=197

średnie ocen na skali 1 -5, gdzie 1 - bardzo źle, 2 - źle, 3 - średnio 4- dobrze; 5 - bardzo dobrze	Płeć			Wykształcenie				Wiek					Dzielnica				
	Ogółem	Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JĘZYCE	GRUNWALD
N=	197	97	100	12	20	82	83	29	52	58	33	25	34	46	43	44	30
jasności / czytelności zasad głosowania	4,4	4,4	4,4	4,3	4,2	4,4	4,5	4,7	4,5	4,4	4,4	3,9	4,5	4,5	4,5	4,4	4,1
łatwości skorzystania z tej formy głosowania	4,5	4,5	4,5	4,2	4,5	4,5	4,6	4,7	4,5	4,5	4,5	4,2	4,6	4,5	4,6	4,5	4,3
czytelności / intuicyjności formularza do głosowania	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5	4,4	4,4	4,6	4,5	4,4	4,2	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4

Za silne strony etapu „głosowania” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali: różne formy głosowania, szeroką grupę uprawnionych do głosowania, duży wybór projektów, liczbę 6 głosów do rozdysponowania, dobrą promocję głosowania, zaangażowanie mieszkańców, czytelność platformy do głosowania oraz klarowne zasady głosowania

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali następujące **silne strony etapu „głosowania i ogłaszania wyników PBO16”**:

- **Różne formy głosowania:**
 - „Głosowanie przez internet”,
 - „Zachowanie papierowej formy głosowania”,
 - „Mobilne punkty do głosowania (rowerowe), bo widać było, że coś się dzieje, taki event”,
 - „Możliwość zbierania głosów na tabletach (ale słabą stroną jest to, że wymogi do zbierania głosów w ten sposób podano dopiero w trakcie głosowania)”,
 - „Możliwość zbierania głosów przez Wnioskodawców” (choć w tej kwestii zdania uczestników ewaluacji były podzielone),
- **Szeroka grupa uprawnionych do głosowania:**
 - „Deklaracja czucia się poznaniakiem”,
 - „Możliwość głosowania przez osoby niezameldowane”,
 - „Możliwość głosowania przez studentów”,
 - „Uwzględnienie osób niepełnoletnich, walor edukacyjny”,
 - „Możliwość głosowania również przez osoby z miejscowości przyległych do Poznania” (chociaż formalnie takiego nie było).
- „Dużo projektów na karcie - mieliśmy duży wybór projektów”,
- „Liczbę 6 głosów do rozdysponowania (można głosować na swoje projekty i z innych dzielnic)”,
- „Aktywne zachęcanie do głosowania mieszkańców - dobra promocja głosowania”,
- **Zaangażowanie mieszkańców w głosowanie i jego promocję:**
 - „Zaangażowanie mieszkańców, coraz więcej, nawet 8-latkowie roznosili plakaty i ulotki, zaangażowanie stowarzyszeń”,
 - „Możliwość własnego zaangażowania”,
 - „Możliwość współpracy z innymi projektami”,
- „Czytelność systemu informatycznego – platformy do głosowania ”,
- „Klarowny proces głosowania”.

Za słabe strony etapu „głosowania” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali łamanie reguł w czasie gry, bałagan w trakcie głosowania oraz nadużycia, mało czytelne reguły i zasady głosowania, za mało punktów do głosowania

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali następujące **słabe strony etapu „głosowania i ogłaszania wyników PBO16”**:

- **Łamanie reguł w czasie gry/bałagan w trakcie głosowania:**
 - „Chaos z zasadach. Gabinet Prezydenta zmieniał zasady w trakcie gry - obiecano 1500 kart do głosowania, a potem odmówiono ich wydania”,
 - „Chaosu nie było, Urząd po prostu zmienił reguły w trakcie gry i ileś tysięcy głosów poszło w dym. To zadziało odstraszająco na innych i zniechęciło do głosowania. Dlaczego na tablety można było zbierać, a na papierze nie?”,
 - „Zmiany w zasadach głosowania wynikały z niechęci do fundacji Familijny Poznań”,
 - „Chaos informacyjny - zasady głosowania nieprecyzyjnie określone w Regulaminie, kiedy ludzie się rzucili po karty, a okazało się, że nie można głosów zbierać samemu”,
 - „Gabinet nie wydał spójnych dyspozycji dla pracowników Urzędu Miasta w zakresie wydawania kart do głosowania... Nie panowano nad wydawaniem kart. W różnych miejscach można było odbierać różne ilości; niedostateczne poinformowanie osób w namiotach na temat zasad wydawania kart do głosowania”,
 - „Radnym osiedlowym zakazywano zbierania głosów z uwagi na ustawę o ochronie danych osobowych, a te same karty w punktach urzędu (na Czarnieckiego) walały się po biurkach!”,
 - „Mieliśmy za mało kart do głosowania”.
- **Nadużycie podczas głosowania:**
 - „Problem oszustw podczas głosowania w PBO (ktoś oddał głos w internecie, a potem na papierze i system mu unieważnia)”,
 - „Problemy z marnowaniem części głosów tych osób, które zagłosowały raz, a potem się zorientowały, że mają jeszcze 5”,
 - „Nadużycia ze zbieraniem głosów przez część Wnioskodawców”.
- **„Mało czytelne reguły i zasady głosowania”:**
 - „Mało czytelne reguły i zasady głosowania dla starszych osób np. nie wiadomo było, czy mieszkańcy Świerczewa mogą tylko głosować na Świerczewo, czy mogą na inne też”,
 - „Nieczytelne zasady, czy projekt z pogranicza wchodzi do realizacji czy nie (na jakich zasadach prezydent podejmuje decyzję, że niektóre wchodzi, a inne nie)”.
- **Za mało punktów do głosowania:**
 - „Za mało punktów do głosowania, muszą być też na osiedla peryferyjnych; brak większej liczby punktów na peryferiach, bo były tylko w centrum”,
 - „Nierównomierne szanse oddawania głosów zwłaszcza dla osób starszych”.

Ponadto za słabe strony etapu „głosowania” uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali papierowe głosowanie, unieważnianie głosów, złą lokalizację punktów do głosowania, niejasne określenie uprawnionych do głosowania, słabą promocję głosowania, kłopoty z głosowaniem przez internet, zbyt dużo projektów do wyboru, możliwość głosowania na projekty osiedlowe spoza osiedla, brak wykorzystania Rad Osiedli do zbierania głosów, opóźnienie w podaniu wyników głosowania

- **Papierowe głosowanie:**
 - „Przy papierowym głosowaniu nie ma informacji zwrotnej czy oddano już głos”,
 - „Na kartach brakowało opisów projektów, były tylko tytuły (choć 6 słów dotyczących projektu, gdzie, co to jest, dla kogo)”,
 - „Długi czas na ogłoszenie wyników” ... i „gehenna z obliczaniem papierowych głosów”.
- **Unieważnianie głosów/Weryfikacja głosów:**
 - „Brak zasad unieważniania głosów”,
 - „Niedostateczna weryfikacja głosów - nie można przy takiej liczbie głosów wszystkiego zweryfikować; problemy z weryfikacją głosów”,
 - „Brak kontaktu z ludźmi, którym dwa razy oddano głos, żeby nie unieważniać takiego głosu”.
- **Złą lokalizacja punktów do głosowania –** „Punkty były lokalizowane w pobliżu projektów poddanych pod głosowanie”.
- **„Niejasne określenie uprawnionych do głosowania”.**
- **Słaba promocja głosowania:**
 - „Brak promocji w punkcie do głosowania... brak dobrej i czytelnej informacji o projektach poddawanych głosowaniu... przecież trudno zapoznać się ze 168 opisami projektów na miejscu”,
 - „Brak powszechnej wiedzy, gdzie i kiedy będą się znajdowały mobilne punkty do głosowania”.
- **Kłopoty z głosowaniem przez Internet:**
 - „Mało przejrzysty portal internetowy - bo 160 wniosków to bardzo dużo, żeby się zapoznać”,
 - „Nieprzygotowanie pod względem technicznym (przeciążone serwery, wydłużony okres głosowania internetowego)”,
 - „Dla osób starszych barierą jest internet, bo widzą, że nie są w stanie się tak zorganizować jak młodzi ludzie, brak internetu i umiejętności”.
- **„Mobilne punkty - Rowerowe Niedziele –** że trzeba było biegać za rowerzystami, żeby zagłosować”.
- **Zbyt dużo projektów do wyboru:**
 - „Zbyt dużo projektów do głosowania i ich rozdrobnienie. Nikt nie jest w stanie nawet po łebkach 168 punktów ogarnąć...Ale przecież można się wcześniej przygotować do głosowania, usiąść w domu i przeanalizować temat”,
 - „Było za dużo projektów do wyboru, ludzie nie potrafili się rozeznąć”.
- **„Możliwość głosowania na projekty osiedlowe spoza osiedla czy dzielnicy”.**
- **„Większa promocja PBO16 ze strony Wnioskodawców niż ze strony miasta”.**
- **„Nie wykorzystano Rad Osiedli do zbierania głosów - dlaczego nie wykorzystują społeczników?”.**
- **„Opóźnienie w podaniu wyników głosowania”.**

Uczestnicy ewaluacji oczekują, że „głosowanie PBO” będzie prowadzone wg zasad: jedna osoba - jedna karta, możliwość oddawania kilku głosów przez internet, na karcie papierowej lub tablecie/komputerze, w punktach do głosowania z obsługą na terenie całego miasta, w obecności mężów zaufania.

W trakcie spotkań ewaluacyjnych ich uczestnicy wskazali na następujące **oczekiwane zmiany w odniesieniu do etapu „głosowania i ogłaszania wyników PBO”** co do:

1. Sposobu głosowania:

- „Jedna osoba jedna karta... Jeden głos - jeden projekt”,
- „W ramach głosowania można by oddać tylko 1 głos, a w przypadku istnienia dwóch kategorii projektów (lokalne i ogólnomiejskie), po 1 głosie w obrębie każdej kategorii. Uzasadnienie: Powyższe rozwiązanie uniemożliwi tworzenie lokalnych koalicji pomiędzy różnymi już zorganizowanymi podmiotami (na zasadzacie wzajemnej agitacji za kilkoma projektami), a da większe szanse zwyczajnym mieszkańcom chcącym zgłosić swe projekty w ramach PBO”,
- „Możliwość oddawania kilku głosów jest zasadna, bo dzięki temu nie rywalizujemy tak bardzo ze sobą”,
- „Będzie można oddawać głosy zarówno na wydrukowanych kartach do głosowania, jak i elektronicznie. Uzasadnienie: Taka forma głosowania nikogo nie dyskryminuje, i pozwala każdemu mieszkańcowi wybrać formę głosowania dla niego najodpowiedniejszą”,
- „Internet tak, tylko dobrze zabezpieczony”:
 - „Głosowanie internetowe jest bardziej przejrzyste i lepiej chronione”,
 - „Głosowanie internetowe również w mobilnych punktach do głosowania, najlepiej na każdym osiedlu”,
 - „Głosowanie przez internet w punkcie”,
 - „Powinna być osoba, która odbiera od głosujących te głosy”,
 - „To może wpisać je na tablecie”,
 - „Można oddawać wiele głosów spod tego samego numeru IP. Uzasadnienie: W poprzedniej edycji, niektóre osoby przemieszczały się z laptopami, celem zbierania głosów na projekty. W takim zachowaniu nie ma nic nagannego, wręcz pozwoliło to większej ilości mieszkańców, na oddanie swego głosu, dlatego też, powinno się umożliwić dalsze zbieranie w ten sposób głosów”.

Uczestnicy ewaluacji oczekują, że „głosowanie PBO” będzie prowadzone także na kartach papierowych zbieranych w różny sposób

- „Karta papierowa tak, przecież seniorzy wolą papierowo wypełniać”:
 - „ale pobierana przez głosującego (jeden obywatel i jedna karta) - ale ja mogę przyjść gdzieś indziej. Budżet obywatelski to konstrukt, który ma budować zaufanie. Więc albo wierzymy, albo sprawdzamy”
 - „Karty powinny być stemplowane (wtedy ktoś nie wydrukuje wielu kart) ...Stemplowane wszystkie strony karty do głosowania”
 - „Nie powinno wydawać się kart papierowych radom osiedli i wnioskodawcom”
 - „Karty papierowe do głosowania powinny być pobierane i składane bez ograniczeń ilościowych. Uzasadnienie: Pod każdą kartą podpisuje się jedna osoba z imienia i nazwiska, dodatkowo podając swój numer PESEL, więc tożsamość osoby oddającej głos jest w sposób wystarczający zabezpieczona i nie ma potrzeby restrykcji w zakresie pośredniczenia w przekazywaniu i oddawaniu kart do głosowania”
 - „Głosowanie na kartach w punkcie - Musi być ktoś kto dozoruje ten punkt. To powinno być kontrolowane, a nie zostawiona na korytarzu skrzynka. Taki mąż zaufania. Miasto ich powinno powoływać. To powinny być osoby działające społecznie, ale to będzie trudno jeśli będzie działało parę dni, żeby takie osoby znaleźć. Ale nawet do komisji wyborczych ciężko jest znaleźć chętnych. Powinny działać w dni powszednie, mogłyby być w przedszkolach i szkołach. Karta papierowa czy stanowisko komputerowe? Stanowisko komputerowe”
 - „Jeśli przyjmujemy "system urnowy" (czyli tylko w urnach i nie można pobierać kart) to frekwencja nam dramatycznie spadnie - będzie 5% frekwencji”
 - „To głosowanie mogłoby tak wyglądać, że chodzą ankieterzy i zbierają głosy, w domach seniora, na uczelniach itp. W przypadku tabletu to nie jest możliwe, bo to trwa trochę dłużej. Można zapłacić takim osobom, może być też wolontariat’
 - „Powinny być stworzone urzędowe mobilne punkty do głosowania. Uzasadnienie: warto, by punkty do głosowania nie były położone tylko w jednym miejscu, lecz by osoby działające z upoważnienia UMP, „objeżdżały” teren, celem dotarcia do jak największej ilości mieszkańców”.
- „Docelowo chodzi o to, żeby wyeliminować papier i obejść wykluczenie cyfrowe... o ja się nie zgadzam sporo ludzi woli papierową formę”.
- „W przypadku organizacji głosowania dla seniorów należy pamiętać, że ok. 40% seniorów jest internetowe (sprawnie korzysta z internetu). Ten podział powinien być zachowany. Co do głosowania papierowego, to ja bym się oparł na Klubach Seniora i Radach Osiedli. One są. To wykorzystajmy je. Tych jest 50, tych jest 19, są jeszcze działki. To jest olbrzymia skala do ogarnięcia...100 takich punktów, to jest 100 osób do przeszkolenia do zbierania i ochrony danych osobowych... Pytanie czy w klubach seniora udałoby się znaleźć takie osoby? Ale nie widzę tutaj bariery, to by się chyba spotkało ze zrozumieniem. Część punktów można zorganizować tak, że jednocześnie zbierano by papierowo albo na tabletach”.

Ponadto uczestnicy ewaluacji oczekują, że w „głosowaniu PBO” zostanie przygotowany regulamin zbierania głosów, ustalone zostaną kwestie zbierania głosów przez Wnioskodawców i Rady Osiedli, zwiększona zostanie liczba punktów do głosowania

2. Przygotowania szczegółowego regulaminu zbierania głosów:

- „Dostosowanie zasad do regulacji prawnych (?) - dostosowanie regulaminu do prawa, na podstawie czego można weryfikować dane”,
- „Skonsultować zasady głosowania ze specjalistą ds. ochrony danych osobowych”,
- „W momencie głosowania powinna być cisza wyborcza, no sorry”.

3. Braku ograniczeń w zakresie zbierania głosów:

- „Powinna być zagwarantowana możliwość zbierania głosów, chodzenia po mieszkańcach, ustawienia stolika na osiedlu i przekonywania do oddawania głosów. To jest dobra forma, zbieranie głosów przez wnioskodawców, bo nie każdy może dotrzeć do punktu”.
- Uwaga: w tej kwestii zdania były zróżnicowane - część uczestników ewaluacji była przeciwna wyżej opisanej metodzie zbierania głosów. Jednak wspólny był pogląd, że kluczowe jest ustalenie zasad i ich dochowywanie przez cały okres trwania danej edycji PBO.

4. Ustalenia kwestii zbierania głosów przez Wnioskodawców:

- „Nie powinno wydawać się kart papierowych Wnioskodawcom”,
- „Chciałbym jako wnioskodawca móc zdobywać dla mojego projektu głosy”,
- „Możliwość zbierania głosów przez wnioskodawców? Limity głosów na IP?”,
- „Wydawanie kart do głosowania Wnioskodawcom wg zgłoszonego przez nich zapotrzebowania”,
- „Wnioskodawcy powinni móc zbierać głosy, przecież to jest pozytywne - lepiej iść frontem do ludzi, bo to przeważa nad szkodami z naciąganiem głosowaniem”.

5. Ustalenia kwestii zbierania głosów przez Rady Osiedli:

- „Zapewnić upoważnienia dla Radnych osiedlowych do zbierania głosów”,
- „Nie powinno wydawać się kart papierowych Radom Osiedli”,
- „Wydawanie kart do głosowania RO wg zgłoszonego przez nie zapotrzebowania”.

Uczestnicy ewaluacji oczekują, że: zwiększona zostanie liczba punktów do głosowania oraz doprecyzowane zostanie kto jest uprawniony do głosowania w PBO

6. Zwiększenia liczby punktów do głosowania:

- „Powinno powstać dużo punktów do głosowania stałych (cyklicznie otwartych) i półstałych (otwartych raz w danej lokalizacji lokalowej). Uzasadnienie: Celem jak największego udziału mieszkańców w głosowaniu w ramach PBO, powinna zostać zapewniona im możliwie szeroka sieć punktów do oddania swego głosu. Niektóre z tych punktów, byłyby punktami stałymi, otwartymi przez cały okres głosowania w określonych terminach (np. wtorki i czwartki w godz. 17-19); takimi stałymi punktami mogłyby być urzędy, siedziby rad osiedli czy jednostki oświatowe. Dodatkowo, mogłyby istnieć punkty półstałe, tzn. takie, które są położone w określonym lokalu, lecz np. tylko jednorazowo w trakcie okresu głosowania, np. kluby seniora, domy pomocy społecznej, młodzieżowe domy kultury. O położeniu i otwarciu punktów stałych i półstałych, byłaby zamieszczona informacja w ogłoszeniu o wyborach w ramach PBO”.
- „Wyznaczyć punkty w miejscach publicznych do głosowania internetowego jak w Legnicy (25 punktów) i pracownicy, którzy pomagali osobom starszym zagłosować”.
- „Więcej punktów do głosowania - na dużych osiedlach więcej niż 1 punkt do głosowania na osiedle”.
- „Zrobimy w 42 radach punkty do głosowania i 42 punkty informacyjne”.
- „Zrobimy punkty do głosowania w bibliotekach lub szkołach, bo to są miejsca rozpoznawalne...w centrach handlowych, to dobry pomysł, ale im pewnie trzeba zapłacić”.
- „Może ten namiot powinien każdego dnia pojawiać się w innym miejscu i wtedy osiedla mogłyby zachęcać do głosowania”.

7. Doprecyzowania, kto jest uprawniony do głosowania:

- „Kto może być wnioskodawcą i kto może głosować? Te zapisy powinny być precyzyjne”.
- „Ustawa mówi, że mieszkaniec to osoba, która zamieszkuje z zamiarem stałego pobytu... Wszyscy mieszkańcy Poznania? - wszyscy zamieszkali mogą brać udział. W jakim wieku? Studenci powinni głosować - jeśli głosują mieszkańcy Poznania, to studenci też... Niech głosują również dzieci, skoro dla nich są place zabaw...Noworodek też może, jeśli ma PESEL... To chyba tutaj poszliśmy trochę za daleko, ale młodzież jak najbardziej - w wypowiedzi chodzi o sposób realizacji ... Trudno jest taki pułap wyznaczyć, ktoś powie 15, a ktoś inny, że 14..Głosować powinny osoby od gimnazjum”.
- „Głosować w ramach PBO mogą osoby, które ukończyły 16 rok życia, oraz są zameldowane na pobyt stały lub czasowy w Poznaniu, bądź są studentami poznańskich uczelni wyższych. Uzasadnienie: To dość liberalne kryterium z jednej strony pozwala wdrażać się osobom młodym w życie społeczne (osoby niepełnoletnie), zaś z drugiej strony bierze pod uwagę zdanie osób, które rzeczywiście mieszkają w Poznaniu, choć niekoniecznie mają to potwierdzone w sposób w pełni sformalizowany (osoby zameldowane czasowo, studenci)”.
- „Każdy mieszkaniec ma prawo składać, ale ten, który ma 18 lat”.
- „Nie powinny głosować osoby niezameldowane, mimo wszystko na ten budżet się składają ci, co tu mieszkają. Ja nie wykluczałabym tych osób, ale to powinno być przy głosowaniu zaznaczone”.
- „Ale trzeba się zabezpieczyć przed głosowaniem z innych miast – dziś każdy w Polsce może głosować w PBO, bo wystarczy zaznaczyć check-box, że jest się związanym z miastem (pole do nadużyć)”.
- „Mogłyby głosować młodsze osoby, a może dotrzeć do młodzieży robiąc głosowania na "małe budżety obywatelskie" w szkołach”.

Uczestnicy ewaluacji oczekują, że wypracowany zostanie system weryfikacji głosów oraz ich sprawiedliwego liczenia

8. Wypracowany zostanie system weryfikacji głosów:

- „Zagwarantowane zostanie, że jak ktoś zagłosuje raz papierowo, to już nie może przez internet i w drugą stronę”,
- „Weryfikowanie głosów przez system sms - ovy”,
- „Weryfikacja głosów przez IP komputera, adres zamieszkania i PESEL”,
- „Powiązanie systemu do głosowania z systemem ewidencji za zgodą GIODO i tylko osoby zameldowane w Poznaniu”,
- „Mailowa weryfikacja głosów? - nie można wyłączyć osób, które nie mają maili albo telefonów komórkowych”.
- „Jeśli dana osoba odda głos przez Internet i na papierze, liczy się tylko ten głos, który pierwszy (oznaczenie datą i godziną) dotrze do UMP. Uzasadnienie: Może dochodzić do sytuacji, że dana osoba odda głos na karcie papierowej i elektronicznie, bądź wiele razy na karcie papierowej. W takich okolicznościach, jako ważny powinien być uznawany tylko ten głos, który jako pierwszy dotrze do UMP (każdy głos powinien być oznaczony datą i godziną przyjęcia przez urzędnika; w przypadku głosów oddanych elektronicznie, oznaczenie dokonywało by się w sposób automatyczny przez system informatyczny).

9. Zagwarantowany zostanie sprawiedliwy sposób liczenia głosów:

- „Liczyć głosy proporcjonalnie do liczby uprawnionych do głosowania i następnie je ważyć”.

10. Inne:

- „Rozwiązać problem wsparcia spółdzielni mieszkaniowych dla etapu głosowania (zdania podzielone)”,
- „Powrót do poprzednich edycji PBO. Może powinniśmy głosować na mniej projektów, np. na 10”,
- „Osoba, która nie ukończyła 18 roku życia, nie musi na czynność głosowania posiadać zgody opiekuna prawnego. Uzasadnienie: (Powyższy postulat zgłaszam tylko, o ile nie jest on sprzeczny z prawem). PBO de facto jest formą konsultacji społecznych, a nie rzeczywistego głosowania. W ramach PBO nie dochodzi więc do składania oświadczeń woli, a jedynie wyrażenia swej opinii. W tej sytuacji wydaje się niepotrzebne, by opiekun prawny (np. rodzic) musiał zatwierdzać wyrażenie opinii, przez osobę, która nie ukończyła 18 roku życia”,
- „W przypadku wzajemnego wykluczania się wielu zwycięskich projektów, ze względu na, nie do pogodzenia, wspólną lokalizację miejsca zadania, do realizacji jest kwalifikowany projekt z większą ilością głosów, zaś w przypadku równej ilości głosów – przez losowanie. Uzasadnienie: W przypadku, gdy zwyciężył więcej niż 1 projekt dotyczący tego samego terenu, a nie da się wszystkich inwestycji zrealizować w sposób komplementarny, należy wprowadzić obiektywną procedurę wyboru wniosku”,
- „Po zakwalifikowaniu projektu do fazy głosowania, autor projektu powinien mieć możliwość określenia: nazwy swojego projektu do umieszczenia na listach do głosowania (często pierwsza wersja nazwy nie jest wystarczająco jasna i lub odpowiednio zwięzła - można ją wtedy skorygować) oraz 2-3 linijkowego streszczenia opisu swojego projektu, do umieszczenia na listach wyborczych, tak żeby głosujący mieli możliwość pierwszej selekcji bez konieczności docierania do pełnego opisu”,
- „Na plakatach wyborczych powinny być zamieszczone: nazwy i streszczenia”.

Uczestnicy ewaluacji oczekują, że kolejność projektów na karcie do głosowania będzie ustalana w drodze otwartego losowania, rozważony zostanie pomysł głosowania w ciągu 1 dnia, w sytuacji jeśli zwycięskie zadania nie wypełniają całej puli środków, środki pozostające będą stanowiły rezerwę na zadania zwycięskie

- „Jeśli zwycięskie zadania nie wypełniają całej puli środków, środki pozostające stanowią rezerwę na zadania zwycięskie w wysokości proporcjonalnej do ich wartości, a w przypadku ostatecznego ich nie wykorzystania, wracają do budżetu Miasta.
Uzasadnienie: w przypadku, gdy zwycięskie projekty nie będą pokrywały całej puli przeznaczonej, np. na rejon, lecz np. 90% całej puli, pozostała część, powinna stanowić zabezpieczenie realnego wykonawstwa wygranych projektów, bowiem, mając na względzie, że wartości projektów są tylko szacowane, istnieje ryzyko, iż będzie potrzeba przeznaczenia więcej środków na ich wykonanie, niż zakładano”
- „A może żeby zrobić głosowanie w ciągu jednego dnia - wtedy to uszczelnimy”
- „Kolejność projektów na karcie do głosowania powinna być ustalana w drodze otwartego losowania. Uzasadnienie: Powyższe, wydaje się najbardziej uczciwą metodą wskazania kolejności projektów, bowiem nie ma możliwości dopasowywania treści wniosku pod lepsze miejsce na karcie do głosowania”.

Interesariusze instytucjonalni biorący udział w badaniu internetowym zasugerowali podobne zmiany w procesie głosowania i ogłaszania wyników jak uczestnicy spotkań ewaluacyjnych

Co należy zmienić w procesie GŁOSOWANIA I OGŁASZANIA WYNIKÓW w PBO?

CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Lepsza promocja, informowanie o głosowaniu - obwieszczenia; wyróżnienie informacji o głosowaniu spośród natłoku informacyjnego jaki jest na stronie Urzędu Miasta; informowanie w mediach lokalnych; ulotki w skrzynkach pocztowych; .Upowszechnić informacje o projektach nie tylko w skali ogólnomiejskiej, ale i w dzielnicach - poprzez sprofilowaną informację w lokalnych centrach - szkołach, bibliotekach, małych sklepach, punktach pocztowych. Współpraca z proboszczami przy zachęcaniu do udziału w głosowaniu. wyniki ogłosić także na plakatach w gablotach osiedlowych. Pokazać wieloletnie efekty zrealizowanych wniosków. Więcej i regularnie o realizacji projektów. wzmocnić na czas głosowania kampanię reklamującą PBO. Zobligować projektodawców do przygotowania syntetycznej informacji o projekcie np. dłuższej (na np. 500-1000 znaków) i krótkiej (do 10 słów) i wspomóc w tym zakresie literacko.	19%
Więcej punktów do głosowania biorąc pod uwagę dzielnice peryferyjne - minimum po 1 punkcie na osiedle, udostępnić Radom Osiedli urny, tak, aby każdy mieszkaniec mógł w łatwy sposób zagłosować, punkty do głosowania papierowego lub internetowego na każdym osiedlu w miejscach i czasie podanym przez rady osiedli punkty w Uniwersytetach II wieku, organizować punkty do głosowania w urzędach, domach kultury , na pętlach tramwajowych, mobilne punkty do głosowania, w Domach Opieki Społecznej czy miejskim szpitalu.	13%
Wyliminować karty papierowe	8%
Zakazać zbierania głosów przez wnioskodawców - w tym roku było to mocno niesprawiedliwe. Zakaz składania głosów zebranych od innych interesariuszy. Zabronić jakiegokolwiek "głosowania organizacyjnego" - tylko Urząd Miasta wydaje karty i tylko po jednej na osobę, zakaz oddawania kart (głosów kart) za inne osoby.	8%
Wyliminować wielokrotne głosowanie, walka z nadużyciami, uszczelnić system. W procesie głosowania należałoby dodać dodatkowe kroki uwierzytelniające (PESEL to za mało).	6%
Zabezpieczyć system internetowego głosowania przed nadużyciem	5%
Przyspieszyć ogłoszenie wyników - wyznaczyć termin podania wyników głosowania i go dotrzymać; usprawnić proces liczenia	5%
Głosować przez internet - promować głosowanie przed internet, mobilne punkty głosowania - poprzez tablety; głosowanie w dowolnym miejscu przez internet po podaniu danych osobowych i nr PESEL; głosowanie TYLKO przez internet	5%
Usprawnić proces liczenia głosów - opracować jasne i klarowne zasady i konsekwentnie się ich trzymać; przyspieszyć proces liczenia głosów	3%
Zadbać o transparentność - wzmocnić przejrzystość zasad	3%
Wyrównać szanse - brak możliwości agitowania za projektami przez stowarzyszenia, towarzystwa, grupy, itp. Posiadające pieniądze na reklamę projektów.	3%
Trzymać się zasad i dbać o spójność komunikatów - informacje płynące od poszczególnych pracowników urzędu miasta powinny być spójne i jednakowe	2%
Możliwość zbierania głosów przez Rady Osiedla (udostępnianie radom osiedli kart do głosowania wg zapotrzebowania (ilość seniorów na osiedlu) i radnych osiedlowych, którzy są zaprzysiężeni i mogliby zbierać wypełnione karty do głosowania a następnie przekazywać je do Urzędu Miasta	2%
Głosowanie papierowe w punktach uzupełnić wprowadzaniem danych z kart w punkcie na urzędzeniu - tablet/laptop/e-kiosk	2%
Poprawić głosowanie przez internet - wprowadzić wyświetlanie na stronie internetowej potwierdzenia oddania głosu, wraz z listą wybranych w tym głosie projektów; w opisach projektów mieszały się projekty poddane pod głosowanie i odrzucone	2%
Zwiększyć liczbę projektów, na które może zagłosować jeden mieszkaniec.	2%
Umożliwić w transparentny sposób zbieranie głosów przez Wnioskodawców	1%
Zwiększyć liczbę projektów, na które może zagłosować jeden mieszkaniec.	1%
Pomóc Radom Osiedli w organizowaniu głosowań	1%
Wprowadzić do regulaminu zakaz przedłużania terminu głosowania	1%
Wprowadzić jaśniejszy podział projektów (w PBO16 był niejasny i trudno było odnaleźć projekt na który chciało się oddać głos - szczególnie w wersji elektronicznej)	1%
Skrócenie czasu głosowania	1%
Wprowadzić tylko głosowanie na kartach papierowych	1%
Wykluczenie możliwości zbierania głosów przez osoby, których praca polega na obsłudze mieszkańców (administratorów spółdzielni, listonoszy etc. - oczywiście w trakcie wykonywania obowiązków służbowych	1%
Nic nie zmieniać	3%
Nie wiem, nie mam zdania	5%

Uwaga: ze względu na zaokrąglenia wskazania nie sumują się do 100%

Opinie, co do tego, kto powinien być uprawniony do głosowania w PBO są podzielone

Kto Pana (i) zdaniem powinien być uprawniony do głosowania w Poznańskim Budżecie Obywatelskim?
możliwe zaznaczenie kilku odpowiedzi

	Ogół Poznaniaków badanie CATI	Głosujący Poznaniacy badanie CATI	Poznaniacy badanie CAWI	RO,RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP badanie CAWI
	N=400	N=200	N=168	N=83
Wszyscy mieszkańcy Poznania niezależnie od wieku	35%	26%	24%	25%
Mieszkańcy w wieku 16 +	27%	38%	33%	49%
Mieszkańcy w wieku 18 +	44%	40%	48%	31%
Studenci mieszkający w Poznaniu	18%	25%	42%	51%
Osoby niezameldowane w Poznaniu, ale płacące tu podatki	40%	54%	52%	14%
inne	0%	0%	5%	13%

Ponadto pojedyncze osoby wskazywały, że w PBO powinni móc głosować:

- „osoby zameldowane w Poznaniu w każdym wieku”,
- „osoby pracujące czy studiujące w Poznaniu (nie tylko osoby zameldowane - kryterium meldunkowe nie powinno być decydujące)”,
- „osoby płacące podatki w Poznaniu / tylko osoby płacące w Poznaniu podatki.” Ale przeciwnicy tego rozwiązania wskazują, że „rozwiązanie z płaceniem podatków wyklucza spore grono osób m.in. te osoby, które prowadzą działalność gospodarczą, niezarejestrowaną w Poznaniu, sporo takich osób jest z branży IT”,
- „osoby, którym bliskie jest dobro miasta”,
- „osoby mieszkające tuż za granicą Poznania”,
- „mieszkańcy pobliskich miast i wsi pracujący w Poznaniu i spędzający tutaj czas (za okazaniem dowodu tożsamości); mieszkańcy ościennych miasteczek którzy swoje życie prowadzą w Poznaniu”,
- „mieszkańcy woj. wielkopolskiego”,
- „mieszkańcy całej aglomeracji korzystający na co dzień z infrastruktury Poznania, np. osoby dojeżdżające do pracy, wożące dzieci do szkoły, przedszkola w Poznaniu”,
- „wszyscy obywatele Unii Europejskiej”,
- „organizacje pozarządowe”,
- „wszyscy zainteresowani sprawą”,
- „niektóre projekty są wręcz ogólnopolskie, więc prawo głosu w jakiś sposób musiało by być poszerzone”.

Zdecydowanie najbardziej preferowaną formą głosowania w PBO jest „głosowanie przez internet w dowolnym miejscu”. Znaczny odsetek ankietowanych oczekuje możliwości głosowania na papierowych kartach w punktach do głosowania i pewien odsetek w punktach do głosowania przez internet

Jaka jest dla Pana(i) najlepsza forma oddawania głosów w ramach Budżetu Obywatelskiego?

	Ogół Poznaniaków badanie CATI N=379	Głosujący Poznaniacy badanie CATI N=200	Poznaniacy badanie CAWI N=168	RO,RMP, NGO, Wnioskodawcy, Pracownicy UMP, badanie CAWI N=83
Przez internet w dowolnym miejscu	81%	88%	88%	78,31%
Na papierowych kartach do głosowania w punktach do głosowania na terenie całego miasta	37%	37%	30%	65,06%
Przez internet w punktach do głosowania na terenie całego	12%	15%	22%	50,60%
inne			1,80%	10,84%

Ponadto pojedyncze osoby wskazywały, że w PBO powinno się móc głosować:

- „telefonicznie”,
- „SMS”,
- „poprzez podpisywanie list (wolontariusze chodzący po dzielnicach),
- „na każdym osiedlu powinien znajdować się punkt, gdzie można byłoby zagłosować w formie papierowej i przez internet. Ponadto wskazywano na konieczność zwiększenia liczby punktów głosowania np. siedziby rad osiedli - by mieszkaniec miał max. 1 km do punktu głosowania”,
- „poprzez zbieranie podpisów przez Wnioskodawców (w tym przez przez internet)”,
- „należy zwrócić uwagę na to, że koncepcja zbierania głosów przez Wnioskodawców miała także przeciwników: „każdy sposób jest dobry prócz przyjmowania stert kart do głosowania, które przynoszą pomysłodawcy projektów (zbierają samodzielnie głosy np. po dużych firmach - to jest nieuczciwe)”

Wskazywano także na:

- „konieczność uniemożliwienia wielokrotnego głosowanie na ten sam wniosek”
- „sprawdzenie jaka jest skala nadużyć przez internet i „powrót do głosowania internetowego dopiero po analizie wyników bez internetu”.

Należy także zwrócić, że znaczny odsetek osób w wieku 45+ o niższym i średnim wykształceniu preferuje głosowanie na papierowych kartach w punktach do głosowania.

Ogół poznaniaków , badanie CATI	Płeć			Wykształcenie			Wiek					
	Ogółem	Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+
Przez internet w dowolnym miejscu	81%	79%	83%	66%	84%	79%	86%	86%	91%	87%	84%	61%
Na papierowych kartach do głosowania w punktach do głosowania na terenie całego miasta	37%	39%	35%	42%	26%	43%	32%	25%	20%	33%	44%	60%
Przez internet w punktach do głosowania na terenie całego miasta	12%	11%	13%	13%	1%	12%	19%	7%	8%	13%	16%	15%

62% deklarujących głosowanie w badaniu reprezentatywnym Poznaniaków i 69% głosujących w PBO16 na próbie celowej przyznaje, że głosowało przez internet i odpowiednio 36% i 28% przyznaje, że głosowało na kartach papierowych. Do głosowania na kartach papierowych częściej przyznają się osoby w wieku 45+, z wykształceniem średnim, z Jeżyc i Grunwaldu

W jaki sposób głosował(a) Pan(i) w zeszłorocznej edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego w 2016 roku?

CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania i głosujący w PBO2016, N=200

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Dzielnica					
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JEŻYCE	GRUNWALD	
Badanie Poznaniacy OGÓŁEM, N=400, procentowanie dla N=125 głosujących																		
N=	125	77	48	14	16	53	42	22	29	32	17	25	28	40	15	18	23	
przez internet	62%	61%	65%	59%	76%	55%	67%	63%	81%	71%	52%	36%	70%	66%	63%	57%	50%	
na papierowej karcie w punkcie do głosowania	36%	39%	32%	32%	24%	45%	31%	31%	19%	28%	48%	64%	30%	31%	34%	43%	50%	
inaczej, zapisać jak?	1%	1%	3%	9%	0%	0%	1%	6%	0%	2%	0%	0%	0%	3%	3%	0%	0%	

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Dzielnica				
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JEŻYCE	GRUNWALD
Badanie Głosujący N=202																	
N=200	202	99	103	12	20	84	86	29	53	62	33	25	34	46	44	46	32
przez internet	69%	65%	73%	58%	75%	63%	74%	69%	83%	71%	67%	36%	79%	72%	68%	67%	56%
na papierowej karcie w punkcie do głosowania	28%	33%	23%	33%	20%	36%	22%	28%	17%	23%	30%	64%	21%	24%	30%	28%	41%
inaczej	3%	2%	4%	8%	5%	1%	3%	3%	0%	6%	3%	0%	0%	4%	2%	4%	3%

51% interesariuszy instytucjonalnych oceniło, że informacje o projektach poddanych pod głosowanie w ostatniej edycji PBO16 były dostępne (dość lub bardzo łatwo), a 42% stwierdziło, że były one średnio dostępne

Czy Pana(i) zdaniem informacje o projektach poddanych pod głosowanie w ostatniej edycji PBO 2016 były dostępne:?

CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

W opinii części uczestników ewaluacji:

- wraz ze wzrostem liczby projektów coraz trudniej będzie się z nimi zapoznawać, co wymaga znalezienia dobrego systemu komunikowania i promocji ułatwiającego świadome głosowanie,
- Wnioskodawcy składający projekty do PBO mają nierówny potencjał i zasoby, które mogą przeznaczyć na promocję projektów, dlatego należy rozważyć metody „wsparcia słabszych Wnioskodawców w promocji ich projektów, aby wyrównywać szanse”.

73% głosujących w PBO16 poznaniaków uważa, że liczba sześciu głosów do rozdysponowania w głosowaniu to dobry pomysł, a 5% uznało to za zły pomysł.

W edycji PBO16 jedna osoba głosująca mogła oddać 6 głosów. Mogła je rozdysponować według własnego uznania między projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe. W ramach badania ewaluacyjnego zbadano preferencje wobec liczby głosów oraz ewentualnych nowych zasad ich podziału między projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe.

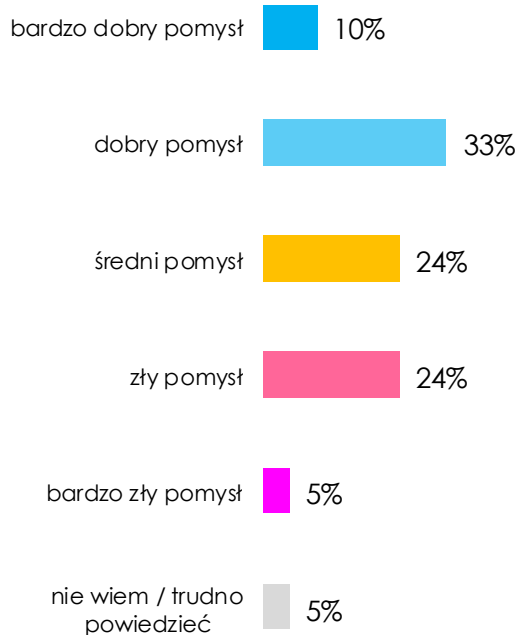
Czy liczba sześciu głosów do rozdysponowania w głosowaniu, 3 na projekty ogólnomiejskie, 3 na projekty dzielnicowe, to Pana(i) zdaniem:
CATI, głosujący w PBO2016, N=197

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Dzielnica				
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JĘZYCE	GRUNWALD
N=	202	99	103	12	20	84	86	29	53	62	33	25	34	46	44	46	32
Trudno powiedzieć	4%	3%	6%	0%	0%	4%	7%	0%	4%	8%	0%	8%	3%	2%	5%	4%	9%
LOW BOX	5%	4%	7%	17%	10%	5%	3%	14%	8%	3%	3%	0%	6%	9%	7%	0%	6%
bardzo zły pomysł	0%	0%	1%	8%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
zły pomysł	5%	4%	6%	8%	10%	5%	3%	10%	8%	3%	3%	0%	6%	9%	7%	0%	3%
średni pomysł	17%	17%	17%	17%	15%	15%	19%	17%	11%	16%	18%	28%	9%	17%	20%	24%	9%
dobry pomysł	58%	60%	57%	50%	55%	61%	58%	52%	58%	60%	61%	60%	62%	54%	55%	65%	56%
bardzo dobry pomysł	15%	16%	14%	17%	20%	15%	13%	17%	19%	13%	18%	4%	21%	17%	14%	7%	19%
TOP BOX	73%	76%	71%	67%	75%	76%	71%	69%	77%	73%	79%	64%	82%	72%	68%	72%	75%
Średnia	3,9	3,9	3,8	3,6	3,9	3,9	3,9	3,7	3,9	3,9	3,9	3,7	4,0	3,8	3,8	3,8	3,9

Opinie interesariuszy instytucjonalnych na temat poddanego ocenie pomysłu nowego podziału liczby 6 głosów do rozdysponowania (3 na projekty „ogólnomiejskie” i 3 na „dzielnicowe”) są zróżnicowane - 43% uważa, że to dobry pomysł, 24% uznało to za średni pomysł, a 29% za zły. W trakcie dyskusji sugerowano, że lepiej jest, aby głosujący mogli rozdysponować do 6 głosów dowolnie na wszystkie projekty

Czy liczba sześciu głosów do rozdysponowania w głosowaniu, 3 na projekty ogólnomiejskie, 3 na projekty dzielnicowe, to:
CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Biorąc pod uwagę, że w edycji PBO 2016 pod głosowanie poddano 62 projekty ogólnomiejskie i 106 projektów dzielnicowych, **to ile głosów powinna posiadać do rozdysponowania 1 osoba głosująca:** CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

**43%
DOBRY**

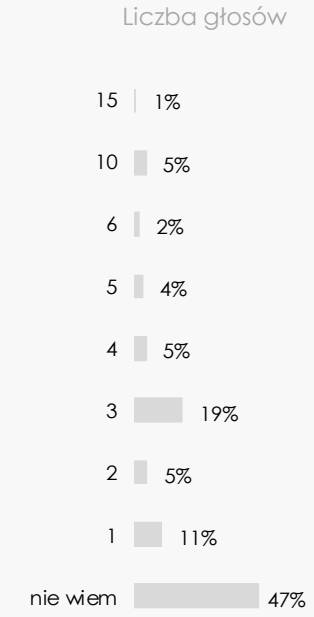
**29%
ZŁY**

na wszystkie projekty ogółem

Inne: 2 na zadania miękkie i 2 na zadania twarde;
zachowanie swobody przydziału.

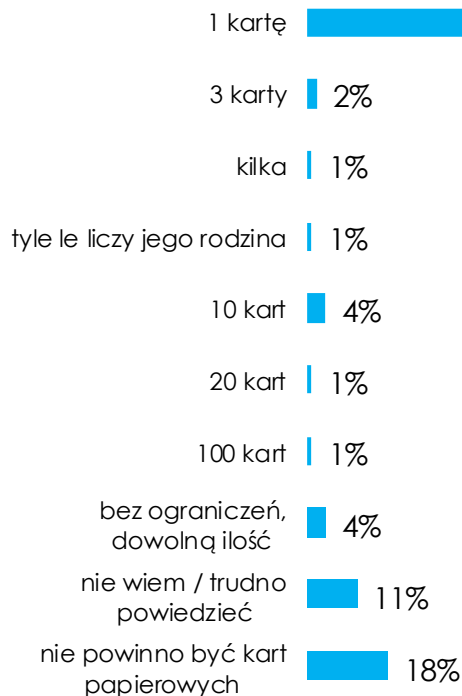
na projekty osiedlowe/ dzielnicowe/rejonowe

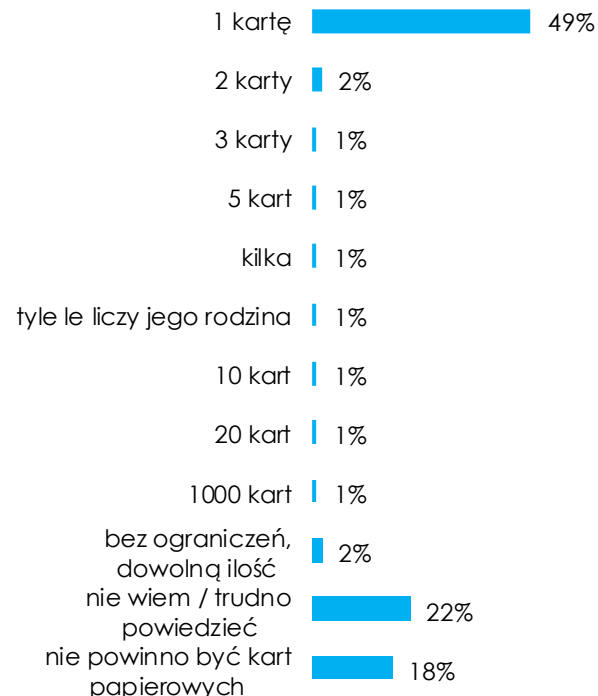
Inne: wszystkie

57% głosujących w PBO16 uważa, że 1 osoba powinna móc pobrać w punktach do głosowania jedną papierową kartę do głosowania (a kolejne 5% do kilku kart). Ponadto 49% uważa, że 1 osoba powinna móc złożyć w punktach do głosowania jedną papierową kartę do głosowania (a kolejne 6% że do kilku kart). Należy zwrócić uwagę, że 18% konsekwentnie twierdzi, że należy zlikwidować głosowanie za pomocą kart papierowych

Ile papierowych kart do głosowania w punktach do głosowania powinna móc **pobrać 1 osoba**: CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

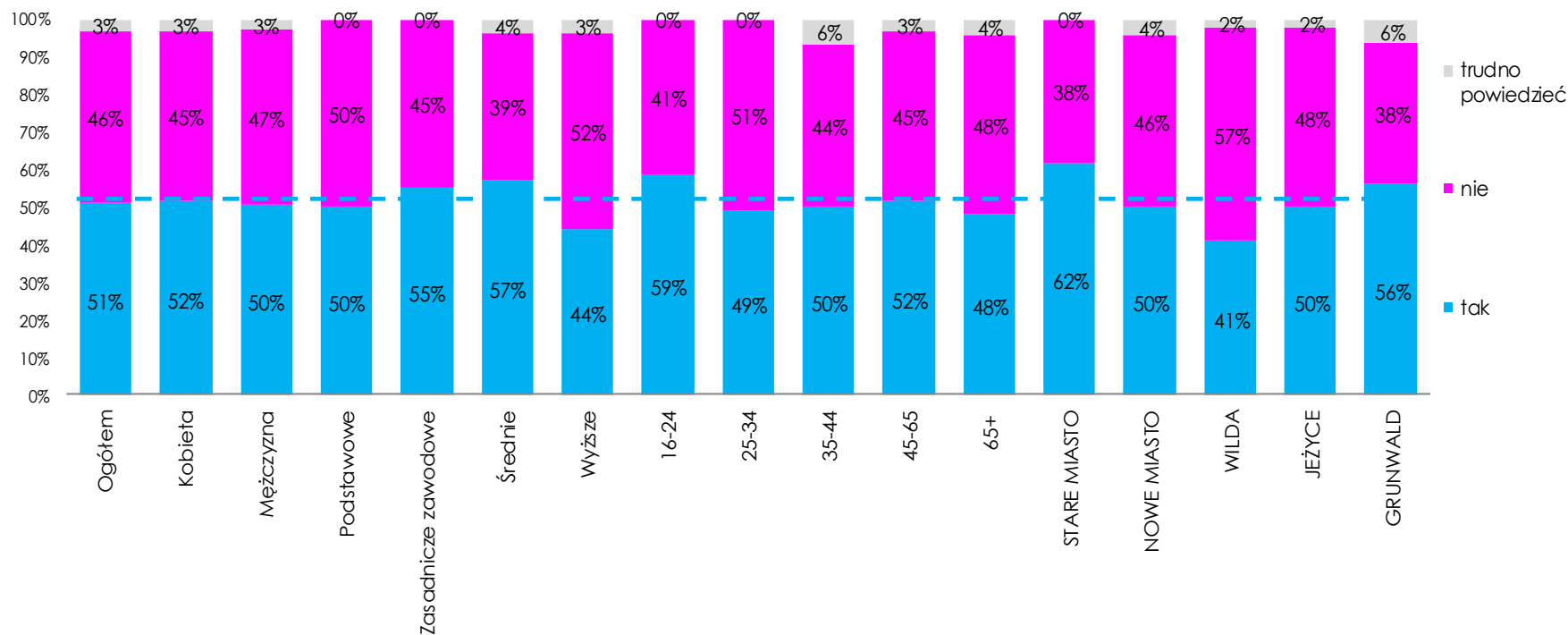
Ile papierowych kart do głosowania w punktach do głosowania powinna móc **złożyć 1 osoba**? CAWI, N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

INNE: 1 karta i 1 komputer to 1 głos; więcej jeśli to jest np. członek rady osiedla organizujący punkt zbierania głosów

Wśród głoszący w PBO16 zdania, co do tego, czy na projekty dzielnicowe/ osiedlowe powinni móc głosować tylko mieszkańcy danej dzielnicy /osiedla są podzielone – 51% twierdzi, że należy wprowadzić takie ograniczenie, a 46% jest temu przeciwne

Czy Pana(i) zdaniem w Poznańskim Budżecie Obywatelskim na projekty dzielnicowe/ osiedlowe powinni móc głosować tylko mieszkańcy danej dzielnicy /osiedla? CATI, głoszący w PBO2016, N=197

Głosujący w PBO16 kierowali się informacjami pochodzącymi z dwóch źródeł, w tym najczęściej informacjami ze strony www.poznan.pl/budzetobywatelski, skrótowymi opisami projektów zamieszczonymi na stronie Urzędu Miasta oraz informacjami na karcie do głosowania i informacjami rozpowszechnianymi przez Wnioskodawców

Czym głównie kierował(a) się Pan(i) wybierając projekty na które zagłosował(a) Pan(i) w ostatniej edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego2016? Proszę wskazać 2 kluczowe czynniki? CATI, głosujący w PBO2016, N=197

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Dzielnica				
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JEŻYCE	GRUNWALD
N=	202	99	103	12	20	84	86	29	53	62	33	25	34	46	44	46	32
informacjami dostępnymi na stronie internetowej www.poznan.pl/budzetobywatelski	40%	38%	42%	25%	30%	44%	41%	48%	36%	42%	42%	32%	44%	41%	41%	37%	38%
skrótowymi opisami projektów zamieszczonymi na stronie internetowej Urzędu Miasta Poznania	36%	40%	32%	42%	60%	29%	37%	31%	47%	39%	27%	24%	41%	35%	32%	37%	38%
informacjami na karcie do głosowania	34%	39%	29%	17%	35%	38%	33%	28%	36%	44%	24%	28%	35%	41%	20%	41%	31%
informacjami rozpowszechnianymi przez Wnioskodawców (w internecie, w mediach, osobiście)	31%	30%	32%	33%	40%	30%	30%	34%	34%	31%	30%	24%	29%	30%	48%	28%	16%
rekomendacjami rodziny/znajomych	23%	19%	27%	8%	20%	27%	22%	24%	25%	19%	30%	20%	21%	22%	30%	26%	16%
informacjami prasowymi	16%	13%	19%	33%	10%	14%	17%	24%	4%	10%	24%	40%	15%	17%	9%	15%	28%
informacjami z innych źródeł – jakich?	17%	15%	18%	33%	5%	15%	19%	7%	17%	15%	21%	28%	15%	11%	18%	15%	28%

74% interesariuszy instytucjonalnych twierdzi, że Rady Osiedli powinny organizować spotkania z mieszkańcami pozwalające się im zapoznać z projektami po ich wpisaniu na listę do głosowania, a 64% jest zadania, że takie spotkania powinny się odbywać także przed opracowaniem projektów. Ponadto 58% uważa, że powinny być organizowane spotkania dla mieszkańców dzielnicy w trakcie oceny złożonych projektów, jako element ich oceny i dopracowania

Czy w trakcie Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego Rady Osiedli powinny organizować spotkania z mieszkańcami na temat tego, co warto zrobić w ramach PBO na osiedlu/ w dzielnicy? N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

■ nie wiem ■ zdecydowanie nie ■ raczej nie ■ raczej tak ■ zdecydowanie tak

po przyjęciu projektów do głosowania, aby mieszkańcy mogli poznać projekty dotyczące ich dzielnicy przed głosowaniem

w trakcie oceny złożonych projektów - jako element ich oceny i dopracowania przez Wnioskodawców

przed opracowaniem projektów przez Wnioskodawców

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

13. Realizacja projektów PBO16 i monitoring procesu

Analizując dane dotyczące PBO16 oraz poprzednich jego edycji odnosi się wrażenie, że budżet obywatelski w Poznaniu kończy się na ogłoszeniu wyników głosowania. Zdecydowanie brakuje pokazywania efektów PBO, co zdaniem uczestników ewaluacji stanowiłoby najlepszą promocję idei budżetu obywatelskiego i zachęcałoby do uczestnictwa w nim.

W zawiązku z tym, że proces monitoringu nie był formalnie przewidziany w realizowanym modelu PBO uczestnicy ewaluacji wskazywali na jego brak i negatywne zjawiska związane z etapem realizacji projektów, w tym:

- „Brak jest informacji co się dzieje z projektami”,
- W części przypadków brak kontaktu z Wnioskodawcami, których projekty mają być realizowane: „Nikt się ze mną nie kontaktował, że mój projekt będzie realizowany w 2017 roku - urząd nie komunikuje tych spraw mieszkańcom, trzeba samemu się dopraszać”,
- „Brak mapowania projektów - umieszczania ich na mapie interaktywnej”,
- „Brak informacji kto ze strony miasta, konkretny urzędnik, za dany projekt odpowiada!”,
- „Odsuwanie realizacji projektu w czasie – zniechęca Wnioskodawców i osoby głoszące na projekty”,
- „Odrzucanie i brak realizacji projektów, które zostały pozytywnie przegłosowane.... Lub trudności z realizacją tych projektów... co mieszkańcy widzą i ich zaangażowanie rozbija się, bo nie widać efektów projektów”,
- W przypadku projektów przesuwanych w czasie lub takich co do których pojawiają się problemy z realizacją zwracano uwagę, że dzieje się to na skutek:
 - „Złe oszacowanie kosztów projektu”,
 - „Wad, niedokładności w procesie oceny merytorycznej projektu (np. brak zgody zarządcy terenu w przypadku projektów „Winnice Poznania”, „Taras widokowy na Ratuszu miejskim”,
 - „Pojawienie się protestów społecznych” (np. w przypadku „Przytuliska” i „Sportowego Golaja” z poprzednich edycji).

Część uczestników ewaluacji (szczególnie Wnioskodawców), dopytywana o ich doświadczenia dotyczące realizacji projektów wskazywała, że:

- „odpowiada im, że ich rola kończy się na wprowadzeniu projektu do budżetu miasta na skutek wygranej w głosowaniu”,
- „zainteresowani mogą bez problemu uzyskać informacje nt. realizacji projektów w wydziałach je realizujących”,
- „część chciałaby móc sama realizować projekty i czerpać z tego satysfakcję (i czasami benefity)”,
- „nie wszystkie wydziały są otwarte na kontakty w sprawie realizacji projektów i się w ich realizację mało angażują, bo to nie są ich projekty, tylko jakieś wrzutki”.

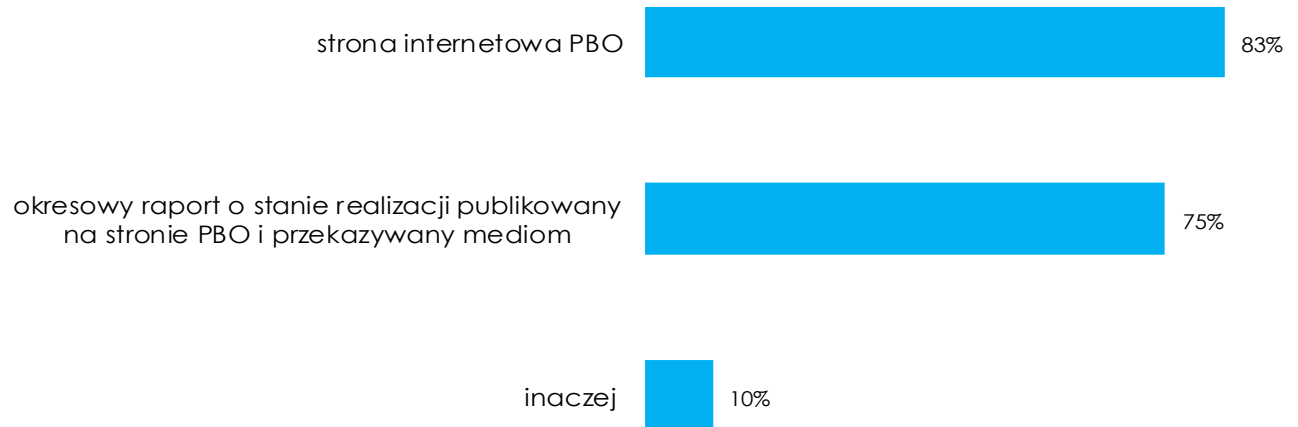
Ponadto sugerowano, żeby:

- „Cała informacja o realizacji powinna być upubliczniana”,
- „Publikować „mapę drogową” i harmonogram realizacji projektów”,
- Wprowadzić taki systemy monitorowania projektów jak w innych miastach – oparty o transparentną publikację danych w internecie na stronie PBO – „publikowanie tych informacji powinno mieć miejsce na stronie www miasta - klikając w dany projekt wiedzielibyśmy co się dzieje”,
- „Uwzględnić przekazywanie RO informacji o tym jaki jest stan realizacji projektów, ...uwzględnić je w procesie realizacji - ich komisje i zespoły nadzorujące projekty realizowane na terenie osiedla ... mieszkańcy powinni tam móc zgłaszać swoje obawy związane z realizacją projektu. Ponadto należy zapewnić udział RO w odbiorach”.

83% interesariuszy instytucjonalnych wskazuje, że dane o realizacji projektów wybranych do realizacji w ramach PBO powinny być publikowane na stronie internetowej PBO, a wg 75% okresowy raport o stanie realizacji powinien być publikowany na stronie PBO i przekazywany mediom

W jaki sposób powinny być podawane dane o realizacji projektów wybranych do realizacji w ramach PBO?

CAWI, N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

Jednostkowe wskazania „inaczej” to:

- „przesyłanie okresowego raportu osiedlom (szczególnie dotyczących ich obszaru)”,
- „należy stworzyć systemu słupów i gablot miejskich, w których m.in. należy zamieszczać informacje o realizacji projektów z poprzedniej edycji dołączaną do informacji o obecnej”,
- „informacja powinna być wyłożona w punktach do głosowania”,
- „podawać w lokalnych mediach”,
- „poprzez gabloty Rad Osiedli”,
- „tablice informacyjne przy obiektach”,
- „na Facebook”,
- „na stronie Urzędu”.

14. Kampania edukacyjno – informacyjna PBO16

Do promocji PBO16 na różnych jego etapach wykorzystano różnego typu narzędzia [1]

Wg danych przekazanych przez Gabinet Prezydenta do promocji PBO16, na poszczególnych jego etapach, wykorzystano następujące narzędzia i kanały komunikacji: spoty telewizyjne i radiowe, konferencje prasowe, informacje w prasie, np. insert do gazety (ulotka), stronę internetową miasta oraz PBO; portale społecznościowe, plakaty i ulotki oraz debaty z mieszkańcami na etapie składania wniosków. Szczegółowe zestawienie prowadzonych działań, przygotowane przez Gabinet Prezydenta, zamieszczamy poniżej.

	Ogółem podczas całego procesu PBO16	Przygotowanie zasad i organizacja PBO16	Opracowywanie wniosków i ich składanie	Weryfikacja i ocena wniosków	Promocja projektów przyjętych do głosowanie	Głosowanie	Ogłoszenie wyników głosowania
1. konferencje prasowe	3 konferencje	rozpoczęcie prac Zespołu PBO		konferencja prasowa dotycząca losowania projektów poddanych pod głosowanie, nr pozycji na liście do głosowania			wyniki głosowania
2. komunikaty w lokalnej prasie	kolportaż wkładki reklamowej Głosu Wielkopolskiego 8 i 11 maja (40 tys.szt.)						
3. reklamy w lokalnej prasie	emisja insertu 24 strony w Gazecie Wyborczej POP 22.05.15 - Miniprzewodnik						
4. komunikaty, audycje w lokalnej telewizji,			"Telewizyjna Mapa Marzeń" 30.05-3.06.15 5 audycji każda do 3 minut + 15 emisji powtórkowych na antenie regionalnej TVP. 5 informacji w Teleskopie z przebiegu akcji edukacyjnej oraz 20 audycji (5+15) na antenie TVP Stream -			25.09.-30.09.15 - realizacja audycji w TVP regionalnej pt. "Głosowanie PBO16" - emisja 20 audycji od 1.10.-10.10.15	
5. reklamy w lokalnej telewizji						telewizja WTK - 35 spotów od 6-12.10.15 (w tym w 21 emisji Prime Time)	
6. reklamy w lokalnych rozgłośniach radiowych						spoty reklamowe na antenie Radio Eska (68) oraz Vox FM (68)- od 1-12.10.15(44 spoty pn-pt, 24 spoty sob.ndz.)	
						spot reklamowy 50 emisji od 8.10.-12.10.15 - Radio Merkury,	

Do promocji PBO16 na różnych jego etapach wykorzystano różnego typu narzędzia [2]

	Ogółem podczas całego procesu PBO16	Przygotowanie zasad i organizacja PBO16	Opracowywanie wniosków i ich składanie	Weryfikacja i ocena wniosków	Promocja projektów przyjętych do głosowanie	Głosowanie	Ogłoszenie wyników głosowania
7.	reklamy w lokalnych rozgłośniach radiowych					spot reklamowy 50 emisji od 8.10.-12.10.15 - Radio Merkury,	
8.	informacje na lokalnych portalach internetowych	ogólne bieżące informacje dotyczące przebiegu PBO na facebooku					
9.	informacje na portalach Rad Osiedli	Rady zamieszczały we własnym zakresie i promowały projekty	Rady zamieszczały we własnym zakresie i promowały projekty	Rady zamieszczały we własnym zakresie i promowały projekty	Rady zamieszczały we własnym zakresie i promowały projekty	Rady zamieszczały we własnym zakresie i promowały głosowanie	Rady zamieszczały wyniki we własnym zakresie
9.	informacje na portalach NGO	NGO we własnym zakresie promowały projekty	NGO we własnym zakresie promowały projekty	NGO we własnym zakresie promowały projekty	NGO we własnym zakresie promowały projekty	NGO we własnym zakresie promowały i promowały głosowanie	NGO we własnym zakresie zamieszczały wyniki
10.	reklamy na lokalnych portalach internetowych		epoznan.pl - 4.05-14.06 billboard rotacja 4 emisje tygodniowo oraz poznan.wyborcza.pl - od 5.05-20.05 board			billboard rekl.kampanii PBO - rotacja 4 reklamy od 28.09-4.10.15 strona główna epoznan.pl oraz rotacja 3 reklamy od 5.10-11.10.15 strona wiadomości	
11.	ulotki wręczone w różnych punktach miasta	punkty konsultacyjno-informacyjne (6-14 czerwiec dwa dni w soboty i dwa dni w niedziele na Placu Wolności oraz podczas Targu Śniadaniowego w Parku Wodniczki oraz w parku Kasprówicza			Na wniosek Urzędu drukowano plakaty i ulotki Wnioskodawcom. Celem było promowanie projektu i PBO16. Drukowano i kolportowano ulotki jak głosować i gdzie. Plakaty były także dostępne na stronie internetowej PBO do wydruku lub załączenia pliku na portalu społecznościowym przez Wnioskodawcę. Ulotki były także dostępne w punktach do głosowania. Ulotki były kolportowane także w "Tytułce seniora"	ulotki informacyjne dot. zasad głosowania	
12.	plakaty/ ogłoszenia w różnych punktach miasta	Rady Osiedla rozdystrybuowały plakaty zapraszające na debaty w dzielnicach dotyczące zasad, przebiegu i głosowania PBO					
13.	plakaty/ ogłoszenia w urzędach/ instytucjach na terenie miasta	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
14.	broszura PBO16	Miniprzewodnik PBO - 70 tys. egz.					

Do promocji PBO16 na różnych jego etapach wykorzystano różnego typu narzędzia [3]

	Ogółem podczas całego procesu PBO16	Przygotowanie zasad i organizacja PBO16	Opracowywanie wniosków i ich składanie	Weryfikacja i ocena wniosków	Promocja projektów przyjętych do głosowania	Głosowanie	Ogłoszenie wyników głosowania
15.	plakaty PBO16	przy każdym punkcie konsultacyjnym oraz koszulki z logo PBO dla ankietowanych mobilnych				przy każdym punkcie głosowania oraz koszulki z logo PBO dla ankietowanych mobilnych	
16.	billboardy	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
17.	poczta listowna	brak					
18.	strony www miasta	szczegółowe bieżące informacje dotyczące zasad, przebiegu i głosowania PBO	szczegółowe bieżące informacje	szczegółowe bieżące informacje	szczegółowe bieżące informacje	szczegółowe bieżące informacje	szczegółowe bieżące informacje
19.	e-mailem bezpośrednio na skrzynki interesariuszy	na każdym etapie informowanie wnioskodawców, bieżące informacje	informowanie wnioskodawców, bieżące informacje	informowanie wnioskodawców, bieżące informacje	informowanie wnioskodawców, bieżące informacje	informowanie wnioskodawców, bieżące informacje	informowanie wnioskodawców, bieżące informacje
20.	portale społecznościowe	tak	tak	tak	tak	tak	tak
21.	eventy dedykowane wyłącznie PBO	brak	brak	brak	brak	brak	brak
22.	eventy związane z PBO16 w trakcie innych imprez - jakie w trakcie jakich imprez	brak	brak	brak	brak	brak	brak
23.	spotkania informacyjne/warsztaty organizowane na osiedlach	spotkanie Prezydenta z mieszkańcami oraz przedstawicielami Rad Osiedli 14 maja 2015 w ramach debat					
24.	spotkania informacyjne/warsztaty organizowane w dzielnicach	punkty konsultacyjno-informacyjne (6-14 czerwca dwie soboty i dwie niedziele na Placu Wolności oraz podczas Targu Śniadaniowego w Parku Wodniczki oraz w Parku Kasprowicza					

Do promocji PBO na różnych jego etapach wykorzystano różnego typu narzędzia [4]

	Ogółem podczas całego procesu PBO16	Przygotowanie zasad i organizacja PBO16	Opracowywanie wniosków i ich składanie	Weryfikacja i ocena wniosków	Promocja projektów przyjętych do głosowania	Głosowanie	Ogłoszenie wyników głosowania
25.	informacje przekazywane dla rodziców dzieciom w szkole / przedszkolu	kampania informacyjna przeprowadzona w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dot. zasad PBO					
26.	ogłoszenia w parafii	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
27.	ogłoszenia na uczelni	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
28.	Debaty z mieszkańcami	spotkania z mieszkańcami - debaty dotyczące zasad, przebiegu i głosowania PBO. Średnia frekwencja wynosiła 5-8 osób. Ale np. na debacie "Amarancie" było ok. 30 osób					
29.	w inny sposób:					koszulki oraz balony z podziałem kolorowym na projekty dzielnicowe i ogólnomiejskie, wydawane każdemu projektodawcy celem promocji projektu	
30.	w inny sposób:	Biuro Informacji Teleinformatycznej- od 18.06-30.09.15 udzielanie wstępnych informacji i przekierowywanie połączeń do wydz.merytorycznych					
30.	w inny sposób:	Wysyłanie inofrmacji do mediów na wszystkich etapach realizacji projektu przez Biuro Prasowe					

Wszystko
o Poznańskim Budżecie Obywatelskim
na rok 2016

Mini-przewodnik
Poznań 2015

POZnań

Mini-przewodnik 2015

Co to jest budżet obywatelski?

Budżet obywatelski to proces, w trakcie którego mieszkańcy lokalnej wspólnoty bezpośrednio decydują o tym jak rozdisponować część publicznego budżetu.

Jest to więc narzędzie, które pozwala Tobie zgłaszać, dyskutować i wdrażać w życie projekty na rzecz mieszkańców i miasta, w którym żyjesz.

WAŻNE! Kluczowym elementem dobrego budżetu obywatelskiego nie jest jego suma, ale stopień włączenia mieszkańców w jego tworzenie. Dlatego tak istotny jest Twój udział w spotkaniach, debatach i dyskusjach organizowanych w jego ramach.

Skąd biorą się pieniądze na budżet obywatelski?

Budżet obywatelski to publiczne pieniądze, o których decydują mieszkańcy. Nie są to dodatkowe środki, lecz konkretne kwoty, które stają się częścią pełnego budżetu miasta. W tym roku, w całym Poznaniu, do dyspozycji będzie 15 milionów złotych.

Dlaczego warto uczestniczyć w jego tworzeniu?

Budżet obywatelski to wyjątkowa okazja do rzeczywistego i bezpośredniego współdecydowania o tym na co zostanie wydana część budżetu miejskiego. Daje on możliwość zgłaszania i promowania własnych ciekawych pomysłów na rzecz mieszkańców, które przyczynią się do poprawienia funkcjonowania nie tylko własnej dzielnicy, ale i całego miasta.

Kto może wziąć w nim udział?

W Poznańskim Budżecie Obywatelskim może wziąć każdy mieszkaniec Poznania, który ukończył 16 rok życia niezależnie od zameldowania. Jeżeli chcesz się zaangażować i chcesz się włączyć w decydowanie o części budżetu miasta, to budżet obywatelski jest właśnie dla Ciebie!

Poznański Budżet Obywatelski

Przykłady:

Jestem studentem poznańskiej uczelni, ale z powodu obowiązków na uczelni nie zdołałem jeszcze zameldować się w Poznaniu. **Taki!**

Przyjechałem do Poznania kilka(nastu) lat temu w poszukiwaniu pracy/za miłością mojego życia, ale nigdy nie zdecydowałem się na melników w Poznaniu. Czy mogę brać udział w PBO? **Taki!**

Przeżyłem lata mieszkałem w Poznaniu, ale od jakiegoś czasu przeprowadziłem się do podpoznańskiej gminy. Nadal jednak czuję się poznanianinem. Czy mogę brać udział w PBO? **Taki!**

Płacę podatki w Poznaniu, chociaż nie jestem tu zameldowany. Czy mogę brać udział w PBO? **Taki!**

Jak włączyć się w budżet obywatelski?

Udział w Poznańskim Budżecie Obywatelskim to nic trudnego! Masz kilka sposobów na włączenie się w jego tworzenie:

- Możesz wziąć aktywny udział w debatach z mieszkańcami.
- Możesz zgłosić swój własny projekt.
- Możesz zagłosować na najlepsze i najbardziej potrzebne projekty.

Co to jest projekt do budżetu obywatelskiego?

Nie byłoby Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego, gdyby nie ciekawe i potrzebne pomysły mieszkańców. W PBO zgłaszać można projekty, które dotyczą najważniejszych sfer naszego życia: sportu, rekreacji, edukacji, kultury, komunikacji, ochrony środowiska, pomocy społecznej, przestrzeni publicznej, zieleni miejskiej, itp.

Formularz zgłoszeniowy z opisem pomysłu na projekt do budżetu obywatelskiego i wszystkimi niezbędnymi załącznikami można złożyć od 5 maja do 17 czerwca 2015 r.

projekt ogólnomijski
nr 26

Trener Osiedlowy i Senioralny - darmowe zajęcia rekreacyjne dla mieszkańców Poznania
(koszt: 1 390 000 PLN)

GŁOSUJ OD 1 DO 12 PAŹDZIERNIKA

POZnań

www.poznan.pl/budzetobywatelski

Poznański Budżet Obywatelski na rok 2016

Zapraszamy na dyskusję o inwestycjach w Twojej dzielnicy!

Data: _____ Miejsce: _____ Godzina: _____

Lepsze miasto wymaga pomysłów. Weź budżet w swoje ręce.

1. Zgłaszaj projekty 05.05-17.06
2. Weź udział w debatach i spotkaniach: maj - czerwiec
3. Głosuj 01-12.10
4. Korzystaj 2016

Poznański Budżet Obywatelski na rok 2016

Zapraszamy na dyskusję o inwestycjach w Twojej dzielnicy!

Data: _____ Miejsce: _____ Godzina: _____

Lepsze miasto wymaga pomysłów. Weź budżet w swoje ręce.

1. Zgłaszaj projekty 05.05-17.06
2. Weź udział w debatach i spotkaniach: maj - czerwiec
3. Głosuj 01-12.10
4. Korzystaj 2016

Poznański Budżet Obywatelski na rok 2016

Zapraszamy na dyskusję o inwestycjach w Twojej dzielnicy!

Data: _____ Miejsce: _____ Godzina: _____

Lepsze miasto wymaga pomysłów. Weź budżet w swoje ręce.

1. Zgłaszaj projekty 05.05-17.06
2. Weź udział w debatach i spotkaniach: maj - czerwiec
3. Głosuj 01-12.10
4. Korzystaj 2016

Poznański Budżet Obywatelski na rok 2016

Zapraszamy na dyskusję o inwestycjach w Twojej dzielnicy!

Data: _____ Miejsce: _____ Godzina: _____

Lepsze miasto wymaga pomysłów. Weź budżet w swoje ręce.

1. Zgłaszaj projekty 05.05-17.06
2. Weź udział w debatach i spotkaniach: maj - czerwiec
3. Głosuj 01-12.10
4. Korzystaj 2016

Poznański Budżet Obywatelski na rok 2016

Zapraszamy na dyskusję o inwestycjach w Twojej dzielnicy!

Data: _____ Miejsce: _____ Godzina: _____

Lepsze miasto wymaga pomysłów. Weź budżet w swoje ręce.

1. Zgłaszaj projekty 05.05-17.06
2. Weź udział w debatach i spotkaniach: maj - czerwiec
3. Głosuj 01-12.10
4. Korzystaj 2016

Konferencje prasowe, prezentacja „Nowe zasady PBO16” na spotkaniach, reklama na epoznan.pl, dane kontaktowe do kluczowych jednostek merytorycznych i bezpośredni kontakty z nimi

Nowe zasady!

MIEJSKA PRACOWNIA URBANISTYCZNA
– miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
tel. 61/ 845 50 00

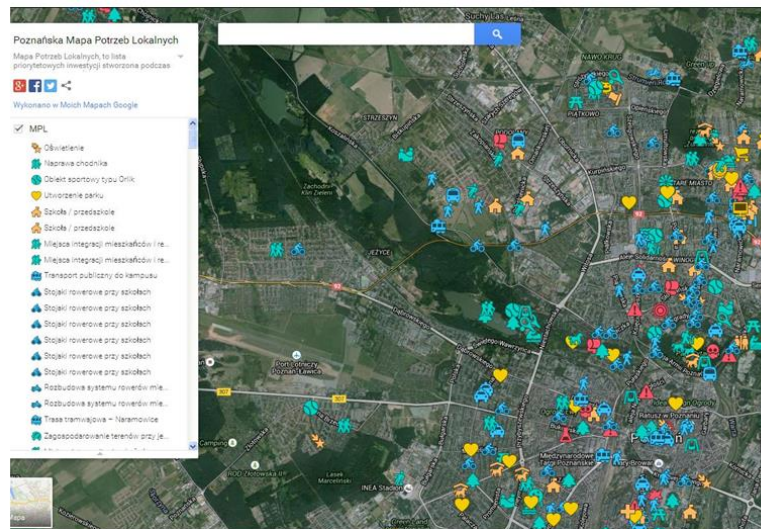
WYDZIAŁ GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI
– własności gruntu
tel. 61/878 51 22

WYDZIAŁ SPORTU
– imprezy sportowe, inwestycje dot. obiektów sportowych
tel. 61/ 878 55 09

WYDZIAŁ KULTURY
– wydarzenia kulturalne, projekty artystyczne
tel. 61/ 878 54 56

WYDZIAŁ OŚWIATY
– obiekty oświatowe, projekty edukacyjne
tel. 61/878 43 11

WYDZIAŁ TRANSPORTU I ZIELENI
– zieleń miejska, infrastruktura drogowa (ścieżki rowerowe),
transport publiczny, parkingi
tel. 61/878 41 65

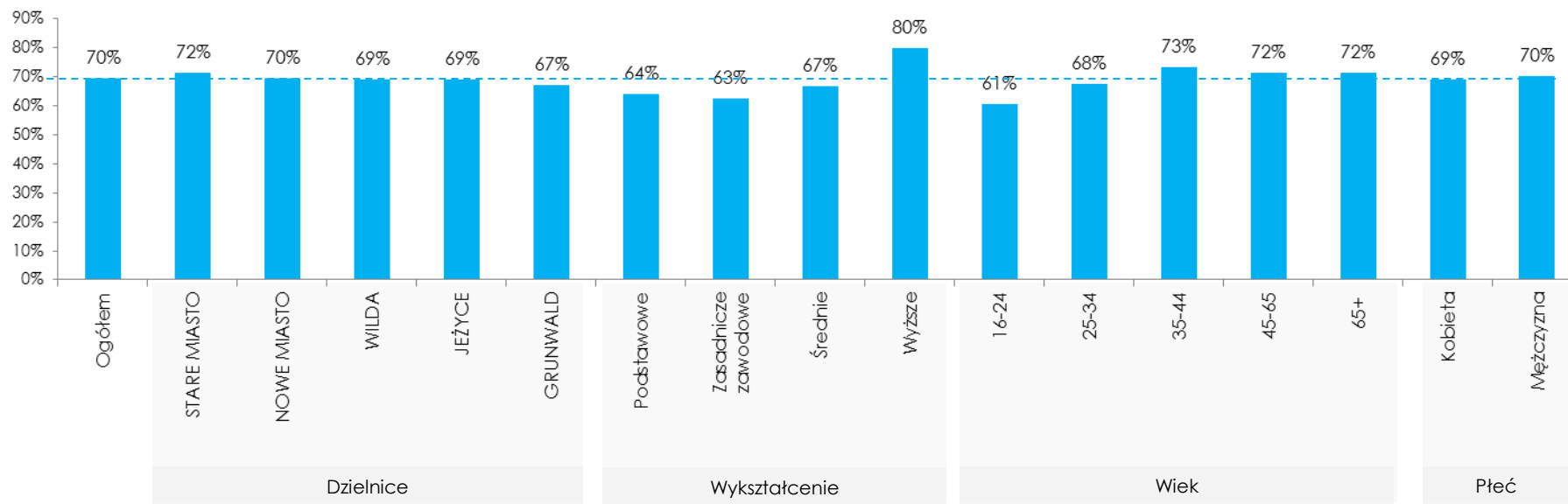

www.poznan.pl/budzetobywatelski

Działania komunikacyjne prowadzone na rzecz PBO16 oraz w latach poprzednich przyniosły pozytywny efekt, bowiem 70% ogółu poznaniaków deklaruje, że słyszało o Poznańskim Budżecie Obywatelskim. Nadal jednak jest spory odsetek (30%) deklarujących, że o nim nie słyszało – to grupa stanowiąca szansę i wyzwanie dla działań komunikacyjnych na rzecz PBO

- PBO jest najlepiej znany osobom z wykształceniem wyższym, w wieku 24 +.
- Natomiast słabiej znają PBO osoby z wykształceniem podstawowym, zawodowym i średnim, w wieku do 35 lat (ale szczególnie do 24 lat).

Czy słyszał(a) Pan(i) o Poznańskim Budżecie Obywatelskim? CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania

Internet, telewizja, prasa i radio to najważniejsze źródła wiedzy o PBO16. W trakcie dyskusji ewaluacyjnych zwracano uwagę, że kluczem do sukcesu w komunikacji na rzecz PBO jest wykorzystanie różnych kanałów i narzędzi komunikacji dostosowanych do specyficznych potrzeb różnych grup docelowych

Jeśli słyszał(a) Pan(i) o Poznańskim Budżecie Obywatelskim, proszę wskazać skąd się Pan(i) o nim dowiedział(a)?
CATI, reprezentatywna próba 262 mieszkańców Poznania

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Głosował w PBO16		Dzielnica				
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	Tak	Nie	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JĘZYCE	GRUNWALD
N=	262	143	119	24	41	112	85	26	65	59	42	70	116	146	74	66	28	37	56
z internetu	39%	36%	42%	28%	32%	35%	50%	39%	55%	46%	33%	21%	44%	35%	47%	38%	43%	32%	31%
z telewizji	26%	29%	22%	30%	34%	30%	15%	19%	17%	24%	19%	42%	19%	31%	23%	29%	31%	23%	25%
z prasy	17%	12%	22%	17%	12%	23%	11%	16%	8%	10%	21%	29%	19%	15%	12%	14%	18%	28%	18%
z radia	15%	13%	17%	24%	14%	16%	11%	11%	16%	18%	0%	22%	12%	17%	10%	13%	18%	19%	20%
z ulotki	10%	9%	11%	3%	5%	13%	10%	6%	6%	11%	18%	10%	11%	9%	11%	7%	13%	7%	13%
z mediów społecznościowych (np. facebooka)	10%	8%	12%	8%	7%	7%	15%	9%	19%	9%	5%	5%	13%	7%	11%	10%	9%	10%	9%
ze strony www miasta	7%	7%	6%	0%	9%	4%	12%	6%	7%	11%	7%	4%	7%	6%	8%	7%	5%	5%	6%
z plakatu	6%	8%	4%	0%	3%	7%	8%	4%	4%	9%	8%	4%	6%	6%	6%	8%	2%	8%	4%
nie pamiętam/trudno powiedzieć	6%	8%	3%	0%	6%	5%	9%	0%	2%	6%	11%	8%	4%	7%	11%	0%	4%	5%	7%
od rodziny	4%	5%	2%	8%	0%	2%	7%	0%	4%	2%	4%	6%	6%	2%	4%	0%	2%	3%	8%
od sąsiadów	3%	4%	3%	0%	4%	4%	3%	4%	3%	3%	4%	3%	5%	2%	2%	4%	2%	10%	0%
ze szkoły	2%	3%	0%	8%	0%	1%	1%	11%	0%	2%	0%	0%	3%	1%	0%	3%	0%	0%	4%
ze spotkania z mieszkańcami	2%	2%	1%	0%	0%	2%	2%	0%	2%	4%	0%	0%	2%	1%	0%	5%	0%	1%	0%
z Kościoła	1%	2%	1%	0%	3%	2%	0%	0%	0%	2%	2%	2%	2%	1%	2%	2%	3%	0%	0%

Lokalne media oraz portale internetowe i komunikacja e-mailowa to najbardziej preferowane kanały komunikacji o PBO. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że mieszkańcy Poznania oczekują wielokanałowej komunikacji na temat PBO dostosowanej do specyficznych potrzeb różnych grup docelowych, co prezentuje zamieszczone poniżej zestawienie

W jaki sposób chciał(a)by Pan(i) być informowany(a) o Poznańskim Budżecie Obywatelskim? CATI, reprezentatywna próba 395 mieszkańców Poznania

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Słyszał(a) o PBO		Głosował w PBO16		Dzielnica				
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	Tak	Nie	Tak	Nie	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JĘZYCE	GRUNWALD
N=	395	213	181	38	68	173	116	45	104	86	60	99	275	116	123	153	111	98	42	57	87
poprzez komunikaty w lokalnej telewizji	42%	43%	40%	38%	34%	42%	47%	30%	27%	41%	51%	57%	41%	43%	36%	45%	51%	32%	39%	38%	44%
poprzez informacje na lokalnych portalach internetowych	41%	39%	44%	31%	38%	41%	47%	38%	46%	52%	46%	27%	40%	43%	39%	41%	49%	40%	48%	36%	34%
poprzez komunikaty w lokalnej prasie	35%	36%	33%	32%	29%	33%	41%	24%	26%	34%	42%	44%	37%	29%	39%	36%	35%	37%	36%	38%	29%
e-mailem na pana/i skrzynkę	31%	26%	36%	27%	19%	30%	40%	36%	35%	29%	44%	17%	33%	23%	32%	35%	45%	31%	22%	20%	24%
poprzez komunikaty w lokalnych rozgłoszeniach radiowych	29%	25%	33%	16%	34%	26%	35%	15%	29%	32%	34%	30%	30%	24%	27%	33%	40%	23%	26%	25%	26%
ze strony www miasta,	28%	25%	33%	14%	21%	31%	34%	30%	24%	33%	36%	23%	29%	25%	32%	27%	31%	33%	30%	23%	22%
poprzez portale społecznościowe	23%	22%	25%	24%	14%	21%	32%	21%	26%	18%	35%	19%	22%	23%	26%	19%	30%	29%	27%	15%	13%
poprzez ulotki wręczone w różnych punktach miasta	21%	23%	18%	17%	22%	20%	22%	9%	14%	29%	31%	20%	20%	23%	26%	15%	20%	24%	14%	17%	23%
poprzez plakaty/ ogłoszenia w różnych punktach miasta	19%	19%	19%	15%	19%	17%	23%	16%	18%	22%	28%	14%	19%	19%	23%	16%	24%	24%	12%	16%	13%
poprzez pocztę listownią	14%	13%	15%	25%	14%	10%	16%	4%	10%	11%	26%	17%	12%	16%	13%	12%	13%	20%	13%	9%	11%
poprzez plakaty/ ogłoszenia w urzędach/ instytucjach na mieście	12%	12%	12%	5%	12%	11%	15%	10%	11%	16%	18%	7%	11%	15%	10%	11%	18%	13%	3%	9%	9%
na spotkaniach informacyjnych / warsztatach organizowanych na Pana/i osiedlu	12%	10%	14%	14%	8%	9%	17%	5%	8%	13%	21%	11%	11%	13%	10%	11%	16%	14%	9%	6%	8%
z billboardów	11%	8%	14%	8%	5%	12%	13%	9%	14%	11%	16%	4%	9%	13%	10%	9%	16%	16%	2%	5%	6%
poprzez informacje przekazywane dla rodziców dzieciom szkole / przedszkolu	9%	10%	8%	4%	5%	8%	15%	5%	9%	7%	19%	6%	8%	10%	9%	7%	15%	10%	5%	3%	7%
poprzez ogłoszenia w parafii	8%	6%	10%	2%	3%	9%	10%	2%	5%	11%	19%	3%	7%	10%	7%	6%	12%	9%	9%	4%	3%
żadne z powyższych	1%	1%	1%	0%	0%	2%	0%	1%	0%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	2%	0%	1%
nie wiem / trudno powiedzieć	1%	1%	1%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	1%	0%	0%	2%	0%	3%	0%	0%	0%
nie potrzebuję takich informacji, nie interesuję się tematem PBO	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%

81% badanych mieszkańców Poznania wskazuje, że spotkania urzędników z mieszkańcami na etapie zgłaszania projektów do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego są potrzebne. Odmiennego zdania jest 17%.

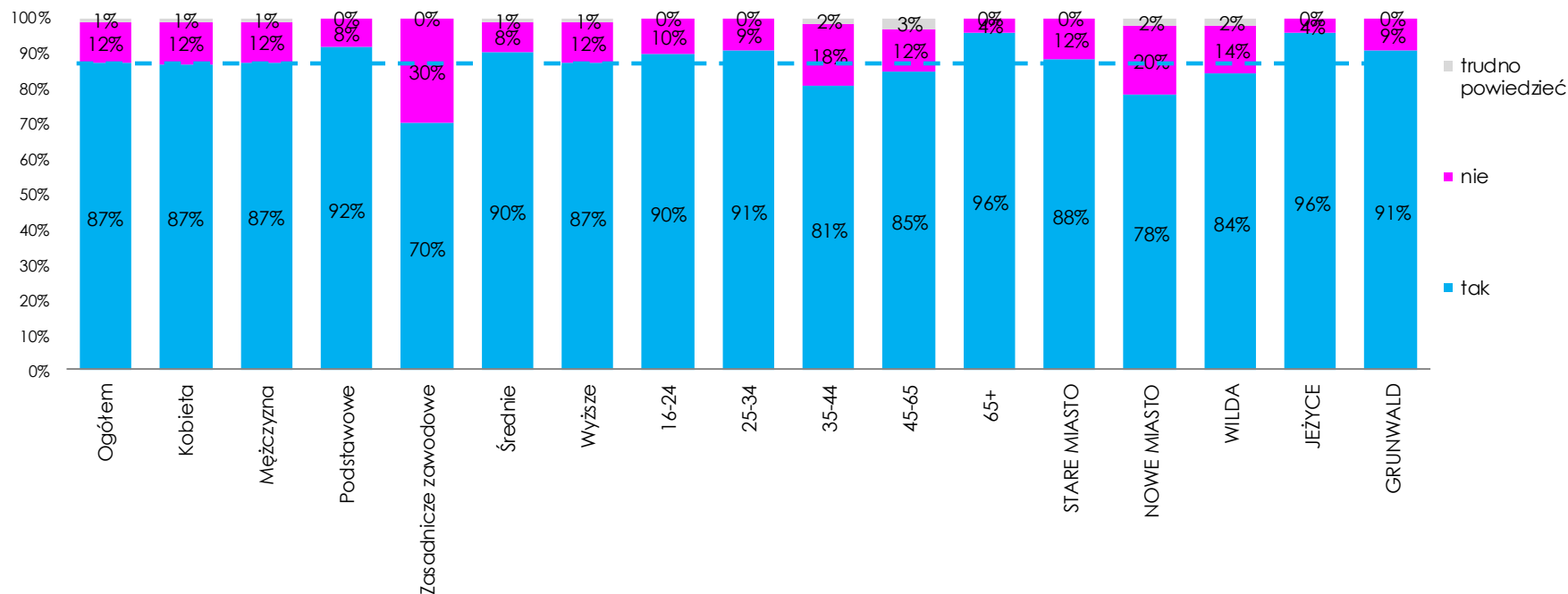
Czy Pana (i) zdaniem spotkania urzędników z mieszkańcami na etapie zgłaszania projektów do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego są potrzebne?

CATI, reprezentatywna próba 400 mieszkańców Poznania

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Słyszał(a) o PBO		Głosował w PBO16		Dzielnica				
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	Tak	Nie	Tak	Nie	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JĘZYCE	GRUNWALD
N=	400	215	185	40	68	176	116	48	105	86	61	101	278	119	125	154	113	99	43	59	87
trudno powiedzieć	2%	1%	3%	0%	1%	3%	2%	2%	1%	2%	3%	4%	3%	0%	3%	3%	1%	3%	3%	3%	2%
zdecydowanie nie	4%	4%	5%	3%	4%	3%	7%	2%	4%	6%	5%	4%	5%	4%	8%	2%	6%	3%	5%	2%	6%
raczej nie	13%	13%	13%	13%	16%	11%	13%	12%	15%	13%	11%	11%	14%	10%	17%	11%	14%	12%	8%	14%	12%
raczej tak	49%	51%	46%	50%	60%	47%	45%	55%	45%	42%	54%	52%	47%	53%	38%	55%	41%	51%	51%	56%	50%
zdecydowanie tak	32%	31%	33%	35%	19%	36%	33%	29%	34%	37%	28%	30%	32%	32%	34%	30%	37%	31%	34%	25%	30%
Zdecydowanie i raczej TAK	81%	82%	79%	84%	79%	82%	78%	84%	79%	79%	82%	81%	79%	85%	72%	84%	79%	82%	85%	81%	79%

87% głoszących w PBO16 jest zdania, że Rady Osiedli powinny organizować spotkania z mieszkańcami na temat tego, co warto zrobić w ramach PBO na osiedlu/w dzielnicy, a 12% jest temu przeciwnie

Czy Pana(i) zdaniem w Poznańskim Budżecie Obywatelskim Rady Osiedli powinny organizować spotkania z mieszkańcami na temat tego co warto zrobić w ramach PBO na osiedlu/ w dzielnicy? CATI, głoszący w PBO2016, N=197

42% interesariuszy instytucjonalnych pozytywnie oceniło kampanię informacyjno - edukacyjną prowadzoną przed, w trakcie i po zakończeniu PBO16, a 43% oceniło ją jako średnią, a 11% ma negatywną opinię

Jak ogólnie ocenia Pan/i zeszłoroczną KAMPANIĘ INFORMACYJNO - EDUKACYJNĄ prowadzoną przed, w trakcie i po zakończeniu zeszłorocznej edycji Poznańskiego Budżet Obywatelskiego 2016?
CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Za silne strony kampanii informacyjno–edukacyjnej prowadzonej na rzecz PBO16 uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali:

- „Ogólnie dobre informowanie mieszkańców o PBO2016, plakaty, biuletyn miejski... Mnogość działań informacyjnych - media, koszulki, balony”,
- „Mini - Przewodnik po Budżecie Obywatelskim” - ...insert broszur ok., ale w piątki bo jest program TV”,
- „Wzorce plakatów promocyjnych udostępniane Wnioskodawcom , Radom Osiedli - automatyczny plakat”,
- aktywną promocję w telewizji regionalnej:
 - „Telewizyjna Mapa Marzeń - spoty telewizyjne”,
 - „Dobre były te materiały w Teleskopie”,
- „Debaty - spotkania z mieszkańcami, że jednak były pomimo niskiej frekwencji...”,
- „Warsztaty/spotkania w szkołach (w 5 szkołach były zorganizowane prezentacje i zachęcenie młodzieży do składania wniosków)”,
- „Spotkania z mieszkańcami - czy dany projekt ma sens czy nie”,
- „Punkty konsultacyjno – informacyjne. Punkty konsultacyjne - na Targach Śniadaniowych”,
- Aktywna promocja w internecie, w tym „bannery na www.epoznan.pl i w Gazecie Wyborczej”,
- „Otwartość na ewaluację i na krytykę”,
- „Przejrzysta strona internetowa PBO”,
- „To że udało się ugruntować w świadomości mieszkańców, że jest coś takiego jak PBO”.

Według uczestników spotkań ewaluacyjnych, kampania informacyjno–edukacyjna na rzecz PBO16 miała wiele słabych punktów, w tym mały zasięg, brak charakteru ciągłego, panował w niej chaos i brakowało dokładnego targetowania działań

Za słabe strony kampanii informacyjno – edukacyjnej prowadzonej na rzecz PBO16 uczestnicy spotkań ewaluacyjnych uznali:

- „Brak całościowej strategii promocji PBO”,
- „ Brak działań regularnych, podtrzymujących zainteresowanie mieszkańców... Kiedy w mediach mówi się o budżecie? Na chwilę przed składaniem wniosków i potem, jakie wnioski zostały wybrane przy głosowaniu”,
- „ Słaba reklama, dużo osób nie wiedziało, że w ogóle coś takiego jak PBO jest i z czym to zjeść... Małe zaangażowanie mieszkańców, brak informacji na temat samego budżetu, nie dotarły do wszystkich. Zainteresowani wiedzieli, a normalni mieszkańcy nie”,
- „ Bardzo wiele rzeczy trzeba poprawić, miałem wrażenie jakby ten budżet obywatelski był robiony po raz pierwszy... panował chaos informacyjny w zakresie zasad PBO oraz na poszczególnych etapach procesu – szczególnie na etapie głosowania (brak spójnej informacji o sposobie głosowania, gdzie, jak i na ile projektów)”,
- „Organizację debat daleko do miejsc zamieszkania dużej części ludzi, ich mała liczba, co w efekcie dało... niską frekwencję na spotkaniach – debatach osiedlowych”,
- „Brak organizacji Dnia Budżetu Obywatelskiego we wrześniu”,
- „Brak animacji targetowanej dla grup”,
- „Brakowało plakatów (billboardów)”,
- „Brak wiedzy Rad Osiedli, kiedy i o czym mogą informować oraz jak to robić efektywnie”,
- „Brak komunikacji po zrealizowaniu danych projektów”,
- „Nazwa PBO16 nie do końca pokrywa się z terminem realizacji projektu”,
- „Nie podobały się plakaty – ale to rzecz gustu”. Wg części badanych były silną częścią systemu identyfikacji i promocji PBO.

Proponowane zmiany w kampanii informacyjno–edukacyjnej na rzecz PBO wg uczestników spotkań ewaluacyjnych [1]

W odniesieniu do kampanii informacyjno – edukacyjnej prowadzonej na rzecz PBO uczestnicy spotkań ewaluacyjnych wskazywali na konieczność wprowadzenia następujących zmian i modyfikacji:

1. Stworzenie spójnej rocznej i wieloletniej strategii komunikacji dla PBO w oparciu o cele PBO:

- „Stworzenie spójnej, rocznej i wieloletniej strategii komunikacji dla PBO w oparciu o cele PBO”,
- „Stworzenie strategii informacyjnej, promocyjnej, czytelne wydzielenie budżetu promocyjnego PBO”,
- „Spójna komunikacja zasad PBO”,
- „Trzymanie się ustalonego harmonogramu”.

2. Zaangażowanie różnych interesariuszy i budowanie komunikacji dopasowane do grup docelowych:

- „W sposób przemyślany angażować różne grupy interesariuszy:
 - „„Dzieci i młodzież” - ich własny Młodzieżowy Budżet Obywatelski, specjalna komunikacja dla nauczycieli wraz z gotowymi materiałami pozwalającymi prowadzić lekcje”,
 - „Seniorów”,
 - „Studenci – stanowią dużą część mieszkańców, chcemy aby tutaj zostali, rozwijali miasto, pokazujemy że nam na nich zależy ... PBO może być formą realizacji ich grupowych potrzeb, wolontariatu i zdobywania praktycznych umiejętności, praktyki zawodowej (kierunki społeczne, ekonomiczne, plastyczne, społeczne, etc.),”
 - „Tak samo z działkowcami, przecież ogrodów w Poznaniu mamy 88, tych należących do PZD, no i kilka stowarzyszeń, które wyszły z PZD. 17 tysięcy działek, licząc po jednym członku, to jest ok.20 tysięcy osób, a jak policzymy rodziny to jest 40 tysięcy. Oni nie są świadomi, że ich organizacja świadczy usługę publiczną, czyli zastępuje państwo”,
 - „Rodzice dzieci - pomagają swoim pociechom realizować ich pomysły – i dzięki temu angażują się w PBO”,
 - „Organizacje powinny same prowadzić punkty do głosowania”,
 - „UKS-y mogą budować lokalne projekty sportowe”,
 - „No i takich grup można by wymieniać wiele...”,
 - „Zaangażować Rady Osiedlowe... „Na pewno korzystają państwo z gazetek osiedlowych. Osiedli jest 42. Gazetek jest 16-18 i można dotrzeć do nich, a potem do mieszkańców... Spróbować do rad osiedlowych podrzucić plakaty, żeby wywiesili w gablotach, często tam te materiały są niewymieniane, to by mieli kolorowe plakaty. No rady osiedli, to by mogły pomóc. Jest Porozumienie Rad Osiedlowych”,
- „To ma być formuła otwarta, a nie pakowanie się w jakieś Rady Osiedla (odpowiedź na propozycje spotkań/debat informacyjnych)”,
- „Bardziej zachęcające plakaty i hasła - Współtwórz swoją dzielnicę”,
- „Na stronie internetowej powinien pojawić się nr telefonu do urzędnika z wydziału, który będzie zajmował się tym projektem”,
- „Współpraca z miejscowymi parafiami”,
- „Nigdy wszyscy nie będą zaangażowani - dlatego dążyć do tego, żeby wszyscy”.

Proponowane zmiany w kampanii informacyjno–edukacyjnej na rzecz PBO wg uczestników spotkań ewaluacyjnych [2]

3. Media relations:

- „Dotarcie do mediów lokalnych - gazetki osiedlowe”,
- „Cykliczne konferencje prasowe”,
- „Dobre materiały dla dziennikarzy”.

4. Aktywizacja młodzieży (edukacja):

- „Powinno się mówić o PBO w szkołach na lekcjach WOS-u... „Materiały wysyłane celowo do nauczycieli WOS-u w szkołach średnich”,
- „Edukować przez Youtube, fajne filmiki i znane agencje promocyjne”,
- „Wolontariat zachęcający do Budżetu Obywatelskiego”,
- „Może w szkołach, przedszkolach rodziców informować - jako lekcje wychowawcze”.

5. Aktywizacja Seniorów:

- „...Seniorzy - to znaczący potencjał, który trzeba zaktywizować, pomóc wejść w PBO - uniwersytety trzeciego wieku, działkowcy, organizacje przykościelne, konferencje i imprezy dla seniorów, etc.”,
- „Trzeba ich przekonać, że mogą na swoje aktywności zdobyć pieniądze”,
- „Kluby seniora, których jest 50 i więcej, żeby miały wyraźny status i mogły startować, to by już coś było. One są nieświadome, że mogą startować. Często z jednym klubem skojarzone jest 50-100-200 osób, które przychodzą w celach towarzyskich. I jak jest lider kreatywny, to tam dzieją się różne ciekawe rzeczy”,
- „Tutaj Miejska Rada Seniorów zrobiła spotkanie z przedstawicielami klubów seniora i przyszło 110 osób, sala była pełniutka ... Jest strona Miejskiej Rady Seniorów”,
- „Można też wykorzystać CIS (Centrum Inicjatyw Senioralnych), który się częściej spotyka. Można przez te fora CISowskie informować. Zrobić spotkanie o tym, jak pieniądze pozyskać. Można przez RO, ale tam trudniej te pieniądze uzyskać, bo trzeba wcześniej zaplanować”,
- „9 maja w Sali Malinowej będziemy mieli spotkanie z kotami emerytów, to jest okazuje się zupełnie odmienna sieć. Tam były kluby seniora, a czasem przy parafiach, osiedlach powstają kluby seniora. A tu jest sieć 19 klubów, do których należy 3000 członków, emerytów, rencistów i to jest ten PZERil, organizacja PRL-owska, ale to jest mocne uproszczenie”,
- „Są Uniwersytety III Wieku, jest ich 6 w Poznaniu, one skupiają około 4,5-5 tysięcy osób. Gdyby uświadomić ludziom, że wystarczy zespół nieformalny, to myślę, że można ich pobudzić”.

Proponowane zmiany w kampanii informacyjno–edukacyjnej na rzecz PBO wg uczestników spotkań ewaluacyjnych [3]

- „Można wykorzystać cały szereg działań kulturalnych. Posiedzenie "Udział seniorów w kulturze". Jest taka organizacja, która się nazywa "Ptak", tam pan Ławniczak udziela się, robi to bezinteresownie, ściąga zespoły muzyczne, można wykorzystać okazję tych koncertów, żeby tam porozdawać ulotki, albo przekazać trochę rzeczy. W radzie jest pani Aldona Anastasof. Ona rozprawdzając bilety mogłaby też to dołączać. Tytka seniora - to jest materiał 1000 egzemplarzy, które można roznieść”.
- Targi Viva Seniorzy 22-23 kwietnia, CiS ma ogromne to stoisko przecież na tych targach, albo nawet wpleść się w program.
- Jeszcze jest "Kwadrans seniora" w Radio Merkury w sobotę bodaj. No i program w TVP3 "Medycyna dla wszystkich". Niby to medycynie, ale może by promować PBO dla programów zdrowotnych. Potem co środa jest jedna strona w Głosie Wielkopolskim przeznaczona specjalnie dla seniorów, tam nie ma kto pisać.
- „Są czasopisma dla seniorów, portale, wejdźcie na stronę naszą (MRS) i zobaczcie. Żeby wykorzystać e-informatorium. Ile jest portali lokalnych, gazet elektronicznych, np. "My 50 plus",
- „Dostosować język komunikacji PBO do seniorów:
 - „Można zachęcić, że te środki PBO mogą być spożytkowane dla tego klubu, lub dla tego skwerku, w pobliżu którego mieszkasz. Pomyślcie jak udoskonalić, upiększyć to otoczenie, w którym żyjesz.
 - Pomagać napisać wniosek - wniosek nie jest skomplikowany, no chyba, że teraz się skomplikował formularz. No co tam jest skomplikowanego. Trzeba opisać zadanie, kto składa. Można ich zachęcić, że podczas głosowania powinni uruchomić kanały integracyjne, porozumieć się z sąsiadem, sąsiednim Kołem Seniora, albo z Klubem Emeryta. Możesz się tego dowiedzieć z CiSu, albo MRS. Są miejsca w Poznaniu, gdzie mogą się seniorzy dogadywać. Bo przy głosowaniu musisz się rozejrzeć, jakie są koła, jakie fora, żeby się integrować, nie jesteś sam, bo jest 120 tysięcy seniorów”. Zachęcać do wspólnego pisania wniosków, ale nie „miting”, tylko lepiej, masz ochotę na herbatę w gronie seniorów, to przyjdź. Przy okazji dowiesz się jak ten wniosek pisać”.

6. Specjalne metody komunikacji dla niepełnosprawnych:

- „Dla niesłyszących - filmiki z językiem migowym”,
- „Dla niewidzących - informacje głosowe, teksty Braill'em”,
- „Uwzględnić potrzeby niepełnosprawnych organizując procesy informacji, promocji, organizując głosowanie”.

7. Uruchomić sieci relacji i kontaktów – „PBO podaj dalej”:

- „Można włączać sąsiadów i poprosić ich, żeby podali dalej. Ludzie się poznają, ludzie integrują się przy wspólnych inicjatywach i o to chodzi w PBO”,
- „To może być Internet, klasyczne metody”.

Proponowane zmiany w kampanii informacyjno-edukacyjnej na rzecz PBO wg uczestników spotkań ewaluacyjnych [4]

8. Wykorzystać szeroko Internet:

- „Lepszy interfejs budżetu obywatelskiego, ikonki itp.”,
- „Dopracować stronę internetową (mapa własności, dokumenty prawne, aktualności, sprawozdania ze spotkań, jak napisać projekt "krok po kroku", informacja o realizowanych projektach)”,
- „Powinien być prowadzony Facebook projektu”,
- „Rozważyć zbudowanie specjalnej strony internetowej dla PBO, albo przynajmniej lepszego jej wyglądu i funkcjonalności”.

9. Tworzyć przestrzeń do wspólnej pracy nad projektami:

- „Dni wspólnego pisania projektów”,
- „Dla chętnych osiedli realizować cykle warsztatów obywatelskich poświęconych lepszemu planowaniu przestrzeni, ulepszaniu przestrzeni społecznej – diagnozowanie potrzeb, szukanie rozwiązań, pisanie projektów (np. metodą real for planning)”,
- „Tworzenie przestrzeni na rozmowy bezpośrednie, współpracę, bo one mają znaczenie”,
- „Nie bać się wychodzić na zewnątrz, na ulice, place, ... PBO musi wychodzić do ludzi zaczepiać, pokazywać korzyści, być radosne, emanować energią...”.

10. Warsztaty pisania projektów:

- „Trzeba będzie popracować nad warsztatami z pisania projektów (również dla rad osiedli)”,
- „Stworzyć poradnik pisania wniosków i promocji projektów”,
- „Film szkoleniowy na Youtube – warsztaty zdalne”.

11. Materiały informacyjne:

- „Kontynuować dostarczanie interesariuszom gotowego pakietu promocyjnego (plakaty, banery, gadżety promocyjne, mini-przewodnik)... dodać poradnik jak promować, jak tanio zrobić fajną promocję klasyczną, w Internecie”,
- „Dostarczyć Wnioskodawcom informacje na temat materiałów informacyjnych - ile co kosztuje?, jak najlepiej promować projekty ”,
- „Popracować nad grafiką. Plakaty przekazywane w formie jpg - to były jakieś buble, które ktoś w 15 minut stworzył... Ale mi się podobały”,
- „Propozycja podpisania umowy z USI na wywieszanie plakatów promujących PBO i projekty w miejscach publicznych”,
- „Popracować nad dystrybucją materiałów informacyjnych”,
- „Wysyłka pocztą informacji na temat PBO - list, broszura”.

Proponowane zmiany w kampanii informacyjno–edukacyjnej na rzecz PBO wg uczestników spotkań ewaluacyjnych [5]

12. Outdoor i tworzenie innych miejsc do promocji PBO w przestrzeni miasta:

- „Na czas Budżetu Obywatelskiego powinny być stworzone nośniki do plakatów, tak jak podczas wyborów”,
- „ wykorzystać przestrzeń w komunikacji miejskiej (w i na autobusach, tramwajach, etc.)”.

13. Tworzyć przestrzeń do ekspozycji projektów:

- „Przestrzeń w mieście do promowania projektów”,
- „Organizacja punktów informacyjnych (szczególnie na etapie zgłaszania wniosków) i innej przestrzeni do bezpośredniego kontaktu Wnioskodawców z ludźmi (do współtworzenia i promocji projektów) oraz do współpracy między Wnioskodawcami”.

14. Organizacja eventów promujących PBO i projekty:

- „Promowanie PBO podczas imprez miejskich”,
- „Promowanie podczas festynów osiedlowych, organizowanych/współorganizowanych przez Rady Osiedli ... ale nie wychodzą, bo jest małe zaangażowanie Rad Osiedli... przykład Festiwal Aktywnych Społeczności Lokalnych”,
- „Wykorzystać inicjatywy lokalne, np. święto patrona ulicy św. Jana.
- „Likwidacja ewentualnej nierówności w promocji na festynach..., bo większe organizacje wynajmują animatorów, szkoły spędzają uczniów, a ktoś kto chce postawić 10 ławek, to co on ma pokazać... a może to jest przestrzeń do kreatywności?, ja bym się tego nie bał... to jest tak jak w życiu”,
- „Tworzenie przestrzeni demokratyzuje... można wydzielić dla wszystkich Wnioskodawców taką samą przestrzeń... a nie ograniczać kreatywność”,
- „Zorganizować Dzień / Dni Budżetu Obywatelskiego, meetingi pisania wniosków na osiedlach/w dzielnicach/ rejonach”,
- „Oprócz Dnia PBO również festyny w dzielnicach”.

15. Poprawić frekwencję na spotkaniach i debatach dotyczących PBO:

- „Zaangażowanie Rad Osiedli w spotkania z mieszkańcami - żeby była wyższa frekwencja”,
- „Spotkania z Radami Osiedli - im więcej, tym lepiej”.

16. Promowanie projektów w punktach do głosowania:

- „Brak szczegółowej informacji o projektach poddanych pod głosowanie - bo projektów jest za dużo poddawanych pod głosowanie”,
- „Popracować nad tytułami składanymi przez Wnioskodawców – uświadomić ich znaczenie, przeszkolić jak napisać dobry tytuł... takie informacje powinny być w poradniku dla Wnioskodawców – jak dobrze budować i promować projekt... może cykl filmików na Youtube... a może takie są i wystarczy podać na stronie www PBO linki”,
- „ Informowanie o projektach już zrealizowanych”.

Proponowane zmiany w kampanii informacyjno–edukacyjna na rzecz PBO wg uczestników spotkań ewaluacyjnych [6]

17. Silnie promować głosowanie:

- „Promować głosowanie – święto demokracji bezpośredniej... realny sposób, aby zrobić coś dla siebie i otoczenia, bliskich, świata”,
- „Promować zasady (w tym uczciwe głosowanie), miejsca i metody głosowania”,
- „Pokazywać projekty”.

18. Promowanie wyników głosowania:

- „Nakręcać atmosferę”,
- „Zrobić z tego event – święto”,
- „Wywieszanie wyników głosowania na tablicach informacyjnych RO”.

19. Promowanie PBO poprzez pokazywanie jego osiągnięć:

- „Korzystać z tego (promować to), co udało się nam zrealizować przez poprzednie edycje... Najlepszym przykładem jest to, żeby pokazać, że dany projekt jest zrealizowany... Pokazać, co się udało osiągnąć... Nie wiem czy są jakieś materiały, które promują zrealizowane projekty”,
- „Oznaczyć specjalnymi tabliczkami projekty z PBO ... Czy jest choć jedna tabliczka, która mówi, że to powstało z PBO?. Z PBO powinno być tak jak z projektami unijnymi – bardzo widoczne oznakowanie, planowa i obowiązkowa promocja efektu wpisana w budżet projektu... pozycja obowiązkowa wg przygotowanego kosztorysu”,
- „Zrobić tabliczki w tych miejscach”,
- „Odwlekanie realizacji projektów demotywuje - wyjaśniać dlaczego tak się dzieje i pokazywać jak tego uniknąć w kolejnych edycjach. Może powinien być taki rozdział w poradniku dla Wnioskodawców - jak nie utopić projektu który wygra”.

20. Inne:

- „Propaganda (promocja) - muszą być te wydarzenia nagłaśniane”,
- „Pokazywać, że aktywność Rad Osiedli - współpraca popłaca - Świerczewo promowało wszystkie swoje 6 projektów i one przeszły”,
- „Realizowanie założonych, społecznie rekomendowanych działań, np. Dzień Budżetu, to było wpisane w rekomendacjach - trzeba było poinformować, że w związku z ograniczonymi możliwościami tego Dnia PBO nie będzie”,
- „Ograniczenie środków reklamowych dla dużych podmiotów... ale czy o to chodzi aby ich zniechęcić ... przecież ani najczęściej rywalizują między sobą o duże projekty, Jeżeli wydzielimy pulę na mikro, małe, średnie i duże projekty z sensownymi pulami budżetu każdy będzie rywalizował w swojej lidze”,
- „Połączyć głosowanie do budżetu z głosowaniem parlamentarnym”.

Proponowane zmiany w kampanii informacyjno–edukacyjnej na rzecz PBO wg uczestników spotkań ewaluacyjnych [7]

- „W ogłoszeniu o PBO, powinny być zawarte: 1) wykaz statych punktów do głosowania; 2) przykładowy cennik poszczególnych typów inwestycji; 3) terminarz, przewidujący odpowiednio długi czas na procedurę zgłaszania projektów w ramach PBO. Uzasadnienie: Wykaz statych punktów do głosowania powinien być powszechnie znany, by mieszkańcy wiedzieli, gdzie mogą zagłosować. Warto w ogłoszeniu zamieścić przykładowy cennik poszczególnych typów inwestycji, jak to robią niektóre inne miasta (przykładem może być zamieszczony obok przykład cennika z Katowic), by ułatwić mieszkańcom szacowanie kosztów inwestycji. Należy przewidzieć wystarczającą ilość czasu, zarówno na zgłoszenie projektów (w tym pozbieranie podpisów poparcia), jak i później ich poprawki (np. uzupełnianie braków wniosków)”.

**BUDŻET
OBYWATELSKI**
Katowice

KATOWICE
dla odmiany

CENNIK MIEJSKI – CZYLI CO ZA ILE W KATOWICACH

przygotowany przez Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Katowicach
oraz Zakład Zieleni Miejskiej w Katowicach

Podane ceny stanowią przybliżony, orientacyjny punkt odniesienia dla wnioskodawców i mogą się różnić od rzeczywistych określonych na etapie weryfikacji wniosków.

LP	ZADANIE	CENA BRUTTO
1.	Wykonanie nawierzchni żwirowej bez podbudowy	30 zł/m ²
2.	Wykonanie nawierzchni z kostki kamiennej nieregularnej na podsypce	140 zł/m ²
3.	Krawężniki betonowe	80 zł/mb
4.	Obrzeża betonowe chodnikowe	40 zł/mb
5.	Chodnik z kostki/plyt betonowych na podbudowie	200 zł/m ²
6.	Ogrodzenie z siatki o wysokości 1,5m na słupkach stalowych	180 zł/mb
7.	Trawnik dywanowy na skarpie	50 zł/m ²
8.	Sadzenie drzew i krzewów liściastych - bez sadzonki	100-160 zł/szt.
9.	Sadzenie krzewów żywopłotowych - bez sadzonki	25 zł/mb
10.	Budowa schodów na skarpach nasypów z elementami betonowych prefabrykantów, szerokość 0,6m	650 zł/mb
11.	Ławka - bez montażu	500-3 500 zł/szt.
12.	Betonowy kosz na śmieci - bez montażu	300 zł/szt.
13.	Kosz na śmieci, ozdobny z ocynku	3 000 zł/szt.
14.	Lampa oświetleniowa wraz z oprawą i okablowaniem	9 000 zł/szt.
15.	Wykonanie projektu na oświetlenie uliczne	7 000 zł
16.	Siłownia na powietrzu mała (do 4 urządzeń)	60 000 zł
17.	Siłownia na powietrzu duża (powyżej 4 urządzeń)	250 000 zł
18.	Plac zabaw mały (do 6 urządzeń)	300 000 zł
19.	Plac zabaw duży (powyżej 6 urządzeń)	420 000 zł
20.	Ścieżka zdrowia (jedno urządzenie)	10 000-25 000 zł
21.	Ścieżka zdrowia (cykl 10 urządzeń)	100 000-250 000 zł
22.	Nawierzchnia bezpieczna z poliuretanu	380 zł/m ²
23.	Budowa miejsc postojowych z kostki betonowej/plyty azurowe	320 zł/m ²
24.	Przebudowa ulicy lokalnej z kostki betonowej	300 zł/m ²
25.	Przebudowa ulicy lokalnej z asfaltobetonu	300 zł/m ²
26.	Sygnalizacja świetlna dla pojedynczego przejścia dla pieszych/przejazdu rowerowego	240 000 zł
27.	Sygnalizacja świetlna na skrzyżowaniu trzystworowym	370 000 zł
28.	Sygnalizacja na skrzyżowaniu czterostworowym	420 000 zł
29.	Droga rowerowa z nawierzchni asfaltowej	200 zł/m ²
30.	Wiata przystankowa	6 000 zł/szt.
31.	Wiata przystankowa "ozdobna"	20 000 zł/szt.
32.	Zakup stupa ogłoszeniowego	3 500 zł/szt.

W większości przypadków, w szacunkowym kosztorysie, należy przewidzieć dodatkowo koszty wykonania dokumentacji projektowej w wysokości około 10% wartości zadania.

Interesariusze instytucjonalni w badaniu internetowym sugerowali, że w celu ulepszenia komunikacji w PBO należy przede wszystkim zintensyfikować komunikację na wszystkich etapach procesu przy wykorzystaniu wielu kanałów komunikacji, wyrównać szanse promocyjne małych Wnioskodawców, pokazywać osiągnięcia poprzednich budżetów i je dobrze oznakowywać, tworzyć przestrzenie debat i promocji projektów do PBO, edukować w zakresie efektywnych metod promocji projektów

Jakie zmiany należy wprowadzić w KAMPANII INFORMACYJNO – EDUKACYJNYCJEJ prowadzonej przed, w trakcie i po zakończeniu PBO?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Wyrównać szanse Wnioskodawcom (należy dać równe szanse z dotarciem do mieszkańców, ponieważ indywidualni wnioskodawcy lub bez zaplecza mają bardzo małe szanse aby przebić się do szerszego grona głosujących. Zakaz komercyjnej reklamy zgłaszanych projektów; kampania powinna być prowadzona jednakowo dla wszystkich projektów tylko przez Urząd Miasta,	8%
Więcej informować o PBO , w tym o celach, o zasadach i sposobach głosowania, punktach do głosowania, głosowaniu, wynikach, realizacji projektów, oficjalne informacje o PBO w lokalnych mediach, promować aktywne grupy Wnioskodawców.	10%
Pokazywać osiągnięcia wieloletnie efekty PBO (realizacje projektów) - materiały informacyjne na nośnikach miejskich powinny zawierać wizualne efekty, że PBO to ważna rzecz np. zdjęcie placu zabaw (zdjęcie to w dzisiejszych podstawa)	6%
Więcej spotkań/debat/warsztatów z mieszkańcami/debat osiedlowych	5%
Wykorzystać wiele kanałów Informacji - w instytucjach, szkołach różnych szczebli, domach kultury, domach seniora, sklepach; na dzielnicach tylko o projektach miejskich i dzielnicowych	4%
Bardziej zaangażować Rady Osiedli - więcej informacji o zasadach i sposobach głosowania, punkty do głosowania na każdym osiedlu w terminie i miejscu podanym przez Radę Osiedla	4%
Informować o PBO - o zasadach głosowania, kto może składać wnioski, ile pieniędzy, na co można, na co nie	4%
Informacja w mediach - włączenie mediów lokalnych, prasy lokalnej, TV ogólnopolska	4%
Strona internetowa - dedykowana strona internetowa PBO; czytelniejsza strona www	4%
Akcja ulotkowa przez ulotki skierowane do mieszkańców dzielnicy i ew. osiedla zawierające bardziej czytelny opis przedmiotu projektu; kontynuacja publikacji informatora	4%
Wykorzystać instytucje publiczne, gdzie chodzą ludzie (system zachęt dla nauczycieli, którzy przeprowadzą u siebie w szkołach "prawybory"; dotrzeć do szkół, przedszkoli, bibliotek, żeby tam ludzie dowiadywali się o PBO; Kampania edukacyjna w szkołach - zajęcia w szkołach, na uczelni realizowane z samorządem studenckim)	4%
Więcej reklamy w przestrzeni publicznej - plakaty, dedykowane infografiki i plansze zwłaszcza na miejscach ogólnodostępnych; więcej osób na ulicach w koszulkach, więcej punktów na imprezach masowych	4%
Dotrzeć z informacją do wszystkich grup wiekowych, zawodowych	3%
Stworzyć przestrzeń do promowania projektów - organizacja przestrzeni dla reklamy projektów.	3%
Wykorzystywać media społecznościowe - więcej aktywności na facebooku i w mediach elektronicznych	3%
Informować przed i po zakończeniu PBO	3%

Starać się dobrze kontaktować z seniorami i wykluczonymi cyfrowo, tworzyć specjalne eventy na rzecz PBO, ale także wykorzystywać inne wydarzenia do promocji idei budżetu obywatelskiego

Jakie zmiany należy wprowadzić w KAMPANII INFORMACYJNO – EDUKACYJNYCJEJ prowadzonej przed, w trakcie i po zakończeniu PBO?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Ciąg dalszy

Informować również wykluczonych cyfrowo - więcej informacji dostępnych dla mieszkańców nieposiadających dostępu do Internetu.	1%
Bardziej zaangażować seniorów	1%
Bardziej widoczne plakaty - zwiększyć widoczność plakatów	1%
Więcej informacji w radio	1%
Lepsze tytuły projektów - tytuły projektów odnoszące się jasno do konkretnego zadania a nie "poetyckie" typu Plażojada czy Rock'n'Roll lub zbyt ogólne (ścieżka rowerowa, oświetlenie ulicy)	1%
Stosować zachęty - zachęcić większą ilość osób do głosowania np.. poprzez losowanie nagrody wśród głosujących	1%
Wykorzystywać eventy - promocja przy okazji wydarzeń realizowanych ze środków miejskich	1%
Zwiększyć ilość punktów do głosowania	1%
W trakcie PBO powinny być przedstawiane WSZYSTKIE projekty a nie tylko wybrane	1%
Numer projektu powinien być niezmienny od jego zgłoszenia aż do głosowania	1%
Włączenie działaczy społecznych, aktywistów do promocji PBO	1%
Promocja w sposób ciągły	1%
Czytelniejszy opis projektów poddanych pod głosowanie w internecie	1%
Brak odpowiedzi, brak zdania	9%
Nic nie zmieniać	6%

15. Jakie jeszcze zmiany wprowadzić w PBO?

Jakie jeszcze zmiany wprowadzić w PBO? [1]

sugestie interesariuszy instytucjonalnych w badaniu internetowym

Jakie jeszcze zmiany należy wprowadzić w PBO?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Lepsza promocja i informacja (dotrzeć z regulaminem do większej liczby mieszkańców; inspirować dyskusję w mediach nad projektami; miasto powinno udostępnić miejsce na plakaty; zaprosić do rekomendowania PBO znanych Poznaniaków; wywieszać zakwalifikowane do głosowania projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe w formie obwieszczeń na przystankach; promować wszystkie projekty)	10%
Zmienić podział terytorialny środków w PBO (np. podzielić budżet PBO na Rady Osiedli, bo dzielnice to zbyt duży obszar)	8%
Zmienić niektóre kryteria/zasady (projekty komercyjne powinny być odrzucane; wprowadzić osobną kategorię dla projektów innowacyjnych - wybierać co roku jeden projekt zawierający nowatorski pomysł na stworzenie czegoś w mieście; możliwość realizacji w 2 lata; umożliwić realizację projektów na terenie prywatnym za zgodą nieodpłatnego użyczenia dla celów realizacji założeń budżetu w ramach działań a nie inwestycji; umożliwić realizację działań kulturalnych nie tylko na terenie jednostek miejskich)	8%
Więcej punktów do głosowania - na KAŻDYM Osiedlu (z 42) powinno być codziennie rozstawione stoisko z tabletami do głosowania (tylko głosy elektroniczne); w terminie i miejscu podanym przez Radę Osiedla	5%
Wyłączyć Gabinet Prezydenta z rozstrzygania sporów. Osobami rozstrzygającymi spory nie mogą być przedstawiciele Gabinetu Prezydenta Miasta Pozna	4%
Wyrównywać szanse małych osiedli i pojedynczym mieszkańcom i grupom mieszkańców	3%
Szybsza publikacja wyników	3%
Prawo głosowania tylko dla mieszkańców Poznania	3%
Zwiększyć kompetencje dla Rad Osiedli w PBO i bardziej je zaangażować w PBO	3%
Zwiększyć kwotę PBO	3%
Wyeliminować nadużycia w trakcie głosowania/ zbierania głosów	3%
Zwiększyć transparentność powoływania Zespołu ds. PBO - publiczna rekrutacja	3%
Większa pomoc urzędników przy pisaniu wniosków, lepszy formularz wniosku - bardziej szczegółowy ;	3%
Podział środków (tematyczny) - nie można dopuścić, by PBO został zdominowany przez tzw. projekty "miękkie", gdyż to ograniczy zainteresowanie do wąskiej grupy społeczników i znacząco obniży frekwencję przy głosowaniu. Zadbać o to, aby nadal były realizowane projekty inwestycyjne poprawiające infrastrukturę.	3%
Dobrze przemyśleć idee i cele PBO w Poznaniu - uwzględnić to w oficjalnych zasadach.	3%

Jakie jeszcze zmiany wprowadzić w PBO? [2]

sugestie interesariuszy instytucjonalnych w badaniu internetowym

Jakie jeszcze zmiany należy wprowadzić w PBO?

CAWI , N=83 interesariusze instytucjonalni PBO16

Ciąg dalszy

Mniej biurokracji - maksymalnie odbiurokratyzować całe przedsięwzięcie	2%
Poprawić dokładność weryfikacji projektów	2%
Odciążyć Rady Osiedli - Rady Osiedli nie mają wyręczać urzędników w pracach przy PBO	2%
Zwiększyć wykorzystanie projektów wartościowych, które odpadły w głosowaniu	2%
Większa interaktywność - wprowadzić interaktywną mapę budżetu miasta, jako informator dla mieszkańców i wnioskodawców, pomagający zrozumieć, o jakich pieniądzach współdecydujemy i jakie pieniądze na podobne cele przeznaczane są z innych źródeł	2%
Zagwarantowanie wiążącego charakteru PBO - zagwarantować, że wybrane projekty będą realizowane	2%
Poszerzyć zespół ds. PBO - wzmocnić jego bezstronny charakter	2%
Mniej projektów do głosowania - ograniczyć ilość projektów do głosowania	2%
Pomysły powinny się kumulować - wnioski zeszłych lat nie powinny trafiać do kosza	2%
Poprawić sposób zbierania i liczenia głosów	2%
Powiązanie PBO i Mapę Potrzeb Lokalnych oraz stworzyć interaktywną mapę informacji o mieście (pochodzących z różnych badań) - jako pomoc w tworzeniu wniosków oraz do wykorzystania do innych bieżących celów, np. tworzenia budżetu miasta czy planów wydatków osiedli	2%
Wnioski przysyłać do realizacji z budżetu miasta w dziedzinach, których dotyczą, np. wszystkie projekty na drogi rowerowe - dodawać do puli proponowanych dróg do realizacji w kolejnych latach, wszystkie propozycje dotyczące remontu chodników - dodawać do listy chodników do wyremontowania dla ZDM i Rady Osiedla itd. Po pierwsze, pomysły nie powinny ginąć. Po drugie, wiele z nich dotyczy dziedzin realizowanych co roku z budżetu miasta - pomysły na to, w którym miejscu powinny powstać ścieżki rowerowe, a w którym plac zabaw są potrzebne cały czas, a PBO mógłby być mechanizmem wciągania mieszkańców do współdecydowania o tym i interesowania się wydatkami miasta w tych dziedzinach na bieżąco.	2%
Zaangażować większą ilość mieszkańców do głosowania na PBO	2%
Zespół ds. PBO musi sam zasugerować ew. zmiany	2%
Utrzymać podział na dzielnice z równym podziałem środków (2 mln) - jasne zasady	2%
Wprowadzić konsultacje osobiste wnioskodawców z Zespołem ds. PBO	2%
nie wiem / trudno powiedzieć	12%

16. Chęć angażowania się w PBO17

86% ogółu Poznaniaków deklaruje, że planuje zagłosować w tegorocznej edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego. Tego typu deklaracje w badaniach są zawsze mocno zawyżone (szacowanie wg norm w tego typu badaniach wskazuje, w sprzyjających warunkach możliwe jest osiągnięcie frekwencji na poziomie ok. 20%). Należy zwrócić uwagę na to, że 100% głosujących w PBO16 zamierza głosować w kolejnej edycji

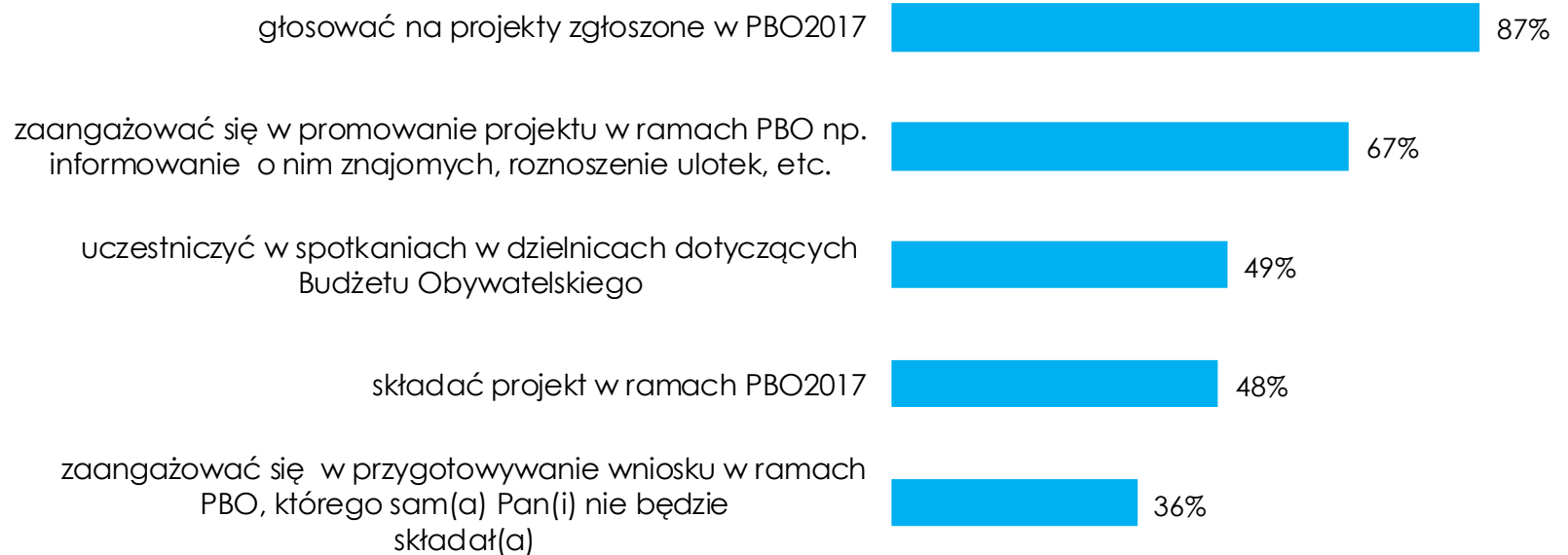
Czy zamierza Pan(i) głosować w tegorocznej edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego? CATI, N=400

	Ogółem	Płeć		Wykształcenie				Wiek					Słyszał(a) o PBO		Głosował w PBO16		Dzielnica				
		Kobieta	Mężczyzna	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe	16-24	25-34	35-44	45-65	65+	Tak	Nie	Tak	Nie	STARE MIASTO	NOWE MIASTO	WILDA	JĘZYCE	GRUNWALD
N=	400	215	185	40	68	176	116	48	105	86	61	101	278	119	125	154	113	99	43	59	87
trudno powiedzieć	3%	3%	3%	4%	5%	3%	3%	0%	4%	1%	8%	4%	3%	5%	0%	5%	2%	6%	2%	4%	3%
NIE	10%	7%	14%	11%	14%	11%	7%	17%	10%	6%	3%	15%	9%	12%	0%	17%	7%	12%	12%	7%	13%
zdecydowanie nie	2%	2%	3%	5%	2%	2%	3%	0%	1%	2%	1%	6%	2%	3%	0%	4%	1%	4%	3%	0%	4%
raczej nie	8%	5%	11%	7%	12%	9%	4%	17%	9%	4%	2%	9%	7%	9%	0%	13%	6%	8%	10%	7%	9%
raczej tak	43%	46%	40%	36%	46%	45%	42%	38%	45%	51%	44%	37%	38%	56%	18%	55%	53%	33%	37%	53%	40%
zdecydowanie tak	43%	44%	42%	49%	35%	41%	48%	45%	40%	41%	46%	44%	49%	27%	81%	24%	37%	49%	49%	36%	45%
TAK	86%	90%	83%	85%	81%	86%	90%	83%	86%	93%	90%	81%	88%	83%	100%	78%	90%	82%	86%	89%	85%

87% interesariuszy instytucjonalnych uczestniczących w badaniu internetowym planuje głosować w najbliższej edycji PBO, 67% chce się zaangażować w promowanie projektu PBO, 39% uczestniczyć w spotkaniach w dzielnicach dotyczących PBO, 48% składać projekty do PBO

Proszę wskazać, czy zamierza Pan(i) w najbliższej edycji PBO?

CAWI, N=83, interesariusze instytucjonalni PBO16

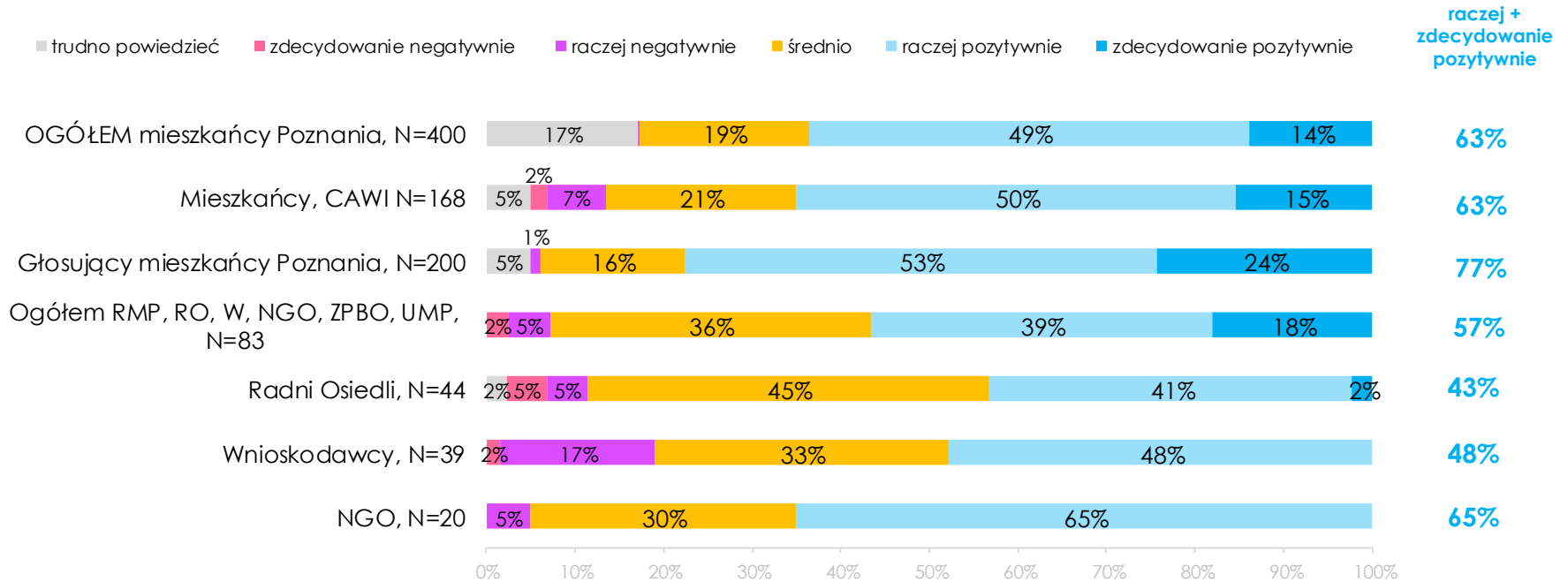
Podsumowanie

Podsumowanie [1]

- 93% ogółu Poznaniaków, 99% głosujących w PBO16, 99% przedstawicieli interesariuszy instytucjonalnych uważa, że Poznański Budżet Obywatelski to zdecydowanie lub raczej dobry pomysł.**
- PBO pozwala:**
 - **lepiej zaspokajać potrzeby** mieszkańców i podnosić jakość życia,
 - **budować społeczeństwo obywatelskie** dając poczucie wpływu, edukując w zakresie funkcjonowania,
 - **budować kapitał społeczny,**
 - **diagnozować** potrzeby mieszkańców,
 - **znajdować ciekawe pomysły** (jest ich źródłem i inspiracją),
 - **budować pozytywny wizerunek** miasta,
 - **lepiej zarządzać** miastem,
 - **„realizować marzenia”.**
- Cele PBO16 zostały zdefiniowane zbieżnie z głównymi celami przyświecającymi idei budżetu obywatelskiego** jako takiego. Nie zostały wprost zdefiniowane cele szczegółowe PBO oraz ich miary. Przed kolejną edycją PBO rekomendowane jest bardziej precyzyjne zdefiniowanie celów krótko i długoterminowych oraz określenie miar ich realizacji.
- Poznański Budżet Obywatelski 2016 roku składał się z następujących po sobie 7 etapów:** 1. Ustalanie zasad PBO16; 2. Debaty i spotkania informacyjne; 3. Opracowanie i zgłaszanie projektów; 4. Ocena projektów; 5. Głosowanie nad propozycjami; 6. Wpisanie zwycięskich projektów do budżetu miasta; 7. Realizacja projektów PBO16 oraz ciągłego procesu informacyjno – promocyjnego. **Realizowany model PBO16 jest zbliżony do postulowanych w literaturze standardów budżetów obywatelskich, poza następującymi wyjątkami - zabrakło w nim etapów:**
 - dyskusji nad projektami** – momentu w procesie, gdy mieszkańcy poszczególnych dzielnic mogą osobiście spotkać się z autorami projektów, poznać lepiej ich propozycje i zadać pytania.
 - usystematyzowanego monitoringu realizacji projektów** wybranych w poprzednich edycjach PBO oraz w PBO16 .
 - ewaluacji procesu PBO na bieżąco**, co przyczyniłoby się do zebrania bardziej dokładnych danych umożliwiających korygowanie procesu PBO w kolejnej jego edycji.

Podsumowanie [2]

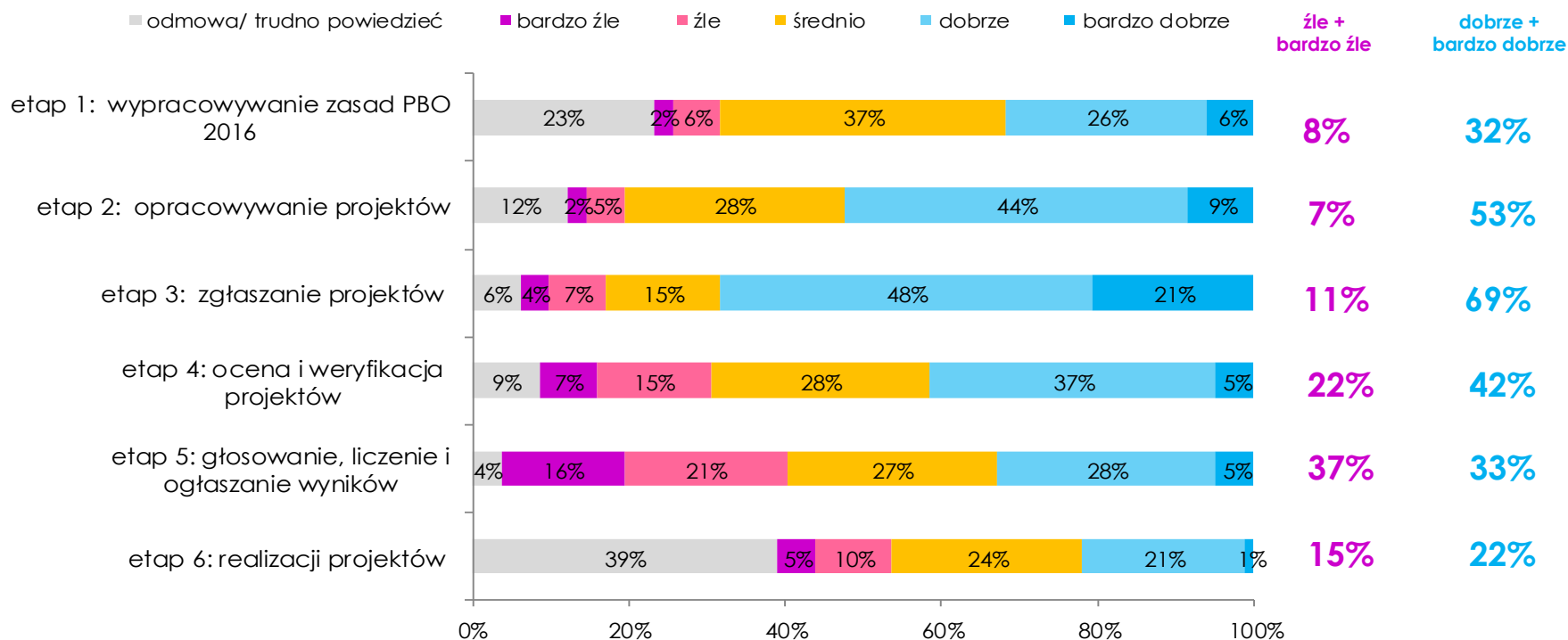
5. **63% ogółu badanych Poznaniaków i 77% głoszących w PBO16 ocenia ostatnią edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego pozytywnie**, odpowiednio 19% i 16% średnio. Tylko pojedyncze osoby oceniają PBO16 „raczej źle”, a 17% i 5% badanych trudno było dokonać oceny.

Jak ogólnie ocenia Pan(i) ostatnią edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego?

Podsumowanie [3]

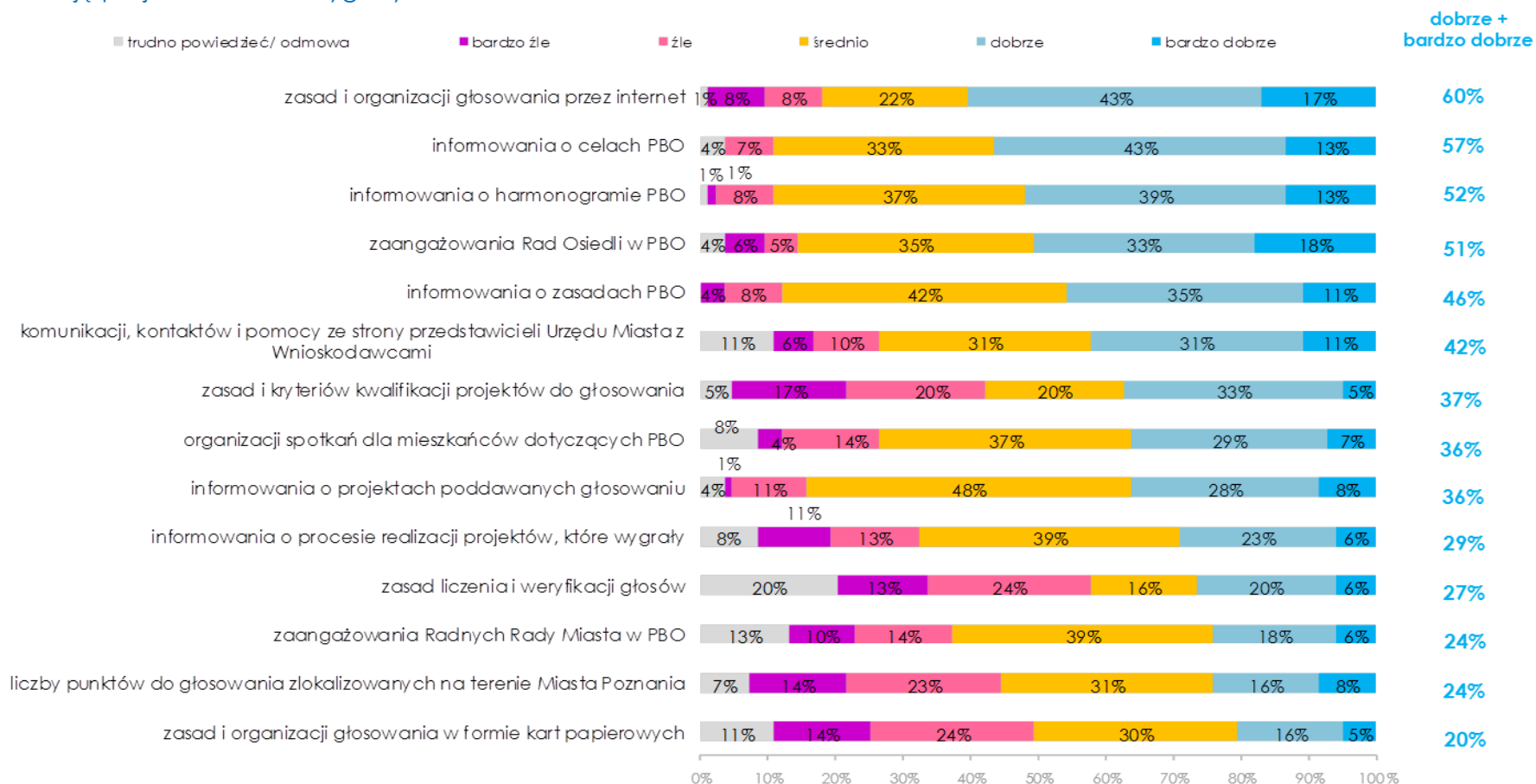
6. Interesariusze instytucjonalni większość etapów PBO16 oceniali pozytywnie lub średnio. Najlepiej ocenili etapy zgłaszania projektów (69% ocen pozytywnych) i ich opracowania (53% ocen pozytywnych). Najgłębiej ocenili etap „głosowania, liczenia i ogłaszania wyników” (33% ocen pozytywnych i 37% negatywnych) oraz „oceny i weryfikacji wniosków” (42% ocen pozytywnych i 22% negatywnych). Ponadto należy zwrócić uwagę, że znaczny odsetek badanych nie potrafił dokonać oceny etapu „realizacji projektów” oraz „wypracowywania zasad PBO16”

Jak ogólnie ocenia Pan(i) etapy w minionej edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016?
 CATI, N=83 interesariusze instytucjonalni (Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

Podsumowanie [4]

7. **Interesariusze instytucjonalni dobrze ocenili ostatnią edycję PBO16 pod względem zasad i organizacji głosowania internetowego, informowania o celach i harmonogramie PBO oraz zaangażowania Rad Osiedli w PBO.** Natomiast najstąbiej oceniono zasady i organizację głosowania w formie kart papierowych, liczbę punktów do głosowania, zasady liczenia i weryfikacji głosów, zaangażowanie Radnych Miasta w PBO, informowanie o projektach poddawanych głosowaniu oraz realizację projektów, które wygrały w PBO

Jak ocenia Pan(i) ostatnią edycję Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 pod względem:
CATI, N=83 interesariusze instytucjonalni (Radni Osiedlowi, NGO, Wnioskodawcy, Radni Miejscy, pracownicy UMP, członkowie zespołu ds. PBO16, etc.)

8. Za największe sukcesy PBO16 uznano:

- zwiększenie kwoty PBO16 o 5 mln zł,
- wprowadzenie podziału PBO na projekty „dzielnicowe” i „ogólnomiejskie”,
- wprowadzenie etapu społecznego ustalania zasad PBO,
- znaczący wzrost zgłoszonych projektów (z 207 do 272),
- zwiększenie szans na realizację większej ilości projektów, dzięki wprowadzeniu limitów kwotowych dla projektów,
- dopuszczenie do głosowania dużo większej liczby projektów niż w poprzednich edycjach (z 30 do 168),
- wycofanie się z kryterium zameldowania, co zwiększyło szanse na udział w PBO mieszkańców niezameldowanych, wzrost liczby głosujących (z 54 tys. do 73 tys.),
- wybór i przekazanie do realizacji 38 projektów - 6 razy więcej niż w poprzedniej edycji,
- szersza - niż w poprzednich edycjach - kampania informacyjna (w tym: mini - przewodnik, warsztaty w szkołach, Telewizyjna Mapa Marzeń).

9. Za największe słabości edycji PBO16 uznano:

- małą przejrzystość i niejasność zasad, nieprecyzyjne zapisy w regulaminie PBO,
- zmiany zasad wprowadzane w trakcie trwania PBO,
- słaby obieg informacji i niespójną komunikację,
- niesprawiedliwy podział środków między dzielnice,
- kontrowersje wokół organizacji i zasad procesu głosowania oraz liczenia głosów - ich unieważniania,
- brak gwarancji realizacji projektów - wiążącego charakteru głosowania,
- wykluczenie pewnych regionów miasta - osiedli na obrzeżach oraz małych osiedli,
- słaby etap opiniowania - oceny wniosków,
- niejasną rolę Rad Osiedli i innych interesariuszy - mieszanie ról wnioskodawców, oceniających projekty, zarządzających procesem, wykonawców elementów procesu PBO16,
- zbyt małą wielkość budżetu i PBO,
- słaby system monitoringu i ewaluacji realizacji projektów oraz słabą promocję efektów PBO.

Podsumowanie [6]

10a. przeważający odsetek uczestników ewaluacji twierdzi, że PBO przynosi pozytywne efekty w zakresie wpływu na społeczność lokalną

stwierdzenia "raczej + zdecydowanie TAK"	Ogół Pozniaków CATI, N=400	Poznaniacy głosujący CATI, N=202	Interesariusze instytucjonalni, CAWI, N=83
zwiększa zainteresowanie mieszkańców sprawami własnego osiedla	93%	97%	86%
angażuje mieszkańców w działania na rzecz ulepszenia miasta	90%	95%	82%
zwiększa wiedzę mieszkańców na temat budżetu miasta, zasad finansowania różnych inwestycji i działań	89%	87%	63%
jest okazją do poznania innych mieszkańców osiedla i nawiązania współpracy	78%	74%	59%
buduje większe zaufanie pomiędzy urzędnikami i władzami miasta, a mieszkańcami	74%	77%	46%

Podsumowanie [7]

10b. przeważający odsetek uczestników ewaluacji twierdzi, że PBO przynosi pozytywne efekty w zakresie jakości zarządzania miastem

stwierdzenia "raczej + zdecydowanie TAK"	Ogół Pozniaków CATI, N=400	Poznaniacy głosujący CATI, N=202	Interesariusze instytucjonalni, CAWI, N=83
pozwała lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców	93%	98%	84%
dostarcza ciekawe pomysły działań pozwalających ulepszać miasto	93%	96%	87%
zwiększa wiedzę władz i urzędników na temat potrzeb mieszkańców	89%	94%	81%
zwiększa przejrzystość / transparentność działania Urzędu Miasta	74%	78%	42%
zwiększa otwartość Urzędników na kontakt z mieszkańcami	71%	72%	41%
zwiększa nadzór obywateli nad realizacją budżetu miasta	83%	88%	58%
nie przynosi żadnych pozytywnych efektów	25%	18%	6%

Rekomendacje

Rekomendacje: ogólne

W oparciu o dane i sugestie zebrane w trakcie procesu ewaluacji proponujemy podczas przygotowywania PBO17 rozważyć podjęcie następujących działań:

1. **Starać się uczynić z PBO „wspólne obywatelskie dobro” i narzędzie budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego Poznania.**
2. **Dokładniej przygotować cały proces, w tym precyzyjnie opisać zasady i zaplanowany przebieg PBO na każdym etapie, tak aby wszystko było jasne i transparentne.**
3. **Docelowo rozważyć zmianę harmonogramu PBO, tak aby okres oceny projektów kończył się w czerwcu, a głosowanie odbywało się na początku października.**
4. **Dbać na każdym etapie o stosowanie rozwiązań angażujących mieszkańców.**
5. **Rozważyć uzupełnienie modelu PBO o:**
 - **etap dyskusji nad projektami** – gdy mieszkańcy poszczególnych dzielnic/rejonów/osiedli mogą osobiście spotkać się z autorami projektów, poznać lepiej ich propozycje i zadać pytania,
 - **usystematyzowany etap monitoringu realizacji projektów** wybranych w poprzednich edycjach PBO,
 - **proces bieżącej ewaluacji PBO**, co przyczyniłoby się do zebrania bardziej dokładnych danych umożliwiających korygowanie procesu PBO w kolejnych jego edycjach.
6. **W kolejnych edycjach dążyć do poprawy rezultatów PBO odnośnie:**
 - **stopnia konsensusu społecznego co do zasad realizacji PBO**
 - **stymulowania do deliberacji poprzez tworzenia do niej warunków i edukację**

Rekomendacje dla etapu „ustalanie zasad PBO”

1. Konieczne jest ustalenie i spisanie dokładnych Zasad PBO, w tym:

- precyzyjne zdefiniowanie szczegółowych celów PBO oraz miary ich realizacji,
- sukcesywne powiększanie wysokości budżetu PBO do zadeklarowanych 30 mln zł (analizując tę wartość jako procentowy udział w ogóle wydatków miasta lub / i jako kwotę przypadającą na 1 mieszkańca),
- precyzyjne ustalenie sposobu tworzenia Zespołu ds. PBO oraz zakresu jego zadań (rekomendowany zakres działań to: budowa zasad PBO, kontrola ich stosowania, rozstrzyganie kwestii spornych). Do Zespołu powinni wejść przedstawiciele: mieszkańców, Rad Osiedli, Rady Miasta – Klubów Rady oraz Komisji Samorządowej i Legislacyjnej, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Wnioskodawcy (z minionych edycji PBO i nie składający projektów w danej edycji), przedstawiciele jednostek merytorycznych Urzędu Miasta oraz jednostki odpowiedzialnej za realizację PBO, prawnik UMP ds. PBO i Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ABI) - w obu przypadkach funkcja doradcza). Ważne, aby członkowie Zespołu ds. PBO nie składali projektów do PBO,
- stworzenie Zespołu ds. PBO17 i wypracowanie regulaminu jego pracy,
- opracowanie przez Zespół ds. PBO precyzyjnego regulaminu dla PBO17 (zasad i harmonogramu dla każdego etapu PBO),
- przyjęcie Zasad PBO17 przez Radę Miasta i zagwarantowanie realizacji projektów, które zostaną wybrane w PBO.

2. Należy przedyskutować rolę Rad Osiedli i Radnych Osiedlowych w PBO, przyjmując, że:

- RO nie powinny raczej występować w roli Wnioskodawców,
- RO powinny mieć znaczący wpływ na ocenę projektów,
- RO powinny wykorzystywać PBO, jak narzędzie budowania zaangażowania społeczności lokalnej,
- RO powinny wspierać mieszkańców w tworzeniu projektów do PBO,
- RO powinny wspierać promocję PBO na terenie swoich osiedli.

3. Należy rozważyć zmianę podziału PBO, przyjmując, że rekomendowane jest :

- utrzymanie podziału na projekty „ogólnomiejskie” i „dzielnicowe”,
- zastąpienie 5 dzielnic nowym podziałem na 10 - 15 rejonów (zarówno sposób i kryteria podziału powinny zostać wypracowane przez Zespół ds. PBO uwzględniając zasadę sprawiedliwego traktowania wszystkich osiedli i rejonów powstałych w wyniku ich łączenia),
- wprowadzenie podziału na projekty wg wartości (małe, średnie, duże), aby dawać szansę mniejszym projektom,
- Zwiększanie środków na projekty osiedlowe / rejonowe (małe i średnie).

4. W ramach PBO należy realizować różnego typu projekty, w tym inwestycyjne (polegające na budowie ulic, chodników, ścieżek rowerowych, boisk, parków, etc.) oraz tzw. projekty „miękkie”.

Rekomendacje dla etapu „opracowanie i zgłaszanie projektów”

1. Dokładanie zdefiniować, kto może zgłaszać projekty do PBO:

- rekomendowane jest, abym mogli to robić: wszyscy mieszkańcy Poznania (także niepełnoletni pod opieką rodziców/ opiekunów prawnych) oraz organizacje pozarządowe,
- do przedyskutowania, czy mogą to robić: Radni Miejscy, Rady Osiedli, Radni Osiedlowi, instytucje (np. nauki, sportu, pomocy społecznej).

2. Zmienić harmonogram PBO tak, aby proces zbierania wniosków zaczynał się w połowie stycznia lub na początku lutego.

3. Zapewnić Pomoc Urzędu Miasta w przygotowaniu projektów/wniosków.

4. Wprowadzić etap wspólnego, społecznego pisania wniosków (np. we współpracy z Radami Osiedli).

5. Wprowadzić etap uwspólniania/ łączenia projektów/ wspólnej pracy nad projektami.

6. Poprawić formularze składania wniosku , np. na wzór formularza Narodowego Centrum Kultury,

7. Opracować poradnik tworzenia wniosków, zawierający przykłady dobrych praktyk, wzory wniosków, przykładowy cennik, etc.

8. Stworzyć więcej punktów do składania wniosków.

9. Wzbogacić działania komunikacyjne na etapie przygotowywania wniosków - więcej informacji, promocja tego etapu:

- inspirować - pokazywać co można zrobić w ramach PBO,
- uczyć - np. stworzyć poradnik , jak napisać dobry wniosek wraz z przykładami,
- promować efekty poprzednich edycji PBO.

Rekomendacje dla etapu „ocena projektów”[1]

1. Wypracować precyzyjne zasady – regulamin oceny projektów:

- ustalenie przebiegu procesu oceny,
- ustalanie zasad podziału pracy między wydziałami - wydział wiodący, to ten który będzie projekt realizował lub nadzorował realizację,
- opiniowanie powinny zaczynać 3 jednostki: Miejska Pracownia Urbanistyczna, Wydział Gospodarki Nieruchomościami - (czy miasto nie ma jakiś innych planów wobec danej działki) - WRM. Dopiero potem opiniować powinien wydział merytoryczny i Rady Osiedli”,
- zdefiniować rolę Rad Osiedli i ich umiejscowienie w procesie oceny – powinna to być ważna rola opiniująca, ale ostateczna decyzja powinna być po stronie jednostki wiodącej UMP,
- jeśli w procesie oceny pojawią się rozbieżności, Rady Osiedli i jednostka wiodąca, powinny wypracowywać konsensus,
- w razie potrzeby należy budować interdyscyplinarne zespoły oceniające.

2. Ustalić czytelne i precyzyjne kryteria oceny i je dokładnie opisać:

- muszą one być precyzyjne i w pełni mierzalne - nie powinny pozostawiać pola do dowolnej interpretacji,
- kryteria wymagane:
 - Wnioskodawca jest uprawniony do złożenia projektu,
 - zgodność z regulaminem PBO,
 - wartość projektu nie przekracza maksymalnej kwoty budżetu,
 - zakres projektu jest w zakresie zadań gminy / powiatu,
 - realizacja na terenie należącym do miasta - wraz z podstawowa dokumentacją,
 - maksymalnie 2 - letni okres realizacji,
 - opis projektu zgodny z wymaganiami - konkretny, wszystkie pola wypełnione,
 - budżet zgodny ze wzorcem i kompletny,
 - określona wysokość kosztów generowanych w przyszłości,
 - zgodność z prawem,
 - liczba podpisów poparcia dla projektu – wymagana liczba podpisów zależna od wartości projektu (od 20 do 50 podpisów),
 - projekt nie jest zaplanowany do realizacji z innych środków w ciągu najbliższych 2- 5 lat,
- kryteria wymagające doprecyzowania: efekt projektu powszechnie dostępny, komercyjność, gospodarność, zgodność ze strategią miasta, zgoda właściciela terenu (jeżeli nie jest to teren miejski), określenie przeznaczenia terenu, posiadanie ewentualnych wymaganych zgód i pozwoleń, dokładnie opisane warunki techniczne realizacji projektu.

Rekomendacje dla etapu „ocena projektów”[2]

3. Powinien zostać wprowadzony zestaw kryteriów oceny dla Rad Osiedli .
4. Wprowadzić mechanizm dopracowania projektu przez Wnioskodawcę przy pomocy jednostek merytorycznych UMP lub/ i przedstawicieli Rady Osiedla .
5. Wprowadzić mechanizm łączenia podobnych projektów przy udziale Wnioskodawców.
6. Utrzymać system odwołań.
7. Przeznaczyć na etap oceny projektów minimum ok. 70 dni.
8. Docelowo zmienić harmonogram PBO, tak, aby okres oceny kończył się przed wakacjami .
9. Docelowo rozważyć wprowadzenie systemu preselekcji (w sytuacji wzrostu liczby składanych projektów po ocenie formalno – merytorycznej), aby do głosowania trafiła liczba projektów z jaką realnie mogą się zapoznać głosujący.
10. Udoskonalić elektroniczny system służący ocenie wniosków.

Rekomendacje dla etapu „głosowanie i ogłoszenie wyników” [1]

1. Doprecyzować kto jest uprawniony do głosowania w PBO:

- utrzymać prawo głosowania dla osób:
 - wieku 16+,
 - deklarujących zamieszkanie w Poznaniu,
 - studentów studiujących w Poznaniu,
- rozważyć obniżenie wieku uprawnionych do głosowania (do wieku gimnazjalnego lub stworzyć Młodzieżowy PBO).

2. Wypracować precyzyjne zasady – regulamin głosowania:

- utrzymać zasadę 1 osoba – 1 karta – 6 głosów do rozdysponowania na dowolne 6 projektów,
- dokładnie opisać wszystkie elementy dotyczące głosowania – powinny być jasne i czytelne także dla ludzi starszych,
- przedyskutować, czy na projekty z danego osiedla powinni głosować tylko jego mieszkańcy, czy wszyscy uprawnieni (rekomendowane jest to drugie rozwiązanie).

3. Utrzymać różne formy głosowania i jednocześnie je dopracować:

- utrzymać głosowanie przez internet i usprawnić jego funkcjonowanie (głównie wydajność serwerów i zabezpieczenia przed „automatami” do głosowania, atrakcyjność graficzną, sposób prezentacji projektów),
- zachować system głosowania na kartach papierowych, ale znacząco go dopracować (głównie w celu zabezpieczenia przed nadużyciami),
- rozwijać głosowanie na tabletach,
- przedyskutować kwestię zbierania głosów przez Wnioskodawców / Rady Osiedli / wolontariuszy (jeśli możliwe będzie ograniczenie nieprawidłowości należy tę formę zastosować).

4. Znacząco zwiększyć liczbę punktów do głosowania:

- zorganizować dużą liczbę stałych punktów do głosowania – na małych osiedlach minimum 1 punkt, na dużych odpowiednio więcej. Nie mniej niż 2-4 dni efektywnego zbierania głosów w jednej lokalizacji,
- wykorzystać punkty mobile organizowane w przestrzeni miejskiej, dbając o ich równomierne rozmieszczenia (także w dzielnicach peryferyjnych).

Rekomendacje dla etapu „głosowanie i ogłoszenie wyników” [2]

5. Dopracować karty do głosowania:

- pod kątem sposobu prezentacji projektów podczas głosowania (szczególnie ważne przy rosnącej liczbie projektów),
- pod kątem potrzeb osób starszych.

6. Wypracować, lepszy niż w PBO16, system weryfikacji i liczenia głosów – szczególnie papierowych.

7. Lepiej promować głosowanie, w tym :

- opracować skuteczne metody aktywizowania młodzieży do głosowania w PBO,
- opracować skuteczne metody aktywizowania seniorów do głosowania w PBO (likwidacja barier dotarcia do punktów - znaczące zwiększenie liczby punktów do głosowania oraz ich lepsza lokalizacja dostosowana do potrzeb seniorów, utrzymanie głosowania papierowego, dostosowanie systemu elektronicznego głosowania do seniorów),
- Rady Osiedli powinny organizować spotkania z mieszkańcami pozwalające się im zapoznać z projektami po ich wpisaniu na listę do głosowania.

Rekomendacje dla etapu „realizacja projektów PBO i monitoring procesu”

1. **Wdrożyć kompleksowy system monitorowania realizacji projektów PBO.**
2. **Wypracować systemowe rozwiązanie dotyczące projektów, które wygrały w głosowaniu, ale z jakichś względów nie mogą być realizowane.**
3. **Cyklicznie publikować dane o realizacji projektów wybranych do realizacji w ramach PBO:**
 - na stronie internetowej PBO,
 - przekazywać mediom z częstotliwością nie mniejszą niż raz na kwartał.
4. **Zapewnić udział Wnioskodawców oraz Rad Osiedli w procesie monitoringu.**
5. **Znaleźć rozwiązania pozwalające chętnym Wnioskodawcom samodzielnie realizować ich projekt lub aktywnie uczestniczyć w realizacji.**
6. **Wykorzystać dane z monitoringu do:**
 - udoskonalania całego procesu PBO,
 - promocji PBO (pokazując jego efekty).
7. **Zbudować elektroniczną platformę monitorowania projektów korzystając z najlepszych rozwiązań wprowadzonych w innych miastach.**

Rekomendacje w zakresie działań „edukacyjno–informacyjnych PBO” [1]

1. **Stworzyć spójną roczną i wieloletnią strategię komunikacji dla PBO.**
2. **Budować komunikację dopasowaną do różnych grup docelowych w celu zwiększenia zaangażowania różnych grup interesariuszy** (w tym seniorów, młodzieży, osób niepełnosprawnych).
3. **Zintensyfikować działania w zakresie media relations** (cykliczne konferencje prasowe, dotarcie do mediów lokalnych - gazetki osiedlowe, dobre materiały dla dziennikarzy).
4. **Intensyfikować działania promocyjne, w tym:**
 - silniejsza promocja na wstępie,
 - więcej spotkań informacyjno–warsztatowych na początku PBO,
 - poprawić frekwencję na spotkaniach i debatach dotyczących PBO,
 - dbać o promocję w trakcie kolejnych etapów PBO,
5. **Edukować interesariuszy w zakresie skutecznych metod komunikacji i promocji oraz optymalizacji kosztów tego typu działań. Organizować warsztaty pisania projektów oraz szkolenia dla wszystkich chętnych** (warsztaty, poradnik pisania wniosków i promocji projektów, filmy szkoleniowe na Youtube, warsztaty zdalne).
6. **Tworzyć przestrzenie do wspólnej pracy nad projektami** („Dni wspólnego pisania projektów”, „Nie bać się wychodzić na zewnątrz, na ulice, place, ... PBO musi wychodzić do ludzi, pokazywać korzyści ...”).
7. **Tworzyć miejsca do promocji PBO w przestrzeni miasta oraz do ekspozycji projektów w różnych punktach miasta.**
8. **Organizować eventy PBO oraz wykorzystywać imprezy miejskie i osiedlowe do promocji PBO** (w tym m.in. Dzień / Dni Budżetu Obywatelskiego, mityngi pisania wniosków na osiedlach/w dzielnicach/ rejonach).

Rekomendacje w zakresie działań „edukacyjno – informacyjnych PBO” [2]

9. Promować projekty w punktach do głosowania.
10. Silniej promować głosowanie oraz jego wyniki.
11. Promować PBO poprzez pokazywanie jego osiągnięć (w tym oznaczenia jak przy projektach unijnych).
12. Szerzej wykorzystać Internet.
13. **Kontynuować dobre praktyki z PBO16:**
 - informowanie lokalnych mediów,
 - działania edukacyjne wśród młodzieży,
 - mini – przewodnik po PBO,
 - dostarczanie plakatów i materiałów promocyjnych Wnioskodawcom – wzorce do pobrania w wersji elektronicznej.

Kontakt

Rafał Janowicz

m: 602 38 88 04

e: rafal.janowicz@brand-experience.pl